

ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA, ŠKOLSKÁ 590/3, 976 68 HEĽPA

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

ISCED 1B – PRIMÁRNY STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ
ISCED 2B – SEKUNDÁRNY STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

ISCED 1B – PRIMÁRNÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ

Stupeň vzdelania: ISCED 1B primárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia: štyri roky

ISCED 2B – SEKUNDÁRNÝ STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ

Stupeň vzdelania: ISCED 2B nižšie sekundárne vzdelávanie

Dĺžka štúdia: štyri roky (päť rokov VO)

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Dĺžka štúdia: štyri roky

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Dĺžka štúdia: štyri roky

Vyučovací jazyk:

slovenský

Študijná forma:

individuálne a skupinové vyučovanie

Druh školy:

štátna

Názov školy:

Základná umelecká škola

Adresa:

Školská 590/3, 976 68 Heľpa

Kontakt:

mobil: 0948060213 RZUŠ

e-mail: lucia.rochovska@helpa.sk

www.zushelpa.sk

Riaditeľ školy:

Mgr. Lucia Rochovská

Zriaďovateľ:

obec Heľpa

Dokument prerokovaný a schválený:

Pedagogickou radou 27.08.2024

Radou školy 13.09.2024

Platnosť dokumentu od:

01. 09. 2024

Podpis zriaďovateľa

Podpis riaditeľky

Obsah

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	9
1. Charakteristika žiakov.....	10
2. Charakteristika pedagogického zboru.....	10
3. Dlhodobé projekty.....	11
4. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi.....	11
5. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy.....	11
7. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní.....	12
II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU.....	12
1. Pedagogický princíp školy - ciele a poslanie výchovy a vzdelávania.....	13
2. Zameranie školy.....	13
3. Stupeň vzdelania.....	14
4. Dĺžka štúdia a forma výchovy a vzdelávania.....	14
5. Spôsob prijímania žiakov na štúdium.....	16
5.1. Kritériá pre prijatie žiaka na štúdium.....	16
5.1.1. Hudobný odbor:.....	16
5.1.2. Výtvarný odbor.....	17
5.1.3. Literárno-dramatický odbor.....	17
5.1.4. Odbor audio-vizuálnej a multimediálnej tvorby.....	18
5.2. Kritériá pre prijatie žiaka po absolvovaní prípravného štúdia do 1. ročníka.....	18
5.2.1. Hudobný odbor.....	18
5.2.2. Výtvarný odbor.....	20
5.2.3. Literárno-dramatický odbor.....	20
6. Priebeh štúdia, spôsob a podmienky ukončovania štúdia.....	21
6.1. Priebeh štúdia.....	21
6.2. Ukončovanie štúdia.....	22
7. Profil absolventa primárneho umeleckého vzdelávania.....	23
III. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA.....	23
1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov.....	23
2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov.....	24
3. Hodnotenie školy.....	24
IV. ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM.....	26
HUDOBNÝ ODBOR – HUDOBNÁ NÁUKA.....	26
1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B.....	26
Ročník: Prvý.....	27
Ročník: Druhý.....	30
Ročník: Tretí.....	33

Ročník: Štvrtý	37
2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B.....	42
Ročník: Prvý.....	42
Ročník: Druhý	47
Ročník: Tretí	52
II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA	55
NÁUKA O HUDBE.....	56
HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE SLÁČIKOVÝCH NÁSTROJOV, ...	60
HRA NA HUSLIACH	60
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B.....	60
Ročník: Prvý.....	60
Ročník: Druhý	63
Ročník: Tretí	66
Ročník: Štvrtý	68
2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B.....	72
Ročník: Prvý.....	72
Ročník: Druhý	76
Ročník: Tretí	79
Ročník: Štvrtý	82
II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA	86
Ročník: prvý-štvrtý.....	86
ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH	90
Ročník: Prvý.....	90
Ročník: Druhý	91
Ročník: Tretí	91
Ročník: Štvrtý	92
HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV, ...	94
HRA NA KLAVÍRI	94
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B.....	94
Ročník: Prvý.....	94
Ročník: Druhý	95
Ročník: Tretí	96
Ročník: Štvrtý	98
2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B.....	100
Ročník: Prvý.....	100
Ročník: Druhý	102
Ročník: Tretí	104

Ročník: Štvrtý	105
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	108
Ročník: prvý - štvrtý	108
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	110
Ročník: Prvý.....	110
Ročník: Druhý	111
Ročník: Tretí	112
Ročník: Štvrtý	113
<i>HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV,</i>	114
<i>HRA NA KEYBOARDE</i>	114
<i>1. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	114
Ročník: Prvý.....	114
Ročník: Druhý	116
Ročník: Tretí	118
Ročník: Štvrtý	119
<i>2. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	121
Ročník: Prvý.....	121
Ročník: Druhý	123
Ročník: Tretí	125
Ročník: Štvrtý	127
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	130
Ročník: Prvý – Štvrtý.....	130
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	132
Ročník: Prvý.....	132
Ročník: Druhý	133
Ročník: Tretí	134
Ročník: Štvrtý.....	135
<i>HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV,</i>	137
<i>HRA NA AKORDEÓNE</i>	137
<i>1. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	137
Ročník: Prvý.....	137
Ročník: Druhý	139
Ročník: Tretí	140
Ročník: Štvrtý	142
<i>2. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	144
Ročník: Prvý.....	144
Ročník: Druhý	146

Ročník: Tretí	148
Ročník: Štvrtý	149
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	152
Ročník: Prvý.....	153
Ročník: Druhý	153
Ročník: Tretí	154
Ročník: Štvrtý	155
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	158
Ročník: Prvý.....	158
Ročník: Druhý	159
Ročník: Tretí	159
Ročník: Štvrtý	160
<i>HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE DYCHOVÝCH NÁSTROJOV</i>	162
<i>HRA NA ZOBCOVEJ FLAUTE</i>	167
<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	167
Prípravné štúdium	167
Ročník: Prvý.....	168
Ročník: Druhý	170
Ročník: Tretí	172
Ročník: Štvrtý	174
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	176
Ročník: Prvý.....	176
Ročník: Druhý	178
Ročník: Tretí	180
Ročník: Štvrtý	181
<i>HRA NA PRIEČNEJ FLAUTE</i>	184
<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	184
Ročník: Prvý	184
Ročník: Druhý.....	186
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ – ISCED 2.B</i>	189
Ročník: Prvý.....	189
Ročník: Druhý	191
Ročník: Tretí	193
Ročník: Štvrtý	195
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ</i>	198
Ročník: Prvý.....	198
Ročník: Druhý	199

Ročník: Tretí	201
Ročník: Štvrtý	202
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	204
Ročník: Prvý.....	204
Ročník: Druhý	205
Ročník: Tretí	206
Ročník: Štvrtý	207
<i>HUDOBNÝ ODBOR – SPEVÁCKE ODDELENIE</i>	208
<i>1. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	208
Ročník: Prvý.....	208
Ročník: Druhý	210
Ročník: Tretí	212
Ročník: Štvrtý	214
<i>2. ČASŤ I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	217
Ročník: Prvý.....	217
Ročník: Druhý	220
Ročník: Tretí	222
Ročník: Štvrtý	224
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	226
<i>Ročník: Prvý</i>	226
<i>Ročník: Druhý</i>	229
<i>Ročník: Tretí</i>	231
<i>Ročník: Štvrtý</i>	232
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	234
<i>Ročník: Prvý</i>	234
<i>Ročník: Druhý</i>	234
<i>Ročník: Tretí</i>	235
<i>Ročník: Štvrtý</i>	236
<i>HUDOBNÝ ODBOR - HLASOVÁ VÝCHOVA</i>	238
<i>1. ČASŤ, I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA, ISCED 1 B</i>	238
Ročník: Prvý.....	238
Ročník: Druhý	239
Ročník: Tretí	240
<i>HUDOBNÝ ODBOR - KOMORNÝ SPEV</i>	242
<i>HUDOBNÝ ODBOR - ZBOROVÝ SPEV</i>	244
<i>HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE STRUNOVÝCH NÁSTROJOV, ...</i>	245
<i>HRA NA GITARE</i>	245

<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	245
Ročník: Prvý.....	245
Ročník: Druhý.....	247
Ročník: Tretí.....	249
Ročník: Štvrtý.....	251
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	254
Ročník: Prvý.....	254
Ročník: Druhý.....	256
Ročník: Tretí.....	258
Ročník: Štvrtý.....	261
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	264
<i>Ročník: prvý - štvrtý</i>	264
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	267
<i>Ročník: Prvý</i>	267
<i>Ročník: Druhý</i>	267
<i>Ročník: Tretí</i>	268
<i>Ročník: Štvrtý</i>	269
<i>VÝTVARNÝ ODBOR</i>	271
<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B</i>	271
Ročník: Prvý.....	271
Ročník: Druhý.....	273
Ročník: Tretí.....	275
Ročník: Štvrtý.....	276
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B</i>	279
Ročník: Prvý.....	279
Ročník: Druhý.....	282
Ročník: Tretí.....	285
Ročník: Štvrtý.....	289
Ročník: Piaty.....	292
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA</i>	295
Ročník: Prvý.....	296
Ročník: Druhý.....	297
Ročník: Tretí.....	297
Ročník: Štvrtý.....	297
<i>ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH</i>	298
Ročník: Prvý.....	298
Ročník: Druhý.....	299

Ročník: Tretí	300
Ročník: Štvrtý	300
<i>LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR .....</i>	<i>302</i>
<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B.....</i>	<i>302</i>
Ročník: Prvý.....	302
Ročník: Druhý	303
Ročník: Tretí	305
Ročník: Štvrtý	310
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B.....</i>	<i>318</i>
Ročník: Prvý.....	318
Ročník: Druhý	325
Ročník: Tretí	331
Ročník: prvý - štvrtý.....	338
<i>ODBOR AUDIOVIZUÁLNEJ A MULTIMEDIÁLNEJ TVORBY.....</i>	<i>343</i>
<i>1. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B.....</i>	<i>343</i>
<i>2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B.....</i>	<i>346</i>
Ročník: Prvý.....	349
Ročník: Druhý	350
Ročník: Tretí	351
<i>II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA .....</i>	<i>354</i>
Ročník: Prvý.....	354
Ročník: Druhý	356
Ročník: Tretí	357
Ročník: Štvrtý	358

I. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základná umelecká škola v Heľpe poskytuje svojim žiakom umelecké vzdelanie už druhé desaťročie. Zriadiť umeleckú školu, dať horehronským deťom možnosť zmysluplne tráviť voľný čas, bola správna myšlienka. Ved' horehronské deti sú talentované, majú chuť kultúrne rásť, umelecky sa vzdelávať a ostať tiež živými nositeľmi kultúry svojich predkov.

Základná umelecká škola v Heľpe nebola vždy samostatnou školou. Začínala ako pobočka Základnej umeleckej školy v Brezne a neskôr v Polomke. Vzhľadom na veľký záujem heľpianskych detí o umelecké vzdelávanie Obecný úrad v Heľpe rozhodol vytvoriť samostatnú základnú umeleckú školu. A tak v roku 2002 škola začala písať svoju vlastnú históriu.

V roku 2010 sa ZUŠ presťahovala z budovy na námestí obce do väčšej obnovenej budovy starej školy. Umelecká škola tak získala viac tried pre svoje vyučovanie a všetky odbory sa po prvý krát mohli vyučovať pod jednou strechou. O rekonštrukciu starej školy sa postaral zriaďovateľ ZUŠ, Obecný úrad v Heľpe. Ocenili to nielen pedagógovia, ale aj samotní žiaci, ktorí do nej prichádzajú až od prameňa Hrona.

V prvých rokoch ZUŠ boli pre žiakov otvorené dva odbory – hudobný a výtvarný a postupne pribúdali ďalšie – dramatický, tanečný a odbor audiovizuálnej a multimedialnej tvorby. V súčasnosti dáva naša umelecká škola žiakom možnosť tráviť popoludňajšie hodiny pri hre na hudobnom nástroji, speve, s maliarskou paletou v ruke.

V súčasnosti je plne organizovaná, verejnou, záujmovou, výchovno-vzdelávacou inštitúciou, poskytujúcou polyestetický charakter vyučovania. Žiakom poskytuje vyučovanie v prípravných ročníkoch, v prvom a druhom stupni základného štúdia, ďalej ponúka formu rozšíreného vyučovania pre žiakov s mimoriadnymi schopnosťami a predpokladmi pre nadväzujúce umelecké vzdelávanie, skrátené vyučovanie pre študentov pripravujúcich sa na prijímacie skúšky na odborné školy a štúdium pre dospelých.

V hudobnom odbore sa vyučuje hra na klavíri, keyboarde, husliach, akordeóne, flaute, predmet spev a hlasová výchova.

Výtvarný odbor ponúka vyučovanie v základných disciplínach: kresba, maľba, grafické techniky, modelovanie, počítačová grafika a pripravuje sa vyučovanie v predmete fotografia.

Zriaďovateľom školy je obec Heľpa. Z hľadiska výchovno-vzdelávacieho procesu sa škola riadi Vyhláškou MŠ SR č. 324/2008 Z. z. o základnej umeleckej škole.

O úspešnej práci školy, jej pedagógov a žiakov, svedčí množstvo diplomov, ocenení z regionálnych, celoslovenských i medzinárodných súťaží, ktorými sa ZUŠ v Heľpe môže popýšiť.

Plody vzdelávacej práce sa odzrkadľujú aj v tom, že žiaci profesionálne posilňujú chrámovú cirkevnú hudbu, ľudové hudby, umelecké telesá a spevácke skupiny, jedným slovom pomáhajú zvyšovať úroveň kultúrneho života obce a horehronského regiónu.

Mnohým absolventom ZUŠ v Heľpe umenie učarovalo a rozhodli sa mu profesionálne venovať. Vzdelávajú sa na stredných a vysokých umelecky zameraných školách. Niektorí z nich boli alebo stále sú začlenení do pedagogického kolektívu základnej umeleckej školy a spolu s ostatnými úspešnými hudobníkmi tvoria bohatú umeleckú rodinu, na ktorú sme právom hrdí.

1. Charakteristika žiakov

Najpočetnejšiu skupinu tvoria žiaci základných škôl, t.j. žiaci mladšieho a stredného školského veku, v prípravných ročníkoch a na prvom stupni. Prevládajú žiaci s trvalým pobytom v obci Heľpa. Najväčším odborom čo do počtu žiakov je odbor hudobný, za ním nasleduje odbor výtvarný.

2. Charakteristika pedagogického zboru

V škole pôsobí 7 pedagógov na plnom úväzku, z toho 6 v hudobnom a 1 vo výtvarnom odbore. Najpočetnejšie je zastúpený hudobný odbor – hra na husliach. Ďalej sú to klavír a keyboard, akordeón, flauta, spev. Z pedagógov na čiastočný úväzok sú 3 pedagógovia v hudobnom odbore 1 v literárno-dramatickom odbore. 10 pedagógovia spĺňajú kvalifikačné požiadavky, jeden s VŠ 3.stupňa, šiesti s vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa, z toho jeden s druhou atestáciou, jeden s prvou atestáciou a traja s vyšším odborným vzdelaním z toho jeden s 1. atestáciou. Jeden PZ nespĺňa kvalifikačný predpoklad, ale má 4 roky na doplnenie kvalifikácie. Pedagógovia školy podľa potrieb a zamerania školy využívajú všetky dostupné formy ďalšieho vzdelávania. Vďaka vysokej odbornosti a pedagogickej spôsobilosti učiteľského zboru stúpa úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu, čo potvrdzujú najmä výsledky z celoslovenských a medzinárodných súťaží.

3. Dlhodobé projekty

---

4. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Vďaka výbornej spolupráci s Rodičovským združením môže škola z dobrovoľných príspevkov získaných od rodičov žiakov zabezpečiť nákup, opravy a ladenie hudobných nástrojov, nákup učebných pomôcok, organizovať pre žiakov zájazdy na kvalitné hudobné, tanečné, či divadelné predstavenia profesionálnych umeleckých súborov a scén i na výstavy a vernisáže.

Spolupráca s materskou a základnou školou v Heľpe, v Závadke nad Hronom a v Pohorelej prebieha formou výchovných koncertov, hudobných vystúpení.

V adventnom období organizuje škola divácky veľmi obľúbené koncerty v priestoroch školy, alebo aj v kostoloch v okolitých obciach.

Stalo sa tradíciou usporadúvať vystúpenia pre seniorov Denného centra v Pohorelej, v Dennom stacionári v Heľpe, a tiež v SSS Tereza vo Val'kovni.

Naším cieľom je naďalej sa zúčastňovať prestížnych celoslovenských i medzinárodných žiackych súťaží, festivalov, výstav a prehliadok.

5. Priestorové a materiálno-technické podmienky školy

ZUŠ v Heľpe sídli na ulici Školská 590/3, v budove starej základnej školy, ktorá v roku 2010 bola zrekonštruovaná pre potreby základnej umeleckej školy.

Materiálno-technické zabezpečenie je determinované rozpočtom školy, ktorá je v rámci originálnych kompetencií financovaná z podielových daní obce. Výšku príspevku zákonného zástupcu žiaka na čiastočnú úhradu nákladov spojených so štúdiom určuje zriaďovateľ podľa Všeobecne záväzného nariadenia, v závislosti od aktuálnej výšky sumy životného minima. Dobrovoľné príspevky rodičov do Občianskeho združenia Horehrončok pri ZUŠ využíva škola na nákup doplnkových učebných pomôcok, či hudobných nástrojov.

6. Škola ako životný priestor

Snahou všetkých zamestnancov je udržiavať čistotu a poriadok v priestoroch školy a viesť k tomu aj našich žiakov. Povinnosťou triednych učiteľov je dbať o esteticky vkusne upravené triedy a dodržiavanie základov hygieny seba aj svojich žiakov.

Priestory školy esteticky dotvárajú práce žiakov výtvarného odboru, ktoré sú umiestnené v priestoroch školy.

V lete 2024 prebehlo maľovanie tried HO a VO a koncertnej sály, výmena opotrebovaných soklových podlahových líšt v chodbe HO a v triedach č. 3,4,5, inštalácia akustických panelov do tried 1,2,3,4. V triede č. 5 boli nainštalované už v skôr. Koncertná sála bola doplnená o dekoračné závesy na pódium. Všetky práce – okrem maľovania – prebehli svojpomocne vo vlastnej réžii. V blízkej dobe je naplánovaná výmena osvetlenia v triedach – žiarivky a trubice vymeníme za úsporné LED osvetlenie v súlade s normami BOZP a PO.

7. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Povinnosťou školy ako inštitúcie celospoločenského významu je zabezpečiť bezpečné a zdravie vyhovujúce podmienky v priestoroch určených na vyučovanie. Každoročne sú žiaci školy na prvej vyučovacej hodine svojimi triednymi učiteľmi oboznámení s vnútorným poriadkom školy. Škola zabezpečuje pravidelné školenia zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na základe zmluvy o službách BOZP a PO.

Pravidelne raz ročne sa vykonáva odborná prehliadka a skúška elektrických zariadení a hasiacich prístrojov.

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

Školský vzdelávací program charakterizuje školu ako miesto aktívneho a radostného poznávania umenia v príjemnom, estetickom a bezpečnom prostredí, v atmosfére, ktorá rešpektuje individualitu každého žiaka a rozvíja vzťah učiteľ – žiak - rodič, založený na vzájomnom rešpekte, dôvere a otvorenej komunikácii. Vhodnou motiváciou vychovávame

všestranne rozvinutých jedincov s kladným celoživotným vzťahom k umeniu, ktorí sú schopní sa samostatne aktívne umelecky prejavíť.

1. Pedagogický princíp školy - ciele a poslanie výchovy a vzdelávania

Základné umelecké školy predstavujú nenahraditeľný článok v systéme umeleckého vzdelávania. Podľa § 17, zákona 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní poskytujú základný stupeň umeleckého vzdelávania, v ktorom prostredníctvom umenia vychovávajú žiakov základných a stredných škôl, prípadne aj študentov vysokých škôl a dospelých. Formou odborného špecializovaného štúdia pripravujú k štúdiu na stredných školách umeleckého zamerania, na konzervatóriá a vysoké školy s umeleckým a umelecko-pedagogickým zameraním.

ZUŠ vytvárajú podmienky pre aktívnu záujmovú umeleckú činnosť detí v čase po vyučovaní v ZŠ, v popoludňajších hodinách, preto sa ich náplň stáva významnou a zmysluplnou súčasťou programu výchovy a vzdelávania a účinným nástrojom úsilia proti negatívnym prejavom správania, drogovej závislosti a kriminalite.

Cieľom programu výchovy a vzdelávania je nadviazať na osvedčené projekty, zdokonaľovať charakter a úroveň ponúkaného vzdelávania s hlavným poslaním: poskytnúť žiakovi ucelené osemročné základné umelecké vzdelanie. V silnom konkurenčnom prostredí je dôležité plniť požiadavky svojich klientov. Úspešná škola sa orientuje na žiaka, ponúka program, ktorý reflektuje ciele zákazníka, má svoju víziu a filozofiu. Vytvára jednotný vzdelávací plán, ktorý školu charakterizuje a odlišuje od iných zariadení.

2. Zameranie školy

Základným zameraním školy zostáva práca žiakov a pedagógov na umeleckom rozvoji z hľadiska zachovania a rozvíjania európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, poskytovania orientácie v jeho bohatstve a rozmanitosti a prostredníctvom uceleného umeleckého vzdelania rozvinúť schopnosti, uplatniť získané poznatky a zručnosti v osobnom a spoločenskom živote.

Takéto zameranie sa opiera predovšetkým o pedagogicky a umelecky vyhranené výchovné a vzdelávacie pôsobenie pedagogického obsadenia, ktoré na jednej strane rozvíja prirodzené nadanie a osobnostné predpoklady žiakov v daných umeleckých disciplínach a ich aktívnu a presvedčivú prezentáciu na verejnosti, na druhej strane vytvára u svojich zverencov

odborné zázemie k vytváraníu estetických kritérií a nárokov potrebných pre orientáciu a vyhranený postoj voči tlaku komercializácie a plytkej zábavy, najmä vo všadeprítomnej mediálnej podobe. Z tohto hľadiska stoja pred školou dve hlavné úlohy:

- rozvíjanie kvalitného odborného a pedagogického obsadenia, schopného angažovať sa pre program školy
- pokračovanie v dôraze na prezentačné aktivity, rozširovanie ich foriem, frekvencie a propagácie

3. Stupeň vzdelania

Úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu v jednotlivých odboroch získa žiak základné umelecké vzdelanie.

Toto sa člení na:

- primárne umelecké vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním prvej časti prvého stupňa základného vzdelania, podľa International Standard Classification of Education - ISCED 1B. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou,
- nižšie sekundárne vzdelanie, ktoré získa žiak úspešným absolvovaním druhej časti prvého stupňa základného vzdelania, podľa International Standard Classification of Education – ISCED 2B. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

4. Dĺžka štúdia a forma výchovy a vzdelávania

ZUŠ organizuje vyučovanie v prípravnom štúdiu, v základnom štúdiu I. a II. stupňa, v štúdiu pre dospelých, v skrátrenom a rozšírenom štúdiu.

Prípravné štúdium má najviac dva ročníky. Je určené pre deti predškolského veku alebo žiakov od 6 rokov.

Základné štúdium sa člení na dva stupne. Prvý stupeň má najviac 9 ročníkov, druhý stupeň má najviac 4 ročníky. Prvý stupeň sa člení na prvú a druhú časť. Prvá časť má najviac 4 ročníky, druhá časť má najviac 5 ročníkov.

Pre žiakov druhého stupňa, ktorí nenavštevovali prvý stupeň, je možné zriadiť jednoročné prípravné štúdium.

Rozšírené štúdium je určené žiakom, ktorí v základnom štúdiu preukážu mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky. Návrh na zaradenie žiaka do rozšíreného štúdia predkladá triedny učiteľ riaditeľovi školy do 31. marca. Ten má právomoc zaradiť žiaka do rozšíreného štúdia v nasledujúcom školskom roku.

Skrátené štúdium je určené pre žiakov, pripravujúcich sa na stredné alebo vysoké školy s umeleckým alebo umelecko-pedagogickým zameraním.

Štúdium pre dospelých je určené uchádzačom, ktorí si chcú doplniť alebo rozšíriť svoje umelecké vzdelanie, má štyri ročníky.

Na základe žiadosti žiaka alebo jeho zákonného zástupcu môže riaditeľ školy povoliť prerušenie štúdia.

Na základe rozhodnutia ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR sa v Štátnom vzdelávacom programe pre základné umelecké školy schválenom dňa 4. 2. 2015 pod číslom 2015-6346/5841:1-10A0 uskutočnili zmeny týkajúce sa materiálno-technického a priestorového zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ, ale aj menšie úpravy rámcových učebných plánov a všeobecnej časti Štátneho vzdelávacieho programu pre základné umelecké školy.

Zmeny boli zapracované do pôvodných materiálov. Upravené materiály dostali nové schvaľovacie doložky:

„Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15. júna 2015 pod číslom 2015-6346/29045:3-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2015.“

„Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20. januára 2016 pod číslom 2016-8597/1575:1-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 20. januára 2016.“

„Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018.“

Umelecké vzdelávanie v základných umeleckých školách sa podľa nového ŠVP uskutočňuje v nadväznosti na ustanovenie § 161 ods. 8 školského zákona.

Vyučovanie prebieha formou individuálneho alebo skupinového vyučovania. Počty žiakov v skupinách, ako aj časovú dotáciu určujú Rámcové učebné plány, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018.

5. Spôsob prijímania žiakov na štúdium

Podmienkou prijatia na štúdium v ZUŠ je splnenie požadovaných predpokladov a kritérií v prípravnom štúdiu alebo úspešné vykonanie prijímacej skúšky vo zvolenom umeleckom odbore.

Prijímacie skúšky sa konajú spravidla v čase od 1. apríla do 15. júna. Termín a miesto konania prijímacej skúšky vyhlasuje riaditeľ školy najmenej jeden mesiac vopred, zároveň oznámi študijné zamerania, do ktorých sa môžu uchádzači prihlásiť. Na posúdenie študijných predpokladov uchádzačov o štúdium na ZUŠ menuje riaditeľ trojčlennú komisiu pre každý umelecký odbor.

5.1. Kritériá pre prijatie žiaka na štúdium

5.1.1. Hudobný odbor:

1. časť – hlasový potenciál

- a) zaspievať dve jednoduché detské alebo ľudové piesne bez opory, t.j. klavírneho sprievodu – sledovať schopnosť správne začať, vzhľadom k svojmu hlasovému rozsahu
- b) zaspievať tú istú pieseň s klavírnym sprievodom – sledovať schopnosť vedieť začať od udaného tónu, vedieť reagovať pri zmene tóniny
- c) intonovať jeden a viac tónov podľa klavíra – sledovať intonačnú čistotu a hlasový rozsah dieťaťa

2. časť – sluchové schopnosti

- a) sledovať schopnosť rozlíšiť vysoké a nízke tóny, pričom výškový rozdiel postupne znižujeme, v prípade, že dieťa nevie pochopiť výraz „vysoké“ a „nízke“, môže použiť slová: tenký, hrubý alebo jednotlivé tóny pripodobňuje k zvieratám. Napr. medveď, slon, vtáčik, myška, a pod.
- b) sledovať schopnosť rozlíšiť stúpajúcu a klesajúcu melódiu. Opäť môžeme použiť pre dieťa zrozumiteľnejší výraz: „hore“ alebo „dole“.

3. časť – rytmické schopnosti

- a) sledujeme schopnosť dieťaťa vedieť zopakovať rôzne rytmické útvary pomocou drevených ozvučných paličiek, pričom postupujeme od najjednoduchších modelov po zložitejšie

- b) sledujeme motoriku, rytmickú pamäť, schopnosť udržať stanovené tempo a sústredenosť dieťaťa

5.1.2. Výtvarný odbor

1. vizuálna predstavivosť

- a) sledujeme mieru originálnych riešení a výtvarného schematizmu v individuálnom výtvarnom vyjadrovaní detí elementárneho a primárneho stupňa na voľnú tému
- b) sledujeme princípy fantazijnej činnosti – aglutinácie, resp. kontaminácie, kombinácie, štylizácie, schematizácie, zväčšovanie, či znižovanie objektov, symbolizácie, alegorizácie, vytvárania magických súvislostí

2. vizuálna pamäť

- sledujeme výtvarné schopnosti reprodukcie a interpretácie javov a prvkov vychádzajúcich zo skutočnosti, bez možnosti priameho vizuálneho kontaktu so zobrazovaným fenoménom alebo jeho predlohou (proporcionalita, detail, farebnosť, a pod.)

3. grafomotorický prejav

- a) sledujeme predpokladané manuálne zručnosti pri využívaní výtvarných vyjadrovacích prostriedkov (bod, línia, plocha, tvar) a výtvarné techniky (výber a vhodné použitie nástroja), predovšetkým v oblasti lineárnej kresby podľa predlohy (zátišie)
- b) sledujeme kompozičné riešenie (umiestnenie vo formáte, vyváženosť), proporcionalitu (vzťah častí a celku) a medzipredmetové vzťahy (mierka)

4. verbálna komunikácia

- sledujeme schopnosť nadviazať konštruktívny dialóg medzi učiteľom a žiakom, ako predpoklad pre úspešnú spoluprácu pri riešení úloh a plnení vzdelávacích požiadaviek. Tiež ako pomocné kritérium pre hodnotenie vzťahu k predmetu štúdia

5. vizuálna komunikácia

- sledujeme schopnosť nadviazať kontakt s prostredím a odovzdať obsah diela prostredníctvom znakových štruktúr, odkazov a vnútornej symboliky tvorcu

5.1.3. Literárno-dramatický odbor

Verbálna komunikácia

- sledovanie schopnosti nadviazať dialóg medzi žiakom a učiteľom
- schopnosť žiaka dokázať verbálne improvizovať na pokyn učiteľa

- prednes vopred pripravenej poézie alebo prózy
- sledovať zreteľné a čisté vyslovovanie bez závažných rečových vád
- schopnosť bezchybného a plynulého čítania neznámeho textu

Vizuálna predstavivosť

- sledovať schopnosť žiaka dokázať sa bez použitia pomôcok (rekvizít) jednoducho neverbálne vyjadriť – hra na remeselníka
- schopnosť vedieť sa orientovať v priestore, na pokyn učiteľa si dokázať predstaviť zmenu priestoru a v takomto priestore vedieť patrične reagovať, napr. zmena priestoru triedy na priestor vonkajší – napr. prírody
- sledovať schopnosť imaginárneho videnia, fantázie a kreativity
- sledovať u žiaka schopnosť „vedieť si predstaviť“

5.1.4. Odbor audio-vizuálnej a multimedialnej tvorby

Podmienkou pre prijatie žiaka na štúdium v odbore audiovizuálnej a multimedialnej tvorby je úspešné absolvovanie talentovej prijímacej skúšky. Obsahom skúšky je preukázanie motivácie o tento typ vzdelávania, kultivovanosť prejavu a primerané intelektové a tvorivé kvality uchádzača.

5.2. Kritériá pre prijatie žiaka po absolvovaní prípravného štúdia do 1. ročníka

5.2.1. Hudobný odbor

Hra na klavíri

- hra portamento – striedaním rúk, postupne oboma rukami
- hra dvojhmatov – kvínt
- hra legato striedaním rúk, prípadne so sprievodom kvinty
- orientácia na klaviatúre aj v notácii v husľovom kľúči
- ku skúške najmenej dve piesne striedaním rúk, so sprievodom kvinty, prípadne cvičenie z Klavírnej školy A. Sarauera

Hra na keyboarde

- orientácia na klaviatúre aj v notácii v husľovom kľúči

- hra dvojhmatov – kvínt
- hra legato striedaním rúk, prípadne so sprievodom kvinty
- ku skúške najmenej dve piesne striedaním rúk, so sprievodom kvinty, prípadne ľubovoľné skladbičky z prednesovej školy

Hra na husliach

- základný postoj (uvoľnenosť, prirodzenosť)
- správne držanie nástroja a vedenie sláčika po strunách a pri prechodoch cez struny
- správne uloženie základného prstokladu ľavej ruky (durový a molový prstoklad na všetkých strunách)
- ťah slákom a delenie sláka (celý, polovica, v rámci stupnice alebo cvičenia)
- jednoduché modelové cvičenia s ťahom sláka po strunách (rôzne melodické a rytmické cvičenia)
- stupnica cez prázdnu strunu a kvintakord (durový alebo molový prstoklad)
- jeden prednes, alebo dve ľudové piesne alebo skladbičky malého rozsahu

Hra na akordeóne

- hra jednoduchých piesní pravou rukou podľa sluchu
- čítanie nôt v husľovom kľúči v jednočiarkovej oktáve
- čítanie nôt v basovom kľúči, orientovať sa v základnej polohe: tóny c, g, d, f
- hmatová orientácia pravej ruky bez zrakovej kontroly
- schopnosť hry jednoduchej melódie pravou aj ľavou rukou z nôt
- správne vedenie mechu

Hra na gitare

- žiak ovláda správny postoj, držanie nástroja, tvorenie tónu
- zvláda hru v na strunách e₂, h₁ a g₁ v prvých troch polohách
- ovláda metroritmické prvky: nota a pomlčka celá, pólóvá, pólóvá s bodkou, štvrt'ová, metrické predpisy: 2/4, 3/4, 4/4 takt
- hrá TIRANDO striedavo ukazovák (i) a prstenníkom (m)
- pozná a vie aplikovať v hre hudobno-náukové pojmy: p, f, repetícia
- ovláda zloženie gitary a vie pomenovať prázdne struny
- vie si zapamätať a reprodukovať krátke rytmické a melodické motívy
- je schopný správne hrať ľudové a umelé piesne v rozsahu od g₁ po g₂ rytmicky presne

- postupová skúška: dve umelé alebo ľudové piesne nízkej náročnosti

Hra na flaute

- Žiaci zvládajú základné zásady dýchania a správny postoj pri hre
- poznajú základy postoja a držania flauty, tvorby tónu, nasadzovania,
- vedia správne zostaviť flautu,
- zahrajú jednoduchú melódiu(pieseň)podľa sluchu,
- zahrajú jednoduchú skladbičku sólo alebo so sprievodom harmonického nástroja z nôt a spamäti,

Spev

- správny spevácky postoj, ramená vystreté, hlava vzpriamená – dávať pozor, aby hlava nebola v predklone alebo záklone
- pokojný nádych nosom na tri fázy/ nádych, zadržanie, výdych na 8 dôb/ vydychovať na spoluhlásku „s“, potom krátke „s“ na báze staccata
- hlasové cvičenia začínať vždy brumendom zhora a potom na rôzne vokály a postupne ich obmieňať
- hlasové cvičenia maximálne v rozsahu sexty
- dbať na správnu výslovnosť pri spievaní piesní
- postupová skúška pozostáva z 2 – 3 piesní s klavírnym doprovodom

5.2.2. Výtvarný odbor

- schopnosť sústrediť sa dostatočne dlho na prácu
- schopnosť pracovať so základnými výtvarnými materiálmi a prostriedkami
- schopnosť výtvarného vyjadrenia danej témy
- schopnosť pracovať v kolektíve

5.2.3. Literárno-dramatický odbor

Podmienkou pre prijatie je zvládnutie vlastných pohybových dispozícií, rytmu, reči a schopnosť aktívne sa zapojiť do tvorivej činnosti v kolektíve. Dôležitá je takisto schopnosť dieťaťa aktívne a pasívne sa uvoľniť, sústrediť sa a pohotovo reagovať.

6. Priebeh štúdia, spôsob a podmienky ukončovania štúdia

6.1. Priebeh štúdia

Individuálne vyučovanie v 1. – 4. ročníku 1. stupňa základného štúdia s časovou dotáciou 1,5 hodiny týždenne, sa uskutočňuje dvakrát do týždňa. Na písomnú žiadosť zákonného zástupcu žiaka môže riaditeľ školy povoliť spojenie dotácie v jednu časovú jednotku.

V odôvodnených prípadoch môže riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu žiaka oslobodiť žiaka od dochádzky na povinné predmety – štvorročná alebo komorná hra, hra v súbore alebo v orchestri.

Vekovo starší žiak, bez získania primárneho umeleckého vzdelania, môže absolvovať skrátené dvojročné štúdium primárneho umeleckého vzdelávania podľa UP č. 9, ktoré sa môže skrátiť na 1 rok kontrahovaním ročníkov.

Do vyššieho ročníka postupuje žiak, ktorý dosiahne na konci druhého polroka alebo po opravných skúškach aspoň stupeň celkového hodnotenia prospel. Na odporúčanie triedneho učiteľa je možné mimoriadne nadaného žiaka, po vykonaní postupových skúšok zo všetkých predmetov, preradiť do vyššieho ročníka aj na konci prvého polroka.

Do druhého stupňa základného štúdia môže byť zaradený žiak, ktorý úspešne absolvoval prvý stupeň základného štúdia.

Vo **výtvarnom odbore** nástup žiaka do 1. ročníka nie je podmienený absolvovaním prípravného štúdia. Počet žiakov v skupine a organizáciu vyučovania stanovujú Učebné plány schválené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 9. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018.

Druhý stupeň základného štúdia je určený pre žiakov od 14 rokov. Prijatie žiaka do druhého stupňa nie je podmienené absolvovaním prvého stupňa.

Individuálny študijný program zameraný na prípravu na štúdium výtvarnej profesie na stredné alebo vysoké školy (tzv. skrátené štúdium alebo kurz), je organizovaný podľa UP. č. 54. Vek sa neurčuje.

Tvorbu skupín a organizáciu vyučovania v **literárno-dramatickom odbore** stanovujú Učebné plány schválené Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

dňa 9. februára 2018 pod číslom 2018/3131:1-10A0 pre základné umelecké školy s účinnosťou od 1. septembra 2018.

6.2. Ukončovanie štúdia

Prvá časť prvého stupňa základného štúdia, druhá časť prvého stupňa základného štúdia, druhý stupeň základného štúdia a štúdium pre dospelých sa ukončuje záverečnou skúškou. Klasifikácia žiaka zo všetkých povinných a nepovinných predmetov sa uskutočňuje na konci prvého a druhého polroka príslušného školského roka. Celkové hodnotenie žiaka vychádza z výsledkov súhrnnej klasifikácie. Ak má žiak alebo zákonný zástupca žiaka pochybnosti o správnosti klasifikácie, môže do siedmich dní odo dňa, keď bolo žiakovi vydané vysvedčenie, požiadať riaditeľa školy o preskúšanie. Ak príslušný predmet vyučuje riaditeľ školy, môže žiak alebo jeho zákonný zástupca požiadať o preskúšanie zriaďovateľa školy. Preskúšať žiaka nemožno, ak bol v klasifikačnom období z vyučovacieho predmetu klasifikovaný na základe komisionálnej skúšky. Preskúšanie sa uskutoční najneskôr do desiatich pracovných dní od doručenia žiadosti o preskúšanie. Výsledok preskúšania, ktorý je konečný, oznámi riaditeľ školy písomne žiakovi alebo zákonnému zástupcovi žiaka do troch pracovných dní od určeného termínu preskúšania. Riaditeľ školy môže nariadiť okamžité preskúšanie ak zistí, že učiteľ porušil pravidlá klasifikácie a hodnotenia. Preskúšanie sa uskutoční do troch dní. Žiaci prípravného štúdia sa neklasifikujú, ich štúdium je prípravou na prijatie do základného štúdia.

Žiak školy sa klasifikuje na základe výsledkov komisionálnej skúšky ak:

- a) koná záverečnú skúšku z hlavného predmetu podľa §7 ods. 1,
- b) je zaradený do vyššieho ročníka na konci prvého polroka predchádzajúceho ročníka podľa § 6 ods. 2,
- c) koná opravné skúšky podľa § 10,
- d) pri postupových skúškach z hlavného predmetu na zaradenie do rozšíreného štúdia,
- e) žiak alebo jeho zákonný zástupca požiada o preskúšanie podľa § 9 ods. 3, 4 alebo keď sa preskúšanie koná z podnetu riaditeľa školy podľa § 9 ods. 5

Komisia pre komisionálne skúšky má najmenej troch členov a tvoria ju odborníci pre príslušný predmet alebo umelecký odbor. Členov komisie menuje riaditeľ školy. O vykonaní skúšky vyhotoví komisia protokol, ktorý potvrdia všetci členovia svojimi podpismi.

Ak žiak alebo zákonný zástupca žiaka neuhrádza čiastočnú úhradu nákladov na štúdium, možno štúdium ukončiť k 31. januáru alebo k 30. júnu.

7. Profil absolventa primárneho umeleckého vzdelávania

Vyučovanie na primárnom stupni umeleckého vzdelávania je charakteristické systematickou a trpezlivou prácou s dieťaťom ako osobnosťou. Buduje a rozvíja sa jeho umelecké nadanie, a to ako zložka predpokladová (vlohy, schopnosti), tak i zložka aktivačná (zmysel pre prácu, pravidelnú prípravu).

Absolvovaním primárneho umeleckého vzdelania získa žiak základy hudobnej, tanečnej, výtvarnej a dramatickej gramotnosti. Dokáže stanovený čas sústredene pracovať a náležite reagovať, používať základnú odbornú terminológiu, prezentovať sa na koncertoch, vystúpeniach, výstavách a projektoch. Získava schopnosť sebareflexie, zlepšuje svoju vytrvalosť a iniciatívu, dokáže zhodnotiť svoje pokroky. Primerane svojmu veku a schopnostiam dokáže tvoriť a prijímať umenie, oceniť jeho hodnotu a význam vo svojom živote.

7.1. Pedagogické stratégie

Edukačný proces je nutné realizovať v duchu demokracie a humanizmu v priaznivom estetickom prostredí a priateľskej atmosfére. Prioritou je formovanie osobnosti výchovou k umeleckým hodnotám. Aplikovaním motivujúcich a kreatívnych metód inovovať vzdelávanie a vyučovanie zatriktívniť tvorbou medziodborových projektov.

III. VNÚTORNÝ SYSTÉM KONTROLY A HODNOTENIA

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov

Hodnotenie výsledkov vzdelávania žiakov poskytuje samotným žiakom, ale hlavne ich rodičom informáciu o zvládnutí vzdelávacieho programu, o napredovaní žiaka, jeho umeleckej aktivite, možných rezervách a dosahovaných výsledkoch v danej umeleckej oblasti. Súčasťou hodnotenia sú triedne, interné a verejné vystúpenia žiaka, súťaže, výstavy, tanečné i divadelné vystúpenia. Hodnotenie a klasifikácia je realizovaná v súlade s platnou vyhláškou o základnej

umeleckej škole. V procese hodnotenia je dôležité uplatňovať objektivitu s prihliadnutím na osobnosť dieťaťa a veľkosť jeho talentu a vrodenných daností.

2. Vnútroškolský systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Vnútroškolská kontrola a hodnotenie práce pedagogických zamestnancov je prostriedkom na zvýšenie disciplíny, zodpovednosti a aktivity, motiváciou k realizácii stanovených cieľov a úloh. V hodnotení výsledkov práce učiteľa sa zohľadňuje:

- dodržovanie pracovnej disciplíny
- sebavzdelávanie učiteľa
- príprava žiakov na interné a verejné vystúpenia
- účasť a úspešnosť žiakov na súťažiach, festivaloch a výstavách
- organizácia koncertov, vystúpení a inštalácia výstav
- ochota spolupracovať na projektoch školy
- prezentácia vlastnej tvorby, práca v súboroch, korepetície
- iniciatíva učiteľa pri získavaní nových žiakov
- práca v samosprávnych orgánoch školy
- práca vedúcich oddelení a predmetových komisií
- vedenie knižnice, notového archívu a skladu s materiálom
- starostlivosť o výpočtovú techniku, aktualizácia webovej stránky, výroba plagátov, bulletinov a programov koncertov

Kontrola a hodnotenie prebieha priebežne pri vyhodnocovaní mesiaca na pravidelných pracovných poradách, na zasadnutiach pedagogickej rady a formou hospitácií. Výsledky sa stávajú podkladom pre stanovenie výšky finančného ohodnotenia zamestnancov v podobe osobného príplatku.

3. Hodnotenie školy

Ciele a úlohy vzdelávania a ďalšieho rozvoja školy sú stanovené v koncepcnom zámere, vypracovávanom v pravidelných dvojročných intervaloch a Školskom vzdelávacom programe. Vlastné hodnotenie školy je zamerané na:

- reálnosť stanovených cieľov

- plnenie úloh
- odbornú úroveň pedagógov
- vzťah učiteľ - žiak - rodič

Kritériom pre hodnotenie je:

- spokojnosť žiakov a rodičov
- kvalita výsledkov
- spokojnosť učiteľov, dobrá sociálna klíma, tvorivá atmosféra
- hodnotenie zriaďovateľom, Radou školy a Štátnou školskou inšpekciou

Nástroje na zisťovanie stavu úrovne školy:

- počet absolventov, ktorí ukončili kompletne základné umelecké vzdelanie absolventskou skúškou
- počet žiakov prijatých na konzervatóriá a stredné, prípadne vysoké školy s umeleckým alebo umelecko-pedagogickým zameraním
- počet nových záujemcov o štúdium v jednotlivých umeleckých odboroch
- analýza úspešnosti interných i verejných vystúpení žiakov
- analýza umiestnenia žiakov na regionálnych, celoslovenských a medzinárodných súťažiach, festivaloch, prehliadkach a výstavách

oslovovanie k spolupráci a dopyt po vystúpeniach našich žiakov a pedagógov zo strany obce, rôznych organizácií a inštitúcií a ich následná spätná odozva na tieto aktivity

IV. ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM

HUDOBNÝ ODBOR – HUDOBNÁ NÁUKA

1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Poslaním predmetu hudobná náuka je vytvárať a usmerňovať záujem a vzťah žiaka k hudbe, kultivovať jeho osobnosť, rozširovať a rozvíjať hudobné skúsenosti, vedomosti a zručnosti. Predmet má žiakom poskytovať základy odborného vzdelania a vychovávať poslucháča hudby i aktívneho hudobníka, ktorému je hudba životnou potrebou.

Pre dosiahnutie týchto cieľov je potrebné rozvíjať predovšetkým:

- hudobnú predstavivosť a fantáziu žiakov
- spevácke návyky potrebné pre správny kultivovaný vokálny prejav
- schopnosť rozlišovať jednotlivé hudobné vyjadrovacie prostriedky – metrum, tempo, rytmus, melódiu, harmóniu, dynamiku, farbu tónu
- hudobnú pamäť v spojení s hudobnými činnosťami
- orientáciu v hudobných formách, žánroch a slohoch
- schopnosť samostatne vyhľadávať, vyberať, vyhodnotiť a spracovať informácie a uviesť ich do vzťahu s obsahom hudobného diela.

Hudobná náuka nadväzujúca na prípravné štúdium je samostatný predmet s vlastnými cieľmi a alternatívnymi formami práce. Učiteľ získava v priebehu realizácie jednotlivých hudobných činností diagnostické informácie, na základe ktorých môže diferencovať výučbu žiakov pripravujúcich sa na ďalšie odborné štúdium. Žiakov je potrebné aktivizovať používaním hudobných nástrojov, navzájom súvisiacimi pohybovými, výtvarnými a dramatickými aktivitami a využívaním audiovizuálnych a multimedialných pomôcok.

Na rozdiel od individuálnej nástrojovej a speváckej výučby sa hudobná náuka systematicky zaoberá tými disciplínami, ktoré individuálne vyučovanie môže dať len okrajovo. Hudobná náuka pripravuje a dopĺňa inštrumentálne a spevácke predmety a súčasne nadväzuje na poznatky a skúsenosti z individuálneho a skupinového vyučovania, prehĺbuje ich, zovšeobecňuje a uvádza do širších súvislostí celej hudobnej kultúry.

CIELE

- poskytnúť žiakovi zážitok a od neho odvíjať niť poznania
- od vnímania celku preniknúť do vnútornej štruktúry, získané poznatky objasniť v rôznych súvislostiach a zafixovať tak, aby ich žiak vedel sám vedome používať
- veku primeranými hudobnými ukážkami vyvolať u žiakov záujem o počúvanie hudby a súčasne ich motivovať k vlastnej interpretačnej činnosti
- viesť žiakov k vlastnému hudobnému vyjadreniu
- učiť ich spoznávať hudobné formy a druhy
- nachádzať spojitosti hudby s inými druhmi umenia a zdôrazniť jej význam pre život človeka

ZUŠ nevychováva len profesionálnych umelcov, ale vo väčšej miere amatérskych hudobníkov a poslucháčov hudby, preto je náročnosť hudobno-teoretických vedomostí rozdelená do dvoch úrovní:

Základná - povinná pre všetkých žiakov

Rozširujúca - určená mimoriadne talentovaným žiakom, pripravujúcim sa na profesionálnu dráhu (pre ostatných žiakov ako dopĺňujúca ponuka).

Ročník: Prvý

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Nadväzne na prípravné štúdium hravou formou motivovať žiakov, rozvíjať ich záujem o hudbu, aktivizovať ich tvorivosť, fantáziu a predstavivosť. Rozvíjať vnímanie základných výrazových prostriedkov hudby. Zdokonaľovať melodicko-rytmické cítenie a pamäť. Spoznávať hudobnú abecedu a pestovať spojenie: hudobná značka (nota) - sluchová predstava - intonácia.

OBSAH

1. Interpretačné činnosti

- *Spevácke a intonačné činnosti:*

- intonácia jednoduchých piesní s dôrazom na správne dýchanie a výslovnosť
- intonácia durových a molových melódií bez náročných intervalových skokov s návratom k základnému tónu
- intonácia durového a molového kvintakordu
- *Rytmicko-pohybové činnosti:*
  - základné metrum dvoj a trojdobé s rozlišovaním prízvučnej a neprízvučnej doby spájané s pohybom (napr. pochod, valčík)
  - s udávaním základného metra interpretovať rytmické útvary s použitím celej, polovej, štvrt'ovej a osminovej noty, noty s bodkou
  - taktovať dvoj a trojdobý takt
- *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*
  - rytmické ozveny, rytmicko-melodické dialógy
  - rytmizácia a melodizácia riekaniak, detských alebo vlastných textov
  - schopnosť zahrať na melodicko-rytmických nástrojoch jednoduché piesne alebo vytvárať k nim sprievod

2. Percepčné činnosti

- *Počúvanie hudby:*
  - počúvanie krátkych skladbičiek rôzneho charakteru
  - charakterizovať náladu skladby, hudobné výrazové prostriedky a tonálny charakter skladby.
- *Sluchová analýza:*
  - sluchom rozlišovať základné stavebné prvky hudobnej formy (opakovanie, kontrast), durový a molový charakter skladby, základný tón, metrum (párne, nepárne).

3. Hudobno-teoretické poznatky

- *Základné učivo:*
  - noty v husľovom kľúči g – c³
  - noty v basovom kľúči c - e¹
  - posuvky – krížik, béčko, odrážka
  - durové a molové stupnice do 2 # a 2 bé
  - trojzvuk
  - noty a pomlčky – celá, polová, osminová, noty s bodkou

- 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8 takt
- dynamika – p, mf, f
- *Rozširujúce učivo:*
  - fermata, legato, staccato, ligatúra, prima volta, sekunda volta, predtaktie, triola
  - dynamika – crescendo, decrescendo
  - tempo – moderato, adagio, allegro, allegretto, ritardando, accelerando
  - ľudské hlasy – soprán, alt, tenor, bas

KOMPETENCIE

- žiak intonuje jednoduché detské piesne v rozsahu jednočiarkovej oktávy, ovláda správne dýchanie, nenásilné tvorenie tónu a správnu výslovnosť
- interpretuje základné metrické hodnoty s rozlíšením prízvučných a neprízvučných dôb, spája ich s pohybom
- interpretácia rôznych rytmických útvarov v štvrt'ových a osminových taktoch
- žiak je schopný zahrať na melodicko-rytmických nástrojoch jednoduché piesne alebo vytvárať k nim sprievod
- schopnosť rozlíšiť durový a molový charakter skladby a sledovať počúvanú skladbu v notovom zápise
- vedieť určiť náladu skladby, pohyb melódie, dynamiku, tempo, metrum, farbu nástrojov
- rozpoznáva durový a molový trojzvuk, základné metrum, celý tón a poltón
- vyvodzuje hudobno-teoretické pojmy zo všetkých hudobných činností

VÝSTUPY

1. Interpretačné činnosti

Žiak dokáže spievať podľa jednoduchého notového záznamu alebo hrá podľa sluchu počutú melódiu, vytvára rytmické ozveny, rytmicko-melodické dialógy, rytmizuje a melodizuje riekanky, detské alebo vlastné texty. Ovláda hru na melodicko-rytmických nástrojoch a k jednoduchým piesňam dokáže vytvoriť sprievod (ostinátne rytmické a melodické modely).

2. Percepčné činnosti

Žiak vie označiť základné stavebné prvky hudobnej formy (opakovanie, kontrast), rozlíšiť durový a molový charakter a celotónovú a poltónovú vzdialenosť.

3. Hudobno-teoretické poznatky

Hudobno-teoretické poznatky v určenom rozsahu dokáže uplatniť v praxi.

Hudobný materiál:

V. SLUJKOVÁ: Hudobná náuka pre 1. ročník ZUŠ

M. LEPORISOVÁ: Hudobná náuka pre 1. ročník ZUŠ

Hudobné rozprávky a príbehy

Detské piesne a krátke skladbičky podľa odporúčania Učebných osnov HN a učebníc HN

Ročník: Druhý

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Ďalej rozvíjať tvorivé myslenie, predstavivosť a pamäť, pestovať zmysel pre dobro a krásu. Rozširovať piesňový repertoár, upevňovať správne spevácke návyky a citlivo reagovať na učiteľovo gesto. viesť žiakov k uvedomovaniu si hodnoty a krásy ľudovej piesne a položiť základy poznávania hudobnej histórie Slovenska.

OBSAH

1. Interpretáčné činnosti

➤ *Spevácke a intonačné činnosti:*

Základné učivo:

- rozšírenie hlasového rozsahu žiakov (d - d²)
- rozlíšenie ľudových piesní podľa regiónu (východné, stredné a západné Slovensko)
- kánonické spievanie, resp. jednoduchý ľudový dvojhlas
- uvedomelá intonácia durových a molových melódií, durového a molového kvintakordu

Rozšírené učivo:

- intonácia základného tónu kvintakordu, sextakordu a kvartsextakordu

➤ *Rytmicko-pohybové činnosti:*

- upevňovať metrické čítanie, 2/4, 3/4, 4/4, 3/8, 4/8, 6/8 takt

- pohybom reagovať na prízvukné doby, taktovať štvordobý takt
- triolový, synkopický a bodkovaný rytmus, tiež rytmické útvary začínajúce pomlčkou a predtaktím

➤ *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*

- rytmizácia a melodizácia riekaniek, tvorba ostinátnych rytmických alebo melodických sprievodov s využitím základných tónov toniky, subdominanty a dominanty
- vyhľadávanie jednoduchého harmonického sprievodu
- schopnosť reagovať na spoluhráča a viesť hudobný rozhovor

2. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby:*

- rozoznávanie zvukovo kontrastných nástrojov (napr. husle – kontrabas, flauta – fagot, trúbka – pozauna, triangel – bubon)
- rozlišovanie vokálnych a inštrumentálnych zoskupení (sólo, duo, trio, zbory)

➤ *Sluchová analýza:*

- rozlišovať durový a molový charakter tóniny, durové a molové kvintakordy, sextakordy a kvartsextakordy
- rozlišovať ľudské hlasy a zvukový charakter hudobných nástrojov
- vedieť určiť metrum skladby, príp. jej rytmické zvláštnosti

3. Hudobno-teoretické poznatky

➤ *Základné učivo:*

- durové a molové stupnice do 3 # a 3 bé
- tempo – moderato, allegretto, adagio, allegro, andante, vivace, vivo
- pomenovanie stupňov v stupnici prima - oktáva
- kvintakord, sextakord, kvartsextakord
- dynamika – pp, ff, crescendo, decrescendo
- fermata, legato, staccato, ligatúra, prima volta, sekunda volta, predtaktie, triola

➤ *Rozširujúce učivo:*

- paralelné stupnice, synkopa, rallentando
- tempo – ritardando, accelerando

KOMPETENCIE

- rozlišovať ľudové piesne podľa regiónu, spievať kánon, jednoduchý ľudový dvojhlas
- intonovať durový a molový kvintakord, príp. základný tón kvintakordu, sextakordu a kvartsextakordu
- schopnosť intonovať melódie so sekundovou postupnosťou
- s udávaním základného metra vie žiak interpretovať rôzne rytmické útvary v párných, nepárných, jednoduchých i zložených taktoch
- rytmizuje a melodizuje riekanky, je schopný ich sprevádzať jednoduchým sprievodom na T, S, D
- vytvára inštrumentálne duo so spoluhráčom, vedie s ním hudobný rozhovor
- žiak rozozná zvukovo kontrastné nástroje, vokálne a inštrumentálne zoskupenia (sólo, duo, dueto, trio, zbory – mužský, ženský detský a miešaný)
- rozpoznáva základné prvky hudobnej formy
- rozpoznáva durový a molový charakter tóniny, durové a molové obraty kvintakordu
- rozlišuje ľudské hlasy a farbu hudobných nástrojov

VÝSTUPY

1. Interpretačné činnosti

Žiak intonuje podľa notového záznamu alebo hrá podľa sluchu známu melódiu, spieva ľudové piesne kánonicky i dvojhlasne, rytmizuje a melodizuje riekanky. Na melodicko-rytmických nástrojoch dokáže zahrať jednoduchú ľudovú pieseň alebo vytvoriť k nej sprievod (ostinátne rytmické a melodické modely)

2. Percepčné činnosti

Žiak vie pomenovať hudobný nástroj, rozlíši vokálne a inštrumentálne komorné zoskupenia a jednotlivé ľudské hlasy. Vie určiť a udržať metrum, pozná základné stavebné prvky hudobnej formy, určí charakter skladby, obraty kvintakordu.

3. Hudobno-teoretické poznatky

Žiak vie získané hudobno-teoretické poznatky určeného rozsahu uplatniť v praxi.

Hudobný materiál:

V. SLUJKOVÁ: Hudobná náuka pre 2. ročník ZUŠ

M. LEPORISOVÁ: Hudobná náuka pre 2 a 3. ročník ZUŠ

Hudobné rozprávky a príbehy

Detské piesne a krátke skladbičky podľa odporúčania Učebných osnov HN a učebníc HN

Ročník: Tretí

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Upevňovať, rozširovať a aktívne využívať melodickú, tonálnu, metrickú tempovú a rytmickú predstavivosť a hudobnú pamäť. Prehlbovať harmonickú predstavivosť. Zdokonaľovať dvojhlasný spev a oboznámiť žiakov s niektorými hudobnými žánrami a s funkciou hudby pri rôznych spoločenských príležitostiach. Využívať vlastnú vyjadrovaciu schopnosť detí na prepojenie hudobného zážitku s vlastnou životnou skúsenosťou. Na preniknutie do obsahu hudobného diela využívať komplexné činnosti, integrujúca rôzne druhy umenia a i poznatky zo vzdelávacej oblasti Človek a príroda.

OBSAH

1. Interpretáčné činnosti

➤ *Spevácke a intonačné činnosti:*

- *Základné učivo:*
- kultivovane vyspievať dlhšie frázy
- oboznamovať žiakov s ľudovými piesňami, rozdelenými podľa obsahu - svadobné, uspávanky, vojenské atď.
- intonácia intervalov vyvodzovaním z nápevov ľudových piesní: veľká a malá tercia, čistá kvinta a kvarta, veľká a malá sekunda ako paralela celého tónu a poltónu
- *Rozšírené učivo:*
- intonácia jednoduchých piesní a melódií s charakterom lýdickej tóniny
- intonácia veľkej a malej sexty a septimy

- schopnosť preniesť jednotlivé tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy.
- *Rytmicko-pohybové činnosti:*
  - rytmizovať príklady s predtaktím a striedavé takty
  - verbunkový rytmus, pár osminová s bodkou a šetnástinová nota, pár šestnástinová a osminová nota s bodkou, triola, synkopa
- *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*
  - na podporu harmonického cítenia viesť žiakov k vyhľadávaniu jednoduchého harmonického sprievodu s použitím základných funkcií
  - na melodicko-rytmických nástrojoch sa kánonicky zapojiť do jednoduchej piesne
  - viesť hudobný rozhovor, vytvárať melodické a rytmické vety

2. Percepčné činnosti

- *Počúvanie hudby:*
  - prostredníctvom skladieb rozšíriť poznávanie hudobných nástrojov a ich zvuku
  - sledovanie súčasne znejúcich dvoch alebo troch melodických pásiem, resp. dvoch pásiem so sprievodom
- *Sluchová analýza:*
  - v závislosti od obsahu interpretovaných skladieb alebo piesní vedieť určiť jednodielnu, dvojdielnu či trojdielnu formu
  - rozlišovať durový a molový charakter piesní a skladieb
  - na základe vnútornej predstavy kvintakordov a ich obrátov vedieť rozlišovať veľkú a malú terciu, čistú kvintu a kvartu a veľkú a malú sextu

3. Hudobno-teoretické poznatky

- *Základné učivo:*
  - intervaly prima – oktáva
  - durové a molové stupnice do 5 # a 5 bé
  - paralelné stupnice, molová prirodzená, harmonická, melodická
  - predtaktie, dvojdielna a trojdielna forma
  - nástrojové skupiny v symfonickom orchestri, komorný orchester, komorné telesá
  - tempo –adagio, ritardando, accelerando

- prima volta, seconda volta, fermata
- *Rozširujúce učivo:*
  - Lýdická stupnica (informatívne)
  - Chromatická a celotónová stupnica, enharmonická zámena

KOMPETENCIE

1. Interpretačné činnosti

- *Spevacke a intonačné činnosti:*
  - žiak je schopný rozlišovať ľudové piesne podľa obsahu, spievať kánon, spievať dvojhlas, príp. kánonický trojhlas
  - intonuje veľkú a malú terciu, čistou kvintu a kvartu, veľkú a malú sekundu ako paralelu celého tónu a poltónu, príp. veľkú a malú sextu
  - intonuje durový a molový kvintakord
  - žiak je schopný preniesť jednotlivé tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy
- *Rytmicko-pohybové činnosti:*
  - s udávaním základného metra vie interpretovať rytmické útvary s predtaktím, striedavé takty, triolu a synkopu
  - vie rytmicky interpretovať pár osminová s bodkou a šetnástinová nota, pár šestnástinová a osminová nota s bodkou
- *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*
  - vytvára inštrumentálne duo so spoluhráčom, vedie s ním hudobný rozhovor
  - žiak vytvára jednoduchý harmonický sprievod s použitím základných harmonických funkcií

2. Percepčné činnosti

- *Počúvanie hudby:*
  - schopnosť žiaka rozoznávať zvukovo kontrastné nástroje symfonického orchestra a komorných telies (sólo – okteto)
  - schopnosť sledovať súčasne znejúcich dvoch alebo troch melodických pásiem, resp. dvoch pásiem so sprievodom
- *Sluchová analýza:*
  - rozpoznáva durový a molový charakter piesní a skladieb

- určuje jednodielnu, dvojdielnu či trojdielnu formu (podľa obsahu diela)
- rozlišuje veľkú a malú terciu, čistú kvintu a kvartu a veľkú a malú sextu

3. Hudobno-teoretické poznatky

- Žiak vyvodzuje hudobno-teoretické pojmy zo všetkých hudobných činností.

VÝSTUPY

1. Interpretačné činnosti

- Žiak spieva podľa notového záznamu alebo hrá podľa sluchu určenú melódiu.
- Spieva dvojhlasné piesne a kánon k ľudovým piesňam.
- Intonuje intervaly pomocou nápevov piesní.
- Rytmizuje zložitejšie rytmické útvary s predtaktím, synkopou, triolou, striedavé takty.
- Žiak hrá na melodicko-rytmických nástrojoch ľudové piesne a vytvára k nim sprievod s použitím základných harmonických funkcií.

2. Percepčné činnosti

- Žiak rozoznáva zvukový charakter hudobných nástrojov symfonického orchestra.
- Sluchovo rozlišuje inštrumentálne komorné zoskupenia.
- Vie určiť metrum skladby.
- Vie sledovať súčasne znejúce dve alebo tri melodické pásma, resp. dve pásma so sprievodom
- Žiak určí základné stavebné prvky hudobnej formy. Určí jednodielnu, dvojdielnu alebo trojdielnu formu podľa obsahu počúvaného diela.
- Rozlišuje durový a molový charakter skladby a niektoré intervaly.

3. Hudobno-teoretické poznatky

- Žiak ovláda hudobno-teoretické poznatky v určenom rozsahu a vie ich uplatniť v praxi.

Hudobný materiál:

- V. SLUJKOVÁ: Hudobná náuka pre 3. ročník ZUŠ

- M. LEPORISOVÁ: Hudobná náuka pre 2 a 3. ročník ZUŠ
- Ľudové a umelé piesne a skladby na počúvanie podľa odporúčania Učebných osnov HN a učebníc HN

Ročník: Štvrtý

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Vychádzať z hudobných skúseností, ktoré žiaci získali vo svojej inštrumentálnej praxi a v hudobnej náuke v priebehu predchádzajúcich troch rokov. Je potrebné získané schopnosti rozširovať a prehĺbovať novými úlohami, náročnejšími formami rozvíjania hudobnej pamäti, intonačnej schopnosti, rytmickej a sluchovej predstavivosti.

OBSAH

1. Interpretáčné činnosti

Spevacke a intonačné činnosti:

➤ Základné učivo:

- kultivovať vokálny prejav a zdokonaľovať dvojhlas
- intonácia durových a molových melódií
- intonácia základných intervalov, durových a molových kvintakordov a ich obratov vyvodzovaním z nápevov ľudových piesní
- intonácia hlavných harmonických funkcií formou harmonickej kadencie
- oboznamovať žiakov so slovenskými a inonárodnými ľudovými piesňami a tancami

➤ Rozširujúce učivo:

- intonácia jednoduchých piesní a melódií s charakterom lydickéj a dórskej tóniny, s uvedomením si ich charakteru a špecifických tónov

- schopnosť preniesť jednotlivé tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy.
- *Rytmicko-pohybové činnosti:*
  - rytmizovať príklady so striedaním dvojdobého a trojdobého taktu
  - striedanie pravidelného delenia nôt s nepravidelným delením
  - vytvárať v skupinách rytmický dvojhlas alebo trojhlas formou pohybu alebo melodicko-rytmickými nástrojmi
- *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*
  - na podporu harmonického cítenia viesť žiakov k vyhľadávaniu jednoduchého harmonického sprievodu s použitím hlavných harmonických funkcií
  - na melodicko-rytmických nástrojoch sa kánonicky zapojiť do jednoduchej piesne
  - viesť hudobný rozhovor, vytvárať melodické a rytmické vety
  - tvorba jednoduchých diatonických melódií

2. Percepčné činnosti

- *Počúvanie hudby:*
  - poukázať na ľudovú pieseň a tanec ako inšpiračný zdroj v tvorbe skladateľov
  - prostredníctvom skladieb rozšíriť poznávanie hudobných nástrojov a ich zvuku
  - sledovanie súčasne znejúcich dvoch alebo troch melodických pásiem, resp. dvoch pásiem so sprievodom
  - počiatky hudby – pravek, starovek, stredovek, renesancia
- *Sluchová analýza:*
  - rozlišovať durový a molový charakter piesní a skladieb, rozšírené o dórsku tóninu, základné intervaly, durové a molové kvintakordy a ich obraty
  - sluchovo rozlišovať hlavné harmonické funkcie ako striedanie napätia a uľudnenia v hudbe
  - analyzovať zväčšenú kvartu
- *Rozširujúce učivo:*
  - analyzovanie zväčšeného a zmenšeného kvintakordu a zmenšenej kvinty

3. Hudobno-teoretické poznatky

- *Základné učivo:*

- zväčšené a zmenšené intervaly
  - zväčšený a zmenšený kvintakord
  - hlavné harmonické funkcie
  - durové a molové stupnice do 7 # a 7 bé formou kvartového a kvintového kruhu
  - lydická stupnica
  - ľudová a umelá pieseň
  - enharmonická zámena
  - transpozícia
  - kontrapunkt a jeho formy – kánon, fúga, imitácia
- **Rozširujúce učivo:**
- harmonická kadencia
  - dórska stupnica, chromatická a celotónová stupnica
  - melodické ozdoby – trilok, nátril, náraz, príraz, obal, skupinka

KOMPETENCIE

1. Interpretáčné činnosti

- *Spev ck  a intona n  činnosti:*
-  iak je schopn  intonovať durov  a molov  melódie, dvojhlas, z kladn  intervaly, durov  a molov  kvintakordy
  - pomocou ľudových piesní je schopn  intonovať d rske melódie s uveden m si ich charakteru a špecifických tónov
- *Rytmicke-pohybov  činnosti:*
-  iak dokáže zvl dnať rytmick  dvojhlas alebo trojhlas (v skupinách) a striedanie dvojdob ho a trojdob ho taktu
- *Improvizačné a inštrumentálne činnosti:*
- pou z vanie hlavných harmonických funkcií v sprievode k jednoduchým diatonick m mel di m, ktor  si žiaci môžu vytvárať aj sami

2. Percep n  činnosti

- *Počúvanie hudby:*
- vnímanie premeny piesne v historických a funkčných súvislostiach
  - rozoznávanie rytmických figúr najzn amejš ch tancov

➤ *Sluchová analýza:*

➤ **Základné učivo:**

- rozšírenie sluchového vnímania o ďalšie tóniny
- rozlišovať hlavné harmonické funkcie ako striedanie napätia a uvoľnenia v hudbe
- analyzovať zväčšenú kvartu

➤ **Rozširujúce učivo:**

- analyzovať zmenšenú kvintu, zväčšený a zmenšený kvintakord

3. Hudobno-teoretické poznatky

- žiak vyvodzuje hudobno-teoretické pojmy zo všetkých hudobných činností

VÝSTUPY

1. Interpretačné činnosti

- žiak spieva podľa notového záznamu alebo hrá na nástroji podľa sluchu určenú melódiu
- pohybom, hrou na telo alebo melodicko-rytmickými nástrojmi vie udržať svoj part v rytmickom viachlase
- žiak vie zharmonizovať jednoduchú diatonickú melódiu hlavnými harmonickými funkciami

2. Percepčné činnosti

- žiak vie rozlíšiť podľa rytmu európske tance – mazurka, menuet, valčík, polka, čardáš
- verbalizuje svoj zážitok z hudby
- podľa sluchu vie určiť základný tón tóniny, kvintakordu a jeho obratov
- vie určiť intervaly a obraty kvintakordu
- určuje podľa sluchu základné harmonické funkcie (T-S-D)

3. Hudobno-teoretické poznatky

- žiak ovláda hudobno-teoretické poznatky v určenom rozsahu a vie ich uplatniť v praxi

Hudobný materiál:

V. SLUJKOVÁ: Hudobná náuka pre 4. ročník ZUŠ

M. LEPORISOVÁ: Hudobná náuka pre 4. ročník ZUŠ

Ľudové a umelé piesne a skladby na počúvanie podľa odporúčania platných učebných osnov pre HN a učebníc HN

Záverečná skúška:

písomný test: dur a mol stupnice do 5 krížikov a 5 béčok

stúpajúce základné intervaly

dur a mol kvintakordy s obratmi

hudobo-náukové pojmy podľa obsahu ŠVP pre 1.- 4. ročník

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Základný stupeň:

- vokálne, rytmické, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné schopnosti a zručnosti na úrovni 4. ročníka
- orientácia v notovom zápise a vytváranie rytmického viachlasu
- sledovať súčasne znejúce dve alebo tri melodické pásma, resp. dve pásma so sprievodom
- rytmizácia rytmických útvarov s predtaktím, synkopou, triolou, striedavé takty
- spev podľa jednoduchého notového zápisu
- preniesť jednotlivé tóny a úryvky melódií zo vzdialenejších oktáv do svojej hlasovej polohy
- určiť metrum skladby
- hra jednoduchých piesní na melodicko-rytmických nástrojoch, vytváranie sprievodu
- jednoduchá komunikácia v kolektíve prostredníctvom hudobných činností – rytmické ozveny, rytmicko-melodické dialógy
- znalosť hudobnej teórie podľa obsahu učebných osnov – základné učivo

- k zvolenej téme nájsť potrebné informácie z dostupných zdrojov (literatúra, internet)
- rozlíšenie durového a molového charakteru skladby sluchovou analýzou
- sluchovo rozlíšiť zvukový charakter hudobných nástrojov symfonického orchestra, vokálne a inštrumentálne komorné zoskupenia a jednotlivé ľudské hlasy

Rozširujúci stupeň:

- čistá intonácia, spev z listu
- intonácia intervalov pomocou nápevov piesní
- spev dvojhlasných piesní a kánonu k ľudovým piesňam
- harmonizácia diatonickej melódie hlavnými harmonickými funkciami
- znalosť hudobnej teórie podľa obsahu učebných osnov – rozširujúce učivo
- sluchová analýza intervalov

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hudobná náuka*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Od piateho ročníka dochádza v hudobnej náuke k určitým zmenám, ktoré sa týkajú proporcionálneho rozloženia činností. Rozširuje sa oblasť percepčných činností, ktoré prevažujú nad vokálnymi činnosťami. Dôvodom pre rozšírenie percepčných činností je prudká akcelerácia fyzického a psychického vývoja žiaka, z neho vyplývajúca mutácia, ktorá si vyžaduje šetrenie hlasu. Neznamená to však úplné zredukovanie vokálnych činností, len ich operatívne prispôsobenie podľa schopností žiaka. Vzhľadom na prudký rozvoj emotívnej a racionálnej zložky vnímania žiakov by mal pedagóg zvlášť zvažovať prístup k žiakom a prispôbovať vyučovacie metódy.

Do popredia sa dostáva rozvoj vnímania a schopnosti verbálneho vyjadrenia hudby. Základy hudobnej abecedy majú žiaci do značnej miery osvojené, preto sa väčší dôraz kladie na hudobné štýly – ich rozpoznávanie a prepojenie s inými oblasťami života.

CIELE

V tomto ročníku sa začínajú vyhraňovať záujmy žiakov, dochádza k postupnej špecializácii, ktorá sa javí v rozličnej intenzite práce (až po výber budúcich profesionálov). S nastupujúcou pubertou je tiež spojená potreba intenzívnejšej motivácie, pričom by mal učiteľ využívať ctižiadosť žiakov, podporovať ich snahu o seberealizáciu a povzbudzovaním posilňovať sebavedomie menej aktívnych žiakov. Využívať vedomosti žiakov aj z iných predmetov. Usmerňovať záujem a vytvárať príjemné a zaujímavé prostredie a postupne približovať hudbu mladým ľuďom tak, aby sa stala nevyhnutnou súčasťou ich budúceho životného štýlu.

OBSAH

1. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby:*

- verbálne analyzovať priebeh hudobného diela cez predstavy
- spoločne s učiteľom a žiackym kolektívom nájsť spoločné znaky, zovšeobecniť ich a preniesť do systémovej a znakovkej podoby
- nájsť spoločné znaky a vzájomné vzťahy medzi hudbou, výtvarným umením, literatúrou a dramatickým umením
- aktívnym zapojením do skladby (úryvku) sledovať hudobnú štruktúru a reagovať na jej priebeh
- poukázať na rôzne druhy skladieb, v ktorých sa uplatňuje ľudský hlas – od najjednoduchšej piesne až po veľké vokálno-inštrumentálne skladby
- priebežne oboznamovať žiakov s piesňou a zborovou tvorbou, operou, operetou, muzikálom, kantátou, oratóriom, melodramou
- baroková hudba – vokálna, inštrumentálna a vokálno-inštrumentálna tvorba

➤ *Sluchová analýza:*

- *Základné učivo:*

- precvičovať veľkú a malú septimu, zväčšený a zmenšený kvintakord, dominantný septakord, modálne melódie (lýdickú, dórsku)
- rozvíjať hudobnú pamäť na jednoduchých dvojtaktových až štvortaktových melódiách v durovej a molovej tónine, v dvojdobých, trojdobých a štvordobých taktach s použitím najčastejšie sa vyskytujúcich rytmov
- *Rozširujúce učivo:*
- sledovať melodickú zmenu jedného alebo dvoch tónov trojzvuku a uvedomiť si zväčšovanie alebo zmenšovanie harmonického napätia medzi dvoma až tromi nasledujúcimi akordmi

2. Interpretáčné činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizáčné:*

- *Základné učivo:*
- schopnosť kolektívneho vytvorenia malého hudobno-dramatického útvaru
- schopnosť improvizovaného sprevádzania piesní (sólovo alebo kolektívne)
- precvičovať rôzne rytmické útvary, napr. synkopy, trioly a pod. na rytmických cvičeniach
- precvičovať striedavé takty, zriedkavé druhy taktov, napr. päťdobý, sedemdobý takt
- *Rozširujúce učivo:*
- kultivovaný prednes aj dvojhlasných, resp. trojhlasných ľudových a umelých piesní
- spev z listu
- schopnosť zaspievať jednotlivé tóny trojzvuku
- intonovať dominantný septakord, intervaly s použitím rôznych intonačných metód, diatonické melódie obohatené o chromatické striedavé citlivé tóny

3. Hudobno-náukové pojmy

➤ *Základné učivo:*

- prepojenie doteraz získaných poznatkov s praktickým uplatnením pri percepcii, vo vlastnej tvorivej činnosti či teoretickej reflexii
- melodické ozdoby – trilok, nátril, náraz, príraz, obal, skupinka
- dejiny hudby – hudba do baroka (pravek, starovek, stredovek, renesancia), barok (J. S. Bach, G. F. Händel, A. Vivaldi)

➤ *Rozširujúce učivo:*

- hudobno-náukové pojmy poznávať z percepčných a interpretačných činností – stredovek a renesancia: chorál, gregoriánsky chorál, homofónia polyfónia, chanson, moteto, madrigal, omša,
- barok: inštrumentálna hudba (sonáta, koncert, concerto grosso, predohra, suite), vokálna hudba (pašie, omša) a vokálno inštrumentálna hudba (opera, oratórium, kantáta), a capella, ária, recitatív, melodráma, opereta, muzikál

KOMPETENCIE

1. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby:*

- analýza priebehu hudobného diela cez predstavy žiaka a hľadanie spoločných znakov v hudobnom období a v tvorbe hudobného skladateľa
- vnímanie vzájomných vzťahov medzi jednotlivými druhmi umenia
- sledovanie priebehu hudobného diela
- rozoznávanie vokálnych, inštrumentálnych a vokálno-inštrumentálnych skladieb

➤ *Sluchová analýza:*

- *Základné učivo:*
- uplatňovanie všetkých základných aj odvodených intervalov a kvintakordov v rôznych sluchových cvičeniach
- rozvíjanie hudobnej pamäti prostredníctvom krátkych durových a molových melódií v párnom aj nepárnom takte
- *Rozširujúce učivo:*
- porovnávanie počutých tónov so zápisom a hľadanie zmien jednotlivých tónov v akordoch

2. Interpretačné činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizácie:*

- *Základné učivo:*
- vytváranie inštrumentálneho sprievodu k piesňam s použitím detských hudobných nástrojov
- schopnosť kolektívneho vytvorenia malého hudobno-dramatického útvaru

- interpretácia rytmických útvarov z ukážok predhrávaných skladieb a ich precvičovanie na rôznych rytmických modeloch
- *Rozširujúce učivo:*
- kultivácia hlasového prejavu v ľudových a umelých piesňach
- viesť k spievaniu jednoduchých melódií v prebraných tóninách z listu
- intonácia rozloženého trojzvuku, dominantného septakordu a intervalov rôznymi intonačnými metódami

3. Hudobno-náukové pojmy

- žiak vyvodzuje hudobno-náukové pojmy zo všetkých hudobných činností, najmä však zo znejúcej hudby

VÝSTUPY

1. Percepčné činnosti

- žiak verbalizuje priebeh hudobného diela, vie nájsť hľadané hudobné znaky, zovšeobecniť ich a aplikovať do znakovkej podoby
- vie hľadať spoločné znaky a vzájomné vzťahy medzi hudbou, výtvarným umením, literatúrou a dramatickým umením
- aktívne reaguje na priebeh sledovanej skladby
- na základe hudobnej ukážky žiak rozlišuje rôzne druhy a formy vokálnej, inštrumentálnej a vokálno-inštrumentálnej hudby
- podľa sluchu vie žiak určiť všetky základné intervaly, dominantný septakord a modálne stupnice

2. Interpretačné činnosti

- žiak vie improvizovane sprevádzať piesne s použitím melodicko-rytmických hudobných nástrojov
- vie interpretovať rôzne rytmické útvary z ukážok predhrávaných skladieb a následne ich uplatniť na rytmických cvičeniach a modeloch
- kultivovane spieva jednohlasné ľudové a umelé piesne
- jednoduché jednohlasné melódie vie zaspievať z listu
- intonuje intervaly a akordy rôznymi intonačnými metódami

3. Hudobno-náukové pojmy

- žiak ovláda hudobno-náukové pojmy v určenom rozsahu a vie ich uplatniť v praxi

Hudobný materiál:

V. SLUJKOVÁ: Hudobná náuka pre 5. ročník ZUŠ

ZUŠ Frica Kafendu: Dejiny hudby pre 5. – 7. ročník

Slávni hudobní skladatelia

Poslouchajte s námi

Skladby na počúvanie podľa odporúčania Učebných osnov HN a učebníc HN

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hudobná náuka*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

V druhom ročníku 2. časti I. stupňa pokračovať v cieľavedomom rozširovaní hudobného obzoru žiakov, využívať ich skúsenosti a vedomosti získané v predchádzajúcich ročníkoch. Brať do úvahy prudký fyzický a psychický vývoj žiaka. Hudobnými činnosťami usmerňovať emocionálny vzťah k životu i okoliu a rozvíjať aj intelektuálnu stránku osobnosti žiaka. Okruh pôsobenia hudby na žiaka rozširovať z predmetu HN na návštevy koncertov, rôznych umeleckých podujatí (divadelné a operné predstavenia, výstavy obrazov, hudobné kvízy a i.). Umožniť tak intenzívnejšie prežívať, chápať, hodnotiť hudbu a tvoriť si o nej vlastné názory.

OBSAH

1. Percepčné činnosti

- *Počúvanie hudby:*
  - verbálne analyzovať hudobné dielo
  - samostatne nájsť spoločné znaky, zovšeobecniť ich a preniesť do systémovej a znakovej podoby

- nájsť spoločné znaky a vzájomné vzťahy medzi jednotlivými druhmi umenia
- aktívnym zapojením do skladby (úryvku) sledovať hudobnú štruktúru a reagovať na jej priebeh (dynamicky, tempovo)
- poukázať na rôzne cyklické skladby – viacčast'ové skladby sonátového a suitového cyklu
- priebežne oboznamovať žiakov s hudobnými druhmi a formami baroka, klasicizmu a romantizmu
- hudba obdobia klasicizmu a romantizmu

➤ *Sluchová analýza:*

- *Základné učivo:*
- precvičovať všetky intervaly, kintakordy s obratmi, dominantný a zmenšený septakord
- rozvíjať hudobnú pamäť na jednoduchých dvojtaktových až štvortaktových melódiách v durovej a molovej tónine, v dvojdobých, trojdobých a štvordobých taktach s použitím triol, bodkovaného rytmu a synkopy
- rozoznávajú počet zahratých tónov a ich špecifikácia
- *Rozširujúce učivo:*
- sledovať melodickú zmenu jedného alebo dvoch tónov trojzvuku a uvedomiť si zväčšovanie alebo znižovanie harmonického napätia medzi dvoma až tromi nasledujúcimi akordmi

2. Interpretčné činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizčné:*

- *Základné učivo:*
- schopnosť intonovať melódie v prebraných tóninách
- precvičovať intonáciu základných intervalov, kvintakordov a ich obratov
- precvičovať rôzne rytmické útvary, napr. synkopy, trioly a pod. na rytmických cvičeniach
- precvičovať striedavé takty, zriedkavé druhy taktov, napr. päťdobý, sedemdobý takt
- kultivovaný prednes aj dvojhlasných, resp. trojhlasných ľudových a umelých piesní
- vytváranie rytmických a melodických sprievodov k danej melódii

- *Rozširujúce učivo:*
- spev z listu
- schopnosť zaspievať jednotlivé tóny trojzvuku
- intonovať dominantný a zmenšený septakord, intervaly s použitím rôznych intonačných metód, diatonické melódie obohatené o chromatické striedavé citlivé tóny

3. Hudobno-náukové pojmy

➤ *Základné učivo:*

- prepojenie doteraz získaných poznatkov s praktickým uplatnením pri percepcii, vo vlastnej tvorivej činnosti či teoretickej reflexii
- barok: inštrumentálna hudba (sonáta, koncert, concerto grosso, predohra, suite), vokálna hudba (pašie, omša) a vokálno inštrumentálna hudba (opera, oratórium, kantáta), a capella, ária, recitatív, melodráma, opereta, muzikál
- klasicizmus – symfónie, opera, sonátová forma
- hudobno-náukové pojmy poznávať z percepčných a interpretačných činností – stredovek a renesancia: chorál, gregoriánsky chorál, homofónia polyfónia, chanson, moteto, madrigal, omša
- spôsoby hry – legato, staccato, portamento, tenuto, akcent
- hudba obdobia klasicizmu / Viedenský klasicizmus, Klasicizmus na Slovensku a v Čechách/
- Rozdelenie romantizmu a hudba a skladatelia raného romantizmu

➤ *Rozširujúce učivo:*

- hudobno-náukové pojmy poznávať z percepčných a interpretačných činností – barok: inštrumentálna hudba (sonáta, koncert, concerto grosso, predohra, suite), vokálna hudba (pašie, omša) a vokálno inštrumentálna hudba (opera, oratórium, kantáta), a capella, ária, recitatív, melodráma, opereta, muzikál
- Klasicizmus – symfónie, opera

KOMPETENCIE

1. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby:*

- analýza a sledovanie priebehu hudobného diela cez predstavy žiaka a hľadanie spoločných znakov v hudobnom období a v tvorbe hudobného skladateľa
- vnímanie vzájomných vzťahov medzi jednotlivými druhmi umenia
- rozoznávanie vokálnych, inštrumentálnych a vokálno-inštrumentálnych skladieb baroka, klasicizmu a romantizmu

➤ *Sluchová analýza:*

- *Základné učivo:*
- uplatňovanie všetkých základných aj odvodených intervalov a kvintakordov v rôznych sluchových cvičeniach
- rytmický zápis vypočutej ukážky v ľubovoľnom takte
- rozvíjanie hudobnej pamäti prostredníctvom krátkych durových a molových melódií v párnom aj nepárnom takte
- *Rozširujúce učivo:*
- porovnávanie počutých tónov so zápisom a hľadanie zmien jednotlivých tónov v akordoch

2. Interpretačné činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizácie:*

- *Základné učivo:*
- vytváranie inštrumentálneho sprievodu k piesňam s použitím detských hudobných nástrojov
- interpretácia rytmických útvarov z ukážok predhrávaných skladieb a ich precvičovanie na rôznych rytmických modeloch
- kultivácia hlasového prejavu v ľudových a umelých piesňach
- *Rozširujúce učivo:*
- viesť k spievaniu jednoduchých melódií v prebraných tóninách z listu
- intonácia rozloženého trojzvuku, dominantného septakordu a intervalov rôznymi intonačnými metódami

3. Hudobno-náukové pojmy

- žiak vyvodzuje hudobno-náukové pojmy zo všetkých hudobných činností, najmä však zo znejúcej hudby

VÝSTUPY

1. Percepčné činnosti

- žiak verbalizuje priebeh hudobného diela, vie nájsť hľadané hudobné znaky, zovšeobecniť ich a aplikovať do znakovkej podoby
- žiak vie charakterizovať cyklickú skladbu
- vie hľadať spoločné znaky a vzájomné vzťahy medzi hudbou a ostatnými druhmi umenia
- aktívne reaguje na priebeh sledovanej skladby
- vie zapísať rytmus vypočutej ukážky v ľubovoľnom metre
- na základe hudobnej ukážky žiak rozlišuje rôzne druhy a formy vokálnej, inštrumentálnej a vokálno-inštrumentálnej hudby
- podľa sluchu vie žiak určiť všetky základné intervaly, dominantný septakord a modálne stupnice

2. Interpretačné činnosti

- žiak vie improvizovane sprevádzať piesne s použitím melodicko-rytmických hudobných nástrojov
- vie interpretovať rôzne rytmické útvary z ukážok predhrávaných skladieb a následne ich uplatniť na rytmických cvičeniach a modeloch
- kultivovane spieva jednohlasné ľudové a umelé piesne
- jednoduché jednohlasné melódie vie zaspievať z listu
- intonuje intervaly a akordy rôznymi intonačnými metódami

3. Hudobno-náukové pojmy

- žiak ovláda hudobno-náukové pojmy v určenom rozsahu a vie ich stručne charakterizovať a uplatniť v praxi

Hudobný materiál:

V. Slujková: Hudobná náuka pre 6. ročník ZUŠ

ZUŠ Frica Kafendu: Dejiny hudby pre 5. – 7. ročník

D. Sliacka: Slávni hudobní skladatelia

Poslouchajte s námi

Skladby na počúvanie podľa odporúčania Učebných osnov a učebníc HN.

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hudobná náuka*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

V treťom ročníku ukončia žiaci I. stupeň základného štúdia hudobného odboru ZUŠ. V predchádzajúcich ročníkoch sa rozvíjala hudobná predstavivosť a schopnosť preniknúť do štruktúry a obsahu hudobného diela. Žiaci by mali nadobudnúť prehľad o jednotlivých hudobných štýloch, vedieť ich chronologicky usporiadať, v skladbách rozoznať typické znaky štýlových období. Tým sa vytvára predpoklad stať sa aktívnymi poslucháčmi koncertov a reprodukovanej hudby. Vlastnými interpretačnými schopnosťami skúsenosťami sa môžu zapojiť do hudobného života aj mimo školy.

OBSAH

1. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby*

- v počúvaných skladbách porovnávať typické znaky jednotlivých období
- poukázať na štýlovú rôznorodosť hudby 20. storočia
- hľadať spoločné znaky a vzájomné vzťahy medzi hudbou, výtvarným umením, literatúrou a dramatickým umením
- ukážky voliť tak, aby sa na nich mohlo dokumentovať interpretačné umenie našich a svetových umelcov, cyklické skladby od sólového prevedenia cez rôzne komorné obsadenia až po orchestrálne a symfonické diela
- baroková hudba – vokálna, inštrumentálna a vokálno-inštrumentálna tvorba
- hudba obdobia klasicizmu

- romantizmus – orchestrálne skladby, piesňová forma, opera

➤ *Sluchová analýza*

- ďalej rozvíjať hudobnú pamäť na dvojtaktových až štvortaktových melódiách v durovej a molovej tónine, v dvojdobých, trojdobých a štvordobých taktoch, s použitím najčastejšie sa vyskytujúcich rytmov
- rozoznávajú počet zahraničných tónov a ich špecifikácia
- rozvíjať harmonické cítenie žiakov sledovaním melodického zmeny jedného – dvoch tónov trojzvuku a štvorzvuku
- precvičovať zväčšený a zmenšený kvintakord, dominantný septakord, modálne melódie

2. Interpretáčnej činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizované*

- naďalej precvičovať striedavé útvary, napr. synkopy, trioly a pod., päťdobý, sedemdobý takt
- kolektívne vytvárať malé hudobno-dramatické útvary
- schopnosť improvizovaného sprevádzania piesní /sólovo alebo kolektívne/
- spev z listu
- schopnosť zaspievať jednotlivé tóny trojzvuku
- kultivovaný prednes

3. Hudobno – náukové pojmy

prepojenie doteraz získaných poznatkov s praktickým uplatnením pri percepcii, vo vlastnej tvorivej činnosti, či teoretickej reflexii

- melodické ozdoby – trilok, nátril, náraz, príraz, obal, skupinka, mordent
- dejiny hudby - z predchádzajúceho ročníka preopakovať hudbu a skladateľov baroka, klasicizmu a raného romantizmu
- ďalšie fázy romantizmu a ich predstavitelia
- opera v romantizme
- impresionizmus, expresionizmus
- národné školy
- 20. storočie

KOMPETENCIE

1. Percepčné činnosti

➤ *Počúvanie hudby:*

- analýza priebehu hudobného diela cez predstavy žiaka a hľadanie spoločných znakov v hudobnom období a v tvorbe hudobného skladateľa
- vnímanie vzájomných vzťahov medzi jednotlivými druhmi umenia
- sledovanie priebehu hudobného diela
- rozoznávanie vokálnych, inštrumentálnych a vokálno-inštrumentálnych skladieb

➤ *Sluchová analýza*

- rozvíjanie hudobnej pamäti prostredníctvom krátkych durových a molových melódií v párnom aj nepárnom takte
- uplatňovanie všetkých základných aj odvodených intervalov, kvintakordov a septakordov v rôznych sluchových cvičeniach
- rytmické zápisy v rôznych taktoch

2. Interpretačné činnosti

➤ *Komplexné spevácke, intonačné činnosti, rytmické a improvizácie:*

- kultivácia hlasového prejavu
- vytváranie inštrumentálneho sprievodu k piesňam s použitím detských hudobných nástrojov
- intonácia jednotlivých intervalov, rozloženého kvintakordu rôznymi intonačnými metódami

3. Hudobno-náukové pojmy

- Žiaci vyvodzujú hudobno-náukové pojmy v rámci všetkých hudobných činností, najmä z počutej hudby

VÝSTUPY

Záverečná skúška:

- rytmický zápis v danom takte
- stupnice / durové, molové – harmonická, melodická/
- kvintakordy a ich obraty v dur, mol tónine
- základné harmonické funkcie /T, S, D/
- intervaly /čisté, malé, veľké, zväčšené, zmenšené/
- septakordy, dominantný septakord a jeho obraty
- hudobné názvoslovie, dynamické a tempové označenia
- dejiny hudby /rozdelenie podľa období, jednotlivých predstaviteľov daného obdobia a ich tvorba/
- hudobné inštitúcie a telesá pôsobiace na Slovensku
- hudobné ukážky

Hudobný materiál:

V. Slujková: Hudobná náuka pre 7. ročník ZUŠ

ZUŠ Frica Kafendu: Dejiny hudby pre 5-7. ročník

D. Sliacka: Slávni hudobní skladatelia

Skladby na počúvanie v súlade s učebnými osnovami a učebnicami HN

Profil absolventa nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Absolvent sekundárneho umeleckého vzdelávania dokáže analyzovať priebeh hudobného diela, vníma vzájomné vzťahy medzi jednotlivými druhmi umenia, vie rozoznať vokálne, inštrumentálne a vokálno-inštrumentálne skladby. Ovláda hudobno-náukové pojmy, orientuje sa v dejinách hudby a vie zaradiť jednotlivých skladateľov a ich diela do období. Zvládne rytmický zápis v rôznych taktoch, ovláda všetky dur a mol stupnice, intervaly, akordy /kvintakordy, septakordy a ich obraty/, základné harmonické funkcie s využitím pri jednoduchom hudobnom sprievode. Je schopný verbálne vyjadriť svoje pocity a postrehy vo vzťahu k hudbe a jej vplyvu a účinku na seba a svoje okolie.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

NÁUKA O HUDBE

Ročník: prvý - štvrtý

Zameranie:

Časová dotácia:

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náuka o hudbe sa vyučuje na II. stupni základného štúdia a je vyššou úrovňou umeleckého vzdelania. Nadväzuje na obsah a dosiahnuté kompetencie na I. stupni základného štúdia a približuje odborné kompetencie k úrovni žiaka maturitného ročníka konzervatória. Zameriava sa z väčšej časti na oblasť hudobnej teórie, hudobných foriem, systematiky hudobných nástrojov a dejín hudby, ale i na rozvíjanie intonačnej spôsobilosti, sluchovej a percepčnej analýzy a estetiky. Výkonové a obsahové štandardy predmetu náuka o hudbe na II. stupni ZUŠ vychádzajú z požiadaviek pre uchádzačov o štúdium na učiteľských fakultách, po rozšírení v rámci Školského vzdelávacieho programu môžu byť upravené pre potreby prijímacích skúšok na vysoké školy umeleckého zamerania (interpretácia, kompozícia, dirigovanie, teória hudobného umenia, dramaturgia a manažment hudobného umenia) a na štúdium hudobnej vedy. Môže byť aj súčasťou iných študijných zameraní ako voliteľný predmet.

ŠPECIFICKÉ CIELE

Štúdium rozširuje už získané kompetencie v oblasti teoretických vedomostí, percepčných schopností i zručností a hlbšie preniká do poznania hudobnej štruktúry; v predmete náuka o hudbe ide nielen o zväčšenie objemu teoretických poznatkov s priamym prepojením na hudbu, ale i o ďalšie rozvíjanie cítenia a vnímania obsahu hudobného diela a pochopenie zastúpenia a významu hudby v živote človeka. Sú to predovšetkým:

- rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov, kultivovanie ich osobnosti po stránke etickej, estetickej a umeleckej,
- kultivovanie vizuálnej, sluchovej a jazykovej gramotnosti,

- hlbšie poznanie štruktúry, tvarovosti a výrazových prostriedkov hudby vo vzťahu k obsahu a účinku hudobného diela,
- získanie hlbších poznatkov o umeleckej tvorbe a kultúre,
- vnímanie, prijímanie a rozlišovanie hodnôt iných kultúr,
- rozlišovanie umeleckých smerov, štýlov, druhov a žánrov v širšom spektre,
- nachádzanie paralel hudobných zákonitostí s inými druhmi umenia i v kontexte živých procesov,
- chápanie hudby v kontexte historického vývoja,
- sledovanie súčasného diania v oblasti hudby a schopnosť samostatne posudzovať, vyjadriť svoj názor a motivovať iných ľudí k prijímaniu hudobného umenia.

OBSAH

- Intonácia a sluchová analýza v nadväznosti na diatoniku dur a mol: Chromatické, celotónové, modálne ľudové a stredoveké melódie. Rozložené akordy, troj- a štvorhlasná úprava durového a molového kvintakordu, dominantného septakordu a obrátov, hlavné a vedľajšie akordy. Striedavé a chromatické priechodné tóny (stúpajúce a klesajúce citlivé tóny).
- Rytmus - rozšírenie zručností: Rytmický viachlas, striedavé takty, zložené takty, nepravidelné členenie, cvičenia s použitím triol, synkopy, bodkovaného rytmu, kvintoly a septoly, presúvanie akcentov, rytmické figúry tancov v etnickej hudbe rôznych kultúr a ich prieniky do súčasnosti.
- Základná hudobná náuka: Kostry melodického sledu, základy akustiky, alikvótné tóny, Ckľúče, rozšírenie terminológie o artikulačné značky, melodické ozdoby, abreviatúry, tempové označenia, stupnice (všetky), akordy terciovej stavby.
- Náuka o harmónii: Hlavné funkcie, obraty kvintakordu a ich funkčné pôsobenie (opakovanie z I. stupňa), vedľajšie funkcie, tóninový skok a modulácia, vznik a funkcia alterovaných akordov, mimotonálne akordy k hlavným harmonickým funkciám, hlavné a vedľajšie septakordy, akordy vyšších terciových sústav, harmonizácia piesní.

- Náuka o kontrapunkte: Základy kontrapunktických techník (jednoduchý, imitačný, permutačný), tvorba druhého hlasu v ľudovej praxi (tercovanie), tvorba melodického basu, zákonitosti lineárneho vedenia viacerých hlasov.
- Náuka o hudobných formách a druhoch: Motív, motivická práca, téma, veta, súvetie, jednodielne, malé a veľké dvoj- a trojdielne formy, voľné formy, variácie, rondová forma, polyfónia, kontrapunkt, invencia, ricercar, passacaglia, fúga, sonátová forma, cyklické formy suite, sonáta, symfónia, vokálne a vokálno-inštrumentálne formy komorné, koncertné a hudobnoscénické (upevnenie a rozšírenie poznatkov z I. stupňa štúdia), motivické podobnosti v častiach cyklických skladieb, formové kostry v ľudovej inštrumentálnej praxi, džezovej improvizácii a populárnej hudbe.
- Náuka o hudobných nástrojoch: Nástroje symfonického, dychového a tanečného orchestra, základné konštrukčné princípy nástrojov - triedenie, zvukové charakteristiky, komorné nástrojové zoskupenia, kombinácie farieb, elektronické nástroje a nástroje, používané v populárnej hudbe a džeze, slovenské ľudové hudobné nástroje, nástroje iných etnických skupín, ľahkoovládateľné nástroje, melodické (zobcová flauta, priečna flauta, husle a pod.) a harmonické (klavír, akordeón, gitara a i.) nástroje a ich využitie pri inštrumentácii piesní pre detské a amatérske kolektívy.
- Percepčná analýza hudobného diela: Vnímanie, voľné asociácie, brainstorming, charakteristika použitých výrazových prostriedkov hudby, prepojenie voľných asociácií s použitými hudobnými prostriedkami, prepojenie hudby s inými druhmi umenia a s vývojom spoločnosti v dejinných súvislostiach, základný, harmonický, formový, kompozičný a štýlový rozbor skladby
- Dejiny hudby: Rozšírenie o oblasť stredoveku a oblasť hudby 20. a 21. storočia v jej štýlovej a žánrovej rozmanitosti, prelínanie hudobných štýlov a žánrov minulosti a súčasnosti a etnicita, prehľad najvýznamnejších diel z dejín hudby, skladatelia - diela - kontexty.

KOMPETENCIE

- analyzujú hudobnú štruktúru po stránke tonálnej, melodickej, intervalovej, rytmickej a harmonickej v rozsahu preberaného učiva (podľa obsahového štandardu)
- reprodukovujú zložité rytmické útvary samostatne aj v rytmickom viachlase,

- určia tóninu, metrum, tempo a všetky použité výrazové prostriedky hudby na základe počutia s použitím notového záznamu
- určia harmonický pôdorys skladby
- vytvoria jednoduchý kontrapunkt k danej melódii
- určia hudobný druh, formu, žáner, popíšu formotvorné zložky a zákonitosti
- popíšu a zatriedia hudobné nástroje
- verbálne analyzujú vzťah formy k obsahu hudobného diela
- zaradia vybranú skladbu do historického kontextu - všeobecných dejín i dejín umení
- zatriedia počutú skladbu do štýlového obdobia
- poznajú hlavné témy vybraných skladieb základnej hudobnej literatúry (podľa výberu učiteľa).
- dokážu samostatne zozbierať, vytriediť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov k vybranej skladbe
- dokážu vytvoriť dramaturgiu tematického koncertu, úvodné a sprievodné slovo ku koncertu či programový bulletin
- ovládajú základy práce s hudobnými softvérmi.

**HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE SLÁČIKOVÝCH NÁSTROJOV,
HRA NA HUSLIACH**

1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na husliach

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hra na husliach predstavuje vysoké nároky na hudobné a fyziologické dispozície žiaka. Jedným z predpokladov úspešnej hry na husliach je prvý kontakt dieťaťa s nástrojom. Je to začiatok, od ktorého závisí napredovanie budúceho huslistu. K tomu je potrebná nielen trpezlivosť, svedomitosť a tvorivá práca učiteľa, ale aj spolupráca s rodičmi. Základy hry na husliach môžu z fyziologického a psychologického hľadiska zvládnuť deti aj od piatich rokov, za predpokladu využitia ich prirodzenej pohyblivosti a schopnosti aktívneho sústredenia sa. Práca pedagóga a jej úspech závisí od ustavičnej kontroly všetkých činností, najmä od rozvíjania hudobnej predstavy a hudobného sluchového vnímania, pričom pedagóg musí vychádzať zo svojich odborných vedomostí a schopnosti ich uplatniť vo výchovno-vzdelávacom procese.

Vyučovací proces by mal prebiehať hravou a zábavnou formou. V kompetencii pedagóga je voľba postupu výučby v závislosti na všeobecných dispozíciách žiaka použiteľných na dosiahnutie maximálneho učebného efektu. Pedagóg využíva nielen v praxi overené metodické postupy progresívnych husľových škôl, ale je vhodné oboznámiť sa s novými husľovými školami a metodikami, ktoré je možné kombinovať s vlastnými nápadmi. Základná umelecká škola pripravuje svojich žiakov na ďalšie štúdium s umeleckým zameraním a vychováva členov rôznych amatérskych súborov a skupín. Získavaním odborných vedomostí a praktických skúseností sa žiak stáva nielen interpretom, ale aj dostatočne vyspelým konzumentom hudby.

CIELE

Cieľom vyučovania žiakov 1. ročníka je rozvíjať záujem o hru na husliach, vytvárať kladný vzťah k svojmu nástroju, pestovať lásku k hudbe a umeniu. Vytvárať správne návyky v držaní nástroja a v činnosti oboch rúk, rozvíjať hudobné, sluchové a pohybové vnímanie, rytmickú a melodickú predstavivosť, naučiť ho čítať noty v G kľúči.

OBSAH

- oboznámenie žiaka s nástrojom a pomenovanie jednotlivých častí nástroja
správny postoj a držanie nástroja, vedenie sláčika po strunách
- zvládnutie základných prstokladov v prvej polohe na všetkých strunách, kladenie prstov cez struny, ponechávanie prstov na strunách
- dbať na kvalitu tónu a hladké prechody cez struny
- rozoznávať durový a molový kvintakord
- hra rôznymi časťami sláčika, kombinácie sláčikových ťahov - detaché, legato
- rozvíjanie rytmického cítenia, realizovať rytmické a melodické hry pozostávajúce z rôznych rytmických hodnôt – od osminových po celé noty a pomlčky
- počúvanie študijného materiálu, naučiť sa počúvať vlastnú hru
- techniku hry rozvíjať pomocou krátkych etúd, jednooktávových stupníc a modelových cvičení
- cvičenie hry spamäti

KOMPETENCIE

- Ovládanie nástroja:
  - neustála kontrola základného postoja a držania hudobného nástroja (pravá a ľavá ruka)
  - sebakontrola žiaka pri cvičení pred zrkadlom
- Zvládnutie základných prstokladov:
  - učiť žiaka rozoznávať výšku jednotlivých tónov malého a veľkého prstokladu pomocou polových a celých nôt

- kontrola a sebakontrola žiaka pri hre tretím prstom v prvej polohe pomocou nižšej prázdnej struny
- Intonačná činnosť:
  - počúvanie rôznych hudobných žánrov prostredníctvom interpretácie učiteľa a rôznych nahrávok (MG, CD, PC, LP) so zameraním na študijný materiál
  - jednoduchá hra z listu (duo učiteľ – žiak, jednoduché melodické cvičenia)
  - častým predhrávaním učiteľa vytvárať u žiaka zmysel pre kvalitu husľového tónu
  - nácvik ľudovej piesne bez notového zápisu na základe počutia
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a hladkých prechodov cez struny, pričom sa kontroluje správne vedenie sláčika a jeho nasadenie
  - rozvoj rytmického cítenia realizovať pomocou rytmických a melodických hier
- Estetický prejav: dbať na základné pravidlá počas interpretácie na verejnosti

VÝSTUPY

Ovládanie nástroja:

- žiak má správny postoj a udrží nástroj pri hre bez klesania rúk
- hrá celým sláčikom i jeho časťami v detaché a v legate

Zvládnutie základných prstokladov:

- ovládanie malého a veľkého prstokladu
- pomenovanie hmatov prstokladu hudobnou abecedou
- zvládnutie jednooktávových durových stupníc spamäti do troch krížikov s rozloženým kvintakordom
- transpozícia jednoduchých etúd

Intonačná činnosť:

- rozoznávať rozdiel medzi durovým a molovým akordom
- hranie ľudových piesni bez notového zápisu (podľa nadania žiaka)
- hranie jednoduchých modelových cvičení v rozsahu 4 až 5 tónoch zameraných na intonáciu malého a veľkého prstokladu na všetkých strunách
- čítanie nôt podľa notového zápisu
- súhra s iným hudobným nástrojom (husle, violončelo, klavír)

Rozvoj rytmického cítania:

- hranie stupníc v rôznych ťahových kombináciách (delenie sláka - detaché, legáto na jednej strune)
  - zmena kombinácií ťahu sláčika v rámci už hraných jednoduchých etúd žiakom
  - vytlieskavanie jednoduchých rytmov v rámci všetkých rytmických hodnôt (od osminových po celé noty a pomlčky)
- dbať na základné pravidlá počas interpretácie na verejnosti (príchod, úklon, správanie, postavenie na pódiu)

Ročníkové prehrávky žiakov 1x ročne - jedna etuda naspamäť, verejné vystúpenie 1x polročne
- triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom).

Hudobný materiál:

Beran J. – Čermák J.: Husľová škola I. diel

Krůček V.: Škola husľových etúd I. diel

Ševčík O.: op.6/zošit I.

J. Micka: Elementární etudy 1. diel

Prednesové skladby:

L. JOSEF: Drobnosti

J. BRAHMS: Petruška

J. P. RAMEAU: Rigaudon

J. S. BACH: Gavotta

S. SUZUKI: Husľová škola 1. diel

W. A. MOZART: Allegretto

S. LUKANIJUK: Zajačik

V KOŘÍNEK: Prvý prednes

CHRESTOMATIJA: Sborníky ľahkých prednesových skladieb

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na husliach

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom výučby v 2. ročníku je upevniť a prehĺbiť elementárne vedomosti, schopnosti a zručnosti žiaka, ktoré získal v prvom ročníku. Dbať na kvalitu tónu a rozvíjať muzikálne, harmonické a rytmické cítenie. Talentovanejší žiaci začínajú s pohybom ľavej ruky po hmatníku.

OBSAH

- zdokonaľovať funkcie pravej a ľavej ruky
- zvyšovať pohyblivosť prstov ľavej ruky
- prípravné cvičenia na vibráto bez sláčika
- dbať na kvalitu tónu, rozvíjať sluchovú sebakontrolu
- precvičovať ťahy sláčika detaché, legáto, staccato a marcato vo všetkých jeho častiach
- požívať hudobno-výrazové prostriedky
- stupnice podľa preberaných prstokladov a polôh
- náročnejšie skladby na hru spamäti
- improvizácia pri obmieňaní jednoduchého rytmického modelu
- transpozícia krátkych melodických úsekov do iných tónin podľa sluchu

KOMPETENCIE

- pozorné sledovanie vyváženého postoja a uvoľneného držania nástroja
- zapájanie všetkých častí rúk do činnosti
- dbať na rýchly pružný dopad prstov na strunu, samostatnosť prstov a vycvičovanie rýchleho odskoku prstov od struny
- upozorňovanie na chyby v ťahu sláčika – chyby v činnosti pravej ruky, hladký prechod cez struny
- nácvik marcato a staccato, modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a prechodov cez struny
- zvýrazňovať použitie dynamiky
- častá súhra so žiakom
- hrať prednesy náročnejšie na pamäť

- obmieňanie jednoduchého melodického motívu
- transponovanie podľa sluchu melodické úseky do iných tónin

VÝSTUPY

Žiak má vyvážený postoj a nástroj drží uvoľnene, hrá celým sláčikom i jeho časťami rôznymi technikami s prechodom cez struny – detaché, legáto, staccato, marcato. Zvládnutie jednooktávových a dvojoctávových stupníc spamäti s rozloženým kvintakordom, transpozícia krátkych motívov na základe hmatovej analógie podľa sluchu, hranie ľudových piesní bez notového zápisu, hranie jednoduchých modelových cvičení zameraných na intonáciu malého a veľkého prstokladu na všetkých strunách. Návštev s iným hudobným nástrojom (husle, violončelo, klavír), vytlieskavanie jednoduchých rytmov v rámci všetkých rytmických hodnôt (od šestnástinových po celé noty a pomlčky). 1 x ročne žiak absolvuje ročníkové prehrávky s jednou etudou naspamäť a jedno verejné vystúpenie – triedny alebo interný koncert so sprievodom klavíra.

Hudobný materiál:

- V. Krůček: Husľová škola 1. diel
- V. Kořínek: Husľová škola
- O. Ševčík: Op. 6/zošit II., III., VI.
- J. Míčka: Elementární etudy 1. diel

Prednesové skladby:

- N. BAKLANOVA: Mazurka
- S. MACH: Koncertino facile
- J. KREJČÍ: Koncertino h mol
- J. S. BACH: Menuet in G
- S. SUZUKI: Husľová škola 1. a 2. diel
- L. JOSEF: Drobnosti
- V. KOŘÍNEK: Prvý prednes
- B. LEOPOLD: Malý Paganini
- Ch. W. GLUCK: Veselý tanec

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na husliach

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 3. ročníku je upevniť a prehĺbiť elementárne vedomosti, schopnosti a zručnosti žiaka, ktoré získal v predchádzajúcich ročníkoch. Dbáť na kvalitu tónu a rozvíjať muzikálne, harmonické a rytmické cítenie nielen v sólovej hre, ale aj v rámci komornej hry. Upevniť postavenie ľavej ruky v prvej polohe a rozvíjať pohybovú a sluchovú orientáciu pri hre v tretej polohe.

OBSAH

- Zdokonaľovať funkcie pravej a ľavej ruky
- Zvyšovať pohyblivosť prstov ľavej ruky
- Dbáť na kvalitu tónu, rozvíjať sluchovú sebakontrolu v prvej a tretej polohe
- Precvičovať ťahy sláčika detaché, legáto, staccato a marcato vo všetkých jeho častiach
- Nácvik vibrata v cvičeniach, etudách a skladbách
- Požívať hudobno-výrazové prostriedky pri interpretácii skladieb
- Stupnice podľa prebraných prstokladov a polôh
- Hra dvojhmatov
- Náročnejšie a rozsiahlejšie skladby na hru spamäti

KOMPETENCIE

- Zapájanie všetkých častí rúk do činnosti
- Zdokonaľovať hmatovú istotu v prebraných polohách (1 a 3 poloha)
- Nácvik marcato a staccato, modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a prechodov z prvej do tretej polohy
- Upozorňovanie na chyby v ťahu sláčika – chyby v činnosti pravej ruky, hladký prechod cez struny, nácvik vibrata so slákom
- Zvýrazňovať použitie hudobno – výrazových prostriedkov v jednotlivých skladbách

- Hra jednoduchých dvojhmatov - prípravne cvičenia pre hru náročnejších dvojhmatov
- Častá súhra so žiakom, viac žiakov – komorná hra
- Hrať prednesy náročnejšie a rozsiahlejšie na pamäť

VÝSTUPY

- Hrať celým sláčikom i jeho časťami rôznymi technikami s prechodom cez struny – detaché, legáto, staccato, marcato
- Zvládnutie hry v tretej polohe – hmatová a sluchová orientácia na hmatníku
- Zvládnutie jednooktávových a dvojoctávových stupníc spamäti s rozloženým kvintakordom, hra stupníc a rozloženého kvintakordu s prechodom z prvej do tretej polohy
- Transpozícia krátkych motívov na základe hmatovej analógie podľa sluchu v tretej polohe
- Hranie ľudových piesní bez notového zápisu
- Hranie jednoduchých modelových cvičení zameraných na intonáciu prstokladu v tretej polohe na všetkých strunách
- Súhra s iným hudobným nástrojom (husle, violončelo, klavír), rozvíja schopnosť počúvania sa, rytmického a intonačného spolucítania
- Vytlieskavanie jednoduchých rytmov v rámci všetkých rytmických hodnôt (od šesťnástinových po celé noty a pomlčky)
- Ročníkové prehrávky žiakov: jedna etuda naspamäť
- Verejné vystúpenie jedenkrát za polrok - triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom)

Hudobný materiál:

- J. Čermák – J. Beran: Husľová škola 3. diel
- V. Krůček: Husľová škola 2. a 3. diel
- V. Kořínek: Husľová škola 2. a 3. diel
- V. Kořínek: Melodické etudy
- O. Ševčík: op. 6, op.7
- F. Wohlfahrt: 60 etúd, op. 45

Prednesové skladby:

- O. RIEDING: Koncertino h mol
- O. RIEDING: Koncertino D dur
- A. KOMAROVSKIJ: Koncertino G dur
- L. van BEETHOVEN: Kontratanz
- J. PH. RAMEAU: Rigaudon
- J. KOWALSKI: Radostná nálada
- CH. DANCLA: Pieseň
- J.S. BACH: Rondo
- N. PAGANINI: Notizia della Paptenza
- CH. DANCLA: Introdukcia a Rondo
- N. MJASKOVSKIJ: Mazurka
- J. FAUST: Dve jednoveté koncertína
- J. SVOBODA: Koncertino e mol

Komorná hra:

- J.GEBAUER: 12 duet pre začiatocnikov
- J. BERAN: České tance pre dvoje huslí
- J. VAŇHAL: 24 malých duet
- J. KALIVODA: Dueta op. 178, 179, 180

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na husliach

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce v 4. ročníku je upevniť elementárne vedomosti, schopnosti a zručnosti žiaka, ktoré získal v predchádzajúcich ročníkoch. Rozvíjať schopnosť správne rytmicky zadeliť hodnoty nôt. Dbáť na kvalitu tónu a rozvíjať muzikálne, harmonické a rytmické cítenie nielen v sólovej hre, ale aj v rámci komornej hry. Rozvíjať pri hre výrazové zložky s použitím vibráta

a dynamických odtieňov hry. Upevniť postavenie ľavej ruky v prvej a tretej polohe, rozvíjať pohybovú a sluchovú orientáciu pri hre v druhej polohe.

OBSAH

- zdokonaľovať funkcie pravej a ľavej ruky
- zvyšovať pohyblivosť prstov ľavej ruky v prvej a tretej polohe
- dbať na správnu orientáciu a zbehlosť prstov ľavej ruky v prvej polohe
- doplniť výmeny polôh pri nácviku etudy (zabezpečiť striedanie polôh 1., 2. a 3.)
- dbať na kvalitu tónu, rozvíjať sluchovú sebakontrolu v druhej a tretej polohe
- precvičovať ťahy sláčika detaché, legato vo všetkých jeho častiach, staccato, radové staccato, spiccato a marcato.
- nácvik vibráta v cvičeniach, etudách
- nácvik melodických ozdôb – trilok, obal, príraz, nátryl
- požívať hudobno-výrazové prostriedky pri interpretácii skladieb
- stupnice podľa prebraných prstokladov a polôh do 5 krížikov a béčok a kvintakord (pri vyspelejších žiakoch hra akordov T, S, D preberanej stupnice)
- hra jednoduchých dvojhmatov (pri technicky vyspelejších žiakoch popri prebraných stupniciach začať hrať tercie a sexty)
- náročnejšie a rozsiahlejšie skladby na hru spamäti

KOMPETENCIE

- zdokonaľovať hmatovú istotu a zbehlosť prstov ľavej ruky v prebraných polohách
- vedieť nacvičiť marcato, spiccato, staccato a radové staccato, modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a prechodov z prvej do druhej a tretej polohy
- schopnosť správne prečítať a zadeliť rytmické hodnoty nôt
- schopnosť sebakontroly pri hre a ustriehnutie chýb v ťahu sláčika – chyby v činnosti pravej ruky, hladký prechod cez struny, nácvik vibráta bez a so slákom
- pri interpretácii vedieť použiť hudobno – výrazové prostriedky, dynamické kontrasty, agogiku a vyjadrenia nálady skladby
- hrať jednoduché dvojhmaty - prípravne cvičenia pre hru náročnejších dvojhmatov
- hrať z listu v rámci hlavného predmetu
- hrať prednesy náročnejšie a rozsiahlejšie na pamäť

VÝSTUPY

- hrá celým sláčikom i jeho časťami rôznymi technikami s prechodom cez struny – detaché, legáto, staccato, radové staccato, spiccato a marcato
- žiak definitívne zvláda správnu sluchovú i hmatovú orientáciu pri hre v prvej polohe
- hrať v druhej a tretej polohe – hmatová a sluchová orientácia na hmatníku
- dvojtaktové a trojtaktové stupnice spamäti s rozloženým kvintakordom a jeho obratmi, hra stupníc a rozloženého kvintakordu v druhej polohe, s prechodom z prvej do tretej a štvrtej polohy
- ľudové piesne s notovým aj bez notového zápisu
- žiak vie preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom (klavír, husle, violončelo), rozvíjať schopnosť počúvania sa, rytmického a intonačného spolucítia
- vie vytlieskať zložité rytmy v rámci všetkých rytmických hodnôt (od šestnástinových po celé noty a pomlčky)
- verejné vystúpenie 1x polročne - triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom)

Záverečná skúška: jedna stupnica a jej kvintakord (vyspelejší žiaci kvintakord s obratmi)
jedna etuda naspamäť
jeden prednes (koncertino, alebo jedna časť z koncertu)

Hudobný materiál:

V. KRŮČEK: Husľová škola 2. a 3. diel
F. WOHLFAHRT: 60 etúd, op. 45
H. E. KAYSER: 36 husľových etúd, op. 20
V. KOŘÍNEK: Prednesové etudy

Prednesové skladby:

O. RIEDING: Koncertino G dur
J. SVOBODA: Klasikovia
F. KÜCHLER: Koncertino D dur
A. MÓŽI: Husľové Koncertino
F. SEITZ: Koncertino D dur

N. BAKLANOVA: Melodia a etuda
N. BAKLANOVA: Allegro
N. BAKLANOVA: Koncertino
J. BLOCH: Serenité
A. VIVALDI: Koncert G dur, I. časť
F. GOSSEC: Gavotte
R. MAHLER: Serenáda op. 7, č.2
E. JENKINSON: Mazurka
M. PESENTI: Curenente a Gagliarda
T. ALBINONI: Sonáta I.

Komorná hra:

V. KOŘÍNEK: Duet starých majstrov
J. GEBAUER: 12 duet pre začiatocnikov
J. VAŇHAL: 24 malých duet
J. KALIVODA: Dueta op. 178, 179, 180
J. S. BACH: Andante g mol
N. PAGANINI: Andante

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania ZUŠ v hre na husliach by si mal osvojiť základnú hudobnú gramotnosť a odbornú terminológiu. Na husliach hrá celým sláčikom i jeho časťami, rôznymi technikami s prechodom cez struny – detaché, legáto, staccato, radové staccato, spiccato a marcato. Definitívne zvládol správnu sluchovú i hmatovú orientáciu pri hre v prvej polohe. Vie sa orientovať a zahrať v druhej a tretej polohe. Zahrá dvojoktávové a trojoktávové stupnice spamäti s rozloženým kvintakordom v prvej, druhej polohe, s prechodom z prvej do tretej a štvrtej polohy. Vie správne prečítať a zadeliť rytmické hodnoty nôt. Interpretuje rozsiahlejšie, technický náročnejšie prednesy rôznych hudobných období. Vie

preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom v rámci komornej hry. Získal samostatnosť pri nácviku hudobných skladieb i vo vlastnej hudobnej interpretácii. Vie v rámci hry prednesovej skladby použiť výrazové zložky s použitím vibráta a dynamických odtieňov hry. Mal by byť schopný zaradiť sa do komorných i väčších inštrumentálnych telies. Dobre komunikuje, využíva získané poznatky v záujme vlastného rozvoja. Je schopný získavať základy pre ďalšie rozvíjanie kľúčových kompetencií pre úspešné zvládnutie sekundárneho štúdia na I. stupni ZUŠ.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Na nižšom sekundárnom stupni v predmete hra na husliach sa rozvíja osobnosť žiaka v úzkej prepojenosti vyučovania nástrojovej hry a hudobnej náuky. Rozvíjajú sa žiakove hudobné schopnosti, vedomosti a zručnosti, pričom získava nové poznatky o hudbe a o dejinách hudby. Žiak cieľavedomou a sústavnou prácou upevňuje nadobudnuté kompetencie s primárneho stupňa. Nadalej získava nové návyky a zároveň objavuje krásu v hudbe prostredníctvom počúvania hudby, jej interpretáciou a pomocou vlastného hudobného vnímania je postupne vedený k samostatnej tvorivej práci. Takéto vnímanie je založené na primeranosti a postupnosti výučby pri rešpektovaní jeho fyzických a psychických daností. Úsilie pedagóga je zamerané na to, aby žiak získal potrebné kľúčové kompetencie, ktoré bude vedieť správne použiť a prezentovať tak svoju prácu v rámci svojho spoločenského života.

Základom nižšieho sekundárneho vzdelávania v hre na husliach je hlbšie rozvíjanie a utvrdzovanie získaných vedomostí, zručností a schopností. Ďalej je to príprava pre štúdium na odborných umeleckých školách alebo v amatérskej umeleckej sfére. Pedagóg mnohostranne a priamo ovplyvňuje odborný umelecký rast žiaka prostredníctvom variabilných študijných programov a alternatívnymi metódami práce, ako hra v rôznych komorných zoskupeniach

alebo hra v ľudovej hudbe. Vyučovanie je zamerané nielen na výchovu interpretov hudobného umenia, ale vychováva návštevníkov kultúrnych umeleckých podujatí, pre ktorých sa umenie stáva neoddeliteľnou súčasťou ich spoločenského života.

Nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie vytvára základ pomocou rozvinutia kľúčových kompetencií pre následné stupne vzdelania a pre celoživotné učenie sa. Rozvíjanie kľúčových kompetencií v kontexte spoločenského života je založené na spôsobilostiach, ktoré zahrňujú komplex vedomostí a schopností, návykov a hodnotových postojov, umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa navzájom, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať.

CIELE:

Cieľom práce v 1. ročníku druhej časti prvého stupňa je upevniť a rozvíjať kľúčové kompetencie z primárneho stupňa vzdelávania. Motivovať záujem žiaka o kultúrny život a hudobné dianie. Základom je hlbšie rozvíjanie a utvrdzovanie odborných zručností, schopností. Zvyšovať požiadavky na technickú úroveň činnosti oboch rúk a rozvíjať hudobno-výrazové zložky pri interpretácii skladieb rôznych štýlových období. Uviesť žiaka do sveta hudby pomocou jeho vlastného hudobného vnímania.

OBSAH

- správny postoj a držanie nástroja, vedenie sláčika po strunách
- zvládnutie základných prstokladov v prvej, druhej a tretej polohe na všetkých strunách, kladenie prstov cez struny
- dbať na kvalitu tónu a hladké prechody cez struny v prvej, druhej a tretej polohe
- hra rôznymi časťami sláčika, kombinácie sláčikových ťahov - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo
- rozvíjať rytmické cítenie, dbať na presné zadelenie rytmických hodnôt od najmenších po najväčšie
- hra v komorných zoskupeniach a v orchestri
- techniku hry rozvíjať pomocou náročnejších etud, dvoj a trojoktávových stupníc, rozložený dur a mol akord, hranie dvojhmatov pri hre stupníc v rámci jednej oktávy
- rozvíjať hudobno-výrazové prostriedky pri hre rozsiahlejších prednesov, ktoré sú náročnejšie aj na hudobnú pamäť

KOMPETENCIE

- Ovládanie nástroja:
  - osvojiť si schopnosť neustálej kontroly základného postoja a držania hudobného nástroja (pravá a ľavá ruka)
  - mať schopnosť sebakontroly pri cvičení pred zrkadlom
- Zvládnutie základných prstokladov v druhej a tretej polohe:
  - učiť žiaka rozoznávať výšku jednotlivých tónov malého a veľkého prstokladu pomocou štvrt'ových a polových nôt
  - vedieť kontrolovať pomocou nižšej prázdnej struny prvý prst pri hre v tretej polohe a druhý prst v druhej polohe
- Intonačná činnosť:
  - počúvať rôzne hudobné žánre prostredníctvom interpretácie učiteľa a rôznych nahrávok (CD, PC, LP) so zameraním na študijný materiál
  - hra z listu (duo učiteľ – žiak, žiak – žiak, zložitejšie melodické cvičenia)
  - častým predhrávaním učiteľa vytvárať u žiaka zmysel pre kvalitu husľového tónu
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a hladkých prechodov cez struny, pričom sa kontroluje správne vedenie sláčika a jeho nasadenie
  - rozvoj rytmického cítenia realizovať pomocou rytmických a melodických cvičení v rámci jednotlivých etud pre daný ročník

VÝSTUPY

- Ovládanie nástroja:
  - žiak má správny postoj
  - hrá celým sláčikom i jeho časťami v detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo,
- Zvládnutie základných prstokladov:
  - ovláda hru na husliach malým a veľkým prstokladom, v druhej a tretej polohe

- vie zahrať dvoj a trojoktávové durové a molové stupnice do piatich krížikov a béčok s rozloženým durovým a molovým kvintakordom
- Intonačná činnosť:
  - číta noty podľa notového zápisu v druhej a tretej polohe
  - vie preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom (husle, klavír, orchester) v rámci verejného vystúpenia
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - zahrá stupnice v rôznych ťahových kombináciách (delenie sláka - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo)
  - ovláda hru pri zmene polohy a kombinácií ťahu sláčika v rámci už hraných etúd
  - vytlieska rytmus v rámci zápisu všetkých rytmických hodnôt (od osminových po celé noty a pomlčky)
- Ročníkové prehrávky žiakov 1x ročne
  - jedna stupnica a jej kvintakord mol a dur podľa výberu etudy
  - jedna etuda naspamäť
- Verejné vystúpenie najmenej 1x polročne
  - triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom)

Hudobný materiál:

V. Krůček:	Škola husľových etud II. diel
O. Ševčík:	op.6/zošit I.
V. Kořínek:	Prednesové etudy
F. Wohlfahrt:	Etudy
H. E. Kayser:	op. 20 zošit 2

Prednesové skladby:

Ch. W. Gluck:	Andante
A. Komarovskij:	Koncertino A dur
A. Móži:	Husľové koncertino
L. Portnof:	Koncertino e mol
A. Ivankovič:	Uspávanka
A. Huber:	Koncertino F dur
W. A. Mozart:	Bagatela
L. van Beethoven:	Rondo

H. Sitt:	Nocturno
G. Bacewicz:	Koncertino 3. časť, Finále
W. Boyce:	Matelotte
Chrestomatija:	Zborník prednesových skladieb pre 5. ročník
D. Kardoš:	Bagately
CH. Dancla:	Variácie na tému Paccini
G. F. Händel:	Largo
S. Mach:	Koncertino A dur
J. Maštalír:	Menuety starých majstrov

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE:

Cieľom práce v 2. ročníku druhej časti prvého stupňa je upevniť a nadviazať na kľúčové kompetencie z predchádzajúceho ročníka. Zdokonaľovať kvalitu tónu a vibráta vo všetkých polohách, pričom sa rešpektujú individuálne schopnosti žiakov. Dbať na používanie agogiky a dynamiky, ktorá rozširuje možnosti kvality tónu z hľadiska sily a farby, možnosti využitia jemných odtieňov a postupne budovať progresívnu dynamiku. Viest' žiaka k väčšej samostatnosti, rozvíjať technickú i muzikálnu časť jeho prejavu. Častým počúvaním hudby a názornými ukážkami pedagóga pestovať u žiaka výrazovú predstavu o skladbe, ktorú interpretuje.

OBSAH

- zvládnutie základných prstokladov v druhej, tretej a štvrtej polohe na všetkých strunách, kladenie prstov cez struny
- dbať na kvalitu tónu, hladké prechody cez struny v tretej a štvrtej polohe

- hra rôznymi časťami sláčika, kombinácie sláčikových ťahov - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny
- rozvíjať tempové a rytmické cítenie, dbať na presné zadelenie rytmických hodnôt
- hra v komorných zoskupeniach, v orchestri, prípadne v súbore
- techniku hry rozvíjať pomocou náročnejších etúd, dvoj a trojoktávových stupníc, rozložený dur a mol akord, hranie dvojhmatov pri hre stupníc v rámci jednej oktávy,
- techniku hry rozvíjať pomocou melodických ozdôb (trilok, obal, príraz, skupinka nátryl)
- rozvíjať hudobno-výrazové prostriedky pri hre rozsiahlejších prednesov, ktoré sú náročnejšie aj na hudobnú pamäť
- rozvíjať vibrato (všetky prsty) vo všetkých dynamických odtieňoch, prirodzené flageolety v 3 oktávach
- nácvik jednoduchých trilkov, osamostatňovanie prstov ľavej ruky

KOMPETENCIE

- Zvládnutie základných prstokladov v druhej, tretej a štvrtej polohe:
  - učiť žiaka rozoznávať výšku jednotlivých tónov malého a veľkého prstokladu pomocou štvrt'ových a polových nôt
  - vedieť kontrolovať pomocou nižšej a vyššej prázdnej struny prvý prst pri hre v tretej a štvrtej polohe a druhý prst v druhej polohe
  - nácvik melodických ozdôb
- Intonačná činnosť:
  - počúvať rôzne hudobné žánre prostredníctvom interpretácie učiteľa a rôznych nahrávok (CD, PC) so zameraním na študijný materiál
  - hra z listu (duo učiteľ – žiak, žiak – žiak, zložitejšie melodické cvičenia)
  - častým predhrávaním učiteľa vytvárať u žiaka zmysel pre kvalitu husľového tónu, agogiky
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a hladkých prechodov cez struny, pričom sa kontroluje správne vedenie sláčika a jeho nasadenie
  - rozvoj rytmického cítenia realizovať pomocou rytmických a melodických cvičení v rámci jednotlivých etúd pre daný ročník

VÝSTUPY

- Ovládanie nástroja:
  - hrá celým sláčikom i jeho časťami v detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny vie zahrať melodické ozdoby v jednotlivých etudách a prednesoch
- Zvládnutie základných prstokladov:
  - ovláda hru na husliach malým a veľkým prstokladom, v tretej a štvrtej polohe
  - vie zahrať dvoj a trojoktávové durové a molové stupnice do piatich krížikov a béčok s rozloženým durovým a molovým kvintakordom
- Intonačná činnosť:
  - číta noty podľa notového zápisu v druhej a tretej a štvrtej polohe
  - vie preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom (husle, klavír, violončelo, orchester) v rámci verejného vystúpenia
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - zahrá stupnice v rôznych ťahových kombináciách (delenie sláka - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo)
  - ovláda hru pri zmene polohy a kombinácií ťahu sláčika v rámci už hraných etúd
- Ročníkové prehrávky žiakov 1x ročne
  - jedna stupnica a jej kvintakord mol a dur podľa výberu etudy
  - jedna etuda naspamäť
- Verejné vystúpenie 1x polročne
  - triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom)

Hudobný materiál:

V. Krůček: Škola husľových etúd II. diel

O. Ševčík: op.6/zošit I.

V. Kořínek: Prednesové etudy

F. Wohlfahrt: Etudy

H. E. Kayser: op. 20, zošit 2

Prednesové skladby:

G. F. Händel:	Grave
A. Komarovskij:	Koncert A dur
F. Seitz:	Koncert G dur
A. Vivaldi:	Koncert G dur
A. Vivaldi:	Koncert a mol
B. Dobrodinský:	Koncertino D dur
A. Živcov:	Mazurka
W. Boyce:	Matelotte
D. Kardoš:	Bagately
O. Rieding :	Koncertíno G dur
J. Haydn:	All Ongaresse a iné.....podľa výberu pedagóga a individuálnych schopnosti žiaka

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Cieľom práce v 3. ročníku druhej časti prvého stupňa je upevniť a nadviazať na kľúčové kompetencie z predchádzajúcich ročníkov. Zdokonaľovať kvalitu tónu a vibráta vo všetkých polohách, pričom sa rešpektujú individuálne schopnosti žiakov. Rozvíjať u žiakov schopnosť racionálneho spôsobu samostatného nácviku skladieb. Viest' žiaka k väčšej samostatnosti, rozvíjať schopnosť improvizácie a hry z listu pri technicky náročnejších skladbách. Podporovať žiaka k vlastnému hudobnému prejavu a zapájať ho do hudobného života školy, ale i mesta, pomocou komorných zoskupení.

OBSAH

- zvládnutie základných prstokladov v druhej, tretej a štvrtej polohe na všetkých strunách, kladenie prstov cez struny
- dbať na kvalitu tónu, hladké prechody cez struny v tretej a štvrtej polohe
- hra rôznymi časťami sláčika, kombinácie sláčikových ťahov - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny
- rozvíjať tempové a rytmické cítenie, dbať na presné zadelenie rytmických hodnôt
- hra v komorných zoskupeniach, v orchestri, prípadne v súbore
- techniku hry rozvíjať pomocou náročnejších etúd, dvoj a trojoktávových stupníc, rozložený dur a mol akord a ich obraty, hranie dvojhmatov pri hre stupníc v rámci jednej oktávy,
- techniku hry rozvíjať pomocou melodických ozdôb (trilok, obal, príraz, skupinka nátril)

KOMPETENCIE

- Zvládnutie základných prstokladov v druhej, tretej, štvrtej a piatej polohe:
  - vedieť kontrolovať pomocou nižšej a vyššej prázdnej struny prvý prst pri hre v tretej a štvrtej polohe a druhý prst v druhej polohe
  - nácvik melodických ozdôb
  - nácvik základných akordov a ich obratov (celá kadenčná kostra)
- Intonačná činnosť:
  - počúvať rôzne hudobné žánre prostredníctvom interpretácie učiteľa a rôznych nahrávok (CD, PC) so zameraním na študijný materiál
  - hra z listu (duo učiteľ – žiak, žiak – žiak, zložitejšie melodické cvičenia)
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - modelové cvičenia zamerané na nácvik rôznych ťahov sláčika a hladkých prechodov cez struny, pričom sa kontroluje správne vedenie sláčika a jeho nasadenie
  - rozvoj rytmického cítenia realizovať pomocou rytmických a melodických cvičení v rámci jednotlivých etúd pre daný ročník
- Technika hry :
  - spôsob použitia techniky hry pravej a ľavej ruky (melodické ozdoby, výrazové prostriedky)

VÝSTUPY

- Ovládanie nástroja:
  - hrá celým sláčikom i jeho časťami v detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny vie zahrať melodické ozdoby v jednotlivých etudách a prednesoch
- Zvládnutie základných prstokladov:
  - ovláda hru na husliach malým a veľkým prstokladom, v tretej a štvrtej polohe
  - vie zahrať dvoj a trojoktávové durové a molové stupnice do siedmich krížikov a béčok s rozloženým durovým a molovým kvintakordom a jeho obratmi cez dve oktávy
- Intonačná činnosť:
  - číta noty podľa notového zápisu v druhej a tretej, štvrtej a piatej polohe
  - vie preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom (husle, klavír, violončelo, orchester) v rámci verejného vystúpenia
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - zahrá stupnice v rôznych ťahových kombináciách (delenie sláka - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo)
  - ovláda hru pri zmene polohy a kombinácií ťahu sláčka v rámci už hraných etúd
- Ovládanie techniky hry jednotlivých slohových období:
  - vie rozlišovať spôsoby trilkovania v skladbách rôznych slohových období (trilok z vrchu, zo spodu)
  - vie rozlišovať spôsoby prízvukov pri jednotlivých melodických ozdobách (nátryl, odraz, príraz)
  - vie použiť výrazové prostriedky pri interpretácii jednotlivých slohových období (akcent, ritardando stringendo accelerando.....)

Ročníkové prehrávky žiakov 1x ročne

- jedna stupnica a jej kvintakord mol a dur podľa výberu etudy
- jedna etuda naspamäť

Verejné vystúpenie 1x polročne

- triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom alebo v komornom zoskupení)

Hudobný materiál:

- V. Krůček: Škola husľových etúd II. a III. diel
- O. Ševčík: op.6/zošit I.
- F. Mazas: Melodické etudy pre husle Op. 36
- F. Wohlfahrt: Etudy
- H. E. Kayser: op. 20, zošit 2

Prednesové skladby:

- A. Komarovskij: Koncert e mol
- F. Seitz: Koncert g mol
- A. Vivaldi. Koncert a mol
- A. Vivaldi: Koncert g mol
- F. Seitz: Koncert D dur, č. 4
- S. Mach: Koncertino h mol
- S. Mach: Koncertino a mol
- O. Rieding: Koncertino a mol v uhorskom slohu
- A. Corelli: Sonáty – výber
- A. Móži: Koncertino
- W. A. Mozart: Malý koncert

Komorná hra:

- J. Bartoš: Štyri duetá pre 2 husle
- B. Campagnolli: Šesť duet op. 26
- L. Jansa: Šesť duet pre 2 husle
- L. Jansa: Šesť duet op. 81
- F. Mazas: Deväť základných duet op. 86
- A. Vivaldi: Koncert a mol pre 2 husle

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Cieľom práce v 4. ročníku druhej časti prvého stupňa je upevniť a nadviazať na kľúčové kompetencie z predchádzajúcich ročníkov. Zdokonaľovať kvalitu tónu a vibráta vo všetkých polohách, pričom sa rešpektujú individuálne schopnosti žiakov. Rozvíjať u žiakov schopnosť racionálneho spôsobu samostatného nácviku skladieb. Viest' žiaka k väčšej samostatnosti, rozvíjať schopnosť improvizácie a hry z listu pri technicky náročnejších skladbách. Motivovať záujem žiaka o kultúrny život a hudobné dianie. Podporovať žiaka k vlastnému hudobnému prejavu a zapájať ho do hudobného života školy, ale i mesta, pomocou komorných zoskupení. Príprava na absolventský koncert.

OBSAH

- sústrediť sa na intonačnú a tónovú sebakontrolu
- rozvíjať techniku ľavej ruky
- zdokonaľovať pohybovú súčinnosť
- dbať na kvalitu tónu, hladké prechody cez struny v tretej a štvrtej polohe
- hra rôznymi časťami sláčika, kombinácie sláčikových ťahov - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny
- rozvíjať tempové a rytmické cítenie, dbať na presné zadelenie rytmických hodnôt
- hra v komorných zoskupeniach, v orchestri, prípadne v súbore
- techniku hry rozvíjať pomocou náročnejších etúd, dvoj a trojktávových stupníc, rozložený dur a mol akord a ich obraty, hranie dvojhmatov pri hre stupníc v rámci jednej oktávy,
- techniku hry rozvíjať pomocou melodických ozdôb (trilok, obal, príraz, skupinka nátril)

VÝSTUPY

- Ovládanie nástroja:
  - hrá celým sláčikom i jeho časťami v detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo, arpeggio cez 3 a 4 struny vie zahrať melodické ozdoby v jednotlivých etudách a prednesoch
- Zvládnutie základných prstokladov:
  - ovláda hru na husliach malým a veľkým prstokladom, v tretej a štvrtej polohe

- vie zahrať dvoj a trojoktávové durové a molové stupnice do siedmich krížikov a béčok s rozloženým durovým a molovým kvintakordom a jeho obratmi cez tri oktávy
- Intonačná činnosť:
  - číta noty podľa notového zápisu v druhej a tretej, štvrtej a piatej polohe
  - vie preukázať schopnosť súhry s iným hudobným nástrojom (husle, klavír, violončelo, orchester) v rámci verejného vystúpenia
- Rozvoj rytmického cítenia:
  - zahrá stupnice v rôznych ťahových kombináciách (delenie sláka - detaché, legato, staccato, spiccato, sautille, marcato, tremolo)
  - ovláda hru pri zmene polohy a kombinácií ťahu sláčika v rámci už hraných etúd
- Ovládanie techniky hry jednotlivých slohových období:
  - vie rozlišovať spôsoby trilkovania v skladbách rôznych slohových období (trilok z vrchu, zo spodu)
  - vie rozlišovať spôsoby prízvukov pri jednotlivých melodických ozdobách (nátryl, odraz, príraz)
  - vie použiť výrazové prostriedky pri interpretácii jednotlivých slohových období (akcent, ritardando stringendo accelerando.....)

Ročníkové prehrávky žiakov 1x ročne

- jedna stupnica a jej kvintakord mol a dur podľa výberu etudy
- jedna etuda naspamäť

Verejné vystúpenie 1x polročne

- triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom alebo v komornom zoskupení)

Hudobný materiál:

- V. Krůček: Škola husľových etúd II. a III. diel
- O. Ševčík: op.6/zošit I.
- F. Mazas: Melodické etudy pre husle Op. 36
- F. Wohlfahrt: Etudy
- H. E. Kayser: op. 20, zošit 2
- V. Kořínek: Stupnice II.
- R. Kreutzer: 42 etud

Prednesové skladby:

- J.B. Accolay: Koncertino a mol
  - B. Bartók: Bagately
  - A. Dvořák: Sonatina G dur
- Romantické kusy (1)
- L. Janáček: Romance
  - A. Komarovskij: Koncert e mol
  - F. Seitz: Koncert g mol
  - A. Vivaldi: Koncert a mol
  - A. Vivaldi: Koncert g mol
  - F. Seitz: Koncert D dur, č. 4
  - S. Mach: Koncertino h mol
  - S. Mach: Koncertino a mol
  - O. Rieding: Koncertino a mol v uhorskom slohu
  - A. Corelli: Sonáty – výber
  - A. Móži: Koncertino
  - W. A. Mozart: Malý koncert

Komorná hra:

- J. Kowalski: 6 miniatúr pre 2 mladých huslistov
- Hudba pre 3 nástroje
Husľové kvarteto
- N. Bastl: 3 koncertné duetá
  - J. Bartoš: Štyri duetá pre 2 husle
  - B. Campagnolli: Šesť duet op. 26
  - L. Jansa: Šesť duet pre 2 husle
  - L. Jansa: Šesť duet op. 81
  - F. Mazas: Deväť základných duet op. 86
  - A. Vivaldi: Koncert a mol pre 2 husle

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia má schopnosť logicky uvažovať, ovláda na vyššej úrovni základy hudobnej štruktúry, hudobnú abecedu, terminológiu a techniku umeleckej interpretácie na vekovo primeranej úrovni v súlade so vzdelávacími štandardmi a individuálnymi psychofyziologickými dispozíciami. Je oboznámený so základnými okruhmi sociálnej funkcie hudby, slovenskou ľudovou tradíciou ako aj tradíciou ostatných národností žijúcich na Slovensku. Má prehľad o umeleckých zoskupeniach svojho mesta a regiónu, dokáže rozlíšiť charakteristické znaky regionálneho folklóru. Pozná slovenských hudobných skladateľov a ich tvorbu. Zaraduje skladby slovenských autorov do svojho repertoáru. Orientuje sa v historickom vývoji a uplatnení svojho nástroja v sólovej, komornej, súborovej a orchestrálnej hre. Rozoznáva hudobné žánre a formy hudobných skladieb komponovaných pre sláčikové nástroje so zameraním na svoj vlastný hudobný nástroj. Teoretické poznatky z hudobnej náuky dokáže využiť pri štúdiu a interpretácii skladieb. Uplatňuje informačno-komunikačné technológie pri štúdiu hudobného materiálu. Počas interpretácie spája všetky získané technické, hudobno-výrazové a interpretačné schopnosti a zručnosti, dokáže samostatne nastudovať primerane náročnú hudobnú skladbu, speje k intonačnej a rytmickej sebakontrolle. Aplikuje všetky doposiaľ osvojené interpretačné prostriedky a možnosti hudobného nástroja na vyjadrenie vlastných emócií a predstáv počas interpretácie. V rámci sebareflexie vie verbálne vyjadriť svoj názor na vlastný výkon, vlastnú hru. Dokáže porovnať a ohodnotiť interpretačné výkony svoje a iných interpretov a zdôvodniť podstatu svojho názoru. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti z individuálnej výučby aplikuje v rámci predmetov komorná hra, hra v súbore, orchestri, ľudová hudba, hra v ľudovom orchestri. Zvláda hru z listu a jednoduchú improvizáciu primerane svojim schopnostiam a nadaniu. Prehlbuje sa v ňom záujem a pocit potreby umeleckého vzdelávania a interpretačného rastu na vyššej úrovni. Získal hudobné kompetencie pre štúdium na stredných umeleckých školách pedagogického zamerania.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: *prvý-štvrtý*

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Na druhom stupni v predmete hra na husliach sa rozvíjajú žiakove hudobné schopnosti, vedomosti a zručnosti, žiak získava nové poznatky o hudbe a hudobných štýloch. Žiak cieľavedomou a sústavnou prácou upevňuje nadobudnuté kompetencie z primárneho a sekundárneho vzdelania. Získava nové návyky v technickom smere a taktiež objavuje krásu v hudbe na základe počúvania hudobných telies a tým spôsobom je postupne nasmerovaný k samostatnosti v práci nad hudobnými skladbami. Cieľom pedagóga je viesť žiaka k získavaniu správnych krokov, metód ku kompetentnému použitiu pri tvorivej práci nad hudobnými skladbami.

Základom vzdelávania na druhom stupni v hre na husliach je aj naďalej rozvíjanie a utvrdenie nadobudnutých vedomostí, zručností a schopností. Je to aj príprava na účasť v umeleckých súboroch, zoskupeniach, ľudových skupinách. Taktiež vyučovanie predpokladá nielen výchovu hudobníka- interpreta, ale aj návštevníkov kultúrnych umeleckých podujatí, keď kultúrne umelecké akcie sa stávajú súčasťou spoločenského života.

Vzdelanie na druhom stupni sa stáva základom pre celoživotné umelecké vzdelávanie. Vzhľadom na značnú zaťaženosť študentov na stredných odborných školách je obsah učiva viac zameraný na spoznávanie rôznorodej husľovej literatúry, tréning hudobnoestetického cítenia, na muzikálne zvládnutie interpretácie skladieb rozličných štýlových období a cvičenie schopnosti samostatného štúdia nových skladieb.

OBSAH

- zdokonaľovanie pohybov celého hracieho aparátu a činnosti oboch rúk počas hry,
- interpretácia artikulačnej zreteľnosti, intonačnej čistoty, kvalitné tóny diatonických stupníc a rozložených akordov, v technických cvičeniach, etudách a skladbách v osvojených polohách,
- použitie správnej dĺžky, časti a tlaku sláčika pri hre technických spôsobov détache, martelé, legato, staccato, spiccato, sautillé a ich kombinácií vo zvýšenom tempe,
- stvárnenie charakteru skladby využitím dynamiky, farebných odtieňov tónu, vibrátom, technických, výrazových prostriedkov a agogiky počas hry,
- reprodukcia artikulačnej precíznosti a presnosti rytmu skladby

KOMPETENCIE

- cvičenie durových a molových stupníc s akordickými kadenciami s dôslednou kontrolou funkčnosti všetkých častí oboch rúk,
- cvičenie dvojhmatových stupníc – pozorne dolad'ovať spojitosť a súlad tónov,

- vypracovanie náročnejších sláčikových kombinácií
- stále zdokonaľovať artikuláciu, intonáciu a farbu husľových tónov
- samostatne regulovať intonačnú istotu a tónovú kultúru vo všetkých doposiaľ prebratých polohách

VÝSTUPY

- intonačná kvalita tónu pri polohových výmenách a hre v polohách,
- správne nacvičenie náročných polohových výmen v etudách a skladbách,
- hmatová istota a intonačná čistota medzi vzdialenejšími od seba polohami,
- reprodukcia intonačne čistým kvalitným tónom trojoktávových stupníc s rozloženými akordmi, technických cvičení a etúd doposiaľ naučenými technickými spôsobmi hry détaché v rôznych častiach sláčika, legato (s rôznym počtom nôt), martelé, staccato, spiccato, sautillé v rôznych tempách,
- tvorba dynamicky vyrovnaných tónov s dôslednou výmenou v rôznych častiach sláčika pri hre pomalých hudobných skladieb,
- regulácia ťahu a tlaku na sláčik a jeho umiestnenie na strunách za účelom dosiahnutia požadovanej farby tónu,
- uplatnenie logického frázovania, precíznej artikulácie používaných technických spôsobov hry a hudobnovýrazových prostriedkov

Ročníkové prehrávky žiakov 2x ročne

- triedny alebo interný koncert (vystúpenie s klavírnym sprievodom alebo v komornom zoskupení)

Hudobný materiál:

- V. Krůček: Škola husľových etúd
- O. Ševčík: opus 2, 8, 9
- F. Mazas: Melodické etudy pre husle Op. 36
- R. Kreutzer: 42 etud

Prednesové skladby:

- A. Monti: Čardáš
- O. Nedbal: Serenáda
- J. S. Bach: Koncert E dur

- G. B. Viotti: Koncert č. 20, 22, 24, 28, 29
- Ch. Bériot: Koncert č. 9
- R. Kreutzer: Koncert č. 13, 19
- F. Rode: Koncert č. 6, 7, 8
- L. Spohr: Koncert č. 2
- F. Schubert: Včielka
- E. Vieniawskij: Obertas

Komorná hra:

- J. Kowalski: Hudba pre 3 nástroje
Husľové kvartetino
- J. Bartoš: Štyri duetá pre 2 husle
- B. Campagnolli: Šesť duet op. 26
- L. Jansa: Šesť duet pre 2 husle
- L. Jansa: Šesť duet op. 81
- F. Mazas: Deväť základných duet op. 86
- A. Vivaldi: Koncert a mol pre 2 husle
- N. Bastl: 3 koncertné duetá

PROFIL ABSOLVENTA

Po ukončení II. stupňa by mal každý absolvent dokázať samostatne naštudovať technicky primeraný materiál, orientovať sa v hudobných štýloch, v základných požiadavkách na ich interpretáciu a mal by byť schopný uvoľnene reprodukovať (aj improvizovať) podľa sluchu jednoduché melódie, piesne, čo potom môže uplatniť pri účinkovaní v rôznych folklórnych amatérskych súboroch alebo tanečných skupinách. Je pripravený na zvládnutie požiadaviek prijímacích pohovorov na VŠ pedagogického zamerania. Mal by prejavovať záujem o hudobnokultúrny život a byť osobnosťou s vnímavým intelektom, osobnosťou s rozvinutým hudobno-estetickým cítením.

Absolvent II. stupňa základného štúdia má osvojenú hudobnú gramotnosť a odbornú terminológiu získanú podrobným štúdiom hudobného materiálu z hľadiska historického zaradenia, hudobno-teoretických poznatkov a interpretačných zručností. Stáva sa pozorným percipientom umenia, ktoré je pre neho celoživotnou potrebou a prostriedkom k hlbšiemu poznávaniu a chápaniu sveta. Vďaka možnosti systematicky pracovať na štúdiu artefaktov a verejne sa prezentovať získava pre život neoceniteľnú schopnosť sústredenia sa a zdravého sebavedomia. V interpretačnej praxi uvedomele

prepája teoretické vedomosti s praktickou inštrumentáciou. Ovláda technickú a interpretačnú zložku v súlade so vzdelávacími štandardmi a individuálnymi psychofyziologickými dispozíciami. Vlastné predstavy o hudobnom diele stvára vedomým používaním technických, hudobno-výrazových, a iných interpretačných prostriedkov. Získané kompetencie aplikuje na základe zovšeobecnenia pri štúdiu hudobných skladieb. Ovláda zásady efektívneho nácviku hudobného materiálu a uplatňuje vlastné tvorivé myslenie pri samostatnom štúdiu.

Má prehľad o hudobných štýloch, formách v rámci hudobnej histórie, orientuje sa v oblasti slovenskej a zahraničnej hudby, v tvorbe slovenských a zahraničných hudobných skladateľov so zameraním na svoj nástroj.

Diskutuje o svojom hudobnom vkuse, predstavách, interpretácii. Vie porovnať, vysloviť názor, zdôvodniť a ohodnotiť interpretačné výkony, no zároveň rešpektuje aj názory iných. Dokáže posúdiť náročnosť a význam hudobného diela. Rozozná umenie od gýču.

Má vyhranený štýl, no je tolerantný a akceptuje názory a vkusovú orientáciu iných.

Pozná, váži si a uvedomuje význam a dôležitosť zachovávanía kultúrno-historických národných tradícií.

Zapája sa do organizácie kultúrneho diania v mieste svojho bydliska či už ako interpret alebo percipient hudby. Získal hudobné kompetencie pre štúdium na vysokých školách pedagogického zamerania.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

NOTOVÝ MATERIÁL (školy):

J. Beran – J. Čermák: Husľová škola, 1. diel

V. Kruček: Škola husľových etud

V. Kořínek: Melodické etudy 1.

prípadne iné zahraničné školy (ruská, maďarská) podľa dostupnosti učiteľa.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

Žiak vie:

- upevniť správne návyky v držaní huslí a sláčika,
- intonačne hmatovo rozlíšiť a zahrať skladbičky v dur. a v mol. hmata s použitím intonačnej sebakontroly,
- ovládať základné smykové cvičenia – detaché a legato a ich kombinácie v hranom materiáli,

- zahrat' stupnice v rozsahu 1 oktávy s rozloženým kvintakordom – G+, D+, A+ od prázdnej struny,
- kontrolovať si správne vedenie sláka a jeho nasadenie,
- hrať jednoduchý notový zápis – poznať a čítať noty – hra z listu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD – VÝSTUPY:

Žiak:

- udrží nástroj pri hre bez klesania rúk v správnej polohe,
- hrá celým slákom i jeho časťami v detaché a legate.
- aktívne sa počúva, dokáže korigovať svoju intonáciu
- podľa jeho možností v II. polroku vystúpi sólovo - napr. na triednom koncerte

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

NOTOVÝ MATERIÁL (školy):

V. KRŮČEK: Škola husľových etud, 1. časť

V. KOŘÍNEK: Melodické etudy

J. MICKA: Elementárne etudy

prípadne iné zahraničné školy (napr. ruská, maďarská), podľa uváženia pedagóga.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- kontrola zapájania všetkých častí ruky do činnosti pri hraní,
- uvoľnenosť rúk pri hraní,
- intonačná kontrola a sebakontrola,
- upevnenie durového a molového hmatu, nácvik nových hmatov (zvýšený 3. prst),
- stála kontrola ťahu sláka a hladký prechod cez struny, nácvik nových ťahov (staccato, martelé),
- prípravné cvičenia na nácvik vibrata bez sláčika,
- hra 1- a 2- oktávových stupníc v 1. polohe s # a b,
- čítanie nôt v 1. polohe,
- hra z listu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- žiak dokáže koordinovať prácu pravej a ľavej ruky,
- ovláda ťahy v každej časti sláka (csl, dp, hp, str), dokáže hrať detaché, legato a staccato,
- správne ukladá prsty v minimálne dvoch hmatoch (durový, molový, zvýšený 3. prst),
- dokáže sa sám počúvať a doladovať (intonačná sebakontrola),
- zvláda hru 1- oktávových stupníc v 1. polohe,
- podľa jeho možností 1x polročne verejne vystúpi (sólová hra),

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

NOTOVÝ MATERIÁL (školy):

V. Krůček: Škola husľových etud

V. Kořínek: Melodické etudy

F. Wohlfahrt: Etudy, op. 45

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- zdokonaľovanie hmatovej istoty v rôznych hmatoch,
- správne vedenie sláka a kontrola tvorby tónu,
- uvoľnené zapájanie oboch rúk do činnosti pri hraní,
- začať s výmenami do 3. polohy,
- nácvik vibrata,
- hra 2- oktávových stupníc v 1. polohe a podľa možností žiaka aj so zmenou polohy,
- dbať o výrazovú stránku skladieb,
- hra z listu,
- začať s komornou hrou na jednoduchých melódiách (napr. ľudové piesne).- hra z listu.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- žiak dokáže kontrolovať držanie oboch rúk a prácu s nimi,
- získava hmatovú istotu v rôznych hmatoch 1. polohy (durový, molový, zvýšený 3. prst a znížený 1. prst),
- disponovaný žiak zvládne spracovať výmenu z 1. do 3. polohy (aspoň v jednej 2- oktávovej stupnici s výmenou do 3. polohy),
- zlepšuje svoju intonačnú sebakontrolu,
- začína s nácvikom vibrata
- dbá na výrazovú stránku skladieb (dynamika, vibrato podľa možnosti),
- podľa možností 1- krát polročne verejne vystúpiť (sólová hra),
- vystúpenie v II. polroku aj v rámci komorného zoskupenia.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na husliach*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

NOTOVÝ MATERIÁL (školy):

V. Krůček: Škola husľových etud I. a II. diel

F. Wohlfahrt: Etudy, op. 45

E. Kayser: Etudy, op. 20

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- hmatová istota v rôznych hmatoch 1. polohy, upevňovanie hmatov v 3. polohe
- intonačná kontrola a sebakontrola
- uvoľnené výmeny medzi 1. a 3. polohou
- kontrola vedenia sláka a tvorby tónu
- hra vibrato
- väčšie využívanie dynamiky pri tvorbe skladieb
- hra z listu,
- hra v komornom alebo súborovom zoskupení

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- žiak sa vie intonačne kontrolovať v rôznych hmatoch 1. polohy, získava hmatovú istotu v 3. polohe
- dokáže zahrať stupnicu a akord s výmenou do 3. polohy (2- a 3- oktávové)
- snaží sa vibrovať aspoň niektorými prstami
- skúša naplniť svoju hudobnú predstavu
- podľa možnosti 1x polročne verejne vystúpi (sólová hra)
- vystúpenie v II. polroku aj v rámci komorného alebo súborového zoskupenia.

Záverečná skúška:

- 2 charakterovo odlišné etudy,
- 1 prednesová skladba.

**HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV,
HRA NA KLAVÍRI**

1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobné vzdelanie umožňuje spoznávanie hudobných tradícií svojho národa, privádza k úcte a zachovaniu si vlastnej kultúry a identity. Klavírna hra výrazne ovplyvňuje rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho hudobnej inteligencie, myslenia, vôľových vlastností a morálnych postojov. Umožňuje objavovať a rozvíjať vlohy, schopnosti a zručnosti žiaka.

CIELE

Klavírne vyučovanie na elementárnom stupni využíva prirodzenú túžbu dieťaťa po hre, tvorivosti a improvizácii. Úlohou učiteľa je primeranou, hravou a pútavou formou prebudiť v žiakovi hudobnú vnímavosť a predstavivosť, formovať vedomosti, inštrumentálne zručnosti a návyky. Učebný proces aktivizovať rôznymi formami práce a ich striedaním.

OBSAH

- spájanie hudobnej predstavivosti s teoretickými vedomosťami postupovaním od hry podľa sluchu ku hre z nôt
- rozvíjanie hudobného a rytmického cítenia
- vytváranie inštrumentálno-pohybových návykov
- začiatky hry spamäti
- rozvíjanie hudobnej predstavivosti formou hry podľa sluchu a troj a štvorročnej hry s učiteľom
- hra podľa nôt, orientácia v husľovom aj basovom kľúči

- osvojovanie základných tempových a dynamických značiek

KOMPETENCIE

- správne sedenie pri nástroji, uvoľnenosť hracieho aparátu, základné prstokladové návyky
- nácvik hry portamento, legato, staccato „od kláves“
- začiatky frázovania – zdvih, odsadenie
- správne rytmické zadel'ovanie a hranie hodnôt pomlčiek a nôt (celá, polová, štvrt'ová, osminová a s bodkou)
- interpretovanie jednoduchých detských a ľudových piesní s delením melódie do oboch rúk, prípadne s jednoduchým kvintovým sprievodom na tonike
- interpretovanie jednoduchých foriem naspamäť s primeraným vystihnutím charakteru skladby

VÝSTUPY

Prvé koncertné skúsenosti zahŕňajú jedno verejné vystúpenie žiaka v každom polroku, s interpretáciou dvoch skladbičiek kontrastného charakteru naspamäť.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania je osvojovať a rozvíjať základné princípy klavírnej hry. Pestovať vôľu, trpezlivosť, disciplínu a nadšenie pre klavírnu hru. Rozvíjať sluchovú sféru ako hlavný prvok hudobného prejavu.

OBSAH

- na základe postupného upresňovania sluchovej predstavy obracať pozornosť ku kvalite klavírneho tónu
- s metrickým cítením rozvíjať aj rytmické cítenie
- upevňovanie správnych inštrumentálno-pohybových návykov
- zintenzívniť hru spamäti
- venovať pozornosť rozvoju harmonického cítenia, rozvíjať cit pre toniku, rozlišovať charakter dur a mol
- plynulá hra z nôt s dôsledným dodržiavaním notového zápisu

KOMPETENCIE

- presná reprodukcia zložitejších rytmických útvarov
- spájanie rytmickej a výrazovej zložky hudobného prejavu
- poznávanie základných dynamických znamienok (f, mf, p, cresc., decresc.)
- uvedomovanie si akcentu reči v súvislosti s chápaním ťažkých a ľahkých dôb v takte
- hra durových, prstokladovo príbuzných stupníc
- kvintakord s obratmi
- použitie akordu na tonike a dominante k sprievodu jednoduchých piesní – rozvíjanie harmonickej predstavy

VÝSTUPY

Plynulá interpretácia skladieb rôzneho charakteru s primeraným vyjadrením ich obsahu, aspoň dve verejné vystúpenia ročne – dve až tri skladbičky kontrastného charakteru naspamäť.

Didaktické postupy a metódy práce prispôsobujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v učebných osnovách.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Štvorročná hra – časová dotácia: 1 hodina

CIELE

Cieľom práce v 3. ročníku je rozvíjať tie interpretačné návyky, ktorých základy sme položili v predchádzajúcich ročníkoch. Ďalej rozvíjame základy artikulácie, frázovania, rozširujeme základné dynamické, metricko-rytmické pojmy, základy pedalizácie. Popri rozvíjaní všetkých zložiek práce, má prvoradý význam rozvoj sluchovej vnímavosti a sluchovej predstavy žiaka. Primeraným spôsobom postupujeme k uvedomovaniu si kvality tónu a zároveň k vyvarovaniu sa povrchného spôsobu hry.

OBSAH

- metricko-rytmické cítenie rozvíjať v súvislosti s obsahom študovaných skladieb
- vnímanie rytmickej pulzácie v súvislosti s vystihnutím charakteru skladby
- rozvíjať rovnomernosť, vyrovnanosť, zreteľnosť hry
- akordickou hrou rozvíjať harmonické a tonálne cítenie
- budovať základy ornamentiky a rozširovanie rozsahu hry do vzdialenejších oktáv
- analýzou formy a harmónie rozvíjať uvedomelé učenie spamäti
- budovanie základov komornej hry prostredníctvom štvorročnej hry

KOMPETENCIE

- použitie kvintakordu na tonike, subdominante a dominante
- obohatiť výber repertoáru o tanečné formy – menuet, pochod, valčík, gavotta, mazurka
- príprava k hre polyfónie vedením k farebnému odlišovaniu dvoch samostatných melodických línií
- všetky durové a molové stupnice v oktávach a rovnom pohybe
- tonický kvintakord s obratmi, jeho použitie v harmonizácii ľudových piesní
- melodické ozdoby: príraz, nátril, mordent
- zvládnutie rôznych druhov techniky: jednoduchý figuračný pohyb, stupnicovité pasáže, podklad a nadklad prstov, striedanie a prekladanie rúk, staccato
- výber skladieb pre štvorročnú hru (učiteľ-žiak, žiak-žiak), podľa individuálnych možností

VÝSTUPY

Interpretácia skladieb rôzneho charakteru, s primeraným vyjadrením ich obsahu. Počet vystúpení podľa individuálnych schopností žiaka, s využitím štvorročnej hry.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobné vzdelanie umožňuje spoznávanie hudobných tradícií svojho národa, privádza k úcte a zachovaniu si vlastnej kultúry a identity. Klavírna hra výrazne ovplyvňuje rozvoj osobnosti dieťaťa, jeho hudobnej inteligencie, myslenia, vôľových vlastností a morálnych postojov. Umožňuje objavovať a rozvíjať vlohy, schopnosti a zručnosti žiaka.

CIELE

Cieľom práce v 4. ročníku je priviesť žiaka k úspešnému ukončeniu primárneho vzdelania. Nadviazať na zručnosti z predchádzajúcich ročníkov rozširovaním o ďalšie technické prvky, ktoré sú potrebné na zvládnutie náročnejších sólových a komorných skladieb. Štvorročnú hru využívať pre rozvoj pohotovosti čítania z listu a poznávanie pôvodnej štvorročnej literatúry. Pri zdokonaľovaní technického prevedenia skladieb tvorivo uplatňovať rytmické, dynamické a artikulačné varianty. Rozvíjať zručnosť prstov a obohacovať interpretačnú pohotovosť. Technické cvičenia rozvážne dimenzovať, nedopustiť mechanické, bezduché omieľanie technických formuliek. Treba do nich vniesť aspoň prvky hudobného prednesu rôznym dynamickým odtienením, rôznymi druhmi tónu, pri stálej citlivejšej kontrole, čím žiak z čisto technickými zručnosťami si zároveň osvojuje základné výrazové prostriedky

pre prednes skladieb. Cieľom správnej interpretácie je naučiť žiaka vyjadriť svoju predstavu a charakter interpretovanej skladby.

OBSAH

- väčšia plynulosť a zrýchlenie tempa pri stupniciach
- rozvoj kantilény v obidvoch rukách a práca s hudobnými frázami skladby
- nenásilné zväčšovanie rozpätia rúk
- analyticko-syntetický rozbor študijného materiálu za účelom nájsť súvislosti medzi myšlienkovými a formovými zložkami a spoľahlivého učenia sa spamäti
- viesť žiaka k samostatnej pedalizácii za účasti sluchovej kontroly
- hra z listu – využívanie klavírnej literatúry alebo štvorročných skladieb z nižších ročníkov
- pestovanie štvorročnej hry
- nácvik skladieb s polyfónnymi prvkami
- etudy rôzneho technického a tempového zamerania na väčších plochách a v rýchlejších tempách

KOMPETENCIE

- všetky dur a mol stupnice v oktávach, terciách v rovnom i protibohybe
- melodické ozdoby: príraz, nátril, arpeggio, obal, mordent
- tonický kvintakord s obratmi,
- všetky prednesové skladby hrať spamäti
- súčasný aj synkopický pedál
- interpretácia skladieb rozmanitých štýlov – ľahšie skladby z obdobia klasicizmu, baroka, 20. storočia
- zvládnutie rôznych druhov techniky: podkladanie prstov, hranie dvojhmatov (tercie, sexty) portamento, staccato, viazane
- pri hre dokáže dbať na farebnosť tónu a dynamické škály

VÝSTUPY

Záverečná skúška: 1 etuda
2 skladby rozmanitých štýlov

Podmienkou je hra spamäti.

Samostatné verejné vystúpenia žiaka niekoľkokrát v roku, podľa jeho individuálnych schopností, prípadne s využitím štvorročnej hry.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania ovláda techniku klavírnej interpretácie na vekovo primeranej úrovni, v súlade s učebnými osnovami a individuálnymi dispozíciami. Ovláda základy hudobnej terminológie a gramotnosti. Je schopný verbálne vyjadriť svoje pocity a postrehy vo vzťahu k hudbe a jej vplyvu a účinku na seba a svoje okolie. Zvládnutie kľúčových spôsobilostí v primárnom umeleckom vzdelávaní je základom pre ďalšie stupne umeleckého vzdelávania.

Má osvojené tieto špecifické kľúčové schopnosti:

dokáže sa vyjadrovať prostredníctvom umeleckých vyjadrovacích prostriedkov študijného zamerania, v ktorom rozvinul prijímanie a tvorenie umenia klavírnej hry
dosiahol kľúčové kompetencie, ktoré sú základom pre ďalšie stupne umeleckého vzdelávania
zvláda interpretáciu podľa obsahového štandardu, t.j. rozlišuje charakter skladieb, vie použiť prakticky farebnosť nálady a dynamickú škálu nástroja pre vyjadrenie vlastných emócií
rooznáva stavebnú štruktúru skladieb, základy hudobných foriem a rozlíšenie techník vlastného interpretačného prejavu

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavným poslaním vyučovania hry na klavíri je výchova harmonicky rozvinutej osobnosti hudobníka, či už profesionála alebo vyspelého hudobného amatéra. Jednotlivé štádiá rozvoja individuality žiaka prinášajú stále nové úlohy, preto celý výchovný komplex musí tvoriť ucelený a premyslený systém na seba nadväzujúcich a koordinovaných postupností. Pevne vybudovať základy takéhoto systému považujeme za nevyhnutnú podmienku.

CIELE

Cieľom vyučovania v 1. ročníku nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZUŠ je upevňovať, kultivovať a rozvíjať klavírne zručnosti a návyky, zvyšovaním nárokov na štýlovosť, charakter a náladu interpretovaných skladieb. Rozvíjať pozitívne povahové črty žiaka – vôľu, vytrvalosť, ctížiadosť, systematiku a schopnosť dobrej organizácie práce. Náplňou štúdia je dbať na prepracovaný systém aplikácie hudobno-teoretických znalostí, ktorý zahŕňa tri stále sa prelínajúce zložky:

- 1., rozvíjanie hudobnosti
- 2., praktická hra
- 3., rozvíjanie teoretických vedomostí odboru

Je veľmi dôležité dať žiakovi návody na výcvik aktívneho počúvania, prvotnú sluchovú analýzu a sledovať jej výsledky. Bez sústavného budovania pevnosti sluchovej sféry – motoriky by sa u väčšiny žiakov nepodarilo vytvoriť jednotu sluchu a hracieho aparátu, ktorá je pri interpretácii hudobného diela zárukou pohotových reakcií aj na tie najmenšie pokyny sluchu.

OBSAH

- rozlišovanie pocitu pasívnej, aktívnej a napätej ruky, zdokonaľovanie zručnosti ľavej ruky
- usmerňovať zvýšenú emocionálnosť žiaka
- pracovať na vyvážení medzi sluchovou a motorickou sférou, použitie hudobno interpretačných prostriedkov: trilku, glissanda, chromatiky
- hra z listu, hra ľudových piesní v transpozícii
- stupnice v paralelnom vzťahu

- dbať na prstokladovú disciplínu a plynulosť hry v rýchlejších tempách
- obtiažnosť skladieb voliť primerane podľa vyspelosti žiaka
- voľba etud podľa zvyšovania obtiažnosti alebo počtu interpretačno-technických prvkov, ktoré sú v nich obsiahnuté
- dbať na správnu realizáciu notového textu

KOMPETENCIE

- plynulá hra dur a mol stupníc v oktávach, terciách v kombinovanom pohybe
- štvorhlasný akord zlášť rukami tenuto, staccato, rozložené podľa fyziologických daností žiaka
- Album etud III., IV. – výber, C. Czerny op. 261 – výber
- samostatná pedalizácia
- štúdium zložitejších polyfónnych skladieb
- zaradovanie skladieb z obdobia romantizmu
- pracovať na „úmyselnom“ zapamätávaní, t.j. aktivizovať všetky zložky pamäti (zraková, mechanická, hudobno-slovno-logická)

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na interných a verejných podujatiach školy, podmienkou je hra prednesových skladieb spamäti.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 2. roč. nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZUŠ je systematické nadväzovanie na dosiahnutú úroveň rozvíjania hudobnosti a praktickej hry, v súčinnosti s rozvíjaním teoretických vedomostí odboru, orientácii žiaka na vnímanie, pochopenie a reprodukciu väčších foriem. V procese vyučovania dbať o postupné prebúdanie tvorivej fantázie žiaka, s cieľom rozvíjať jeho zmysel pre samostatný umelecký výraz.

OBSAH

- zdokonaľovať farebnosť tónu a rozširovať dynamickú škálu
- zaoberať sa zložitejším tkanivom klavírnej faktúry, najmä viachlasného alebo polyfonického charakteru
- štvorročná hra je stále prirodzenou súčasťou celkovej klavírnej výučby
- zvýšenú emocionálnosť žiaka usmerniť zaraďovaním skladieb z obdobia romantizmu
- naďalej formovať hudobno-interpretáčnne myslenie
- koordinovať schopnosť počúvať hudbu vnútorným sluchom s realizáciou prejavu
- dôslednejšie rozvíjanie štýlovotvorných prvkov študovaných skladieb
- prehĺbovať rytmické cítenie – polyrytmia (2:3, prípadne 3:4)
- nepripustiť svojvoľné zmeny v zmysle neporiadnosti alebo nepremyslenosti prstokladu
- obohacovať nadobudnuté sluchovo-hudobné skúsenosti žiaka interpretáciou rôznorodých skladieb

KOMPETENCIE

- stupnice – plynulá hra dur a mol stupníc v 8, 3 kombinovane /6 v rovnom pohybe/
- štvorhlasný akord spolu – tenuto, staccato a rozklad
- veľký rozklad rukami zvlášť
- etudy z Albumu III. a IV., C. Czerny op. 261 a 718
- samostatné rozlíšenie vhodnej a nevhodnej pedalizácie, sluchová kontrola pri hre
- zložitejšie polyfonické skladby – J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugety (1. diel)

VÝSTUPY

Žiak niekoľkokrát v roku vystúpi na interných a verejných koncertoch ako sólista alebo hráč v komorných zoskupeniach so skladbami rôzneho charakteru a štýlu, podmienkou je hra spamäti.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 3. roč. nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZUŠ je upevniť a nadviazať na kľúčové kompetencie z predchádzajúceho ročníka. Najpodstatnejším faktorom je zdokonaľovanie štýlovnosti interpretácie po technickej a výrazovej stránke. Toto sa deje v súčinnosti s demonštráciou hudobno-teoretických vedomostí z doterajšieho štúdia. Neustálym zvyšovaním technickej a celostnej hudobnej vyspelosti vedieme žiaka postupne k tomu, aby tvorivo a uvedomele využíval technické a výrazové prostriedky na realizáciu hraných skladieb.

OBSAH

- aplikovať poznatky o väčších hudobných formách v klavírnej interpretácii
- využívať v teoretickej analýze skladieb vedomosti o harmonických funkciách
- interpretovať zložitejšie skladby rôznych štýlových období a tiež žánrov
- analytickým rozborom foriem jednotlivých skladieb naďalej formovať hudobno-teoretické myslenie
- pri hre spamäti treba aktivizovať všetky zložky pamäti /zraková, sluchová, mechanická, hudobno-slovno-logická/
- pri pamäťovom osvojovaní diel sa opierať o hudobnú analýzu študovaného materiálu

- pracovať dôsledne nad zdokonaľovaním jednotlivých druhov techniky v kombináciách
- hra z listu a štvorročná hra je súčasťou predmetu a možnosťou demonštrácie interpretačného zámeru
- istotu hracieho prejavu stavať na premyslenom a zafixovanom prstoklade
- žiakovi ponúkať možnosť výberu skladieb rôznych štýlov i autorov s cieľom zaistenia záujmu o predmet výučby
- zdokonaľovať plynulosť pasážovej techniky, tvorba sprievodu podľa akordických značiek

KOMPETENCIE

- stupnice – plynulá hra dur a mol stupníc v 8, 3, 6 v zrýchlenejších tempách
- štvorhlasný akord spolu – tenuto, staccato a rozklad v primeraných tempách
- veľký rozklad rukami spolu
- etudy z Albumu V., C. Czerny op. 261 a 299
- zdokonaľovanie pedalizačnej techniky na vyjadrenie hudobného obrazu a štýlovosti interpretácie
- zložitejšie polyfonické skladby – J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugety , aj iní autori
- plynulé používanie základných a vedľajších harmonických funkcií pri harmonizácii piesní dur a mol

VÝSTUPY

Žiak sa niekoľkokrát v roku zúčastňuje verejných vystúpení triedy, odboru, podľa individuálnych schopností.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 2. roč. nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZUŠ je upevniť a nadviazať na kľúčové kompetencie z predchádzajúceho ročníka. Najpodstatnejším faktorom je zdokonaľovanie štýlovosti interpretácie po technickej a výrazovej stránke. Toto sa deje v súčinnosti s demonštráciou hudobno – teoretických vedomostí z doterajšieho štúdia. Neustálym zvyšovaním technickej a celostnej hudobnej vyspelosti vedieme žiaka postupne k tomu, aby tvorivo a uvedomele využíval technické a výrazové prostriedky na realizáciu hraných skladieb.

OBSAH

- systematizovať teoretické vedomosti a využiť ich v klavírnej praxi
- využívať klavírnu terminológiu pri štúdiu skladieb
- uchopenie základných znakov hudobných štýlov, ich výklad a použitie
- analytickým rozborom foriem jednotlivých skladieb naďalej formovať hudobno-teoretické myslenie
- identifikácia tóninových, harmonických a akordicko –intervalových priebehov skladby
- pri pamäťovom osvojovaní diel sa vedome opierať o hudobnú analýzu študovaného materiálu
- výber etud rôzneho technického zamerania a závažnosti v predpísaných tempách
- hra z listu je súčasťou predmetu pri zbehlom čítaní notového materiálu
- dotvorenie technických možností pomocou cvičení v rôzne usporiadaných rytmických štruktúrach oboch rúk

KOMPETENCIE

- stupnice – plynulá hra všetkých stupníc v 8, 3, 6 v rovnomenných, alebo paralelných vzťahoch kombinovane
- technicky dotvoriť tempo štvorhlasného akordu spolu – tenuto, staccato a rozklad
- veľký rozklad spolu v tempe kombinovane
- etudy J.B. Cramera, C. Czerného op. 261 a 299 a iné primeranej náročnosti vzhľadom na absolventský ročník
- polyfonické skladby s náročnejším vedením hlasov – J.S. Bach: Malé prelúdiá, Invencie,

VÝSTUPY

Žiak niekoľkokrát v roku zúčastňuje ako doposiaľ vystúpení triedy, centrom úsilia je absolvovanie I. a II. časti absolventskej skúšky z nástroja, i úspešného zvládnutia výberu z programu na absolventskom koncerte vo verejnom, či internom predvedení.

Záverečná skúška: 1 dur a mol stupnica

1 skladba obdobia baroka

1 skladba obdobia klasicizmu

1 skladba obdobia romantizmu

1 skladba obdobia 20. alebo 21. storočia

Podmienkou je hra pamäti.

Samostatné verejné vystúpenia žiaka niekoľkokrát v roku, podľa jeho individuálnych schopností, prípadne s využitím štvorročnej hry.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

PROFIL ABSOLVENTA

Žiak má upevnené a osvojené základy hudobnej a kultúrnej gramotnosti. Získal základy účinných techník, používa odborný jazyk prostredníctvom ktorého komunikuje v oblasti hudby.

Má osvojené tieto špecifické kľúčové schopnosti:

komplexné základy umeleckej výchovy si osvojil v absolvovanom študijnom zameraní a tvoria základ pre celoživotné vzdelávanie

vedomosti z dejín hudby, hudobnej teórie, vie prakticky aplikovať pri klavírnej hre pri interpretácii pracuje v štýlovom rozlíšení jednotlivých historických období vrátane zložitejšej polyfónie

hudobno- interpretačný prejav má osvojený na kultivovanej úrovni s primeranou prácou na technike a hudobnom výraze
umelecky môže pôsobiť v rôznych súboroch, skupinách ako klavírny hráč
postoje k estetickým hodnotám prezentuje rešpektovaním umeleckého vkusu iných
a primerane veku vie vyjadriť vlastné názory

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: prvý - štvrtý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom štúdia na druhom stupni ZUŠ je rozvíjať osobnosť mladých ľudí, ich citové zrenie, kultivovať a formovať ich charakter. Možnosť štúdia by mala byť otvorená čo najväčšiemu počtu študentov, pretože takto rozvinutá osobnosť má mať dosah na kultúru každého prostredia, v ktorom sa pohybuje. Učiteľ na tomto stupni by mal byť žiakovi priateľom a umeleckým partnerom. Mal by rozvíjať tvorivý a interpretačný potenciál poslucháča podľa jeho individuálnych daností a záľub, viesť ho k tomu, aby si vedel sám vyberať a budovať osobný repertoár. Vytvoriť priestor nielen na interpretačné zvládnutie skladieb, ale i na diskusiu o interpretácii. Motivovať mladých ľudí k návšteve koncertov či knižníc s cieľom porovnávania interpretácie naštudovaných skladieb. Aktivizovať študentov k spolupráci v rôznych nástrojových zoskupeniach, podporiť ich prípadný záujem o účinkovanie v kapelách populárnej hudby.

OBSAH

- syntéza emocionálneho a racionálneho prístupu pri nácviiku skladby
- poznatky z oblasti IKT technológií
- zdokonaľovanie technických zručností v etudách
- využitie rôznych období, foriem, štýlov podľa individuálnych možností žiaka

- analýza počutého sluchového prejavu
- častá verejná interpretácia v KH i v sólovej hre
- samostatná tvorba sprievodu podľa akordických značiek, základy hudobnej kompozície
- pravidelná hra z listu

KOMPETENCIE

- rovnomenné stupnice – hra v súlade s požiadavkami vzdelávacích štandardov II. stupňa základného štúdia.
- vyšší stupeň interpretačného zvládnutia skladieb
- hudobno – výrazové prostriedky v súlade s obsahovými štandardami
- pravidelná hra z listu
- uvedomelá sluchová kontrola
- kolektívna hra v kapelách pop. hudby i v rôznych nástrojových zoskupeniach
- samostatná tvorba sprievodu podľa akordických značiek, s využitím základných harmonických funkcií T,S,D
- znalosť základov hudobnej improvizácie

VÝSTUPY

- zdokonaľovanie hry rovnomenných a paralelných stupníc
- interpretácia technických etud
- rozoberanie naštudovaných skladieb z emocionálneho a racionálneho aspektu
- zdokonaľovanie sa v interpretácii skladieb
- v repertoári využívanie čo najpresnejších hudobno – výrazových prostriedkov
- zdokonaľovanie sa v čítaní nôt pri hre z listu
- samostatný prístup k nácviku skladby

Žiak niekoľkokrát v roku vystúpi na interných a verejných koncertoch ako sólista alebo hráč v komorných zoskupeniach so skladbami rôzneho charakteru a štýlu, podmienkou je hra spamäti.

Záverečná skúška:

-3 skladby rozličných štýlových období, alebo charakterov primeranej náročnosti.

Podmienkou je hra spamäti.

Samostatné verejné vystúpenia žiaka niekoľkokrát v roku, podľa jeho individuálnych schopností, prípadne s využitím štvorročnej hry.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z klavírnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent II. stupňa by mal byť pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti.

Absolvent II. stupňa základného štádia ovláda hru na hudobnom nástroji na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Na základe získaných poznatkov a skúseností dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu. Primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na klávesových nástrojoch, má vedomosti z dejín hudby a klavírnej literatúry, hudobné diela dokáže interpretovať podľa štýlových období. Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na klavíri*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

NOTOVÝ MATERIÁL:

Pri výbere notového materiálu pedagóg u študenta zohľadňuje jeho biopsychický a sociálny vývoj, hudobné schopnosti, učebné tempo, záujem ako aj predpísané výstupy štúdia.

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Cieľom je syntéza emocionálneho a racionálneho prístupu pri nácviku skladby
- Poznatky z oblasti hud. IKT technológií

- Paralelné stupnice – hra v súlade s technickými požiadavkami vzdelávacích štandardov II. stupňa základného štúdia
- Zdokonaľovanie technických zručností v etudách
- Rozvoj samostatnosti pri nácviku skladieb
- Využitie rôznych období, foriem, charakterov, štýlov podľa individuálnych možností žiaka
- Analýza počutého sluchového hudobného prejavu
- Častá verejná interpretácia v komornej i sólovej hre
- Samostatná tvorba sprievodu podľa akordických značiek, základy hudobnej kompozície
- Pravidelná hra z listu
- Hudobno-výrazové prostriedky: agogika, dynamika, melodické ozdoby, frázovanie, pedalizácia

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- rozoberajú študované skladby z emocionálneho a racionálneho aspektu
- definujú pojmy z oblasti hud. IKT technológií
- zdokonaľujú hru paralelných stupníc
- volia cvičenia, stupnice na zvládnutie technických problémov skladieb
- interpretujú technické etudy
- prejavujú samostatný prístup k nácviku skladby
- podieľajú sa na výbere komplex. repertoáru
- kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii
- analyzujú sluchovo počutý hudobný prejav
- preukážu návyky korepetície
- vytvoria sprievod k jednoduchým piesňam
- aplikujú teoretické základy hud. kompozície pri vlastnej tvorbe
- zdokonaľujú pohotovosť v čítaní nôt pri hre
- interpretujú klavírne skladby v súlade s obsahovými štandardmi

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Cieľom je syntéza emocionálneho a racionálneho prístupu pri nácviku skladby
- Poznatky z oblasti hud. IKT technológií
- Rovnomenné stupnice – hra v súlade s technickými požiadavkami vzdelávacích štandardov II. stupňa základného štúdia.
- Vyšší stupeň interpretačného zvládnutia skladieb
- Hudobno-výrazové prostriedky v súlade s obsahovými štandardami
- Kolektívna hra v kapelách populárnej hudby i v rôznych nástrojových zoskupeniach
- Pravidelná hra z listu
- Uvedomelá sluchová kontrola
- Pravidelná analýza počutého hud. prejavu
- Častá korepetícia na škole

- Samostatná tvorba sprievodu podľa akordických značiek, s využitím základných harmonických funkcií T,S,D
- Znalosť základov hudobnej improvizácie
- Rozvoj tvorivosti interpreta
- Návšteva koncertov, počúvanie hudobných nahrávok z CD a DVD nosičov, webových stránok, diskusia o vypočutých skladbách, porovnávanie jednotlivých štýlov a spôsobov interpretácie

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- rozoberajú študované skladby z emocionálneho a racionálneho aspektu
- definujú pojmy z oblasti hud. IKT technológií
- zdokonaľujú hru rovnomenných stupníc
- samostatne tvoria vlastné cvičenia, hrajú stupnice na zvládnutie technických problémov v skladbe
- zdokonaľujú sa v interpretácii skladieb
- v repertoári využívajú čo najpresnejšie hudobno- výrazové prostriedky
- pravidelne sa verejne prezentujú v sólovej hre a komorných zoskupeniach
- zdokonaľujú sa v čítaní nôt pri hre z listu
- kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii
- analyzujú sluchovo počutý hudobný prejav
- preukážu návyky korepetície
- vytvoria sprievod k jednoduchým piesňam s T,S,D is využitím základov improvizácie
- aplikujú teoretické základy hud. kompozície pri vlastnej tvorbe
- tvorivo pristupujú k vlastnej interpretácii skladieb
- si rozvíjajú hudobné estetické cítenie

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Cieľom je syntéza emocionálneho a racionálneho prístupu pri nácviku skladby, rozbor skladieb z rôznych hľadísk
- Poznatky z oblasti hudobnej IKT technológií
- Komplexná hra stupníc
- Technické cvičenia na riešenie technických problémov v skladbe
- Zdokonaľovanie technických zručností a obsahu v etudách
- Použitie hudobných predstáv, schopností v interpretácii
- Prevažná domáca práca a následná konzultácia s pedagógom
- Využitie rôznych období, foriem, charakterov, štýlov podľa individuálnych možností žiaka
- Analýza počutého sluchového hudobného prejavu
- Častá verejná interpretácia v komornej i sólovej hre

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- rozoberajú študované skladby z emocionálneho, technického, formového a harmonického aspektu
- definujú pojmy z oblasti hud. IKT technológií
- zdokonaľujú komplexnú hru stupníc
- samostatne volia vlastné cvičenia na riešenie technických problémov v skladbe
- interpretujú technické etudy so zameraním aj na ich obsah
- diskutujú o vlastnej vypočutej interpretácii
- zdokonaľujú sa v samostatnosti pri nácviku skladby
- podieľajú sa na výbere komplex. repertoáru
- kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii
- analyzujú sluchovo počutý hudobný prejav
- preukážu návyky korepetície
- vytvoria sprievod k jednoduchým piesňam
- aplikujú teoretické základy hud. kompozície pri vlastnej tvorbe
- zdokonaľujú pohotovosť v čítaní nôt pri hre z listu
- analyzujú sluchovo základné harmonické funkcie T,S,D
- uvedomelá interpretácia

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na klavíri

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Cieľom je syntéza emocionálneho a racionálneho prístupu pri nácviku skladby
- Poznanky z oblasti hud. IKT technológií
- Paralelné stup. – hra v súlade s technickými požiadavkami vzdelávacích štandardov II. stupňa zákl. štúdia.
- Zdokonaľovanie technických zručností v etudách
- Rozvoj samostatnosti pri nácviku skladieb
- Využitie rôznych období, foriem, charakterov, štýlov podľa individuálnych možností žiaka
- Analýza počutého sluchového hudobného prejavu
- Častá verejná interpretácia v komornej i sólovej hre
- Samostatná tvorba sprievodu podľa akordických značiek
- Základy hudobnej kompozície
- Pravidelná hra z listu
- Častá diskusia o interpretácii
- Verejná prezentácia
- Uvedomelá interpretácia skladieb spojená s vlastným ohodnotením sa
- Kolektívna hra v rôznych komorných zoskupeniach i kapelách populárnej hudby
- Návšteva koncertov, počúvanie hudobných
- Nahrávok z CD a DVD nosičov, webových stránok, diskusia o vypočutých skladbách, porovnávanie jednotlivých štýlov a spôsobov interpretácie

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- rozoberajú študované skladby z emocionálneho a racionálneho aspektu
- definujú pojmy z oblasti hud. IKT technológií
- zdokonaľujú hru paralelných stupníc
- volia cvičenia, stupnice na zvládnutie technických problémov skladieb
- interpretujú technické etudy
- prejavujú samostatný prístup k nácviku skladby
- podieľajú sa na výbere komplex. repertoáru
- kontrolujú sa sluchovo pri interpretácii
- analyzujú sluchovo počutý hudobný prejav
- preukážu návyky korepetície
- vytvoria sprievod k jednoduchým piesňam
- aplikujú teoretické základy hud. kompozície pri vlastnej tvorbe
- preukážu rozvoj vlastnej improvizácie
- zdokonaľujú pohotovosť v čítaní nôt pri hre
- diskutujú o interpretácii
- prezentujú verejne výsledky práce
- interpretujú skladby s vlastným uvedomením
- hodnotia vlastný výkon
- používajú návyky kolektívnej hry

Záverečná skúška:

3 skladby rozličných štýlových období alebo charakterov primeranej náročnosti

HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV, HRA NA KEYBOARDE 1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie hry na keyboarde je súčasťou výchovy a hudobného vzdelávania žiaka. Prvotnou úlohou učiteľa je vzbudiť u žiaka záujem o hudbu, zoznámiť ho s nástrojom, naučiť

ho hudbu počúvať a prežívať, učiť ho správnym návykom a tak obohatovať jeho povahové črty. Napredovanie a zdokonaľovanie zručností žiaka je podmienené zostavením správneho individuálneho plánu. Ten by mal zohľadňovať individuálne schopnosti, zručnosti a kvalitu talentu žiaka.

CIELE

Rozvíjať hudobnosť, podporiť žiakov záujem o hudbu pozitívnym a kreatívnym prístupom a hravou formou rozvíjať jeho rytmické, harmonické a intonačné cítenie. Postupovať od základných technických návykov ako pri klavírnej hre, k rozvíjaniu zručností s využitím všetkých funkcií nástroja.

OBSAH

- oboznámenie žiaka s hudobným nástrojom
- nenásilné upevňovanie základných návykov (postavenie rúk, sedenie)
- rozvíjanie rytmického cítenia
- počúvanie jednoduchých rytmických štýlov v demo nahrávkach v nástroji
- hra non legato s postupným prechodom na legato, tenuto, staccato, frázovanie
- hra jednoduchých ľudových piesni s využitím harmonických funkcií (T, S, D)
- orientácia v notovom zápise
- sluchová orientácia v registri Clavi, String
- orientácia v základných akordických značkách

KOMPETENCIE

- ovládanie základných funkcií nástroja
- zvládnutie základných akordických značiek
- orientácia na klaviatúre a v notovom zápise
- práca s nástrojom: Start/ Stop, Display, Voice, Style, mód Normal, Demo ukážky, Intro/ Fill In
- rozvoj rytmického cítenia: 4/4, 3/4, 2/4 takt, polová nota s bodkou, počúvanie jednoduchých rytmických štýlov - Polka , Valčík
- využiť širokú škálu módu Voice

- rozlíšiť nástroje Clavi – klávesové, String – sláčikové, Drums – Percusion – bicie

VÝSTUPY

Žiak aspoň jedenkrát v roku verejne vystúpi s dvoma skladbičkami kontrastného charakteru alebo dvoma ľudovými piesňami s použitím základných harmonických funkcií v jednoduchom sprievode naspamäť.

Hudobný materiál:

Yamaha Portatone: Song Book

V. Pateidl: Klávesová skúška Casio – Volume 1

E. Spáčil: Hrajeme s Yamahou

K. Baker: Let' s Play Keyboard

J. Silvyová: 42 pesničiek pre PHŠ

F. Vozniak: Hudba pre najmenších

A. Dolinský: Klavírna hra

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Prehlbovať a obohacovať technické a výrazové schopnosti žiaka, rozvíjať jeho spontánny hudobný prejav. Keďže keyboard ako nástroj disponuje širokou škálou zvukových a rytmických efektov, vedieme žiaka k aranžovaniu jednoduchších skladieb. Piesne a hudobné motívy transponujeme a tým rozvíjame harmonické cítenie a kreativitu žiaka. Rozširujeme orientáciu v tabuľke akordov. Použiť mód Normal a Single Finger.

OBSAH

- práca s nástrojom – mód Normal, Single Finger, demo – minus, One, Sustain, Spli
- štúdium rytmov: Pops, March, Polka, Waltz, Country
- orientácia v nástrojoch Clavi, Strings, Drum – percussion
- orientácia a zápis základných akordických značiek
- zdokonaľovať hru spamäti
- zväčšovať rozpätie rúk
- počiatky viachlasnej hry

KOMPETENCIE

- plynulé ovládanie základných funkcií nástroja
- orientácia v základných akordických značkách
- durové stupnice s krížikmi v rozsahu jednej oktávy, obraty kvintakordu s malými rozkladmi zvlášť
- orientácia v nástrojoch Clavi, Strings, DSrum percussion
- orientácia v notovom zápise
- práca s nástrojom: Start/ Stop, Display, Voice, Style, mód Normal, Demo ukážky, Intro/ Fill In
- rozvoj rytmického cítenia: 4/4, 3/4, 2/4 takt, triola, synkopa, polová nota s bodkou, počúvanie jednoduchých rytmických štýlov - Pops, Polka , Valčík

VÝSTUPY

Žiak plynule ovláda základné funkcie nástroja, dokáže rozlíšiť jednoduché štýly, mody a registre. Dvakrát v roku verejne vystúpi s 2 skladbičkami kontrastného charakteru a jednou až dvoma ľudovými piesňami s použitím základných harmonických funkcií v sprievode ľavej ruky naspamäť.

Hudobný materiál

Yamaha Portatone: Song Book

V. Pateidl: Klávesová skúška Casio – Volume 1

E. Spáčil: Hrajeme s Yamahou

K. Baker: Let' s Play Keyboard

J. Silvyová: 42 pesničiek pre PHŠ

F. Vozniak: Hudba pre najmenších

A. Dolinský: Klavírna hra

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Pri práci so žiakom nadväzujeme na dosiahnutú úroveň a výsledky z predchádzajúcich ročníkov. Dbáme na rozvoj sluchovej vnímavosti a sluchových predstáv. Rozvíjame využívanie zvukovej, rytmickej a pamäťovej škály nástroja a vedieme žiaka k aranžovaniu jednoduchej skladby. Neustále zdokonaľujeme hru z listu a orientáciu v tabuľke akordov. Zameriavame sa na štúdium rozmanitých žánrov (skladby klasické, romantické, tanečné, populárne, barokové, jednoduchý jazzový štýl).

OBSAH

- počiatky uvedomelej hry spamäti
- štúdium rytmov Pops, March, Polka, Walz, Country,...
- využívanie hudobných materiálov z nižších ročníkov k hre z listu
- počiatky polyfónie
- podľa nadania žiaka pracovať na jednoduchej improvizácii piesní
- rozvoj technickej zručnosti i kantilény v obidvoch rukách

KOMPETENCIE

- využívanie funkcií „style“, „voice“, „tempo“, úvod, záver, voľba nástrojov
- stupnice dur a mol do 3 krížiky a béčka súbežne a v protipohybe
- kvintakord s obratmi
- rozvíjanie rytmického cítenia využívaním rozličných druhov taktov
- ľahšie melodické ozdoby

- orientácia v akordických značkách a ich zapisovanie
- interpretujú skladby v bodkovanom rytme

VÝSTUPY

Žiak aspoň jedenkrát v roku verejne vystúpi s dvoma skladbičkami rôzneho charakteru s primeraným vyjadrením ich obsahu. Počet verejných vystúpení závisí od individuálnych schopností žiaka (je možné využiť aj komornú hru).

Hudobný materiál:

Využívanie dostupnej notovej literatúry (aj klavírnej), prípadne upravovanie skladieb s využitím melódie v pravej a automatického sprievodu v ľavej ruke.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Vo štvrtom ročníku je cieľom práce so žiakom zvládnutie a ukončenie primárneho vzdelania. Naďalej nadväzujeme na doteraz dosiahnuté zručnosti a vedomosti a ďalej ich rozvíjame. Dbáme na zdokonaľovanie technickej a interpretačnej stránky skladieb a piesní. Podľa schopností žiaka neustále rozvíjame jeho zručnosti, s využitím funkcií nástroja, zdokonaľujeme harmonické a rytmické čítanie, využívame základné harmonické funkcie pri vlastnej improvizácii skladieb a aranžovanie. Vedeť žiaka k samostatnosti pri výbere aranžmánov i obsluhu nástroja. Všestranným úsilím smerujeme ku komplexnému rozvoju hudobnosti žiaka, pričom vychádzame zo zvládnutia základných princípov klavírnej hry. Do repertoára žiaka zaraďujeme skladby rôznych hudobných žánrov, využívajúc bohaté zdroje klavírnej literatúry.

OBSAH

- využitie stupnicových radov na zdokonaľovanie technických zručností a pohotovosti žiaka
- neustála práca na spevnosti tónu
- nenásilné zväčšovanie rozpätia ruky – využívanie akordov – príprava štvorhlasného akordu
- upevňovať osobnostnú dispozíciu na uvedoméle zapamätávanie si
- viesť žiaka k samostatnému rozboru skladby
- oboznamovanie sa s prácou s pedálom
- pohotovosť pri študovaní skladieb – hra z listu alebo štvorručná hra
- rozvoj improvizácie prostredníctvom piesní (ľudové, populárne) podľa vlastného výberu

KOMPETENCIE

- interpretácia skladieb rozličného štýlu
- etudy – zlepšovanie pasážovej techniky, dvojhmaty
- všetky prednesové skladby hrať spamäti
- využívanie pedálu pri skladbách bez automatického sprievodu
- využívanie registrov a obohacovanie melodickéj linky pri hre s automatickým sprievodom
- pri aranžovaní skladieb pohotovo použiť automatický úvod a záver
- všetky dur a mol stupnice, tonický kvintakord a podľa dispozícií žiaka príprava na štvorhlasný akord
- pri hre z klavírnej literatúry zdokonaľovanie klavírnej techniky, využívanie melodických ozdôb

VÝSTUPY

Záverečná skúška: 1 dur stupnica
kvintakord s obratmi
2 prednesové skladbičky
1 pieseň s improvizovaným alebo s automatickým sprievodom

Podmienkou je hra spamäti.

Žiak niekoľkokrát v roku verejne vystúpi aspoň s dvoma skladbami alebo piesňami s vlastným alebo automatickým sprievodom.

Didaktické postupy a metódy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z hudobnej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania ovláda základné princípy klavírnej hry primerane svojim schopnostiam a v súlade s učebnými osnovami. Ovláda základné prvky hudobnej gramotnosti a hudobnej terminológie. Vie samostatne uvažovať a zaujať postoj pri výbere skladby i pri jej študovaní a konečnom prevedení. Zvládnutie základných požiadaviek v primárnom umeleckom vzdelávaní s prihliadnutím na individualitu žiaka je predpokladom a základom pre ďalšie stupne umeleckého vzdelávania na základnej umeleckej škole.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie hry na keyboarde môže značne ovplyvniť rozvoj žiakovej osobnosti, ak učiteľ citlivo vystihne mieru nadania, smerovanie a vývoj žiakovej hudobnej gramotnosti. Je dôležité nadviazať na predošlé kroky a jemne nasmerovať k ďalšiemu progresu primeranou náročnosťou využívajúc vhodné prostriedky a postupy.

CIELE

Cieľom práce so žiakom v 1. ročníku 2. časti 1. stupňa základného štúdia, je prehľbovať a rozvíjať osobnostné črty žiaka, so zameraním na samostatnosť, vytrvalosť, zodpovednosť, v súlade s rozumovou a citovou zrelosťou a technickou zručnosťou žiaka, primerane zvyšovať nároky pri štúdiu i prevedení skladieb, usilovať sa o výstižnejšiu štylovosť pri rešpektovaní charakteru a nálady jednotlivých skladieb. Uplatňujeme vedomé využívanie prepojenosti poznatkov z hudobnej teórie, v náväznosti na praktickú realizáciu skladby. Ťažiskom práce je narábanie s akordami pri vzrastajúcej náročnosti a ich rozborom viesť žiaka k chápaniu harmonických zákonitostí.

OBSAH

- uvedomé budovanie sluchovej predstavy a uvedomovanie si zákonitostí harmonických súvislostí
- rozširovanie poznania hry nových hudobných žánrov, s prihliadnutím na zrelosť a schopnosti žiaka – štúdium rytmov: swing, disco, blues, jazz, pop
- dbať na dôslednosť rytmického prevedenia aranžovaných skladieb
- venovať sa hre z listu
- dodržiavanie zásad prstokladu
- dôsledné dodržiavanie textových a akordických značiek a poznámok
- štúdium zložitejších polyfonických skladieb
- pri improvizácii uplatňovanie začiatkov viachlasnej melódie
- vedenie žiaka k samostatnosti pri aranžovaní skladieb voľbou vhodného automatického sprievodu
- vedieť využiť dynamickú škálu nástroja, začiatky pedalizácie

KOMPETENCIE

- plynulá hra durových a molových stupníc aspoň do 5 predznamenaní – podľa schopnosti zvládnutia, hra v oktávach a terciách
- štvorhlasný akord – tenuto, staccato, rozložene spolu
- akordickou hrou prechádzať postupne na veľký rozklad (podľa dispozície ruky)

- zvládanie jednoduchých etud a prednesových skladieb z klavírnej literatúry
- pri improvizácii žiak samostatne volí vhodné harmonické funkcie - vlastná improvizácia aj automatická
- interpretujú klasické skladby
- polyfonické skladby z obdobia baroka s využitím rôznych rytmov
- pri aranžovaní skladieb využívanie viacerých modelov, ktoré ponúka samotný nástroj

VÝSTUPY

Žiak verejne vystúpi aspoň dvakrát za rok, s dvoma skladbami rôznych štýlových období. Prevedenie skladieb naspamäť podľa náročnosti skladieb a schopnosti interpreta.

Didaktické metódy a postupy práce prispôbujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Uprednostňujeme rytmické skladby rôznych štýlových období – jazz, swing, tango, pop. Rešpektujeme aj žiakov výber skladieb, pri zhodnotení vhodnosti a prospešnosti pre podporu rozvoja jeho nadania. Využívame klavírnu a akordeónovú literatúru, prípadne úpravy skladieb a ich aranžovanie.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 2. ročníku nižšieho sekundárneho vzdelávania na ZUŠ je systematické rozvíjanie schopností žiaka v náväznosti na dosiahnutú úroveň v predchádzajúcich ročníkoch, s prihliadnutím na špecifiká osobnosti žiaka a jeho schopností. Kladieme dôraz na precíznejšie technické prevedenie skladieb a interpretačnú pohotovosť. Prihliadame tiež na emocionálnu stránku prejavu s ohľadom na cítenie a vnímanie individuality žiaka v zložitom období dospievania.

OBSAH

- improvizácia – sprievod k melódii vytvorený okrem hlavných akordov (T,S,D), aj s vedľajšími a transpozícia piesní do iných tónin
- upevňovanie rytmickej predstavy
- naďalej zaraďovanie zložitejšej klavírnej literatúry
- využívanie ornamentiky, polyrytmických a viachlasných skladieb
- výstižnejšie dynamické prevedenie skladieb podľa možností nástroja
- podporovanie štúdia umeleckých štýlov (swing, blues, ragtime, valčík, disco, samba, bosanova, ...), orientácie v nich a ich rozlišovanie
- dôslednejšie rozvíjanie štýlotvorných prvkov
- zvyšovanie nárokov na presnosť na každej úrovni pri osvojovaní si skladby (neporiadnosť, povrchnosť, nesprávny prstoklad)
- poskytnutie čo najširšieho výberu žánrov pre rozvoj kvalitnej interpretácie i osobnosti žiaka

KOMPETENCIE

- dôslednejšia a pohotovejšia hra z listu – využívanie pri výbere a spoznávaní skladieb
- lepšia orientácia v tabuľke akordov a akordických značiek a ich harmonická identifikácia
- samostatnosť pri volení akordov a aranžmánov
- stupnice – plynulá hra v dur i mol (8,3,6)
- štvorhlasný akord spolu – tenuto, staccato, rozklad
- hra veľkého rozkladu - podľa schopností žiaka
- hra melodických ozdôb, nátril, obal, mordent
- samostatné programovanie, využívanie pamäti nástroja, práca s sequencerom

Notový materiál:

Album etud III., IV.

C. Czerny: Etudy op. 261,849

V. Lichnerová: Zahraj mi pesničku

D, Křížková: 2. Knižka polyfónnej hry

M. Dvořák: Jazzové klavírne etudy I. diel

P. Malý: Škola hry na klavír a keyboard 2. Diel

J.S.Bach: Malé prelúdiá a fugety (I. diel)

Dostupná notová literatúra (aj klavírna).

VÝSTUPY

Žiak niekoľkokrát v roku vystúpi na interných a verejných koncertoch ako sólista alebo člen komorných zoskupení.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakom v 3. ročníku 2. časti 1. stupňa základného štúdia je nadviazať na dosiahnuté výsledky z predchádzajúcich rokov a detailne rozpracovať jednotlivé prvky rozvíjajúce technickú zručnosť a obohacovať interpretačné prevedenie skladieb. Vo väčšej miere dať priestor žiakovej tvorivej osobnosti i pri výbere a pochopení skladieb. Učiteľ sa stáva koordinátorom, sprievodcom žiakovho dozrievania, podľa individuálnych schopností dáva priestor žiakovej improvizácii, využíva podľa možností komorné telesá, ktoré obohatia žiakovu muzikalitu.

OBSAH

- v súčinnosti s osnovami hudobnej náuky rozširovanie obzoru prostredníctvom vedomostí spájaných s interpretačnými skúsenosťami
- do repertoáru zaraďovanie náročnejších skladieb vo väčších hudobných formách
- neustále napredovanie v práci na zdokonaľovaní pamäti v skladbe (kombinácia zrakovej, hudobno-slovno-logickej, sluchovej predstavy žiaka)
- zvyšovanie nárokov na dôsledný rozbor študovanej skladby
- dôkladná práca na prevedení diela po stránke technickej i prednesovej
- venovať sa hre z listu

- dodržiavanie zásad prstokladu
- dôsledné dodržiavanie textových a akordických značiek a poznámok
- štúdium zložitejších polyfonických skladieb
- pri improvizácii uplatňovanie začiatkov viachlasnej melódie
- vedenie žiaka k samostatnosti pri aranžovaní skladieb voľbou vhodného automatického sprievodu
- vedieť využiť dynamickú škálu nástroja, začiatky pedalizácie

KOMPETENCIE

- širší záber štúdia jednotlivých štýlov – swing, blues, gospel, ragtime, disco, country, ballad, beat, pop, rock, jazz, walz
- samostatné vytváranie aranžmánov pomocou funkcií nástroja
- samostatné programovania, využívanie pamäti nástroja, sequencera
- samostatný akordicko-harmonický rozbor a orientácia v tabuľke akordov
- plynulá hra dur a mol stupníc v 8,3,6
- štvorhlasný akord spolu tenuto, staccato, rozklad, veľký rozklad spolu
- používanie základných a vedľajších harmonických funkcií pri harmonizácii piesní, hra melódie viachlasne
- polyfonické skladby s využitím zvuku organ, čembalo
- samostatná pedalizácia
- plynulá hra z listu plynulá hra durových a molových stupníc aspoň do 5 predznamenaní – podľa schopnosti zvládnutia, hra v oktávach a terciách
- štvorhlasný akord – tenuto, staccato, rozložene spolu
- akordickou hrou prechádzať postupne na veľký rozklad (podľa dispozície ruky)
- zvládanie jednoduchých etud a prednesových skladieb z klavírnej literatúry
- pri improvizácii žiak samostatne volí vhodné harmonické funkcie - vlastná improvizácia aj automatická
- pri aranžovaní skladieb využívanie viacerých modelov, ktoré ponúka samotný nástroj

VÝSTUPY

Podľa schopností vystupuje žiak na interných a verejných podujatiach školy sólo, alebo ako súčasť komorného zoskupenia.

Notový materiál:

E. Kleinová, A. Fischerová: Album etud V.

C. Czerny op. 261, 299

J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugety

M. Dvořák: Jazzové klav. etudy 1.a 2.diel

V. Říha: Jazzové skladby

D. Křížková: Knižka polyfónnej hry

P. Malý: Škola hry na klavír a keyboard 2. diel

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakom v 4. ročníku 2. časti 1. stupňa základného štúdia je nadviazať na dosiahnuté výsledky z predchádzajúcich rokov a detailne rozpracovať jednotlivé prvky rozvíjajúce technickú zručnosť a obohacovať interpretačné prevedenie skladieb. Vo väčšej miere dať priestor žiakovej tvorivej osobnosti i pri výbere a pochopení skladieb. Učiteľ sa stáva koordinátorom, sprievodcom žiakovho dozrievania, podľa individuálnych schopností dáva priestor žiakovej improvizácii, využíva podľa možností komorné telesá, ktoré obohatia žiakovu muzikalitu.

OBSAH

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie histórie neklasickej, resp. Populárnej 90. tých rokov 20. storočia po súčasnosť
- Znalosť všetkých technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma
- Znalosť stupníc Dur- všetky béčkove – rovný pohyb, protipohyb, tercie, 3 – hlasné/4- hlasné akordy, veľké obraty, dom.7
- Mol – všetky bečkové - harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, tercie, 3- hlasné/ 4- hlasné akordy, veľké obraty, zm.7
- Rozvíjanie hry akordov podľa akordových značiek
- Absolvovanie vhodných technických cvičení, etúd i preetúdov prednesovej klavírnej klavírnej literatúry s apelom na štandardné 5 oktávové keyboardy
- Znalosť a ovládanie enharmonických zámen 7 hlasných akordoch, odporúčaných obratov 7 hlasných akordov. Pri 7 hlasných akordoch sa spravidla vynecháva druhý a tretí tón, resp. tercia a akordu ale väčšinou sa musí interpret, resp. Žiak prispôbiť možnostiam nástroja

KOMPETENCIE

- širší záber štúdia jednotlivých štýlov – swing, blues, gospel, ragtime, disco, country, ballad, beat, pop, rock, jazz, walz
- samostatné vytváranie aranžmánov pomocou funkcií nástroja
- samostatné programovania, využívanie pamäti nástroja, sequencera
- samostatný akordicko-harmonický rozbor a orientácia v tabuľke akordov
- plynulá hra dur a mol stupníc v 8,3,6
- štvorhlasný akord spolu tenuto, staccato, rozklad, veľký rozklad spolu
- používanie základných a vedľajších harmonických funkcií pri harmonizácii piesní, hra melódie viachlasne
- polyfonické skladby s využitím zvuku organ, čembalo
- samostatná pedalizácia
- plynulá hra z listu plynulá hra durových a molových stupníc aspoň do 5 predznamenaní – podľa schopnosti zvládnutia, hra v oktávach a terciách
- štvorhlasný akord – tenuto, staccato, rozložene spolu
- akordickou hrou prechádzať postupne na veľký rozklad (podľa dispozície ruky)

- zvládanie jednoduchých etud a prednesových skladieb z klavírnej literatúry
- pri improvizácii žiak samostatne volí vhodné harmonické funkcie - vlastná improvizácia aj automatická
- pri aranžovaní skladieb využívanie viacerých modelov, ktoré ponúka samotný nástroj

VÝSTUPY

Podľa schopností vystupuje žiak na interných a verejných podujatiach školy sólo, alebo ako súčasť komorného zoskupenia.

Notový materiál:

E. Kleinová, A. Fischerová: Album etud V.

C. Czerny op. 261, 299

J. S. Bach: Malé prelúdiá a fugety

M. Dvořák: Jazzové klav. etudy 1.a 2.diel

V. Říha: Jazzové skladby

D. Křížková: Knižka polyfónnej hry

P. Malý: Škola hry na klavír a keyboard 2. diel

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA

- 2 skladby rôznych štýlových období,

- 1 skladba v úprave s možnosťou použitia hudobného podkladu (Memory Song, MIDI sequencera).

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania ovláda základné princípy klavírnej hry primerane svojim schopnostiam a v súlade s učebnými osnovami. Ovláda základné prvky hudobnej gramotnosti a hudobnej terminológie. Vie samostatne uvažovať a zaujať postoj pri

výbere skladby i pri jej študovaní a konečnom prevedení. Zvládnutie základných požiadaviek v primárnom umeleckom vzdelávaní s prihliadnutím na individualitu žiaka je predpokladom a základom pre ďalšie stupne umeleckého vzdelávania na základnej umeleckej škole.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: Prvý – Štvrtý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakom na 2. cykle základného štúdia je nadviazať na dosiahnuté výsledky z predchádzajúcich rokov a detailne rozpracovať jednotlivé prvky rozvíjajúce technickú zručnosť a obohacovať interpretačné prevedenie skladieb. Vo väčšej miere dať priestor žiakovej tvorivej osobnosti i pri výbere a pochopení skladieb. Učiteľ sa stáva koordinátorom, sprievodcom žiakovho dozrievania, podľa individuálnych schopností dáva priestor žiakovej improvizácii, využíva podľa možností komorné telesá, ktoré obohatia žiakovu muzikalitu.

KOMPETENCIE

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie vplyvu svetskej, ľudovej a národnej hudobnej kultúry na vznik a vytvorenie svetovej neklasickej resp. populárnej hudby 20.-teho storočia až po súčasnosť.
- Širší záber štúdia jednotlivých štýlov – swing, blues, gospel, ragtime, disco, country, ballad, beat, pop, rock, jazz, waltz.
- Samovzdelávanie (literatúra, knižnice, internet –YouTube apod.).
- Znalosť všetkých základných technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma.
- Znalosť stupníc:
Dur- všetky krížikové a všetky béčkové -rovný pohyb, protipohyb, 3hlasné/4hlasné akordy, veľké obraty, dom.7,

Mol- všetky krížikové a všetky béčkové -harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, 3hlasné /4hlasné akordy, veľké obraty, zm.7.

- Absolvovanie vhodných technických cvičení, etúd i prednesov z klasickej klavírnej i inej literatúry s apelom na štandardné 5 oktávové keyboardy.
- Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek.
- Hra všetkých dostupných skladieb so sprievodom max. 4hlasných akordov typu – 7, Mi7, Dim7, Maj7, Mimaj7, 6, Mi6, Mi7/5-apod.
- Schopnosť nájsť čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v dual režime v spojení s podporou živej ľavej ruky v splitovom režime v jednoduchších skladbách.
- Rozpoznávanie zvuku a farieb bežných 4-hlasných akordov, základných farieb nástrojovej časti keyboardu i v duálnych kombináciách.
- Tvorba a hra kadencií.
- Tvorba zložitejších hudobných aranžmánov s použitím i Internal Memory nástroja / popr. interného MIDI sequencera.
- Harmonizácia ľudových piesní i piesní pop hudby.

VYSTUPY

- aplikujú teoretické východiska pri štúdiu hry na keyboarde,
- definujú všetky základné technické možnosti a parametre hudobného nástroja,
- aplikujú samostatne základné nastavenia nástroja v novej skladbe,
- ovládajú všetky bežné 3-4 hlasné akordy,
- vytvárajú až 4 taktové úseky pravou rukou v akordoch podľa jednoduchej, jednohlasnej melódie v danej harmónii,
- reprodukujú správne stupnice v súlade s obsahovými štandardmi,
- reprodukujú správne vhodné technické cvičenia, etudy i prednesové skladby v súlade s obsahovými štandardmi,
- zahrajú skladby so sprievodom podľa akordových značiek,
- interpretujú všetky dostupné skladby so sprievodom max. 4hlasných akordov,
- navrhnu čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v duál režime,
- rozpoznávajú zvuky i farby akordov a základné farby nástrojovej časti keyboardu i v duálnych kombináciách,
- vytvoria kadenciu,

- vytvoria zložitejšiu hudobnú aranžmánu skladby s použitím i internal memory nástroja,
- zahrajú z listu skladby primeranej náročnosti,
- harmonizujú ľudové piesne i piesní pop hudby.

Záverečná skúška:

- 2 skladby rôznych štýlových období,

- 1 skladba v úprave s možnosťou použitia hudobného podkladu (Memory Song, resp. MIDI sequencera).

PROFIL ABSOLVENTA DRUHÉHO STUPŇA

- Je pripravený na celoživotné vzdelávanie, všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti.
- Dokáže aktívne pôsobiť v hudobných pôsobeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč.
- Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať a obnovovať.
- Na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu.
- Absolvent druhého stupňa zameraní hra na klávesových nástrojoch podáva poloprofesionálne umelecké výkony v praxi najčastejšie ako člen komorných zoskupení, vážnej i populárnej hudby, ako korepetítor, tiež ako sólista, pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na klávesových nástrojoch, má vedomosti z dejín hudby a klavírnej literatúry, dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor.
- Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere druhého stupňa základného štúdia ZUŠ, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následne stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na keyboarde*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie vplyvu svetskej, ľudovej a národnej hudobnej kultúry na vznik a vytvorenie svetovej neklasickej resp. populárnej hudby, vznik swingu a jazzu do 30-tých rokov.
- Samovzdelávanie (literatúra, knižnice, internet –YouTube apod.).
- Znalosť všetkých základných technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma.
- Znalosť stupníc:
- Dur-všetky krížikové -rovný pohyb, protipohyb, 3hlasné/4hlasné akordy, veľké obraty, dom.7,
- Mol-všetky krížikové -harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, 3hlasné /4hlasné akordy, veľké obraty, zm.7.
- Absolvovanie vhodných technických cvičení, etúd i prednesov z klasickej klavírnej i inej literatúry s apelom na štandardné 5 oktávové keyboardy.
- Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek.
- Hra všetkých dostupných skladieb so sprievodom max. 4 hlasných akordov typu – 7,Mi7, Dim7, Maj7,Mimaj7, 6, Mi6,Mi7/5-a pod....

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- aplikujú teoretické východiska pri štúdiu hry na keyboarde,
- definujú všetky základné technické možnosti a parametre hudobného nástroja,
- aplikujú samostatne základné nastavenia nástroja v novej skladbe,
- ovládajú všetky bežné 3-4 hlasné akordy,
- vytvárajú až 4 taktové úseky pravou rukou v akordoch podľa jednoduchej, jednohlasnej melódie v danej harmónii,
- reprodukovujú správne stupnice v súlade s obsahovými štandardmi,
- reprodukovujú správne vhodné technické cvičenia, etudy i prednesové skladby v súlade s obsahovými štandardmi,
- zahrajú skladby so sprievodom podľa akordových značiek,
- interpretujú všetky dostupné skladby so sprievodom max. 4 hlasných akordov,
- navrhnú čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v duál režime,
- rozpoznajú zvuky i farby akordov a základné farby nástrojovej časti keyboardu i v duálnych kombináciách....

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie histórie neklasickej, resp. populárnej hudby 30-40-tych rokov 20-teho storočia.
- Samovzdelávanie (literatúra, knižnice, internet –YouTube a pod.).
- Znalosť rozšírenejších technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma.

- Znalosť stupníc :
- Dur-všetky béčkové –rovný pohyb, protipohyb, delené tercie, 3-hlasné /5-hlasné akordy, veľké obraty, dom.7,
- Mol-všetky béčkové –harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, 3-hlasné/4-hlasné akordy, veľké obraty zm7

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- aplikujú teoretické východiska pri štúdiu hry na keyboarde,
- definujú všetky základné technické možnosti a parametre hudobného nástroja,
- orientujú sa vo všetkých bežných hudobných žánroch populárnej hudby,
- reprodukovujú správne stupnice v súlade s obsahovými štandardmi,
- ovládajú hru akordov podľa akordických značiek,
- reprodukovujú správne vhodné technické cvičenia, etudy i prednesové skladby v súlade s obsahovými štandardmi,
- ovládajú všetky bežné 3-5-hlasné akordy....

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie histórie neklasickej, resp. populárnej hudby 50-80-tych rokov 20-teho storočia.
- Samovzdelávanie tohto obdobia (literatúra, knižnice, internet –YouTube a pod.).
- Znalosť rozšírených technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma.
- Znalosť stupníc:
- Dur-všetky krížikové -rovný pohyb, protipohyb, tercie , 3hlasné/4hlasné akordy, veľké obraty, dom.7,
- Mol-všetky krížikové -harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, tercie , 3hlasné/4hlasné akordy, veľké obraty, zm.7.
- Absolvovanie vhodných technických cvičení, etúd i prednesov z klasickej klavírnej i inej literatúry s apelom na štandardné 5 oktávové keyboardy.
- Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- reprodukovujú stupnice v súlade s obsahovými štandardmi,
- reprodukovujú správne technické cvičenia, etudy a prednesy v súlade s obsahovými štandardmi,
- ovládajú hru podľa akordických značiek,
- hrajú všetky dostupné skladby so sprievodom max. 6-hlasných akordov,
- navrhnu čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v dual režime,
- interpretujú skladby bežných hudobných žánrov populárnej hudby,

- ovládajú všetky bežné 3-6 hlasné akordy,
- vytvárajú až 12 taktové úseky pravou rukou v akordoch podľa jednoduchej, jednohlasnej melódie v danej harmónii,
- aplikujú samostatne vedomosti v rozšírenom nastavení nástroja v novej skladbe,
- ovládajú jednoduché nepravidelné rytmy pod....

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na keyboarde

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- Poznanie klasickej literatúry, poznanie histórie neklasickej, resp. populárnej hudby 90.-tych rokov 20.-teho storočia –po súčasnosť.
- Samovzdelávanie v oblasti tohto obdobia (literatúra, knižnice, internet –YouTube a pod.).
- Znalosť všetkých technických možností a parametrov hudobného nástroja v škole i doma.
- Znalosť stupníc :
- Dur-všetky béčkové -rovný pohyb, protipohyb, tercie, 3-hlasné/4-hlasné akordy, veľké obraty, dom.7,
- Mol-všetky béčkové -harmonická, melodická: rovný pohyb, protipohyb, tercie, 3-hlasné/4-hlasné akordy, veľké obraty, zm.7.
- Rozvíjanie hry akordov podľa akordických značiek.
- Absolvovanie vhodných technických cvičení, etúd i prednesov z klasickej klavírnej i inej literatúry s apelom na štandardné 5 oktávové keyboardy.
- Znalosť a ovládanie enharmonických zámen 7 hlasných akordoch, odporúčaných obrátov 7 hlasných akordov. Intonačná, dynamická i rytmická nezávislosť v zložitejších skladbách.
- Zložitejšie nepravidelné rytmy.
- Schopnosť nájsť čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v dual režime v spojení s podporou živej ľavej ruky v splitovom režime v zložitejších skladbách.
- Tvorba zložitejších hudobných aranžmánov s použitím i internal memory nástroja / popr. -Interného midi sequencera.
- Harmonizácia ľudových piesní i piesní pop hudby.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- pracujú s informáciami pre zlepšenie procesu aktívneho učenie sa,
- vysvetlia technické možnosti a parametre hudobného nástroja,
- aplikujú teoretické východiská do vyučovacieho procesu,
- reprodukovujú stupnice v súlade s obsahovými štandardmi,
- reprodukovujú správne technické cvičenia, etudy a prednesy v súlade s obsahovými štandardmi,
- interpretujú skladby všetkých bežných hudobných žánrov populárnej hudby,
- ovládajú všetky bežné 3-7 hlasné akordy,

- vytvárajú až 16 taktové úseky pravou rukou v akordoch podľa jednoduchej, jednohlasnej melódie v danej harmónii,
- zahrajú z listu skladbu z literatúry nižších ročníkov,
- aplikujú samostatne vedomosti v kompletnom nastavení nástroja v novej skladbe,
- ovládajú prakticky zložitejšie nepravidelné rytmy,
- navrhnu čo najvhodnejší rytmický štýl, popr. jeho variáciu, najvhodnejší zvuk, popr. kombináciu v dual režime,
- vytvoria aranžmán skladby s použitím i internal memory nástroja,
- zharmonizujú ľudovú i populárnu pieseň.

Záverečná skúška:

- 2 skladby rôznych štýlových období,
- 1 skladba s vlastnou harmonickou úpravou

**HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE KLÁVESOVÝCH NÁSTROJOV,
HRA NA AKORDEÓNE
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B**

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Akordeón zaujíma popri klasických nástrojoch významné miesto v systéme hudobného vzdelávania. Je to ľahko prenosný, viachlasný nástroj, ktorý plní v hudobnom živote všestrannú funkciu. Možno ho použiť aj ako nástroj sprievodný, v komornej, alebo súborovej hre rôznych hudobných žánrov. V posledných desaťročiach je akordeón stále viac a viac uznávaný ako nástroj sólový. Má vlastnú literatúru, píše preň poprední hudobní skladatelia a to ho zaraďuje medzi nástroje so všetkými koncertnými možnosťami. Preto sa v dnešnej dobe interpret nezaobíde bez dokonalého zvládnutia výrazových možností nástroja, technickej vyspelosti oboch rúk a dokonalej mechovej techniky. Zvládnutie technickej zložky nástroja je iba prostriedkom na vytýčenie cieľa a musí byť v súlade s celkovým hudobným a kultúrnym vývojom osobnosti žiaka.

CIELE

Vzbudiť záujem žiaka o hru na nástroji. Viest' ho k správnym pracovným návykom, naučiť ho uvedomelo cvičiť, presne a pohotovo reprodukovat' notový zápis po stránke rytmickej, prstokladovej, artikulačnej a dynamickej. Je potrebné klásť dôraz aj na rozvoj správnej mechovej techniky, ktorá je základom kultivovaného hudobného prejavu. Učiť žiaka kontrolovať sa pri hre sluchom a dbať na voľné ruky, správne sedenie i držanie nástroja. Vyžadovať hru bez zrakovej kontroly. Od začiatku sa s ňou nažiť rozvíjať hru spamäti, dbať na súhru oboch rúk, podporovať tvorivosť a prehĺbovať harmonické cítenie žiaka.

OBSAH

- správne sedenie, držanie nástroja, postavenie oboch rúk, čítanie nôt v G kľúči a F kľúči
- správne vedenie mechu a tvorenie tónu s cieľom rozpoznať jeho silu, výšku a dĺžku
- orientácia na klaviatúre a znalosť základných a pomocných basov s príslušnými durovými akordmi: C, G, D, F
- prstové cvičenia pravou rukou legato, staccato, tenuto
- príprava k hre stupníc a stupnice C, G, D, F, B v rozsahu jednej oktávy oboma rukami spolu a tonický kvintakord pravou rukou.
- aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná náuka, na úrovni primeranej študijnému zameraniu

KOMPETENCIE

- učiť žiaka kontrolovať sa pri hre sluchom, dbať na správne držanie nástroja, uvoľnenie rúk, a vyžadovať hru bez zrakovej kontroly
- od začiatku rozvíjať u žiaka hru spamäti, dbať na súhru rúk, zvládnutie základnej dynamiky, rozlišovanie základných druhov tempa
- orientácia na klaviatúre, znalosť základných basov C, G, D, a F s príslušnými durovými akordmi
- podporovať tvorivosť žiaka, prehľbovať jeho harmonické cítenie

VÝSTUPY

Prebrať cca 20 cvičení a skladbičiek za obdobie celého školského roka. Aspoň jedno vystúpenie za rok - 2 ľudové piesne a 1 prednesová skladba.

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

Hricová Oľga: Abeceda akordeonistu

Vašica Jozef: Praktická škola hry na akordeón

Machaličková, Havlíček, Ondruš: Škola hry pre akordeón

Letňan Július: 50 ľudových piesni MRH č. 1

Demjan Jozef: Slovenské ľudové piesne 1. zošit

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 2. ročníku je naďalej podporovať rozvoj muzikality úmerne s rozvojom techniky. Usmerňovať pracovné návyky z prvého ročníka, dbať na kvalitu tónu, a rozvíjať hudobné, harmonické a rytmické cítenie.

OBSAH

- prehlbovať a utvrdzovať nástrojové návyky z prvého ročníka: sedenie, držanie tela a nástroja, hru bez zrakovej kontroly. Skvalitňovať prstovú a mechovú techniku s dôrazom na presné dodržiavanie notopisu
- rozvíjať hru spamäti
- prebúdzat' tvorivé schopnosti žiaka
- budovať repertoár ľudových piesní a skladbičiek

KOMPETENCIE

- Zdokonaľovať hru legato, staccato, tenuto
- nácvik akordického sprievodu v dur s kvintovým a terciovým basom, využívanie mólového kvintakordu a dominantného septakordu
- zvýrazňovať použitie dynamiky, rozšíriť o ďalšie stupne – forte mezzoforte, crescendo, decrescendo
- začiatky orientácie v mólových tóninách
- zdokonaľovať vedenie mechu – tvorenie tónu
- bodkovaný rytmus, triola, synkopa

VÝSTUPY

Žiak dokáže prednesové skladby interpretovať spamäti. Ovláda durové a molové stupnice do 3 krížikov a 3 béčok v rozsahu jednej oktávy oboma rukami spolu, tonický kvintakord s obratmi oboma rukami, harmonický a melodický zvlášť, základy polyfónie. Prstové a mechové cvičenia vychádzajú zo študijných úloh.

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

Hricová Oľga : Abeceda akordeónistu

Vašica Jozef: Praktická škola hry na akordeón

Letňan Július: Slovenské ľudové piesne 1. a 3. zošit

Kotík Jozef: 50 ľudových písní

Demjan Jozef: Slovenské ľudové piesne 1. a 2. zošit

Czerny Carl: Výber etud op. 599

Skladbičky starých mistrů MHR č. 5

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v treťom ročníku, je zamerať sa na výrazovú stránku hry, zvyšovať nároky na technickú vyspelosť žiaka, zamerať sa na prstovú, mechovú a registračnú techniku. Upevňovať správne návyky pri domácej príprave, taktiež zaraďovať do edukačného procesu skladby rôzneho charakteru a štýlu. Tvoriť sprievody k jednoduchým piesňam s využitím základných harmonických funkcií T, S, D a využívať aj dominantný septakord s transpozíciou. Postupne sa venovať hre z listu a pestovať zmysel pre súhru v komornej a súborovej hre.

OBSAH

- hmatová orientácia na pravom a ľavom manuáli
- mechová technika – mäkké a ostré nasadenie, ukončenie tónu, striedavý mech
- prehĺbená orientácia v registroch nástroja

- rozvíjať hru spamäti
- prebúdzat' tvorivé schopnosti žiaka
- budovať repertoár ľudových piesní a skladbičiek
- zvyšovať náročnosť techniky v zmysle tempa
- upevňovať rytmické cítenie
- výber prednesovej literatúry rozšíriť o skladby rôznych žánrov a štýlových období
- pestovať hru spamäti
- aplikácia hudobno-teoretických poznatkov, získaných v predmete hudobná teória

KOMPETENCIE

- Zdokonaľovať hru legato, staccato, tenuto pri stupniciach
- nácvik akordického sprievodu s využitím základných harmonických funkcií T, S, D a využívať aj dominantný septakord v ľavej ruke
- zvýrazňovať použitie dynamiky
- zdokonaľovať vedenie mechu – tvorenie tónu
- využívať a precvičovať dvojhmaty, viachlas a začiatky polyfónnej hry
- stupnice durové v rozsahu jednej oktávy , legato staccato, frázovanie, tenuto
- pri akordoch zamerať sa na trojhlasný, prípadne štvorhlasný akord s obratmi, harmonicky a melodicky obidvoma rukami

VÝSTUPY

Verejné vystúpenie najmenej 1x polročne, s podmienkou hry spamäti.

Odporúčaná prednesová literatúra:

Jozef Vašica	Praktická škola hry na akordeón
Kotík Jozef:	50 ľudových piesní
Demjan Jozef:	Slovenské ľudové piesne 3. zväzok
Czerny Carl:	Výber etud op. 599
J. B. Duvernoy:	Prednesové etudy
J. Letňan:	Etudy pre akordeón

J. S. Bach: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú

J. Letňan: Slovenské ľudové piesne

Menuety a staré tance HARE č. 60

Skladbičky starých mistrů MHR č. 5

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v štvrtom ročníku, je zamerať sa na výrazovú stránku hry, zvyšovať nároky na technickú vyspelosť žiaka, zamerať sa na prstovú, mechovú a registračnú techniku. Upevňovať správne návyky pri domácej príprave, taktiež zaraďovať do edukačného procesu skladby rôzneho charakteru a štýlu. Tvoriť sprievody k jednoduchým piesňam s využitím základných harmonických funkcií T, S, D a využívať aj dominantný septakord s transpozíciou. Postupne sa venovať hre z listu a pestovať zmysel pre súhru v komornej a súborovej hre.

OBSAH

- skvalitňovať prstovú a mechovú a registračnú techniku s dôrazom na presné dodržiavanie notopisu
- rozvíjať hru spamäti
- prebúdzat' tvorivé schopnosti žiaka
- budovať repertoár ľudových piesní a skladbičiek
- zvyšovať náročnosť techniky v zmysle tempa
- upevňovať rytmické cítenie
- výber prednesovej literatúry rozšíriť o skladby rôznych žánrov a štýlových období
- pestovať hru spamäti

KOMPETENCIE

- Zdokonaľovať hru legato, staccato, tenuto pri stupniciach

- nácvik akordického sprievodu s využitím základných harmonických funkcií T, S, D a využívať aj dominantný septakord v ľavej ruke
- zvýrazňovať použitie dynamiky
- zdokonaľovať vedenie mechu – tvorenie tónu
- využívať a precvičovať dvojhmaty, viachlas a začiatky polyfónnej hry
- stupnice durové v rozsahu jednej oktávy, legato staccato, frázovanie, tenuto
- pri akordoch zamerať sa na trojhlasný, prípadne štvorhlasný akord s obratmi, harmonicky a melodicky obidvoma rukami

VÝSTUPY

Verejnú vystúpenie najmenej 1x polročne, s podmienkou hry spamäti.

Záverečná skúška: 1 durová stupnica
 1 molová stupnica
 1 etuda (Czerny, Duvernoy, Castiglione)
 1 polyfonia- Menuet, staré tance, Bach, Eperieši
 1 prednes - úpravy slovenských ľudových piesni (Kotík, Letňan, Harvan, Demjan)
 1 prednes - výber skladieb z inej vhodnej slovenskej a zahraničnej literatúry

Odporúčaná prednesová literatúra:

Kotík Jozef: 50 ľudových písní
 Demjan Jozef: Slovenské ľudové piesne 3. zväzok
 Czerny Carl: Výber etud op. 599
 J. B. Duvernoy: Prednesové etudy
 J. Hurt: Capriccia
 J. Letňan: Etudy pre akordeón
 J. S. Bach: Knižočka skladieb pre A. M. Bachovú
 J. Letňan: Slovenské ľudové piesne
 D. Havran: Na ľudovú nôtu
 Menuety a staré tance HARE č. 60
 Skladbičky starých mistrů MHR č. 5

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Žiak dokáže prednesové skladby interpretovať spamäti. Ovláda durové a molové stupnice do 6 krížikov a 6 béčok v rozsahu jednej oktávy oboma rukami spolu, legato, staccato, tenuto, tonický kvintakord s obratmi oboma rukami, harmonický a melodický oboma rukami, základy polyfónie. Prstové a mechové cvičenia vychádzajú zo študijných úloh. Prednesová literatúra rozšírená o skladby rôznych žánrov a štýlových období. Vytvára harmonický sprievod s využitím hlavných harmonických funkcií a dominantného septakordu.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na akordeóne*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Akordeón zaujíma výrazné miesto v hudobnom interpretačnom živote. Má široké uplatnenie ako koncertný nástroj sólový i sprievodný, v klasickej, ľudovej, zábavnej aj jazzovej hudbe. Vyučovanie hry na akordeóne umožňuje žiakom získať také odborné vzdelanie, aby sa mohli uplatniť ako profesionálni koncertní hráči alebo ako hráči v amatérskych súboroch a hudobných telesách.

CIELE

Cieľom vyučovania v 1. ročníku druhej časti základného štúdia je rozvoj muzikality, hudobnej predstavivosti a cítenia, v rovnováhe s technickým vývojom žiaka. Zameriť sa na technickú, prednesovú a pamäťovú zložku. Pestovať zmysel pre kvalitu tónu, prednesovú výstavbu a využívanie registrácie nástroja. Postupne rozvíjať cit pre kolektívne muzicírovanie. Umožniť žiakovi prepájaním vedomostí z hudobnej náuky s vedomosťami získanými na hodinách hlavného nástroja získať základný prehľad v oblasti hudobného vzdelania.

OBSAH

- rozvoj mechovej a prstovej techniky
- správne ťahy mechu
- nácvik mechového legáta, portáta, mechového staccata
- prstovou technikou pracujeme na stupniciach (striedavé legáto a staccato) a melodických a harmonických akordoch
- zdokonaľujeme skoky v pravej a ľavej ruke
- rozvíjame rozpätie pravej ruky
- v ľavej ruke sa zameriavame okrem akordovej časti hlavne na melodické basy (polyfónna hra)
- rytmické útvary ako synkopa, bodkovaný rytmus, trioly, kvartoly preberáme v etudách od autorov Jána Ondruša a Marcely Dikánovej. Etudy vyberáme podľa individuálnych potrieb a schopností žiaka
- chromatika v pravej ruke, dvojhlasy, dvojhmaty, pasáže pre ľavú a pravú ruku a oktávy v pravej ruke
- pokračujeme v polyfónnej hre (Knižočka skladieb pre Annu Magdalénu Bachovú)
- pracujeme na frázach v legáte, správnych prstokladoch v oboch rukách a hlavne dodržiavame mechové obraty
- hudobný repertoár rozširujeme o prednesové skladby rôznych žánrov napr. Slovenské ľudové piesne IV. od Júliusa Letňana, Piesne a tance od Dezidera Harvana, od Miroslava Košnára Musette, ale aj klasickú a súčasnú literatúru
- vyžadujeme hru spamäti, zaoberáme sa aj základnou registráciou v pravej a ľavej ruke

KOMPETENCIE

- zvládnutie látky podľa učebných osnov pre hru na akordeóne
- technické cvičenia (durové a molové stupnice), melodické a harmonické akordy, etudy, prednesové skladby v rýchlejších tempách a náročnejšie melodické ozdoby (skupinka, trilok, obal)
- polyfónnu hru obohatiť aj inou literatúrou napr. G. F. Händel: Hare č. 68 alebo Menuety a iné staré tance Hare č. 60
- rozvíjanie komornej alebo súborovej hry, kde sa nadväzuje na výsledky práce v individuálnom vyučovaní, intonačné a rytmické zvládnutie partov a hlavne orientácia pri počúvaní, zároveň sa žiaci oboznamujú so základnými gestami dirigenta
- samostatnosť pri úpravách ľudových piesní (pravá ruka tercie, ľavá základné harmonické funkcie T, D, S)
- schopnosť transponovať dané melódie

VÝSTUPY

- Žiak verejne vystúpi na triednych a interných koncertoch, prípadne iných podujatiach organizovaných školou najmenej jedenkrát za polrok.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania v 2. ročníku 2. časti základného štúdia je rozvoj a zdokonaľovanie získaných zručností a vedomostí. Hudobný repertoár rozšíriť o rozsiahlejšie a náročnejšie skladby (variácie, suita, polyfónia, sonatina). Žiak by už mal rešpektovať zásady štýlovej a žánrovej interpretácie. Pedagóg vedie žiaka k udržaniu tempa, vyrovnanosti rytmu, gradácii a dynamickým zmenám. Pestovať zmysel pre kvalitu tónu a využívať podľa veľkosti nástroja registráciu. Podľa možnosti zapájať žiakov do komornej a súborovej hry.

OBSAH

- zdokonaľovať prstovú a mečovú techniku na stupniciach, akordoch, etudách
- hra v rýchlejších tempách, akordická hra pravou rukou, prípadne aj skoky
- zvyšovať nároky na interpretáciu melodických ozdôb, rytmických kombinácií a viachlasu
- dbať na správnu interpretáciu polyfónnych skladieb - frázovanie, vedenie hlasov
- zdokonaľovanie skokov v ľavej aj v pravej ruke
- akordická a melodická hra v ľavej ruke, zložitejšie rytmické sprievody ľavej ruky
- používať podľa možností základný osemstopový register (8'), štvorstopový (4'), šestnásťstopový (16') a takzvaný harmonikový (8' + 8') – nazývame ho aj tremolovým, prípadne inými registrami, ktoré sú kombináciou týchto základných hlasov
- podporovať kreativitu, harmonizáciu a transpozíciu ľudových piesní, rozšírenú aj o oblasť populárnej hudby
- skvalitňovanie tónovej kultúry

KOMPETENCIE

- zvládnutie látky podľa učebných osnov pre hru na akordeóne
- technické cvičenia (durové, molové harmonické a melodické stupnice, štvorzvuky melodicky aj harmonicky)
- polyfónnu hru dopĺňať aj inou literatúrou (ako napr. G. F.Händel: Ha-Re č.68 alebo Menuety a iné Staré tance Ha-Re č.60)
- samostatnosť pri úpravách ľudových piesní – pravú ruku okrem samostatnej melódie doplniť terciou alebo sextou (napr. Jurči: Slovenské ľudové piesne), ľavá ruka hrá základné harmonické funkcie T, D, S, s malými obmenami
- schopnosť transponovať dané melódie
- schopnosť ohodnotenia vlastného výkonu

VÝSTUPY

Žiak verejne vystúpi najmenej dvakrát počas školského roku na triednom koncerte, zúčastňuje sa interných, verejných podujatí organizovaných školou alebo kultúrnych vystúpení v rámci mesta.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Vyučovanie v tomto ročníku je zamerané na štúdium náročnejších prednesových skladieb, kde má žiak možnosť preukázať technickú, výrazovú a rytmickú vyspelosť. Hudobný materiál vyberáme podľa technickej vyspelosti žiaka a veľkosti nástroja. V tomto ročníku je vyučovanie hry na akordeóne koncipované na nových progresívnych princípoch, ktoré umožňujú žiakom získať také odborné vzdelanie, aby sa mohli uplatniť v záujmovo- umeleckej, ale aj v profesionálnej umeleckej činnosti.

OBSAH

- durové a molové stupnice spolu cez dve oktávy v rovnom a protipohybe, striedavé legáto a staccato, durové harmonicky v terciách pravou rukou, prípadne spolu
- durový a molový štvorhlasný kvintakord s obratmi obidvomi rukami, harmonicky aj melodicky, dominantný septakord pravou rukou
- zdokonaľujeme prstovú a mechovú techniku, hudobnú pamäť, sluchovú sebakontrolu, štýlovú interpretáciu a estetické hudobné cítenie
- v technických etudách sa zameriavame na rytmické kombinácie pravej a ľavej ruky, skoky v ľavej ruke, melodické ozdoby v pravej ruke, hru v rôznych tempách, dynamické odtiene
- rozvíjať schopnosť upravovať ľudové piesne
- hra polyfónnych skladieb - podľa možnosti využiť registračnú techniku pravej aj ľavej ruky počas hry
- hudobné formy – sonatina, rondo, valčíky, koncertné tangá, skladby romantických, klasických, ale aj súčasných autorov
- výrazové prostriedky- marcato, espressivo, cantabile

KOMPETENCIE:

- v pravej ruke zahrať danú melódiu s terciou alebo sextou nadol, v ľavej použiť základné harmonické funkcie TSD, prípadne melódie transponovať do inej tóniny
- dokáže v rámci nástrojových možností zahrať zmenšený septakord v ľavej ruke
- vedieť uplatniť tvorivé schopnosti pri úpravách ľudových piesní, pri hudobných sprievodoch k spevu, tancom a iným hudobným nástrojom
- vedieť sa ako spoluhráč v súborovej hre, komornej hre, tanečnom orchestri
- žiak by mal mať vypestovaný záujem o hudbu ako poslucháč
- vedieť ohodnotiť vlastný výkon a výkony iných

VÝSTUPY

Žiak verejne vystúpi najmenej dvakrát počas školského roka na triednom koncerte, prípadne internom alebo verejnom koncerte so skladbami rôzneho štýlu, hrou spamäti.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom v tomto ročníku je aj naďalej podporovať u žiaka osobný vzťah k akordeónu a prostredníctvom neho aj vzťah k hudbe, je potrebné úspešne zvládnuť absolventské skúšky a absolventský koncert. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba **rozvíjať** najmä:

- oboznamovanie sa s technikou hry na akordeóne,
- rozvíjanie notovej orientácie, sluchovej pohotovosti a muzikálneho cítenia u žiaka,
- využívanie hry na melodických basoch, pokiaľ je možnosť a skupinovú hru –komorná, súborová a orchestrálna hra, a tradičné vyučovanie hry na klávesovom akordeóne so štandardnými basmi,

- formovanie osobnosti žiaka, jeho emocionálny obzor, hudobný vkus a jeho vlastné hudobné vyjadrenie, aby osvojené kompetencie využíval ako prostriedok na sebvýjadrenie a komunikáciu,
- orientovanie žiaka podľa jeho schopností na amatérsku hud. prax, alebo na ďalšie štúdium na vyššom stupni umeleckého vzdelávania.

OBSAH

Technika hry ako nástroj na vyjadrenie obsahu skladby.

Prstová a mechová artikulácia, mechové možnosti: bellows shake, triolový ricochet, alebo kvartolový ricochet.

Spôsobilosť v skupinovej hre.

Hra na akordeóne v spolupráci s audio nahrávkou (v sólovej aj skupinovej hre).

Súvislosť medzi hrou na akordeóne a zápisom v notovom programe.

KOMPETENCIE

- stupnice – plynulá hra stupníc v rovnom pohybe a v protipohybe legato, staccato, tenuto
- akordy, rozklady, trojzvuk prípadne štvorzvuk- podľa dispozícií ruky
- D7, obraty, rozklad
- akordeónové etudy primeranej náročnosti vzhľadom na absolventský ročník
- polyfonické skladby s náročnejším vedením hlasov – J.S. Bach: Menuety, Malé prelúdiá, Invencie,
- žiak má vybudovaný svoj repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby
- dokáže interpretačne porovnať rôzne štýlové obdobia
- podľa osobnej dispozície si tvorí vlastné skladby

VÝSTUPY

Žiak sa niekoľkokrát v roku zúčastňuje ako doposiaľ vystúpení na triednom koncerte, centrom úsilia je absolvovanie absolventskej skúšky z nástroja, i úspešného zvládnutia programu na absolventskom koncerte vo verejnom, či internom predvedení.

Záverečná skúška:

- 1 etuda,
- 1 polyfonická skladba,

- 2 prednesové skladby odlišného charakteru.

Podmienkou je hra pamäti

Didaktické postupy a metódy práce prispôsobujeme individuálnym schopnostiam a dispozíciám žiaka. Učebná látka vychádza z akordeónovej literatúry uvedenej v platných učebných osnovách.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia predmetu hra na akordeóne má adekvátne rozvinutý umelecký vkus, lásku k hudbe a k akordeónu, ľudské a vôľové vlastnosti smerujúce k dobru. Je schopný vlastného inštrumentálneho prejavu, dokáže primerane preniknúť do výrazu a štruktúry hudobného diela, naštudovať nové skladby podľa svojho záujmu a možností. Orientuje sa v rôznych hudobných štýloch a žánroch, má schopnosť súhry s akordeónmi a inými hudobnými nástrojmi (komorná, súborová a orchestrálna hra) a schopnosť jednoduchej improvizácie (melodické ozdoby, rytmické obmeny a harmonická zmena –obohatenie). Vie prakticky využiť teoretické poznatky, orientuje sa v hre z listu, je pripravený verejne vystupovať a dokáže sa primerane správať na javisku. Je schopný verbálneho seba hodnotenia svojho interpretačného výkonu a dokáže použiť nadobudnuté kompetencie v integratívnych umeleckých formách. Základy doterajšieho odborného vzdelávania dokáže uplatniť v prípade záujmu o profesionálne štúdium akordeónovej hry.

Absolvent súborovej a orchestrálnej hry na akordeóne druhej časti I. stupňa základného štúdia je schopný uplatniť sa v amatérskom orchestri alebo súbore s obsadením rôznych nástrojov. Cíti súhru a kompaktnosť jednotlivých partov v skladbe. Je schopný hrať pod vedením dirigenta a správne reagovať na jeho gestá. Ovláda gestá dirigenta zamerané na dynamiku, zmeny tempa, nástupy v technicky a kompozične nenáročných skladbách, je spôsobilý neverbálne komunikovať počas hry s ostatnými hráčmi, nadobudnuté znalosti zo sólovej hry efektívne využíva v súhre sinými nástrojmi. Vie jednoduchú skladbu rozdeliť na jednotlivé formové celky. Ovláda zmeny rytmu, tempa, metrického členenia počas skladby, ovláda mechovú techniku. Podporuje svojím prístupom aj ostatných členov súboru alebo orchestra a pomáha im. Orientuje sa rýchlo aj v rozsiahlejšom notovom zápise.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Zameranie: *Hra na akordeóne*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Upevňovať návyky získané absolvovaním prvého stupňa základného stupňa, ako je samostatnosť v domácej príprave na vyučovacie hodiny, presné reprodukovanie notového záznamu, dbanie na ďalší rozvoj správnej prstovej a mechovej techniky, hra bez zrakovej kontroly, hra spamäti, hra z listu a zapájanie sa do komornej hry. Popri pokračujúcej výchove žiaka schopného verejných vystúpení, naďalej upevňovať jeho sebaistotu, samostatnosť, schopnosť kooperácie s inými žiakmi v rámci komornej hry, schopnosť sebaujadrnenia a sebahodnotenia. Rozvíjať štýlovú registráciu prednesových skladieb, cvičiť schopnosť sústredenia sa na hru a pestovanie silnej predstavy.

OBSAH

Pasážové behy vo väčších tempách, zdokonaľovanie a využívanie hry rôznych artikulačných prvkov, harmonizácia melódií, tvorenie sprievodov k piesňam a tancom, využívanie kadencií, zapisovanie melódií podľa sluchu a melodické i rytmické úpravy ľudových piesní, alebo populárnych melódií. Aktívne využívať registráciu s pomocou správnych registračných techník a využívať získané vedomosti o harmónii, kontrapunkte a hudobných formách. Zlepšovať prácu s kvalitou tónu, jeho spevnosť, dynamiku a farebnosť. Pracovať s rôznymi formami artikulácie – prstovej, mechovej a využívanie zásad napätia a uvoľňovania svalového aparátu. Rozširovať repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby a spoznávať význam aj z ohľadom na štýlovú registráciu v diskante aj v basovej tasteratúre.

VÝSTUPY

Žiak má dokonalejšie ovládať hru na nástroji, ako ju mal na konci 1.stupňa základného štúdia, má mať vyhranený záujem o hudobný štýl a charakter hudby, má si vedieť správne voliť primerané skladby z ponuky skladieb vyučujúceho, ako aj samostatného hľadania skladieb na internete. Má dokázať zahrat' a zapísať vlastné hudobné motívy, alebo malé skladbičky. Žiak má rozšírený repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby, má dokázať počas hry adekvátnu technickú, rytmickú, tempovú, dynamickú a výrazovú vyspelosť. Dokázať harmonizovať ľudové piesne a tvoriť melodické ozdoby alebo aj rytmické zmeny a

aj ich znovať. Reprodukované hudobné dielo sa snažiť aj emocionálne prežívať. Oboznámiť sa so základným používaním niektorého z počítačových notačných programov.

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

KOMPETENCIE

- Zdokonaľovanie techniky hry na akordeóne.
- Výber skladieb podľa žiakovej hudobnej orientácie.
- Význam registrácie vo farebnosti hry a transpozičnej funkcie.
- Oboznámenie sa s notovým programom na počítači (Sibelius, Capella, Finale).
- Rozvíjanie sluchovej pohotovosti v hraní ľudových piesní, populárnych, alebo džezových melódií.

VÝSTUPY

Žiaci:

- majú zdokonalenú úroveň hry z prvého stupňa,
- majú vyprofilovaný svoj záujem o hudobný štýl a charakter hudby,
- volia si skladby z ponuky skladieb učiteľa a z internetových možností,
- dokážu zahrať a zapísať vlastné hudobné motívy alebo skladbičky,
- zapájajú sa do komornej, súborovej alebo orchestrálnnej hry,
- sú oboznámení s notáciou na počítači.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

KOMPETENCIE

- Vybrané etudy hrať so zacielením na technickú spôsobilosť.
- Poznávanie významu registrácie v štýlovom charaktere skladby.
- Formový rozbor skladieb k objasneniu zámeru skladateľa.

- Rozvíjanie schopnosti: čo počujem -zahrám a zapíšem do nôt.

VÝSTUPY

Žiaci:

- majú rozšírený repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby,
- sú oboznámení so skladbami rôznych štýlov a charakteru,
- dokážu harmonizovať ľudové piesne a tvoriť melodické ozdoby alebo rytmické zmeny,
- dokážu si podľa sluchu stiahnuť jednoduchú skladbičku podľa audio nahrávky a zapísať ju v notačnom programe,
- dokážu vytvoriť a zapísať vlastné jednoduché skladbičky (podľa tvorivej schopnosti žiaka),
- zapájajú sa do komornej, súborovej, alebo orchestrálnnej hry.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

KOMPETENCIE

- Poznávanie technických spôsobov hry v jednotlivých hudobných štýloch a žánroch.
- Registrácia ako dynamická funkcia hry na akordeóne.
- Prepájanie individuálnej hry s komornou, súborovou a orchestrálnou hrou. (Skladbu z komornej hry upraviť ako sólovú skladbu a podobne).

VÝSTUPY

Žiaci:

- majú osvojené interpretačné zručnosti vo vybranom štýle a charaktere hudby,
- sú schopní interpretovať rôzne štýlové obdobia a charaktery hudby,
- dokážu upravovať populárne melódie pre akordeón,
- majú skúsenosti sťahovať hudbu z audio nahrávky a zapísať ju v notačnom programe,
- pokračujú v tvorbe vlastných skladbičiek,
- zapájajú sa do skupinového hrania aj s inými nástrojmi.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na akordeóne*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

KOMPETENCIE

- Technika hry ako nástroj na vyjadrenie obsahu skladby.
- Prstová a mechová artikulácia, mechové možnosti: bellows shake, triolový ricochet, alebo kvartolový ricochet.
- Spôsobilosť v skupinovej hre.
- Hra na akordeóne v spolupráci s audio nahrávkou (v sólovej aj skupinovej hre).
- Súvislosť medzi hrou na akordeóne a zápisom v notovom programe.

VÝSTUPY

Žiaci:

- majú vybudovaný svoj repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby,
- dokážu interpretačne porovnať rôzne štýlové obdobia a charaktery hudby,
- dokážu sluchovo analyzovať primerané skladby z audio nahrávky a verne ich zapísať v notačnom programe,
- sú schopní aranžovať skladby pre akordeón sólo, KH alebo kombinácie s inými hudobnými nástrojmi,
- podľa osobnej dispozície si tvoria vlastné skladby.

Záverečná skúška:

3 skladby rozličných štýlových období, alebo charakterov primeranej náročnosti.

Podmienkou je hra spamäti.

HUDOBNÝ MATERIÁL:

J. Ondruš: Škola hry na akordeón,

B. Bláha: Moderná škola hry na akordeón,

Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb I.,

P. Fiala: Pre deti,

J. Kowalský: 13 malých skladbičiek,

S. Stračina: Svet a deti,

J. Letňan: Slovenské ľudové piesne III.

L. Castiglione: Melodické etudy,
I. Havlíček: Drobné suity,
M. Košnár: Vianočné piesne a koledy,
J. Kowalski: 13 malých skladbičiek,
S. Stračina: Svet a deti,
D. Kabalevský- D. Šostakovič: MHR č.6.
C. Czerny: Škola zručnosti
J. S. Bach: Dvojhlasné invencie
J. S. Bach: Trojhlasné invencie
J. S. Bach: Osem malých prelúdií a fúg (pre organ)
B. M. Černohorský: Toccata C dur
B. M. Černohorský: Fuga a mol
D. Scarlatti: Sonáty (výber)
V. Trojan: Zrúcaná katedrála
V. Trojan: Pohádky pre akordeón a orchester (akordeón a klavír)
J. Podprocký: Tri skladby pre akordeón
T. Lundquist: Botany play
N. W. Bentzon: V zoologickej záhrade
A. Repnikov: Koncertná suita
J. Havlíček: Prednesové etudy
H. Lemoine: Výber z detských etud (op. 37)
C. Czerny: 160 osemtaktových cvičení, op. 821
J. Podprocký: Suita choreica
M. Bláha: Jazzový akordeón
- doplniť o ďalší vhodný výber

Profil absolventa II. stupňa základného štúdia v hre na akordeóne:

- je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti,
- absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umelecko-pedagogického zamerania,
- ovláda hru na hudobnom nástroji na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania,

- dokáže sa orientovať v akordeónovej literatúre, vie posúdiť audio nahrávky z portálov internetu, ich technickú a umeleckú kvalitu ako aj technickú vybavenosť akordeónu,
- má zvládnuté spôsobilosti techniky hrania na akordeóne, rozumie prstovej a mechovej artikulácii a tvorí kultivovaný tón, ktorý vie správne nasadiť i ukončiť (mäkké, rovné a ostré nasadenie a ukončenie tónu),
- zdokonaľuje interpretačné zvládnutie skladieb,
- je schopný profilovať sa v sólovej a skupinovej hre,
- dokáže aktívne pôsobiť v hudobných zoskupeniach ako hráč sólového partu i ako sprievodný hráč,
- dokáže zahrat' skladbu z rôznych hudobných štýlov a charakterov, svojou interpretáciou dokáže vyjadriť charakter skladieb rôznych období a štýlov,
- svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj,
- v rámci svojich daností dokáže harmonizovať, melodicky a rytmicky obohatiť ľudovú pieseň alebo populárnu melódiu,
- produkty svojej autorskej alebo upravovateľskej práce dokáže v náležitých formátoch uložiť alebo poslať prostredníctvom internetu,
- na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu,
- pozná a primerane uplatňuje technické, výrazové a vyjadrovacie prostriedky hry na akordeóne,
- má vedomosti z dejín hudby a akordeónovej literatúry,
- dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor,
- pozná historické a estetické zákonitosti umenia,
- hudobné diela dokáže interpretovať podľa štýlových období,
- má vedomosť o harmónii, kontrapunkte, hudobných formách a hudobných druhoch, o hudobných nástrojoch,
- úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere druhého stupňa základného štúdia nie je ukončená, vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Ciele : Upevňovať návyky získané absolvovaním prvého stupňa základného stupňa, ako je samostatnosť v domácej príprave na vyučovacie hodiny, presné reprodukovanie notového záznamu, dbanie na ďalší rozvoj správnej prstovej a mechovej techniky, hra bez zrakovej kontroly, hra spamäti, hra z listu a zapájanie sa do komornej hry.

Obsah : Pasážové behy vo väčších tempách, zdokonaľovanie a využívanie hry rôznych artikulačných prvkov, harmonizácia melódií, tvorenie sprievodov k piesňam a tancom, využívanie kadencií, zapisovanie melódií podľa sluchu a melodické i rytmické úpravy ľudových piesní, alebo populárnych melódií. Aktívne využívať registráciu s pomocou správnych registračných techník a využívať získané vedomosti o harmónii, kontrapunkte a hudobných formách.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- -pasážové behy vo väčších tempách
- -zdokonaľovanie a využívanie hry rôznych artikulačných prvkov
- -harmonizácia melódií,
- -tvorenie sprievodov k piesňam a tancom,
- -využívanie kadencií, zapisovanie melódií podľa sluchu a melodické i rytmické úpravy ľudových piesní, alebo populárnych melódií.
- -aktívne využívať registráciu s pomocou správnych registračných techník
- -využívať získané vedomosti o harmónii, kontrapunkte a hudobných formách.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- -žiak má dokonalejšie ovládať hru na nástroji, ako ju mal na konci 1. stupňa
- základného štúdia,
- -má mať vyhranený záujem o hudobný štýl a charakter hudby,
- -má si vedieť správne voliť primerané skladby z ponuky skladieb vyučujúceho, ako aj
- samostatného hľadania skladieb na internete.
- -má dokázať zahrať a zapísať vlastné hudobné motívy, alebo malé skladbičky.

Hudobný materiál:

J. Ondruš: Škola hry na akordeón,

B. Bláha: Moderná škola hry na akordeón,

Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb I.,

P. Fiala: Pre deti,
J. Kowalský: 13 malých skladbičiek,
S. Stračina: Svet a deti,
J. Letňan: Slovenské ľudové piesne III.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Ciele : Popri pokračujúcej výchove žiaka schopného verejných vystúpení, naďalej upevňovať jeho sebaistotu, samostatnosť, schopnosť kooperácie s inými žiakmi v rámci komornej hry, schopnosť sebaujadrenia a sebahodnotenia. Rozvíjať štýlovú registráciu prednesových skladieb, cvičiť schopnosť sústredenia sa na hru a pestovanie silnej predstavy.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- -zlepšovať prácu s kvalitou tónu, jeho spevnosť, dynamiku a farebnosť.
- -pracovať s rôznymi formami artikulácie – prstovej, mechovej a využívanie zásad napätia a uvoľňovania svalového aparátu.
- -rozširovať repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby a spoznávať význam aj z ohľadom na štýlovú registráciu v diskante aj v basovej tasteratúre.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- -žiak má rozšírený repertoár vo vybranom štýle a charaktere hudby,
- -má dokázať počas hry adekvátnu technickú, rytmickú, tempovú, dynamickú a výrazovú vyspelosť.
- -dokázať harmonizovať ľudové piesne a tvoriť melodické ozdoby alebo aj rytmické zmeny a aj ich znotovať.
- -reprodukované hudobné dielo sa snažiť aj emocionálne prežívať.
- -oboznámiť sa so základným používaním niektorého z počítačových notačných programov

Hudobný materiál:

L. Castiglione: Melodické etudy,
I. Havlíček: Drobné suity,
M. Košnár: Vianočné piesne a koledy,
J. Kowalski: 13 malých skladbičiek,
S. Stračina: Svet a deti,
D. Kabalevský - D. Šostakovič: MHR č.6.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Ciele : Prehlbovať získané vedomosti a zručnosti z predchádzajúceho štúdia a podporovať u žiaka osobitý a kultivovaný prejav na verejnosti. Pohotovejšie reprodukovať notový zápis pri hre z listu. Využívať sebakontrolu, pocitové vnímanie svojho tela a vedomú hru na nástroji, ako opak mechanického hrania. Rozvíjať hudobnú pamäť, estetické cítenie, umelecký vkus a všeobecný záujem o hudbu, koncerty a podobne.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- -rozvíjať princíp spevnosti, prácu s tónom, dynamiku, farebnosť diela, hudobný obraz a svalovú motoriku.
- -zvyšovať technickú náročnosť, hru v rýchlych tempách v rozsahu celej klaviatúry i basov s využitím zvládnutých, i náročnejších, technických prvkov.
- -zlepšovať prácu na mechovej technike – ostré a mäkké nasadenie tónu, jeho ukončenie, striedavý mech, bellows shake a využívať aj výrazové prostriedky typu cantabile, marcato, espressivo a podobne.
- -hrať skladby rôznych štýlov a žánrov a spoznávať pri nich primerané technické spôsoby hry.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- -Žiak má dokázať rozlíšiť charakter a náladu skladieb a vedieť ich aj interpretačne vyjadriť, chápať a prežívať aj kompozične náročnejšie skladby a aj dokázať ich kriticky ohodnotiť, aj čo sa týka interpretácie.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na akordeóne

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Ciele: Prehlbovať a fixovať získané vedomosti a zručnosti z predchádzajúceho štúdia a podporovať u žiaka jeho osobitý a kultivovaný prejav na verejnosti, nielen v oblasti hudobno-umeleckej, ale aj v oblasti komunikačno-sociálnej. Na psychofyzické uvoľnenie pri verejnom vystupovaní využívať aj princípy voľného dýchania. Schopnosť samostatne naštudovať technicky aj výrazovo náročnejšiu prednesovú skladbu, pričom techniku hry na nástroji chápať ako nezanedbateľnú funkciu vyjadrenia obsahu hudby. Schopnosť vyprofilovať sa nielen ako amatérsky hudobník v sólovej, či komornej hre, ale aj ako rozhládený poslucháč.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- -Zvyšovať technickú náročnosť s dokonalou hmatovou orientáciou na oboch manuáloch a schopnosťou interpretačne porovnať rôzne štýlové obdobia a charaktery hudby, za pomoci pochopenia skladieb prostredníctvom analýzy harmonického a formového rozboru.
- -Rozvíjať tvorivé schopnosti žiaka pri úpravách ľudových piesní a populárnych skladieb pomocou harmonizácie, variovania i transponovania.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- -Žiak má dokázať pohotovo reprodukovat' notový zápis z listu (skladieb z nižších ročníkov),
- -ovládať rôzne prstové i mechové artikulačné techniky hry na akordeóne,
- -zvládnuť transponovanie jednoduchých piesní a melódií do blízkych tónin a zahrať jednoduché improvizácie.

Záverečná skúška:

zahrajú spamäti 1 durovú a 1 molovú stupnicu (legato, staccato a protipohyb) s príslušným 4-hlasým T5 s obratmi, dominantný a zmenšený septakord s obratmi, chromatickú stupnicu, 1 etudu, 1 polyfonickú skladbu, 2-3 prednesové skladby odlišného charakteru.

Hudobný materiál:

J. Hurt: Capriccia,

J.S. Bach: Malé prelúdia a fugety,

Š. Eperješi: Zborník viachlasných skladieb II., III.,

S. Stračina: Svet a deti,

K. Bartók-I.Bogár: Sonatíny,

G.F. Händel: HARE č. 65.

HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE DYCHOVÝCH NÁSTROJOV

CHARAKTERISTIKASKUPINY ŠTUDIJNÝCH ZAMERANÍ

Dychové nástroje patria medzi preferované študijné zamerania na základnej umeleckej škole vôbec. Žiaci si môžu vyberať z pestrého výberu drevených (zobcová flauta, priečna flauta, hoboje, klarinet, saxofón, fagot) či plechových (trubka, pozáun, tuba) hudobných nástrojov. Zväčša obľúbeným u detí základnej umeleckej školy býva zobcová flauta. Ona predstavuje základ, určitú prípravu pre ďalšie študijné zameranie Hry na dychový nástroj. Keďže pre hru na niektorých dychových inštrumentoch žiaci musia spĺňať určité fyziologické predpoklady, niektoré študijné zamerania si vyžadujú prvotné ovládanie sopránovej zobcovej flauty za účelom fyziologického dozretia a až potom žiaci prechádzajú na iný dychový nástroj. Žiaci po absolvovaní prvej časti primárneho štúdia I. stupňa buď pokračujú v štúdiu hry na sopránovej flaute, prípadne prechádzajú na altovú (sopraninovú) flautu, či na iný dychový nástroj. Vekovo starší žiaci môžu absolvovať v prvej časti na I. stupni tzv. skrátené vyučovanie (2 roky – učebný plán č. 10), kde sa môžu venovať klasickému nástroju už skôr a nemusia absolvovať 4 roky zobcovej flauty. II. stupeň nadväzuje na predchádzajúcu látku I. stupňa a zároveň je obdobím, kedy sa uzatvára aj celkové vzdelanie žiaka na ZUŠ. Žiaci, ktorí prejavujú nadpriemerné kompetencie počas štúdia a sú obdarení talentom, prípadne preukazujú vyššie umelecké ambície, môžu byť zaradení do rozšíreného štúdia (štúdium s rozšíreným počtom vyučovacích hodín). Je to náročnejší študijný program, ktorý vyžaduje samostatnosť, profesionálny prístup k danému oboru, za predpokladu mimoriadnej rozvinutosti hudobnosti a intelektu. Žiaci, ktorí majú povolené rozšírené vyučovanie, musia v základnom štúdiu preukazovať mimoriadne nadanie a vynikajúce študijné výsledky. Vyžaduje si to nielen zodpovedný prístup daného žiaka, ale aj pedagóga, ktorý pracuje so žiakom aj na úkor svojho voľného času. Absolventi tohto predmetu by mali byť pripravení na vyššie

umelecké štúdium profesionálnej úrovne - na konzervatórium či vysokej škole umeleckého či pedagogického zamerania. Štúdium pre dospelých je určené žiakom a študentom, ktorí buď naďalej chcú navštevovať ZUŠ, zdokonaľovať sa v hre na vybranom dychovom nástroji (absolvovali oba stupne štúdia), prípadne i študenti začiatočníci. Okrem fyziologického a psychického aspektu hra na dychovom nástroji kladne vplýva aj na zdravotnú stránku dieťaťa (držanie tela, dychová hygiena, koordinácia rúk atd.).

DREVENÉ DYCHOVÉ NÁSTROJE:

Zobcová flauta patrí medzi hudobné nástroje s bohatou históriou. Pre deti znamená jednu z prvých možností stretnutia sa s hudbou. Hlavným cieľom tohto predmetu je rozvoj sluchovej predstavivosti a schopnosti vyjadrenia sa hudobnou formou. Deti od útleho veku sa zoznamujú s flautou cez rôzne ľudové piesne, krátke skladbičky, neskôr sa prepracúvajú k zložitejším kompozíciám od baroka až k hudbe 20. storočia. Mnohí žiaci však po niekoľkých rokoch prechádzajú na iný dychový nástroj. V posledných rokoch sa však dostalo zobcovej flaute veľkej obľuby, organizujú sa rôzne workshopy, semináre, ktoré sú zamerané výlučne na zobcovú flautu. Keďže daný nástroj má odlišnú techniku tvorenia tónu, artikulácie, prstovej techniky či frázovania, predmet hra na zobcovej flaute bol zaradený medzi ostatné študijné programy i na konzervatóriách. K zobcovej flaute neodmysliteľne patrí hra v komorných a ansámblových súboroch. Tento hudobný nástroj sa využíva aj ako podporná liečba pri alergických či astmatických poruchách, pretože veľmi dobre pôsobí na dychovú sústavu detí. Po ekonomickej stránke patrí tento nástroj k cenovo najdostupnejším.

Na štúdium hry na priečnej flaute sa zväčša prijímajú žiaci, ktorí ukončili prvú časť I. stupňa základného štúdia hry na sopránovej zobcovej flaute (žiaci vo veku 10 – 12 rokov podľa telesnej vyspelosti, ktorí preukážu fyziologické predpoklady, hudobné nadanie), ale je možné prijať aj vekovo starších študentov (študenti, ktorí ukončili druhú časť I. stupňa, študenti, ktorí predtým hrali na inom hudobnom nástroji, študenti, ktorí majú vo vyššom veku záujem naučiť sa hrať na hudobnom nástroji), ktorí javia záujem o štúdiu hry na tomto nástroji pokiaľ spĺňajú požiadavky na prijatie (dostatočne rozvinuté hudobné schopnosti, fyziologické danosti). Obsah predmetu zahŕňa štúdium základnej literatúry, hru z nôt, komornú hru, súborovú hru rôznych hudobných žánrov. Učebné osnovy je potrebné chápať ako východiskovú fázu s rešpektovaním individuálneho vývoja žiakov. Zoznam literatúry má len odporúčajúci charakter, ktorý vyberá pedagóg a závisí hlavne na individuálnych predpokladoch žiakov (technická vyspelosť, muzikalita, tvorivosť).

Klarinet je spomedzi drevených dychových nástrojov najmladší. Na rozdiel od iných nástrojov má široké uplatnenie v ľudovej, komornej, symfonickej, opernej, tanečnej, džezovej a napokon aj v sólovej hre. Jeho krásny a zároveň tajuplný ton je nezameniteľný s inými dychovými nástrojmi. Hra na klarinete predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou vo veku 7 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je opäť vhodným a často aj využívaným prípravným nástrojom zobcová flauta, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie. Zámerom študijného zamerania Hry na klarinete, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov.

Saxofón patrí v dnešnej dobe k preferovaným hudobným nástrojom. Je využiteľný nielen v komorných zoskupeniach, ale aj veľkých orchestroch. Je to jednoplátkový dychový nástroj, vyrobený predovšetkým z mosadze. Napriek tomu sa však zaraďuje k dreveným dychovým nástrojom (zvuk sa vytvára vzniká chvením dreveného plátku umiestneného v hubici). Nástroj bol pôvodne skonštruovaný za účelom zaplnenia medzery medzi drevenými a plechovými nástrojmi. Základnými typmi sú soprán saxofón, alt saxofón, tenor saxofón a barytón saxofón. Hra na saxofóne predpokladá dobrú sluchovú dispozíciu hráča a istú fyzickú vyspelosť. Z tohto dôvodu je vhodné začínať s výučbou vo veku 7 – 10 rokov, prihliadajúc na individuálny vývoj žiaka. Do tej doby je vhodné a často sa aj využíva ako prípravný nástroj zobcová flauta, prípadne detský soprán saxofón, čo umožňuje kreovať v predstihu správne návyky dýchania, uvoľneného postoja pri hre, oboznámiť sa s hudobným zápisom a jeho čítaním a rozvíjať rytmické cítenie. Zámerom študijného zamerania Hra na saxofóne, ako samostatného hlavného predmetu, je komplexný hudobný rozvoj žiakov. V záujme sebazáchovy hry na saxofóne by mal na každej ZUŠ, kde sa vyučuje hra na saxofóne a dychové nástroje, existovať dychový súbor alebo orchester.

CIELE ŠTUDIJNÝCH ZAMERANÍ

Zvolené študijné zamerania majú poskytovať žiakom základné hudobné vzdelanie v oblasti hry na dychovom nástroji. Vychovávať aktívnych hudobníkov, pre ktorých má byť hudba prostriedkom kvalitatívne vyššej životnej úrovne (praktický interpret v umeleckej oblasti). Keďže I. a následne II. stupeň základného vzdelávania spravidla ukončuje umelecké vzdelanie žiaka na ZUŠ (ďalšou možnosťou je Štúdium pre dospelých, prípadne štúdium na konzervatóriu), žiak by mal byť vybavený takými hudobnými kompetenciami, ktoré vedú k

samostatnosti a uvedomelosti pri technickom nácviku danej skladby a jej interpretácie. Aby sme dosiahli tieto ciele, treba rozvíjať najmä:

- o základné remeselné zvládnutie hry na nástroji (správne reberno-bránicové dýchanie, tvorba tónu s výraznou dychovou oporou, pevnosť a flexibilita nátisku, intonácia, rytmická a technická istota),
- o kvalitu tónu, kultiváciu nasadenia, cit pre stavbu hudobnej frázy, dynamiku a agogiku, o schopnosť súhry s inými hudobnými nástrojmi (komorná hra, hra v orchestri),
- o poznať zvukové a farebné možnosti nástroja, jeho technické parametre, poznať princípy ochrany a údržby nástroja, o hru z listu, improvizáciu a transponovanie do iných kľúčov,
- o samostatnosť, uvedomelosť pri riešení technickej a obsahovej záležitosti diela,
- o hudobnú predstavivosť, fantáziu, hudobnú pamäť, orientáciu v hudobných formách, štýloch a žánroch, o vlastný názor na interpretáciu skladieb rôznych štýlových období a žánrov,
- o orientáciu žiaka – absolventa na amatérsku hudobnú prax, alebo ďalšie štúdium na konzervatóriu, vysokej škole umeleckého či pedagogického zamerania.

PROFILABSOLVENTA

Absolvent prvej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch ovláda základné teoretické poznatky nadobudnuté v predmete hudobná náuka, ktoré primeranou formou k svojmu veku aplikuje v hre na hudobnom nástroji. Počas štúdia nadobudol základné elementárne návyky (hygiena nástroja, správny postoj, držanie nástroja, nasadenie a tvorba tónu, dýchanie). Preukazuje samostatnosť pri nácviku jednoduchších skladieb primerane k svojmu veku. Je schopný zaradiť sa do komorných zoskupení (duá, triá) a zároveň ovláda techniku interpretácie na vekovo primeranej úrovni v súlade so vzdelávacími štandardmi a individuálnymi potrebami žiaka. Úroveň rozvinutosti kompetencií však nie je ukončená, vytvára len základ pre následné stupne vzdelania. Absolvent je pripravený pokračovať v štúdiu druhej časti I. stupňa základného štúdia skupiny študijných zameraní Hra na dychových nástrojoch.

Po absolvovaní druhej časti I. stupňa základného štúdia žiak má zvládnuté základné kompetencie Hry na dychovom nástroji. Využíva a rozširuje správne reberno-bránicové dýchanie, je schopný tvoriť ľahký, intonačne čistý tón s primeranou prstovou a jazykovou technikou s adekvátnym nasadením a ukončením. Pozná základnú výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných období (barok až súčasnosť) a vie ju vyjadriť pri hre, pozná základné hudobné formy i druhy hudobného umenia. Je schopný samostatne naštudovať primeranú hudobnú skladbu, zahrá adekvátnu hudobnú skladbu z listu, v rámci sebareflexie vie vyjadriť svoj názor na vlastný výkon, vlastnú hru. Dokáže zahráť tempovo kontrastné skladby v rámci cyklických skladieb (koncert, sonáta) so sprievodom klavíra či iného harmonického alebo melodického nástroja. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti využíva v komornej, súborovej či orchestrálnej hre. Absolvent druhej časti prvého stupňa má primerane rozvinutý umelecký vkus, skladby dokáže adekvátne vnímať a interpretovať na základe doteraz získaných teoretických poznatkov, ktoré vie aj prakticky uplatňovať pri hre. Je schopný pracovať s farbou a kvalitou doteraz získaného tónu. Je pripravený verejne vystupovať, je spôsobilý flexibilne čítať notový zápis a tiež je zdatný v jednoduchej improvizácii. Má schopnosť sebakontroly a koncentrácie pri hre na javisku, či už ide o sólové vystúpenie alebo o jeho súčasť v sekcii orchestra, súboru atď.

Absolvent II. stupňa základného štúdia má osvojené praktické zručnosti v hre hudobnom nástroji. Samostatne rieši problematiku nástrojovej techniky, používa celú škálu dynamických odtieňov, hrá bez intonačnej zmeny, uplatňuje spôsob nazývaný vibráto a vie ho citlivo použiť pri interpretácii hudobných skladieb. Ovláda melodické ozdoby a aplikuje ich aj v hudobnej skladbe. Pozná výrazovú charakteristiku jednotlivých hudobných štýlov (klasickej i modernej hudby) a vie ju vyjadriť pri hre. Dokáže používať získané vedomosti a skúsenosti k samostatnému štúdiu nových skladieb, vyhľadáva skladby podľa vlastného výberu, orientuje sa v hudobnej literatúre, počúva nahrávky a interpretáciu iných hráčov a využíva získané znalosti vo svoj prospech. Používa internetové možnosti pre konfrontáciu. Vie verbálne vyjadriť v rámci sebareflexie názor na vlastnú produkciu, vie posúdiť výkon iného hráča. Má zmysel pre súhru. Je schopný sa uplatniť ako samostatný a pohotový amatérsky hudobník, či už v sólovej, komornej alebo orchestrálnej hre. Absolvent druhého stupňa základného štúdia reprezentuje ZUŠ na rôznych súťažiach a prehliadkach, je schopný zúčastniť sa konkurzov do orchestrov už na profesionálnej úrovni. Do života si berie kladný vzťah k hudbe, ktorá ovplyvňuje jeho hudobné a estetické cítenie natoľko, aby sa stal pozorným poslucháčom a dobrým interpretom.

HRA NA ZOBCOVEJ FLAUTE

1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Prípravné štúdium

Ročník: Prípravný

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 0,5 hodiny týždenne

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

PRÍPRAVA KU HRE NA NÁSTROJI

Prípravné štúdium

Žiaci po ukončení prípravného štúdia základnej umeleckej školy:

Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela, koordinácia pohybov. Zdokonaľovať prstovú techniku žiaka – ako predpríprava na väčší dychový nástroj alebo altovú a tenorovú zobcovú flautu.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-zvládajú základné zásady dýchania -poznajú základy postoja a držania flauty, tvorby tonu, nasadzovania, -vedia správne zostaviť flautu, -zahrajú jednoduchú melódiu (pieseň)podľa sluchu, -zahrajú jednoduchú skladbičku sólo alebo so sprievodom harmonického nástroja z nôt a spamäti,	-zvládajú základné zásady dýchania -poznajú základy postoja a držania flauty, tvorby tonu, nasadzovania, -vedia správne zostaviť flautu, -zahrajú jednoduchú melódiu(pieseň)podľa sluchu, -zahrajú jednoduchú skladbičku sólo alebo so sprievodom harmonického nástroja z nôt a spamäti,

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

Škola : Ladislav Daniel I. diel

II. polrok :

	2.	3.	4.	5.	6.
Škola : L. Daniel I. diel - lekcie :	1 – 2	3 – 4	5	6 – 7	opakovanie

Obsah postupovej komisionálnej skúšky : 1 jednoduchá melódia ,alebo jednoduchá skladbička sólo alebo so sprievodom harmonického nástroja ,alebo z nôt.

Kritéria hodnotenia žiakov na postupovej komisionálnej skúške

Doporučuje sa	Nedoporučuje sa
Kritéria hodnotenia žiaka: žiak je schopný postúpiť do 1. ročníka zvládnutou skladbou hranou spamäti, alebo z nôt. Je schopný správne dodržiavať postoj pri hraní a správne dýchať do nástroja. Má zvládnuté základné rytmické prvky	- žiak nespĺňa uvedené predpoklady

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

1. ročník prvá časť, I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela, koordinácia pohybov. Zdokonaľovať prstovú techniku žiaka – ako predpríprava na väčší dychový nástroj alebo altovú a tenorovú zobcovú flautu.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-Poznajú nástroj ,zvládajú zloženie a rozloženie nástroja a základnú údržbu nástroja. -majú osvojené základné návyky pri hre na nástroji(postoj,držanie nástroja,základy reberno-bránicového dýchania. -v rámci artikulácie ovládajú hru tenuto a legato, -rozlišujú hru piano a forte, -zahrajú jednoduchú pieseň spamäti, -interpretujú jednoduché piesne a krátke prednesové skladby so sprievodom klavíra ,príp.duetá.	-Upevňovanie základných návykov a zručnosti(dýchanie reberno-bráničné,držanie nástroja ,postoj ,tvorba kultivovaného plného a čistého tonu) -Zväčšovanie dychovej kapacity pľúc. -Rozširovanie hmatového záberu do ambitu c1-a1. -Hra v celých,polových,štvrt'ových a osminových hodnotách.Hra tenuto a legato. -Správne nasadené tony. -Artikulácia –ukončovanie fráz. -Stupnice C,G,D,F a malý rozklad akordu. -čítanie notového zápisu a aplikácia teoretických poznatkov,nadobudnutých v predmete hudobná nauka primerane k špecifikám nástroja. -Rozvoj melodicko-rytmického cítenia podľa sluchu. -Hra krátkych melodicko-rytmických motívov imitáciou. -Transpozícia motívov podľa sluchu. -Rytmická a intonačná sebakontrola

I. polrok

Stupnice: Cdur

Akordy : T5a obraty

Škola hry na zobcovú flautu- L.Daniel 1diel ..výber 8až 17 lekcií,
Prednesy-2
Duá-2

II. polrok

Stupnice: Fdur

Akordy : T5 a obraty

Škola hry na zobcovú flautu-L.Daniel 1diel-výber 18až 27lekcií
Prednesy-3

Jednoduchá ľudová pieseň

Duá-3

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

L.Daniel : II. diel – 7– 10 lekcí / výber /

Grüber Rudolf – Snadná duettá

Grüber Rudolf – Rozfúkaj sa píšťalôčka

- album prednesových skladieb pre sopránovú zobcovú flautu

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania) :

Jedna prednesová skladba, 1 lekcia stupnica

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

2. ročník prvá časť, I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela, koordinácia pohybov. Zdokonaľovať prstovú techniku žiaka – ako predpríprava na väčší dychový nástroj alebo altovú a tenorovú zobcovú flautu.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Ovládajú zloženie a rozloženie nástroja základnú údržbu, -pracujú na správnych návykoch pri hre na nástroji(postoj, držanie nástroja, základy reberno-bránicového dýchania), -interpretujú jednoduché rytmické útvary - hra v základných rytmických hodnotách(celé, polové, štvrt'ové, osminové noty a pomlčky, -používajú nové hodnoty nôt - štvrt'ová nota s bodkou, polová nota s bodkou, v rámci základných metrických predpisov(2/4,3/4,4/4), -rozpoznávajú nové hudobné tvary 3/8 metre a alla breve,	Prehlbovanie a fixovanie reberno-bránicového dýchania. Práca na zdokonaľovaní kvality tonu a prstovej technike. Rôzne spôsoby artikulácie (tenuto, legato, staccato). -čítanie notového zápisu a aplikáciu teoretických poznatkov, nadobudnutých v predmete hudobná náuka primerane k špecifikám nástroja. Hra stupníc C, G, D, F, B dur, a, e, h, d, g harmonická, melodická malý rozklad akordu so zavedením rozloženého T5. Rozvoj melodicko-rytmického cítenia.

-ovládajú hru stupníc dur a mol do 2 predznamenaní, -zahrajú akordy T5 s rozloženým T5 v tenute a legate, -rozlišujú širšiu dynamickú škálu piano - forte podľa individuálnych schopností žiaka, -hrajú jednoduché piesne v miernejších tempách, -zahrajú jednoduchú pieseň spamäti, -hrajú jednoduché skladby so sprievodom klavíra, príp. v komornom zoskupí	Pestovanie estetického cítenia (tvorba kultivovaného plného čistého tonu). Rozširovanie dynamickej škály piano -forte podľa individuálnych schopností žiaka . Hra motívov a melodických fráz podľa sluchu. Transpozícia motívov a melodických fráz podľa sluchu. Hra spamäti. Jednoduché skladby so sprievodom klavíra, príp. v komornom zoskupení

I. polrok

Stupnice: C dur a mol F dur d mol

Akordy: T5 a obraty aj v legáte

Etudy : Cerha výber 3

Škola hry pre zobcovú flautu L. Daniel 2diel-lekcie-1-5 Ľudové piesne jednoduchých úprav
 –výber 2

Jednoduchá prednesová skladba : 3

Duá 2

II. polrok :

Stupnice: F dur B dur D dur e mol h mol a mol

Akordy: T5 a obraty aj v legáte

Etudy :Cerha- 4

Škola hry pre zobcovú flautu -6-14 lekcíí

Ľudové piesne jednoduchých úprav : 1

Jednoduchá prednesová skladba : 1 -2

Duá- 2

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

L. Daniel : II. diel – 1 – 15 lekcíí / výber /

Cerha - etudy – výber etud

J. Melkovič – Čačky – hračky / prednesové skladby pre zobcovú flautu a klavír/

J. Melkovič – Čo je to ? / duá zobcových flaut a klavír/ - výber

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania) :

Obsah komisionálnej skúšky v prípade kontrahovania: 1 dur a 1 mol stupnica do 2 predznamenáni, 1 etuda a jedna prednesová skladba.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

3. ročník prvá časť, I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-praktizujú zloženie a rozloženie nástroja, základnú údržbu, -ovládajú správne základné návyky pri hre na nástroji(postoj, držanie nástroja , základy reberno-bránicového dýchania), -ovládajú rôzne spôsoby artikulácie tenuto, legato, staccato, -používajú základnú ornamentiku, -hrajú v rozsahu c1-d3, -ovládajú hru stupníc dur a mol do 3 predznamenaní, -zahrajú akordy T5, D7, zm7 tenuto ,legato -pri technických cvičeniach dbajú na čistotu spojov v pomalších aj rýchlejších tempách, -ovládajú základné rytmické útvary-hra v základných rytmických hodnotách(celé, štvrt'ové, polové, osminové a pomlčky), -používajú novú rytmickú hodnotu-šestnástinovú notu aj pomlčku v rámci základných metrických predpisov (2/4,3/4,4/4),	- Hygiena nástroja. - Základné návyky pri hre na nástroj. - Rozvíjanie schopností v oblasti agogiky. - Rôzne spôsoby artikulácie tenuto, legato, staccato. - Základy ornamentiky. - Rozširovanie tonového ambitu v rozsahu c1-d3. - Stupnice dur a mol do 3 predznamenaní. 4 istota spojov. - Rozvíjanie schopnosti hry z listu. -čítanie notového zápisu a aplikácia teoretických poznatkov, nadobudnutých v predmete hudobná náuka primerane k špecifikám nástroja. - Zvládnutie sólových aj komorných skladieb rôznych štýlových období. - Rozpoznávanie intervalov sluchom. - Rozlišovanie jednotlivých tém v ľudových piesňach a malých piesňových formách. - Transpozícia ľudových piesní podľa sluchu.

-používajú nové rytmické prvky-synkopa, bodkovaný rytmus,(hra v polových štvrt'ových osminových a pomlčkách), -dodržujú vedenie jednoduchej melodickej línie-frázovanie, -pri melodických frázach používajú správnu dychovú techniku, -rozlišujú základné dynamické rozdiely piano, mezzoforte, forte	Hra v rámci párnych a nepárnych štvrt'ových a osminových taktov s dôrazom na správne metrické cítenie a prízvuky

I. polrok

Stupnice: C dur a mol D dur G dur A dur e mol fis mol

Akordy: T5 D7 obraty aj legáto a staccate

Etudy :Cerha-výber 6

Škola hry pre zobcovú flautu L. Daniel 2 a 3 diel výber lekcií 15 až 29

Ludové piesne s variáciami : 1

Prednesová skladba : 3

II. polrok :

Stupnice: F dur B dur Es dur d mol g mol

Akordy: T5 D7 obraty legáto staccato

Etudy :Cerha-5

Škola hry pre zobcovú flautu 2 a 3 diel -výber 1 až 10 lekcií

Ludové piesne s variáciami : 1

Prednesová skladba : 2

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

L. Daniel : II. diel – 15 – 29 / výber /

L. Daniel : III. diel – 1 – 10 / výber /

Cerha - etudy – 5 + 5 etud – výber

J.Chr. Pepusch – Album prednesených skladieb pre zobcovú flautu a klavír

J. Melkovič – Čačky – hračky / prednesové skladby pre zobcovú flautu a klavír/

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania) :

Obsah komisionálnej skúšky v prípade kontrahovania: 1 dur a 1 mol stupnica do 3 predznamenaní, 1 etuda a jedna prednesová skladba.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

Žiaci na konci 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu.

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – flautu alebo v komornom zoskupení - ovládajú rôzne spôsoby artikulácie tenuto, legato, staccato, portamento, -používajú nový prvok z oblasti metrorýtmiky -ligatúra, -využívajú hmatový ambit v rozsahu od c1- po es3, -v rámci technických cvičení a jednoduchých barokových skladieb začínajú využívať melodické ozdoby (príraz zhora ,príraz zdola, nátril, mordent, trilok),pomocné hmaty, -ovládajú hru stupníc dur aj mol do 4 predznamenaní, -zahrajú akordy T5, D7, zm7, aj obraty v tenute ,legate, staccate, -rozlišujú základné dynamické rozdiely piano, mezzoforte, forte s prihliadnutím na intonáciu, -poznajú jednoduché piesňové formy ,vedia rozlíšiť jednotlivé témy (vhodná je hra ľudových piesní), -hrajú v rámci štvrt'ových a osminových taktov s prihliadnutím na správne metrické	Dotváranie hry výrazovými prostriedkami :rôzne spôsoby artikulácie (tenuto, legato, portamento, staccato). Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb (príraz zhora ,príraz zdola, nátril, trilok, mordent). Obohatenie techniky hry o škálu pomocných hmatov. -čítanie notového zápisu a aplikácia teoretických poznatkov ,nadobudnutých v predmete hudobná náuka primerane k špecifikám nástroja. Stupnice do 4 predznamenaní dur aj mol (harmonický aj melodický variant)s rozložením T5aj D7 a zm7. Základné a dynamické rozdiely s prihliadnutím na intonáciu. Upevňovanie rytmického cítenia rozlišovaním párneho a nepárneho metra a akcentov. Tvorba kultivovaného plného a čistého tonu. Rozlišovanie výrazových prostriedkov hudby pri hre prednesov rôznych štýlových období. 7. Základné a dynamické rozdiely s prihliadnutím na intonáciu.

cítanie (pochoopenie prízvuku na ťažkej dobe), -zahrajú náročnejšiu skladbu so sprievodom Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách	Upevňovanie rytmického cítania rozlišovaním párneho a nepárneho metra a akcentov. Tvorba kultivovaného plného a čistého tonu. Rozlišovanie výrazových prostriedkov hudby pri hre prednesov rôznych štýlových období

I. polrok :

Stupnice: Durové do 4 #a b

Akordy: T5 a D7 akordy a obraty

Etudy : (technické cvičenia) : Cerha-5čísel

Polyfónia : 1-2

Úpravy ľudových piesní : 1

Prednesová skladba : 1-2 –

L. Daniel škola hry na zobcovej flaute –výber 1 rkví 11-15

Duo-1

II. polrok :

Stupnice: molové do 4 #a b

Akordy: T5 D7 akordy a obraty staccato legato

Etudy : (technické cvičenia) : Cerha-5 čísel

Polyfónia : 1

Úpravy ľudových piesní : 1

Prednesová skladba : 1-2

L. Daniel 3 diel výber 15 až 20

Duo-1

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

L. Daniel : III. diel – 11 – 20 lekcii výber / sopr. zobc. flauta/

Cerha – 16 – 25 lekcii – výber

Klement – Škola hry na altovú zobcovú flaut – etudy 20 – výber

J.Chr. Pepusch – Sonáty výber pre zobcovú flautu a klavír – Loillet

Sonáty pre altovú flautu

Obsah komisionálnych skúšok

1 prednesová skladba, 1- etuda výber a 1 stupnica dur alebo mol podľa výberu

Kritéria hodnotenia žiakov na postupovej komisionálnej skúške

4. ročník prvá časť, I. stupňa základného štúdia

Stupeň výborný - 1	Stupeň chváľitebný - 2	Stupeň uspokojivý - 3	Stupeň neuspokojivý - 4
Žiak s hodnotením výborný zvládol stupnice dur a mol do 4predznamenaní aj akordy a obraty T5 D7 zm7v tenute legate a staccate,odohral čisto a rytmicky v danom tempe etudu správnu intonáciou a dynamikou,prednesová skladba je hraná so sprievodom klavíra pekne čisto rytmicky a dynamicky s rôznymi ozdobami po prípade ak je v barokovom štýle	-žiak s hodnotením chváľitebný odohral stupnice dur aj v mol v nie až tak zvládnutom tempe ,etuda primerane rytmicka s dynamikou.prednesová skladba odohraná so sprievodom klavíra primerane rytmická	-žiak s hodnotením uspokojivý odohrá stupnicu dur po prípade aj mol akord a obraty T5 po nôt,letudu pomaly a prednesovú ľahšiu skladbu	žiak s hodnotením neuspokojivý sa nedoporučuje-nesplňa kritéria.

2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

1. ročník, druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-majú osvojené základné návyky pri hre na nástroji (postoj ,držanie nástroja ,reberno-bránicové dýchanie –vzhl'adom na prechod na väčší typ nástroja- altovú zobcovú flautu, -majú zvládnuté preorientovanie sa na altový nástroj in F(žiaci, ktorí pokračujú v štúdiu hry na sopránovej alebo sopránovej flaute, - ovládajú hru stupníc dur a mol do 2 predznamenaní, -zahrajú akordy T5 s rozloženým T5 v tenute, legate, -zahrajú jednoduché piesne, alebo krátke prednesové skladby so sprievodom klavíra, príp. duetá.	-zahrajú akordy T5 s rozloženým T5 v tenute ,legate, -zahrajú jednoduché piesne ,alebo krátke prednesové skladby so sprievodom klavíra, príp. duetá. Hra krátkych melodicko-rytmických motívov imitáciou. Hra jednoduchých duet ,trií.

I. polrok :

Stupnice: Stupnice durové do 4# b

Akordy: T5 D7 zm7 a obraty tenuto staccato

Etudy : Hošek- výber 2 etud, Cerha -výber 3

Polyfónia :1

Voľný žáner : 1

Prednesová skladba : 2

Duo- 1

II. polrok :

Stupnice: molové do 4# b

Akordy: T5 D7 zm 7 obraty tenuto staccato

Etudy :Hošek výber 3 etúd, Cerha výber -2

Polyfónia :1

Voľný žáner :1

Prednesová skladba : 2

Duo-1

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

L. Daniel : III. diel – 25– 30 lekcíí
 Cerha – etudy – 5 – výber
 Hošek – výber – 5 etud výber
 Loillet – prednesové skladby – pre alt. flautu
 Pepusch – prednesové skladby pre alt. flautu
 Loillet – prednesové skladby – pre sopr. zobc. flautu

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania)

Obsah komisionálnej skúšky v prípade kontrahovania: 1stupnica dur ,1 mol ,malý rozklad akordu, 1 etuda a jedna prednesová skladba

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

2. ročník, druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-praktizujú hru stupníc dur a mol do 3 predznamenaní, -zahrajú akordy T5 s rozloženým T5 v tenute ,legate, -ovládajú nástroj hmatovo a rytmicky, -zahrajú jednoduché prevažne barokové skladby (vzhl'adom na typ nástroja)v miernejších tempách so sprievodom klavíra, prípadne v komornom zoskupení.	Prehlbovanie a fixovanie reberno-bránicového dýchania. Práca na zdokonaľovaní kvality tonu a prstovej technike. Práca na zdokonaľovaní palcovej techniky pri hre tónov vo vyšších registroch. Rôzne spôsoby artikulácie (tenuto, legato, staccato). Hmatový ambit v rozsahu od f1-po g3. Aplikácia teoretických poznatkov ,nadobudnutých v predmete hudobná náuka primerane k špecifikám nástroja.

	Hra stupníc do 3 predznamenaní durové aj molové(harmonická melodická),malý rozklad akordu so zavedením rozloženého T5. V oblasti výrazu práca na tvorivej samostatnosti žiaka s využívaním výrazových prostriedkov. Pestovanie estetického cítenia (tvorba kultivovaného plného a čistého tónu).

I. polrok :

Stupnice: durové

Akordy: akordy a obraty- T5 D7 zm7 -tenuto staccato

Etudy : Hošek, Kopačík -4 výber

Polyfónia : 1

Voľný žáner : 1

Prednesová skladba : 2

Duo -1

II. polrok :

Stupnice: molové

Akordy: akordy a obraty -T5 D7 zm7 tenuto staccato

Etudy : Hošek, Kopačík -4 výber

Polyfónia : 1

Voľný žáner : 1

Prednesová skladba : 2

Duo -2

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

Kopačík , Hošek – etudy výber 8 etudy

L. Daniel : Základy techniky 1 diel – 10 etud – výber

Loillet – 12 sonát pre alt. zobc. flautu - prednesové skladby

Pepusch – 2 sonáty pre alt. zobc. flautu - prednesové skladby + basso

Loillet – 2 sonáty pre alt. zobc. flautu - prednesové skladby

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania) :

Obsah komisionálnej skúšky v prípade kontrahovania: stupnica dur 1 mol malý rozklad, 1 etuda a jedna prednesová skladba.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

3. ročník, druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-praktizujú hru stupníc dur aj mol do 3 predznamenaní, -dokážu zahrať stupnice dur aj mol (harmonickú aj melodickú)do 3predznamenaní.	Prehlbovanie a fixovanie reberno-bránicového dýchania vzhľadom na možnosť prechodu na väčší typ nástroja –tenorový nástroj in C

I. polrok :

Stupnice: dur

Akordy: D7 zm7 T5 obraty v tenute staccate

Etudy : Gariboldi, Kopačik-4

Voľný žáner :1

Prednesová skladba : 2

II. polrok :

Stupnice: molové

Akordy: T5 D7 zm7 obraty v tenute a staccate

Etudy : Gariboldi, Kopáčik -výber 4 etud

Polyfónia : 1

Voľný žáner : 1

Prednesová skladba : 2

Duo- 1

Odporúčaná literatúra a prednesové skladby:

Gariboldi ,Kopačik –

8 - výber etud

Teleman – trio sonáta

Teleman – 6 fantázií pre alt. flautu

Schichkard – 6 sonát pre alt. flautu

Obsah komisionálnych skúšok (napr. v prípade kontrahovania) :

Obsah komisionálnej skúšky v prípade kontrahovania: 1 dur a 1 mol stupnica ,1 etuda a jedna prednesová skladba.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na zobcovej flaute

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

HRA NA NÁSTROJI

4. ročník, druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy: Základy hry na zobcovej flaute môžu zvládnuť už deti od 5 rokov. Hru na zobcovej flaute odporúčajú aj lekári /podporná liečba pri astmatických poruchách/. Dychová hygiena, držanie tela ako aj predpríprava na väčší dychový nástroj, alebo altovú – tenorovú zobcovú flautu

Výkonový štandard	Obsahový štandard

-ovládajú správne držanie nástroja a postavenie rúk a prstov, -majú osvojenú hru stupníc z hľadiska tempa(durové a molové -harmonické aj melodické) do 4 predznamenaní,	Prehlbovanie a fixovanie reberno-bránicového dýchania vzhľadom na možnosť prechodu na väčší typ nástroja -basový nástroj. Pri prechode na basový nástroj viesť žiaka k schopnosti hrať basso.

I. polrok :

Stupnice: durové

Akordy: akordy a obraty v legáte a staccate D7 T5 zm7

Etudy : Gariboldi, Kopáčik -výber 4 etud

Polyfónia : 1

Voľný žáner : 1

Prednesová skladba : 1

II. polrok :

Stupnice: molové

Akordy: akordy a obraty v legáte a staccate T5 D7 zm7

Etudy : Gariboldi, Kopáčik –výber 4 etud

Polyfónia : 1

Voľný žáner :1

Prednesová skladba : 1

Duo -1

Odporúčaná literatúra a prednesové skladba-

Gariboldi ,Kopačik – 8 - výber etud

Teleman – trio sonáta

Teleman – 6 fantázií pre alt. flautu

Schickard – 6 sonát pre alt. flautu

Obsah záverečných absolventských skúšok :

Hodnotenie kritérií žiaka: ..žiak s hodnotením výborný odohrá v tempe dur aj mol stupnicu s akordom a obratmi T5 malý rozklad D7 zm7. 1 etudu celistvo technicky a rytmicky a prednesovú skladbu resp. sonátu so sprievodom klavíra ..žiak a s hodnotením chválitebný odohrá stupnicu dur aj mol aj akord a obraty T5 zm7 D7, 1 etudu s menšími nedostatkami, a prednesovú skladbu so sprievodom klavíra...žiak s hodnotením uspokojivý odohrá stupnicu aspoň dur aj akordy a obraty ,1 etudu s väčšími nedostatkami a jednu pomalšiu primerane ľahšiu prednesovú skladbu. Žiak s hodnotením neuspokojivý sa neodporúča -nesplňa kritéria.

Kritéria hodnotenia žiakov na postupovej komisionálnej skúške

4. ročník druhá časť, I. stupňa základného štúdia

Stupeň výborný - 1	Stupeň chválitebný - 2	Stupeň uspokojivý – 3	Stupeň neuspokojivý - 4
Žiak ovláda poznatky a zručnosti požadované učebnými osnovami dostatočne celistvo, s menšími nedostatkami. Je vytrvalý, usilovný, pracuje primerane svojmu veku prevažne samostatne, tvorivo a pohotovo vo všetkých činnostiach. Samostatne a tvorivo uplatňuje osvojené vedomosti, zručnosti a návyky a úspešne ich rozvíja v individuálnom i skupinovom prejave. Na vyučovanie sa pripravuje systematicky. Jeho prejav je citovo estetický a technicky spoľahlivý, spravidla bez podstatných nedostatkov. Zúčastňuje sa na verejných podujatiach školy i na súťažiach. Má	Žiak ovláda poznatky a zručnosti požadované učebnými osnovami s menšími nedostatkami. Je usilovný, aktívny, samostatný, pohotový, tvorivý. Pracuje primerane svojmu veku prevažne samostatne. Je schopný s pomocou učiteľa využívať zručnosti a návyky v individuálnom aj skupinovom prejave. Príprava na vyučovanie je systematická. Estetické a technické dopracovanie skladieb je veľmi dobré. Naštudované skladby dokáže predviesť na menej závažných podujatiach školy. Má záujem o štúdium v ZUŠ	Žiak ovláda poznatky a zručnosti požadované učebnými osnovami s menšími nedostatkami. Je usilovný, aktívny, samostatný, pohotový, tvorivý. Pracuje primerane svojmu veku prevažne samostatne. Je schopný s pomocou učiteľa využívať zručnosti a návyky v individuálnom aj skupinovom prejave. Príprava na vyučovanie je systematická. Estetické a technické dopracovanie skladieb je veľmi dobré. Naštudované skladby dokáže predviesť na menej závažných podujatiach školy. Má záujem o štúdium v ZUŠ	- žiak nespĺňa uvedené predpoklady

aktívny záujem o hudobné umenie.			

HRA NA PRIEČNEJ FLAUTE

1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Ciele predmetu

Oboznámiť žiaka s nástrojom, jeho vznikom a vývojom. (Opis častí, zloženie nástroja, základná údržba nástroja). Zistiť dispozície žiaka pre hru na priečnej flaute. Dbáť na rozvoj všetkých hudobných schopností, najmä tých, ktoré sú u žiaka menej rozvinuté. Oboznámiť žiaka so základnými technikami hry.

Výchova začiatočníka je prvým a najdôležitejším stupňom vývoja flautistu.

V začiatkoch štúdia venovať pozornosť psychologickým faktorom - prirodzenej túžbe dieťaťa po tvorivosti, hre a improvizácii. Cieľom je najprv prebudiť hudobnú vnímavosť a predstavivosť, potom začať formovať inštrumentálne návyky. Naučiť dieťa hudbu pochopiť a milovať, objaviť jej krásny, bohatý svet. Učebný proces aktivizovať rôznymi formami práce a ich striedaním. Postupovať od živého pozorovania k abstraktnému, od hry podľa sluchu k teoretickým vedomostiam. Takýto komplexný prístup môže rozvinúť aj dosť skromné hudobné či intelektuálne schopnosti dieťaťa.

Rozvíjať emocionálne reakcie, cit pre rytmus, vývin kontroly sluchu aj prostredníctvom interpretácie klavírných skladieb pedagógom.

Zoznamovať sa s notovým písmom, hra podľa nôh.

Komplexne formovať hudobno-interpretáčne myslenie, nadobúdať základ rôznych výrazových prostriedkov.

Plynulá hra v každom zvolenom tempe.

Hudobný materiál

Etudy: G. Gariboldi – Etudy pre začiatočníkov

E. Towarniczki – Výber etud

W. Popp – Denné prstové cvičenia

Chrestomatia - Etudy

Prednesové skladby :

G. F. Händel – Sonata op. 1 č. 2

G. P. Telemann – Sonata in F

J. K. Vaňhal – Sonata č. 2

B. Finger – Sonata

W. A. Mozart – Sonata č. 1

Chrestomatia – Výber skladieb

E. Hradecký – Jazz flute

I. Dibák – Impromptu

Komorná hra

J. B. Loeillet - Triosonáta F dur

J. J. Quantz - Sonata F dur pre 3 flauty

Renesančné piesne pre 3 nástroje

A. Kříž Tance a rondá

a iná vhodná literatúra

Žiaci na konci 1. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
sú oboznámení s históriou nástroja, zvládajú zloženie, rozloženie nástroja a jeho ošetrovaním, pracujú so základmi dychovej techniky (intenzita plynulého nádychu a výdychu), funkciou bránice, majú osvojené základné návyky pri hre na nástroji (postoj, držanie nástroja), v rámci artikulácie ovládajú hru tenuto a legato, praktizujú hru stupníc dur a mol (len harmonické) do 3 predznamenaní, zahrajú akordy T5 - veľký rozklad T5 v tenute, legato,	Osvojovanie základných návykov a zručností pri hre na nástroji (postoj – postavenie hlavy, ramien, rúk, nôh, držanie nástroja – tlakové body: čeľuste a brada, ukazovák ľavej ruky, palec pravej ruky, dýchanie, práca pier a jazyka pri hre na flautu). Zväčšovanie dychovej kapacity pľúc vzhľadom na prechod zo zobcovej na priečnu flautu. Hra tenuto, legato. Prefukovanie oktáv. Hra v celom rozsahu nástroja chromaticky od c1 – po e3.

interpretujú krátke prednesové skladby so sprievodom klavíra, príp. duetá.	Hra stupníc dur a mol (len harmonické) do 3 predznamenaní v zvládnutom rozsahu, T5 - veľký rozklad T5 v tenute, legate. Rozvoj melodicko-rytmického cítenia. Utváranie zvukovej predstavivosti čistého a zvučného flautového tónu.

Obsah postupových skúšok v prípade návrhu na predčasné zaradenie do vyššieho ročníka

1 durová stupnica
2 skladby rôzneho charakteru

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Ciele predmetu

Nadalej osvojovať a rozvíjať správne zručnosti a návyky hry na priečnej flaute. Viest' žiaka k osobitosti prejavu, učiť ho hudobnému vkusu. Motivovať k trpezlivosti, vytrvalosti a disciplíne. Rozvíjať kompetenciu k samostatnému štúdiu. Rozvíjať kantilénu a zmysel pre súhru pomocou sprievodu. Hra z listu.

Osvojovať a rozvíjať základné princípy hry na priečnej flaute. Rozvíjať osobitosť prejavov žiaka, chrániť ho pred vyumelkovaným alebo povrchným spôsobom hry. Vypestovať vôľu, trpezlivosť, disciplínu a nadšenie pre klavírnú hru, záujem o hudbu. Rozvíjať schopnosť k samostatnému štúdiu.

Obsah

Rozvíjať sluchovú sféru ako hlavný prvok hudobného prejavu.

Rozvíjať kantilénu.

Melodické ozdoby - príraz, nátril, obal.

Realizovať vnútornú predstavu.

Nenásilne zväčšovať rozpätie ruky.

Zmysel pre súhru pestovať prostredníctvom komornej hry, hry so sprievodom.

Literatúru z nižších ročníkov použiť na hru z listu.

Základné učivo

Stupnice

Počas celého tohto celku pristúpiť k hraníu durových i molových stupníc. Počet a spôsob hrania volíme podľa dispozícií dieťaťa.

Akordy

Tonický kvintakord s obratmi + malý rozklad.

Hudobný materiál

Etudy:G.Gariboldi – Etudy pre začiatočníkov

E.Towarniczki – Výber etud

W.Popp – Denné prstové cvičenia

Chrestomatia - Etudy

Prednesové skladby :

G.F.Händel – Sonata op.1 č.2

G.P.Telemann – Sonata in F

J.K.Vaňhal – Sonata č.2

B.Finger – Sonata

W.A.Mozart – Sonata č.1

Chrestomatia – Výber skladieb

E.Hradecký – Jazz flute

I.Dibák – Impromptu

Komorná hra

J.B.Loelliet - Triosonáta F dur

J.J.Ouantz - Sonata F dur pre 3 flauty

Renesančné piesne pre 3 nástroje

A.Kříž Tance a rondá

a iná vhodná literatúra

Žiaci na konci 2. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
praktizujú zloženie a rozloženie nástroja, ošetrovanie nástroja,	Upevňovanie základných návykov a zručností pri hre na nástroji (postoj, držanie nástroja, tvorba kultivovaného plného tónu).

ovládajú správne základné návyky pri hre na nástroji (postoj, držanie nástroja, základy reberno-bránicového dýchania – intenzita nádychu, plynulosti a dĺžky výdychu), ovládajú hru stupníc dur a mol (harmonické, melodické) do 4 predznamenaní (harmonické, melodické), zahrajú akordy T5 - veľký rozklad T5, D7, zm7 v tenute, legate, rozlišujú širšiu dynamickú škálu piano - forte podľa individuálnych schopností žiaka, zahrajú jednoduché skladby v miernejších tempách, so sprievodom klavíra, príp. v komornom zoskupení.	Sústavná práca na predlžovaní výdychovej fázy prostredníctvom vydržovaných tónov v zvládnutom rozsahu nástroja. Rozširovanie hmatového ambitu v rozsahu od c1 – po a3. Stabilizovanie hry tenuto, legato. Vyrovňovanie polôh. Zväčšovanie dynamických plôch. Práca jazyka (nasadzovanie a mäkké ukončovanie tónov). Hra stupníc dur a mol (harmonické a melodické) do 4 predznamenaní v zvládnutom rozsahu, T5, D7, zm7 - veľký rozklad v tenute, legate. Aplikovanie nadobudnutých vedomostí v oblasti techniky hry na flaute na vhodne zvolených prednesoch. Pestovanie estetického cítenia (zvuková predstava plného a čistého tónu). Zdokonaľovanie rytmickej súhry a intonácie pri komornej hre / duo, trio, kvarteto/ v kombinácii s inými hudobnými nástrojmi.

Obsah záverečných skúšok

1 stupnica

1 etuda

2 skladby primeranej náročnosti rozličných štýlových období

Kritéria hodnotenia žiakov na záverečných skúškach

4. ročník prvá časť I. stupňa základného štúdia

Stupeň výborný – 1	Stupeň chválitebný – 2	Stupeň uspokojivý - 3	Stupeň neuspokojivý - 4
Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v rýchlejšom tempe, hrané skladby sú výrazovo zrelšie.	Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v pomalšom tempe, Žiak ovláda poznatky a zručnosti požadované učebnými osnovami	Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v pomalom tempe, Žiak má väčšie nedostatky so zvládnutím učebných osnov, potrebuje	Žiak nezvláda požiadavky učebných osnov.

	s menšími nedostatkami.	sústavnú pomoc učiteľa.	

2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ – ISCED 2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Poznámka: Komornú hru alebo hru v súbore alebo v orchestri je možné zaradiť v 1. a 2. ročníku v rámci voliteľných vyučovacích predmetov.

Ciele predmetu

Rozvíjať samostatnosť žiaka, jeho aktivitu a osobnostný prístup k umeniu i hre na priečnej flaute. Zvyšovať nároky na vystihnutie štýlu, nálady i charakteru skladby počas interpretácie a postupne vnášať do hry agogické prvky ako interpretačný prejav vnútorného prežívania skladby. Zdokonaľovať farbu tónu a využívanie dynamickej škály.

Výchovný komplex pedagóga by mal tvoriť ucelený a premyslený systém na seba naväzujúcich postupností. Vytvoriť dokonalú harmonickú vyváženosť medzi sluchovou motorickou sférou. Rozvíjať samostatnosť žiaka a svojou vlastnou aktivitou dbať na pestrosť hodín a neformálnosť vyučovacieho procesu. Podporovať osobnostný prístup žiaka k umeniu, k hre na priečnej flaute.

Obsah

Sledovať sluchovú predstavu skladby.

Zdokonaľovať farebnosť tónu a dynamickú škálu.

Zvyšovať nároky na štýlovosť, charakter a náladu interpretovaných skladieb.

Orientovať žiaka na vnímanie, pochopenie a reprodukciu väčších cyklických foriem.

Upevňovať pasážovú techniku na väčších plochách.

Prehľbiť rytmické cítenie - polyrytmia.

Rozborom skladieb podporiť rozvinutie hudobnej pamäti.

Hra z listu, komorná hra, hra so sprievodom.

Základné učivo

Stupnice

Stupnice durové, molové.

Hudobný materiál

W.Popp Etudy op.413 1.č.

E.Kohler 15 ľahkých cvičení pre flautu op.13 1.č.

F.Tomaszewski Výber etud

N.Platonov Výber etud

Prednesy:

A.Corelli : Gigue

N.Rakov : Scherzino

D.Šostakovič : Valčík

J.G.Tromlitz : Grazioso alla Rondo

F.Chopin : Téma s variáciami

W.A.Mozart : Menuet

a iná vhodná literatúra

Žiaci na konci 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
ovládajú zloženie a rozloženie nástroja, základnú údržbu, majú osvojené kompetencie primerane ich veku a dispozíciám postoj, držanie nástroja, základy reberno-bránicového dýchania), sústreďujú sa na tvorbu kultúrneho tónu a intonácie, aplikujú jednoduché staccato, zdokonaľujú hru melodických ozdôb, pri technických aj melodických cvičeniach dbajú na čistotu spojov v pomalších aj rýchlejších tempách, upevňujú hmatový ambit v rozsahu od c1 po a3 s následným rozširovaním po c4,	Zdokonaľovanie hráčskej techniky (dychovej, tónovej, prstovej techniky). Tvorba kultúrneho tónu a intonácie. Zavádzanie nácviku jednoduchého staccata. Zdokonaľovanie hry melodických ozdôb. Orientácia na čistotu spojov v pomalších aj rýchlejších tempách. Upevňovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 po a3 s následným rozširovaním po c4. Hra stupníc dur a mol (harmonické a melodické) do 4 predznamenaní v zvládnutom rozsahu, T5, D7, zm7- veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate, staccate.

ovládajú hru stupníc dur a mol (harmonické, melodické) do 4 predznamenaní (harmonické, melodické), zahrajú akordy T5 - veľký rozklad T5, D7, zm7 v tenute, legate a obraty po 4 cez 2 oktávy, vedia používať výrazové prostriedky vo väčších dynamických škálach, hrajú náročnejšie skladby so sprievodom klavíra, príp. v komornom zoskupení.	Prehlbovanie vedomostí v oblasti štýlových období. Zväčšovanie dynamických plôch s prihliadnutím na intonáciu a výraz. Riešenie technických problémov podriaďovať hudobnému výrazu a interpretácii skladby. Náročnejšie skladby so sprievodom klavíra, príp. v komornom zoskupení.

Obsah komisionálnych skúšok v prípade návrhu na predčasné zaradenie do vyššieho ročníka

1 durová stupnica a 1 molová stupnica harmonická a melodická

2 skladby rôzneho charakteru

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Poznámka: Komornú hru alebo hru v súbore alebo v orchestri je možné zaradiť v 1. a 2. ročníku v rámci voliteľných vyučovacích predmetov.

Ciele predmetu

Rozvíjať samostatnosť žiaka, jeho aktivitu a osobnostný prístup k umeniu i hre na priečnej flaute. Zvyšovať nároky na vystihnutie štýlu, nálady i charakteru skladby počas interpretácie a postupne vnášať do hry agogické prvky ako interpretačný prejav vnútorného prežívania skladby. Zdokonaľovať farbu tónu a využívanie dynamickej škály.

Cieľom vyučovacieho procesu je zdokonaľovať upevňovať individuálne hudobné schopnosti a zručnosti, prehlbovať vzťah k nástroju, budovať a rozvíjať záujem o hudobné umenie. Cieľom je zvyšovať technické možnosti, dychovú kapacitu, cibriť jemnú motoriku, pracovať na kultúre tónu, intonácii, dynamike, dotvárať výrazové prostriedky. Vytvárať prostredie pre komornú alebo orchestrálnu hru. Cvičiť hudobnú pamäť, zdokonaľovať dvojité jazyky, cibriť melodické ozdoby. Viest' k pravidelnému dennému cvičeniu.

Sústavne pracovať na intenzívnych cvičeniach vydržiavaných tónov v celom rozsahu nástroja, stabilizovať hru tenuto, legato, staccato, pestovať dynamickú škálu, vibráto, zvládať náročnejšie rytmické útvary.

Vyrovnávať flautový register, zlepšovať jemnú motoriku, zdokonaľovať dvojité jazyky, zvládnuť správne frázovanie, poznať základné hudobné názvoslovie, účinkovať v kolektívnych hudobných zoskupeniach.

Zvládnuť hru durových a molových stupníc, akordov /T5,D7.zm7/, obraty akordov, chromatickú stupnicu. Hrať etudy rôznych technických problémov, prednesové skladby rôznych štýlových období.

Učebnú látku prispôbiť schopnostiam technickej úrovni žiaka. Prihliadať na jeho technické, výrazové možnosti a schopnosti. Podporovať iniciatívu žiaka k samostatnej práci. Podporovať záujem o počúvanie hudby a návštevy hudobných podujatí. Naučiť objavovať krásu, radosť a estetický zážitok.

Hudobný materiál

W.Popp Etudy op.413 1.č.

E.Kohler 15 ľahkých cvičení pre flautu op.13 1.č.

F.Tomaszewski Výber etud

N.Platonov Výber etud

Prednesy:

A.Corelli : Gigue

N.Rakov : Scherzino

D.Šostakovič : Valčík

J.G.Tromlitz : Grazioso alla Rondo

F.Chopin : Téma s variáciami

W.A.Mozart : Menuet

Žiaci na konci 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
zdokonaľujú zvukovú predstavivosť čistého a zvučného tónu, prehlbujú nádychovú fázu (pracujú na obsažnom a rýchlom nádychu) a predlžujú výdychovú fázu vzhľadom na hru náročnejších prednesov,	Zdokonaľovanie zvukovej predstavivosti stého a zvučného flautového tónu. Prehlbovanie nádychovej fázy (práca na obsažnom a rýchlom nádychu) a predlžovanie

rozširujú dynamickú škálu– hrou: p f p, f p f. □ovládajú techniku hry jednoduchého staccata, □zavádzajú nácvik dvojitého staccata, upevňujú hmatový ambit v rozsahu od c1 - po c4, majú osvojenú hru stupníc z hľadiska tempa dur a mol (harmonické, melodické) do 4 predznamenaní, zahrajú akordy T5 - veľký rozklad T5, D7, zm7 v tenute, legate, staccate a obraty po 4 cez 2 oktávy, C dur - c mol cez 3 oktávy, ovládajú techniku hry oktáv a intervalových spojov v legate, s rôznou dynamickou plochou, ovládajú tempové označenia, melodické ozdoby a ďalšie výrazové prostriedky, dokážu nadobudnuté technické zručnosti hry aplikovať v hre technických cvičení a prednesových skladieb.	výdychovej fázy vzhľadom na hru náročnejších prednesov. Rozširovanie dynamickej škály – hrou: p f p, f p f. Stabilizovanie techniky hry jednoduchého staccata. Zavádzanie nácviku dvojitého staccata. Upevňovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 - po c4. Aplikácia hudobno-teoretické poznatkov v praxi. Hra stupníc dur a mol (harmonické a melodické), T5, D7, zm7- veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate, staccate v rýchlejších tempách, jednoduchým aj dvojitým jazykom. Technika hry oktáv a intervalových spojov v legate, s rôznou dynamickou plochou. Tempové označenia, melodické ozdoby a ďalšie výrazové prostriedky. Zdokonaľovanie rytmického cítenia hrou náročnejších technických etúd a prednesových skladieb. Rozvíjanie hráčskej techniky v súčinnosti s rozvojom muzikality.

Obsah komisionálnych skúšok v prípade návrhu na predčasné zaradenie do vyššieho ročníka

1 durová stupnica a 1 molová stupnica
 2 skladby rôzneho charakteru

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Ciele predmetu:

Žiak pokračuje v ďalšom vzdelávaní. Priečna flauta sa radí medzi obľúbené profesionálne hudobné nástroje. Je to nástroj so širokým uplatnením v sólovej, komornej, orchestrálnej i populárnej hre. Žiak, ktorý pokračuje v štúdiu možnosť, význam, uplatnenie priečnej flauty v súčasnej kultúrnej hudobnej spoločnosti. Virtuóznym dychovým hudobným nástrojom

rozšíri u žiaka technické predpoklady, muzikalitu, hudobný prednes a vzťah k hudobnému umeniu.

Cieľom vyučovacieho procesu je zdokonaľovať upevňovať individuálne hudobné schopnosti a zručnosti, prehĺbovať vzťah k nástroju, budovať a rozvíjať záujem o hudobné umenie. Cieľom je zvyšovať technické možnosti, dychovú kapacitu, cibriť jemnú motoriku, pracovať na kultúre tónu, intonácii, dynamike, dotvárať výrazové prostriedky. Vytvárať prostredie pre komornú alebo orchestrálnu hru. Cvičiť hudobnú pamäť, zdokonaľovať dvojitý jazyk, cibriť melodické ozdoby. Viest' k pravidelnému dennému cvičeniu.

Sústavne pracovať na intenzívnych cvičeniach vydržiavaných tónov v celom rozsahu nástroja, stabilizovať hru tenuto, legato, staccato, pestovať dynamickú škálu, vibráto, zvládať náročnejšie rytmické útvary.

Vyrovnávať flautový register, zlepšovať jemnú motoriku, zdokonaľovať dvojitý jazyk, zvládnuť správne frázovanie, poznať základné hudobné názvoslovie, účinkovať v kolektívnych hudobných zoskupeniach.

Zvládnuť hru durových a molových stupníc, akordov /T5,D7.zm7/, obraty akordov, chromatickú stupnicu. Hrať etudy rôznych technických problémov, prednesové skladby rôznych štýlových období.

Učebnú látku prispôbiť schopnostiam technickej úrovni žiaka. Prihliadať na jeho technické, výrazové možnosti a schopnosti. Podporovať iniciatívu žiaka k samostatnej práci. Podporovať záujem o počúvanie hudby a návštevy hudobných podujatí. Naučiť objavovať krásu, radosť a estetický zážitok.

Hudobný materiál

W.Popp Etudy op.413 1.č.

E.Kohler 15 ľahkých cvičení pre flautu op.13 1.č.

F.Tomaszewski Výber etud

N.Platonov Výber etud

Prednesy:

A.Corelli : Gigue

N.Rakov : Scherzino

D.Šostakovič : Valčík

J.G.Tromlitz : Grazioso alla Rondo

F.Chopin : Téma s variáciami

W.A.Mozart : Menuet

Žiaci na konci 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
zdokonaľujú kvalitu tónu, kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty hry, ovládajú základy dychovej techniky a zdokonaľujú techniku dýchania (obsažný a rýchly nádych, plynulý výdych), rozširujú dynamickú škálu vo všetkých registroch nástroja, v rámci artikulácie ovládajú hru tenuto a legato, jednoduché aj dvojité staccato, portamento, aplikujú hmatový ambit v rozsahu od c1 - po d4, majú osvojenú hru stupníc dur a mol (harmonické a melodické), s T5, D7, zm7 veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate, staccate, sú schopní zahrať prednesové skladby sólo, alebo so sprievodom klavíra, aplikujú melodické a technické cvičenia podľa výberu pedagóga a individuálnych dispozícií žiaka, dokážu sa zapojiť do komornej alebo súborovej hry.	Zdokonaľovanie kvality tónu (zvuková predstavivosť čistého zvučného flautového tónu), kultivovaného prejavu a intonačnej čistoty hry. Prehľbovanie nádychovej fázy (práca na obsažnom a rýchlom nádychu) a predlžovanie výdychovej fázy vzhľadom na hru náročnejších prednesov. Rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja. Stabilizovanie techniky hry tenuta, legata, jednoduchého a dvojitého staccato, portamenta. Rozširovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 - po d4. Uvedenie hudobno-teoretické poznatkov do praxe. Hra stupníc dur a mol (harmonické a melodické), T5, D7, zm7- veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate, staccate v rýchlejších tempách, jednoduchým aj dvojitým jazykom. Sústredenosť a ekonomický nácvik náročnejších miest (riešenie technických problémov v oblasti rytmu, intonácie, artikulácie). Melodické a technické cvičenia podľa výberu pedagóga a individuálnych dispozícií žiaka. Prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujmy žiaka. Hra v širších dynamických plochách. Komorná a súborová hra.

Obsah komisionálnych skúšok v prípade návrhu na predčasné zaradenie do vyššieho ročníka

- 1 durová stupnica a 1 molová stupnica
- 2 skladby rôzneho charakteru

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*
Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

Ciele predmetu:

Vytvoriť dokonalú harmonickú vyváženosť medzi sluchovou motorickou sférou. Rozvíjať samostatnosť žiaka a svojou vlastnou aktivitou dbať na pestrosť hodín a neformálnosť vyučovacieho procesu. Podporovať osobnostný prístup žiaka k umeniu, k hre na priečnej flaute. Doviesť žiaka k úspešnému ukončeniu štúdia v ZUŠ.

Cieľom vyučovacieho procesu je zdokonaľovať upevňovať individuálne hudobné schopnosti a zručnosti, prehľbovať vzťah k nástroju, budovať a rozvíjať záujem o hudobné umenie. Cieľom je zvyšovať technické možnosti, dychovú kapacitu, cibriť jemnú motoriku, pracovať na kultúre tónu, intonácii, dynamike, dotvárať výrazové prostriedky. Vytvárať prostredie pre komornú alebo orchestrálnu hru. Cvičiť hudobnú pamäť, zdokonaľovať dvojitý jazyk, cibriť melodické ozdoby. Viesť k pravidelnému dennému cvičeniu.

Sústavne pracovať na intenzívnych cvičeniach vydržiavaných tónov v celom rozsahu nástroja, stabilizovať hru tenuto, legato, staccato, pestovať dynamickú škálu, vibráto, zvládať náročnejšie rytmické útvary.

Vyrovnávať flautový register, zlepšovať jemnú motoriku, zdokonaľovať dvojitý jazyk, zvládnuť správne frázovanie, poznať základné hudobné názvoslovie, účinkovať v kolektívnych hudobných zoskupeniach.

Zvládnuť hru durových a molových stupníc, akordov /T5, D7. zm7 /, obraty akordov, chromatickú stupnicu. Hrať etudy rôznych technických problémov, prednesové skladby rôznych štýlových období.

Učebnú látku prispôbiť schopnostiam technickej úrovni žiaka. Prihliadať na jeho technické, výrazové možnosti a schopnosti. Podporovať iniciatívu žiaka k samostatnej práci. Podporovať záujem o počúvanie hudby a návštevy hudobných podujatí. Naučiť objavovať krásu, radosť a estetický zážitok.

Hudobný materiál

W.Popp Etudy op.413 1.č.

E.Kohler 15 ľahkých cvičení pre flautu op.13 1.č.

F.Tomaszewski Výber etud

N.Platonov Výber etud

Prednesy:

A.Corelli : Gigue
 N.Rakov : Scherzino
 D.Šostakovič : Valčík
 J.G.Tromlitz : Grazioso alla Rondo
 F.Chopin : Téma s variáciami
 W.A.Mozart : Menuet

Žiaci na konci 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy:

Výkonový štandard	Obsahový štandard
naďalej zdokonaľujú tónovú stránku hrania dlhých tónov v celom rozsahu nástroja s rôznou dynamickou plochou, pracujú na dolad'ovaní formou hry oktávových spojov, aplikujú hmatový ambit v rozsahu od c1 - po d4, dokážu zahrať stupnice dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľký rozklad a obraty po 4 v rýchlejších tempách v tenute, legate, dvojitom staccate, zahrajú stupnice C dur, Cis dur - c mol, cis mol cez 3 oktávy, majú vytvorení názor na flautový tónový ideál (čistota, plnosť a farebnosť tónu), sú oboznámení so skladbami rôznych štýlov a charakteru, volia si skladby podľa vlastného vkusu alebo podľa odporúčenia učiteľa, vedú kriticky zhodnotiť vlastný výkon a výkony iných, sú schopní samostatne naštudovať rytmicky aj výrazovo náročnejšie etudy a prednesy, dokážu sa zapojiť do komornej alebo súborovej hry.	Skvalitňovanie tónovej stránky pomocou hrania dlhých tónov v celom rozsahu nástroja s rôznou dynamickou plochou. Dolad'ovanie formou hry oktávových spojov. Upevnenie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 - po d4. Aplikácia hudobno-teoretických poznatkov v praxi. Stupnice dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľký rozklad a obraty po 4 v rýchlejších tempách v tenute, legate, dvojitom staccate. Stupnice C dur, Cis dur - c mol, cis mol. Zdokonaľovanie technickej zručnosti aplikovanej pri hre v rámci stupníc, technických cvičení a prednesov. Flautový tónový ideál (čistota, plnosť a farebnosť tónu): M. Moyse – De la sonorite / cvičenia na tvorenie tónu /Philippe Bernold – La Technique d' Embouchure /218 exercices/. Rozvoj kladných postojov k interpretácii hudby hrou sólových aj komorných skladieb v súčinnosti s rozvojom technických, výrazových prostriedkov. Zhodnotenie vlastného výkonu a výkonu iných. Práca na rytmicky aj výrazovo náročnejších etudách a prednesoch. Komorná a súborová hra.

Obsah záverečných skúšok :

2 etudy rôzneho charakteru
1 prednesová skladba

Kritéria hodnotenia žiakov na záverečnej skúške
4. ročník druhá časť I. stupňa základného štúdia

Stupeň výborný - 1	Stupeň chválibečný - 2	Stupeň uspokojivý - 3	Stupeň neuspokojivý - 4
Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v rýchлом tempe, hrané skladby sú výrazovo zrelé. Minimálne raz vystúpi a účinkuje na verejných podujatiach školy a súťažiach.	Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v pomalšom tempe. Žiak ovláda poznatky a zručnosti požadované učebnými osnovami s menšími nedostatkami.	Stupnice, etudy a prednesové skladby vie zahrať v pomalom tempe. Žiak má väčšie nedostatky so zvládnutím učebných osnov, potrebuje sústavnú pomoc učiteľa. V jeho prejave čiastočne chýba muzikalita a estetické cítenie.	Žiak nezvláda požiadavky učebných osnov

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- zdokonaľovať kvalitu tónu, kultivovaný prejav a intonačnú čistotu (zvuková predstavivosť čistého, znelého flautového tónu),
- prehlbovanie nádychovej fázy, (práca na rýchlom nádychu) a predlžovanie výdychovej fázy vzhľadom na stupňujúcu sa náročnosť prednesových skladieb,
- rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja,
- upevňovanie a rozširovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 po d4,
- stabilizovanie techniky jednoduchého a dvojitého staccata pri hre na nástroji,

- hra stupníc dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate a staccate s jednoduchým a dvojitém staccatom v rýchlejšom tempe,
- viesť žiaka k sústredenému a ekonomickému nácviku náročnejších miest v skladbe
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujem žiaka.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 1. ročníka II. stupňa dokážu bez väčších komplikácií nadviazať a prejsť na schopnosti a zručnosti získané na I. stupni základného štúdia a sú schopní ich rozvíjať o ďalšie technické a výrazové prostriedky, ktoré budú uplatňovať v náročnejších skladbách,
- zdokonaľujú základy správnej techniky dýchania, ktorú sú schopní uplatniť aj počas hry na nástroji,
- zvládnu zahrať prednesové skladby sólo, alebo so sprievodom klavíra,
- verejné vystúpenie v rámci polroku v sólovej, komornej prípadne súborovej hre

NOTOVÝ MATERIÁL:

M. Moyse – De la sonorite (cvičenia na tvorbu tónu)

E. Köhler: Op.33/II. zošit

Prednesová literatúra:

Wolfgang Amadeus Mozart – Allegro from Sonata in C major

Johannes Donjon – Pan

Claude Debussy – Syrinx

Cezar Franck – Panis Angelicus

Flute duet, trio, quartet:

Georg Philipp Telemann – Allegro – flute duo

Bernard de la Monnoye – Pat–A–Pan – flute trio

Wolfgang Amadeus Mozart – Adagio from Flute Quartet

Študijný materiál je možné variovať podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- skvalitňovanie tónovej stránky formou dlhých tónov v celom rozsahu nástroja s rôznou intenzitou,
- práca na intonačnej čistote formou hry oktávových spojov, dôležitá zvuková predstavivosť čistého, znelého flautového tónu,
- zdokonaľovanie technickej zručnosti aplikovanej pri hre v rámci stupníc,
- cvičenia zamerané na sekundové, terciové, kvartové a kvintové kroky v rámci technických cvičení a prednesov rôznych štýlových období,
- upevňovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 po d4,
- stabilizovanie techniky jednoduchého a dvojitého staccata pri hre na nástroji,
- rozvíjanie kladného postoja pri interpretácii hudby hrou sólových aj komorných skladieb súčasne s rozvojom technických a výrazových prostriedkov,
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na individualitu a záujem žiaka.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 2. ročníka II. stupňa majú vyprofilovaný svoj záujem o hudobný štýl, ale aj charakter hudby,
- volia si skladby na základe vlastného vkusu ale akceptujú aj odporúčania učiteľa,
- tomu predchádza všeobecný prehľad o skladbách z rôznych štýlov a charakterov
- majú predstavu o čistom, plnom a farebnom tóne flauty,
- dokážu zahrat' durové aj molové stupnice v rýchlejšom tempe (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate a staccate s jednoduchým a dvojitým jazykom,
- vedia kriticky zhodnotiť vlastný výkon a výkon svojich rovesníkov,
- sú schopní samostatne naštudovať rytmicky aj výrazovo náročnejšie etudy a prednesy

NOTOVÝ MATERIÁL:

M. Moyse – De la sonorite (cvičenia na tvorbu tónu)

P. Bernold – La Technique d' Embouchure (218 exercices)

Prednesová literatúra:

G.F.Händel – Presto from Sonata in G minor

G.F.Händel – Allegro from Sonata in G major
L.van Beethoven – Adagio cantabile from flute and piano
L.van Beethoven – Allegretto from Symphony No.7
C.Debussy – Clair de Lune
C.Debussy – Réverie
Flute duet, trio, quartet:
W.A.Mozart – Overture from The Impresario
W.A.Mozart – from The Magic Flute
L.van Beethoven – Allegro com brio
L.van Beethoven – from 12 German Dances G.F.Händel – Largo from Xerxes
C.Debussy – Arabesque No. 1 from Flute and Harp

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži k základnej orientácii učiteľa a na rozvoj sólovej ale aj komornej hre. Je možné ju variovať na základe pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- zdokonaľovanie technickej zručnosti, ktorá je potrebná pri aplikovaní v rámci hry stupníc, technických cvičení a prednesovej literatúry,
- práca na precíznejšej intonačnej čistote s dynamickými odtieňmi,
- kultivovaná tvorba tónu vo všetkých registroch, poloha jazyka pri artikulácii, nasadení a rytmickej presnosti,
- kladný postoj k interpretácii hudby z rôznych štýlových období,
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na individualitu a záujem žiaka,
- preferovanie návštev koncertov a počúvanie kvalitných hudobných nahrávok domácich i zahraničných interpretov, ktoré dopomáhajú k formovaniu správneho hudobného názoru žiaka

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- -žiaci po ukončení 3. ročníka II. stupňa nemajú problém s orientáciou v rámci notového materiálu a v hre z listu,
- sú schopní samostatne zvládnuť nastudovanie prednesovej skladby s potrebnou agogikou, rytmikou, dynamikou a správnym frázovaním,
- vedia prakticky využívať teoretické poznatky získané v predchádzajúcich ročníkoch,
- vedia kriticky zhodnotiť vlastný výkon a odstrániť prípadné nedostatky,
- sú schopní samostatne nastudovať rytmicky aj výrazovo náročnejšie etudy a prednesy

NOTOVÝ MATERIÁL:

M. Moyses – De la sonorite (cvičenia na tvorbu tónu)

P. Bernold – La Technique d' Embouchure (218 exercices)

Prednesová literatúra:

J.S.Bach – Arioso

J.S.Bach – Badinerie

F. Devienne – Rondo

C. Debussy – Syrinx

C. Debussy – The Little Negro

C. Debussy – The Little Shepherd from Children's Corner

M. Ravel – Pavane from Flute and Piano

G. Bizet – Habanera from Carmen

G. Bizet – Prelude from Carmen

Flute duet, trio, quartet:

J.S.Bach – Little Fugue in G minor

J.S.Bach – Andante from Flute trio

J.S.Bach – Sonatina from 2 flute and piano

F. Devienne – Rondo from 2 flute

F. Devienne – Minuetto from 2 flute

Hudobná literatúra predstavuje opäť len základnú orientáciu z množstva diel, ktoré slúžia na rozvoj všetkých vyššie spomenutých atribútov pri hre. Neustále nesmieme zabúdať na individuálny prístup vo VVP na základe pedagogických skúseností a individuálnych dispozícií žiaka pri jej výbere.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*
Časová dotácia: 1,5 hod týždenné

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- stabilizácia po tónovej aj dychovej stránke pri technických cvičeniach ale i v skladbách rôznej obtiažnosti,
- zdokonaľovanie artikulácie – tenuto, legato, staccato, portamento,
- ľahkosť a presnosť pri hre dvojitého a trojitého staccata, súhra prsty – jazyk,
- schopnosť uvoľňovať hrací aparát pri hre etúd a prednesových skladieb v rýchlych tempách (ľahkosť pri hre),
- interpretácia náročnejších skladieb po technickej, tempovej, rytmickej ale aj dynamickej stránke,
- teoretické poznatky nadobudnuté počas celého štúdia v ZUŠ vedieť aplikovať v praxi,
- uplatňovanie získaných technických a výrazových kompetencií pri interpretácii skladieb rôznych štýlových období.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 4. ročníka II. stupňa nemajú problém s orientáciou vo flautovej literatúre,
- sú schopní bez väčších problémov zahrať z listu hudobnú literatúru nižších ročníkov,
- vedia svoje pocity vyjadriť aj prostredníctvom výrazových prostriedkov hudby,
- žiaci sa dokážu zapojiť do komornej alebo súborovej hry,
- vedia zahrať náročnejšie prednesové skladby sólovo alebo so sprievodom iného hudobného nástroja

Záverečná skúška:

- 2 stupnice,
- 2 etudy rôzneho charakteru,
- 1 prednesová skladba.

NOTOVÝ MATERIÁL:

M. Moise – De la sonorite (cvičenia na tvorbu tónu)

P. Bernold – La Technique d' Embouchure (218 exercices)

Prednesová literatúra:

N. Chedeville – Allegro

A. Vivaldi – Allegro from Concerto No.3

W.A.Mozart – Koncert D dur

G. Hüe – Fantázia

J. Demersseman - Petite fantaisie sur le Carnaval de Venise

J. Demersseman – Balladine

J. Demersseman - Air varié

Flute duet, trio, quartet:

N. Chedeville - Pastorale ad libitum from 2 flute

A. Vivaldi – Autumn from 3 flute

Hudobná literatúra, ktorá je odporúčaná v týchto učebných osnovách, slúži k základnej orientácii učiteľa a na rozvoj sólovej ale aj komornej hre. Je možné variovať študijný materiál podľa pedagogických skúseností učiteľa a individuálnych dispozícií žiaka.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- zdokonaľovať kvalitu tónu, kultivovaný prejav a intonačnú čistotu (zvuková predstavivosť čistého, znelého flautového tónu),
- prehlbovanie nádychovej fázy, (práca na rýchlom nádychu) a predlžovanie výdychovej fázy vzhľadom na stupňujúcu sa náročnosť prednesových skladieb,
- rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja,
- upevňovanie a rozširovanie hmatového ambitu u žiaka v rozsahu od c1 po d4 v chromatických a rôznych intervalových krokoch,
- stabilizovanie techniky jednoduchého, dvojitého a trojitého staccata pri hre na nástroji,
- hra stupníc dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľké rozklady a obraty po 4 v tenute, legate a staccate s jednoduchým a dvojitým staccatom v rýchlejšom tempe a v celom rozsahu nástroja.

- viesť žiaka k sústredenému a ekonomickému nácviku náročnejších miest v skladbe
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujem žiaka.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 1. ročníka štúdia pre dospelých dokážu plynule nadviazať a prejsť na schopnosti a zručnosti získané na II. stupni základného štúdia a sú schopní ich rozvíjať o ďalšie technické a výrazové prostriedky, ktoré budú uplatňovať v náročnejších skladbách,
- zdokonaľujú základy správnej techniky dýchania, ktorú sú schopní uplatniť aj počas hry na nástroji,
- zvládnu zahrať prednesové skladby sólovo, so sprievodom klavíra, ale aj v rôznych zoskupeniach,
- verejné vystúpenie v rámci polroku v sólovej, komornej prípadne súborovej hre

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- upevňovať kvalitu tónu, kultivovaný prejav a intonačnú čistotu,
- prehlbovanie nádychovej fázy, predlžovanie výdychovej fázy vzhľadom na stupňujúcu sa náročnosť prednesových skladieb,
- rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja,
- stabilizovanie techniky jednoduchého a dvojitého a trojitého staccata pri hre na nástroji,
- hra stupníc dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľké rozklady a obraty po 3, 4 v tenute, legate a staccate, s jednoduchým a dvojitým staccatom v rýchlejšom tempe,
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujem žiaka.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 2.ročníka štúdia pre dospelých dokážu plynule nadviazať a prejsť na schopnosti a zručnosti získané na II. stupni základného štúdia a sú schopní ich rozvíjať o ďalšie technické a výrazové prostriedky, ktoré budú uplatňovať v náročnejších skladbách,
- zdokonaľujú základy správnej techniky dýchania, ktorú sú schopní uplatniť aj počas hry na nástroji,
- zvládnu zahrať prednesové skladby sólo, alebo so sprievodom klavíra,
- verejné vystúpenie v rámci polroku v sólovej, komornej prípadne súborovej hre

Ročník: Tretí

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- neustále zdokonaľovať kvalitu tónu, kultivovaný prejav a intonačnú čistotu,
- rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja,
- zdokonaľovanie techniky jednoduchého, dvojitého a trojitého staccata pri hre na nástroji rôznymi cvičeniami,
- hra stupníc dur a mol (harmonické, melodické), T5, D7, zm7, veľké rozklady a obraty po 3, 4 v tenute, legate a staccate v rýchlom tempe,
- viesť žiaka k sústredenému a ekonomickému nácviku náročnejších miest v skladbe bez pomoci učiteľa,
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujem žiaka.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 3. ročníka štúdia pre dospelých dokážu plynule nadviazať a prejsť na schopnosti a zručnosti získané na II. stupni základného štúdia a sú schopní ich rozvíjať o ďalšie technické a výrazové prostriedky, ktoré budú uplatňovať v náročnejších skladbách,
- zdokonaľujú základy správnej techniky dýchania, ktorú sú schopní uplatniť aj počas hry na nástroji,

- zvládnu zahrať prednesové skladby sólo, alebo so sprievodom klavíra,
- verejné vystúpenie v rámci polroku v sólovej, komornej prípadne súborovej hre,

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na priečnej flaute*

Časová dotácia: *1,5 hod týždenné*

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- upevňovať získané skúsenosti a návyky po tónovej, dychovej a výrazovej stránke, jednoduché, dvojité a trojité staccato a jeho ľahkosť pri vyjadrovaní,
- rozširovanie dynamickej škály vo všetkých registroch nástroja,
- viesť žiaka k sústredenému a ekonomickému nácviku náročnejších miest v skladbe,
- možnosť improvizácie alebo vlastnej predstavivosti pri hre kadencií,
- prednesové skladby podľa výberu pedagóga s prihliadnutím na záujem žiaka

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

- žiaci po ukončení 4. ročníka štúdia pre dospelých dokážu plynule nadviazať a prejsť na schopnosti a zručnosti získané na II. stupni základného štúdia a sú schopní ich rozvíjať o ďalšie technické a výrazové prostriedky, ktoré budú uplatňovať v náročnejších skladbách,
- zdokonaľujú základy správnej techniky dýchania, ktorú sú schopní uplatniť aj počas hry na nástroji,
- zvládnu zahrať prednesové skladby sólo, alebo so sprievodom klavíra,
- verejné vystúpenie v rámci polroku v sólovej, komornej prípadne súborovej hre.

Záverečná skúška:

- 2 stupnice,
- 2 etudy rôzneho charakteru,
- 1 prednesová skladba.

HUDOBNÝ ODBOR – SPEVÁCKE ODDELENIE
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Spev

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Spev je oddávna najprirodzenejším hudobným prejavom človeka. Vyučovanie spevu buduje v žiakoch hudobnú predstavivosť, rozvíja ich všeobecnú hudobnosť, kladie základné spevácke návyky. Úspech na vyučovacom procese však nespočíva len v krásnom hlasovom potenciály, ale i v technike spevu, v dokonalom ovládaní svojho hlasu a vo výrazovom podaní spievaného diela. Kultivovaný spevácky prejav sa uplatňuje vo vokálnej hudbe všetkých štýlových období a žánrov, v skladbách sólových, komorných a zborových. Individuálne vyučovanie spevu dáva pedagógovi možnosť dosiahnuť požadované výsledky za predpokladu, že vyučovacie hodiny budú v pravidelných intervaloch a vzájomnej spolupráci s rodičmi. Keďže spevácke dispozície žiakov sa rozvíjajú individuálne, je možné do prvého stupňa zaradiť podľa vyspelosti aj starších začiatočníkov s tým, že v priebehu štúdia si doplnia potrebné návyky a vedomosti z nižších ročníkov. Vhodný výber materiálu pre spev podporuje vzťah a vzostupnosť technického ovládania hlasového orgánu.

CIELE

Cieľom výučby v 1. ročníku je vzbudiť záujem žiaka o spev ako prostriedok hudobného vyjadrovania, viesť žiaka k tomu, aby chápal hudobný a slovný obsah spievaných piesní. Je

dôležité sústavne dbať na správny postoj pri speve, ktorý ovplyvňuje nielen estetickú, ale aj technickú stránku spevu. Súčasne rozvíjať intonačné a rytmické cítenie na úrovni žiaka, ktorá zodpovedá jeho veku a vyspelosti. Dbáme na vytváranie správnych speváckych návykov (dych, rezonancia, artikulácia). Od začiatku treba upriamiť prácu pedagóga na rozvíjanie zmyslu pre kantilénu pri zachovaní prirodzeného detského prejavu - nenásilná tvorba kultivovaného tónu. Sústavne rozvíjať hudobnú pamäť, pripravovať spev s inštrumentálnym sprievodom.

OBSAH

- správne a prirodzené držanie tela pri speve
- pokojné a hlboké dýchanie bránicou, dodržiavanie troch fáz dychu: nádych, zadržanie, výdych
- uvoľňovanie brady s funkčným ovládaním úst ako predpoklad pre správnu vokalizáciu
- mäkké a opreté nasadenie tónu
- spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu 5 – 6 tónov, podľa dispozícií žiaka do jednej oktávy, používať vzostupné cvičenia, neskoršie cvičenie nahor i nadol

KOMPETENCIE

- príprava kantilény – vyrovnanie všetkých vokálov na jednom tóne v strednej hlasovej polohe, navodenie hlavového tónu (pomocou ľahkého brumenda zhora a prechodom na hlásku „m“)
- spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou
- cvičenie spievania spamäti
- cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti
- študijné úlohy treba precvičovať v nadväznosti na prebraných piesňach
- interpretácia jednoduchých melodicko-rytmických hlasových cvičení podľa individuálnych dispozícií žiaka

VÝSTUPY

Fixácia a osvojenie si látky určenej pre 1. ročník – základné spevácke návyky (postoj, dych, ovládanie rečového aparátu). Aspoň jedno vystúpenie na triednych alebo interných koncertoch ročne. Schopnosť interpretovať jednoduché detské piesne ľudového charakteru

alebo umelé detské piesne spamäti so sprievodom nástroja. Ročníková prehrávka - dve piesne kontrastného charakteru.

Hudobná literatúra:

K. Lapšanská: Do, re, mi, fa

H. Repássyová – M.Šimko: Spievajže si, spievaj

L. Burlas: Deti z nášho domu

D. Kardoš: Pomôžeme slávikovi pre spev a klavír

Š. Kantor: Piesne pre najmenších

B. Chládková – J.Snížková: Šlabikár začínajúceho speváčika

Výber literatúry je informačný s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk a spôsobu práce pedagógov.

Ročník: Druhý

Zameranie: Spev

Časová dotácia: 1,5 hodina týždenne

CIELE

Cieľom vyučovania žiakov 2. ročníka je prehľbovať a obohacovať technické a výrazové schopnosti, postupne rozširovať možnosti spontánneho hudobného prejavu žiaka. Zdokonaľovať spievanie kantilény a postupne rozširovať hlasový rozsah do jednej oktávy. Neustále rozvíjať záujem žiaka o spev ako prostriedok hudobného vyjadrovania, viesť žiaka k tomu, aby chápal hudobný a slovný obsah spievaných piesní rozličného obsahu a nálad. Je dôležité sústavne dbať na správny postoj pri speve, ktorý ovplyvňuje nielen estetickú, ale aj technickú stránku spevu. Sústavne rozvíjať intonačné a rytmické cítenie na úrovni žiaka, ktorá zodpovedá jeho veku a vyspelosti, rozvíjať žiakovu pamäť a pripravovať ho na spievanie elementárneho dvojhlasu. Dbáme na vytváranie správnych speváckych návykov osvojených v prvom ročníku (dych, rezonancia, artikulácia). Od začiatku treba upriamiť prácu pedagóga na rozvíjanie zmyslu pre kantilénu pri zachovaní prirodzeného detského prejavu - nenásilná tvorba

kultivovaného tónu. Sústavne rozvíjať hudobnú pamäť, pripravovať spev s inštrumentálnym sprievodom.

OBSAH

- správne a prirodzené držanie tela pri speve
- pokojné a hlboké dýchanie bránicou – dodržiavanie troch fáz dychu: nádych, zadržanie, výdych
- uvoľňovanie brady s funkčným ovládaním úst ako predpoklad pre správnu vokalizáciu
- mäkké a opreté nasadenie tónu
- spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu do 8 tónov podľa dispozícií žiaka, p – mf – používať vzostupné cvičenia, neskoršie cvičenie nahor a nadol
- spojiť a zvukovo vyrovnáť vokály pri zachovaní zásad správnej speváckej výslovnosti

KOMPETENCIE

- príprava kantilény – vyrovnanie všetkých vokálov na jednom tóne v strednej hlasovej polohe
- navodenie hlavového tónu (pomocou ľahkého brumenda zhora a prechodom na hlásku „m“)
- spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou, cvičenie spievania spamäti, cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti
- študijné úlohy precvičovať v nadväznosti na prebraných piesňach.
- interpretácia jednoduchých melodicko-rytmických hlasových cvičení podľa individuálnych dispozícií žiaka, postupne zvyšovať náročnosť cvičení z prvého ročníka, pozvoľný prechod z typu dýchania bránicového na typ rebrovo - bránicový

VÝSTUPY

Fixácia a osvojenie si látky určenej pre 2. ročník – základné spevácke návyky (postoj, dych, ovládanie rečového aparátu). Cieľom vyučovacieho procesu je aspoň raz do pol roka vystúpenie na triednych alebo interných koncertoch.

Schopnosť interpretovať jednoduché detské piesne ľudového charakteru alebo umelé detské piesne spamäti so sprievodom nástroja. Ročníková prehrávka - dve piesne kontrastného charakteru.

Hudobná literatúra:

K. Lapšanská: Do, re, mi, fa

H. Repássyová – M.Šimko: Spievajte si, spievajte

D.Kardoš: Pomôžeme slávikovi pre spev a klavír

O. Ferenczy: Spievaná abeceda

T. Frešo: Stupnica piesní

B. Felix: Spievame v rytme

Výber literatúry je informačný s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk a spôsobu práce pedagógov.

Ročník: Tretí

Zameranie: Spev

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Utvrďovať a ďalej rozvíjať elementárne spevácke návyky a schopnosti žiaka a vytvoriť základ pre to, aby ich mohol podľa svojich schopností a záujmov uplatniť vo svojej ďalšej orientácii zameranej na hudobnú prax v speváckych zboroch alebo v prehĺbenej príprave pre sólový spev (rozšírené štúdium). Opakovane v náročných variáciách precvičovať všetky dosiaľ prebraté technické a výrazové prvky a ich zvládnutie spájať s uvedenou hudobnou predstavou a teoretickými poznatkami primeranými vekovému stupňu žiaka. Dbáť na uvedomené vedenie kantilény, rozširovať dynamickú a agogickú škálu prednesu. Viest' žiaka na uvedomené štúdium piesní spamäti, zdokonaľovať a upevňovať jeho schopnosti na dvojhlasom speve i s inštrumentálnym sprievodom.

OBSAH

- správne a prirodzené držanie tela pri speve, príprava reberno-bránicového dýchania, podľa individuálnych schopností žiaka
- uvedomenie spojovať a zvukovo vyrovnávať vokály pri zachovaní zásad správnej výslovnosti
- sústavne dbať na funkčné, prirodzené a pohotové ovládanie rečových orgánov
- navodenie hlavového tónu pomocou ľahkého brumenda zhora a prechodom na hlásku „m“
- cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti
- rozšíriť dynamickú a agogickú škálu
- spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu 5 - 6 tónov, podľa dispozície žiaka do jednej oktávy, využívanie dynamických kontrastov, agogika
- rozvíjať zmysel pre kantilénu
- prebúdzajú vlastnú emocionalitu žiaka pri interpretácii 8-10 piesní s klavírnym sprievodom

KOMPETENCIE

- schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou
- cvičenie spievania spamäti
- zvládnuť interpretáciu jednoduchých melodicko-rytmických hlasových cvičení podľa individuálnych dispozícií žiaka
- súhra s inštrumentálnym sprievodom

VÝSTUPY

Schopnosť interpretovať detské piesne ľudového charakteru alebo umelé detské piesne spamäti, so sprievodom nástroja. Vystúpenie na triednych alebo interných koncertoch najmenej dvakrát ročne.

Hudobná literatúra:

B. Felix:	Spievame v rytme
V. Novák :	25 slovenských ľudových piesní
L. Daniel:	Píšťalôčka moja
K. Lapšanská:	Do, re, mi, fa
Š. Kantor:	Piesne pre najmenších
H. Répassyová – M. Šimko:	Spievajte si, spievajte
A. Moyzes:	Detské pesničky
D. Kardoš:	Pomôžeme slávikovi
T. Frešo:	Stupnica piesní, Detským srdciam
M. Novák:	Dobre je nám
O. Ferenczy:	Spievaná abeceda
B. Brožová:	Album detských piesní

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk a práce jednotlivých pedagógov.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Spev*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Spev je oddávna najprirodzenejším hudobným prejavom človeka. Spevnosť je meradlom hudobnosti národa a bohatstvo ľudových piesní je základom hudobnej kultúry. Kultivovaný spevácky prejav sa uplatňuje vo vokálnej hudbe všetkých štýlových období a žánrov, v skladbách sólových, komorných i zborových. Predmet spev, má žiaka viesť k postupnému dokonalému ovládaniu všetkých technických zložiek, to všetko sa však musí prelínať s prebudením tvorivej fantázie a zmyslu pre samostatný umelecký prejav žiaka. Individuálne vyučovanie spevu dáva pedagógovi možnosť dosiahnuť požadovaných výsledkov za predpokladu, že vyučovacie hodiny budú v pravidelných intervaloch. Keďže spevácke dispozície žiakov sa rozvíjajú individuálne, je možné do tohto stupňa zaradiť podľa vyspelosti

aj starších začiatočníkov s tým, že v priebehu štúdia si doplnia potrebné návyky a vedomosti z nižších ročníkov.

CIELE

Nadviazať na získané vedomosti z predchádzajúcich ročníkov a rozširovať ich o ďalšie technické prvky, potrebné na zvládnutie náročnejších ľudových a umelých piesní.

Opakovane v náročných variáciách precvičovať všetky dosiaľ prebraté technické a výrazové prvky a ich zvládnutie spojovať s uvedomelou hudobnou predstavou a teoretickými poznatkami primeranými veku žiaka. Dbáť na uvedomelé vedenie kantilény, rozširovať dynamickú a agogickú škálu prednesu. Viest' žiaka k štúdiu piesní spamäti, zdokonaľovať a upevňovať jeho schopnosti v dvojhlasom speve i s inštrumentálnym sprievodom. Rozvíjať pohotovosť a schopnosť samostatného štúdia, aby žiak mohol sám postupne poznávať hudobnú literatúru.

OBSAH

- Zdokonaľovať rebrovo-bránicové dýchanie, uvedomelé budovanie dychovej opory
- Spojovať a zvukovo vyrovnávať vokály pri zachovaní zásad správnej výslovnosti
- Dbáť na funkčné, prirodzené a pohotové ovládanie rečových orgánov
- Navodenie hlavového tónu pomocou ľahkého brumenda zhora a prechodom na hlásku „m“
- Cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti
- Rozšíriť dynamickú a agogickú škálu
- Spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu 8 tónov, podľa dispozície žiaka, do jednej oktávy mf až pp, minimálne 8-10 piesní
- Odsadiť na jeden dych - hlasové cvičenia v rozsahu oktávy, používanie legáta
- Cvičenia plynulej kantilény na rozmanitých melódiách

KOMPETENCIE

- Schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu a aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- Spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou
- Cvičenie spievania spamäti
- Zvládnuť interpretáciu jednoduchých melodicko-rytmických hlasových cvičení – podľa individuálnych dispozícií žiaka
- Prebúdzaním vlastnú emocionálnosť žiaka pri interpretácii piesne – adekvátne k jej obsahu
- Súhra s inštrumentálnym sprievodom
Piesne rôzneho charakteru a žánru

VÝSTUPY

Fixácia a osvojenie si látky určenej pre 4. ročník – základné spevácke návyky (postoj, dych, ovládanie rečového aparátu).

Schopnosť interpretovať detské piesne ľudového charakteru alebo umelé detské piesne spamäti, so sprievodom nástroja.

Vystúpenie na triednych alebo interných koncertoch najmenej dvakrát ročne.

Záverečná skúška: 2 piesne rozličného charakteru a rôznych skladateľov
2 technika – K. Lapšanská: Vokalizy č. 1 – 10 podľa výberu

Hudobná literatúra:

V. Novák:	25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)
P. Cón:	Slovenské ľudové piesne II. (Stredné Slovensko)
B. Felix:	Spievame v rytme
A. Moyzes:	Detské pesničky
T. Frešo:	Stupnica piesní, Detským srdciam
M. Novák:	Dobre je nám
B. Brožová:	Album detských piesní
M. Sch. Trnavský:	Slovenské národné piesne I – V.
V. F. Bystrý:	1000 slovenských piesní
A. Korínska:	Piesne pre výchovu spevákov

J. Kříčka: Zvířátka

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk nových vydání a práce jednotlivých pedagógov.

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho vzdelania v predmete spev by mal získané vedomosti z predchádzajúcich ročníkov rozšíriť o ďalšie technické prvky, potrebné na zvládnutie ľudových a umelých piesní.

Absolvent by mal vedieť zachovať si ľahkosť a prirodzenosť hlasového prejavu, dbať na prednes, prejav a dynamiku interpretovaných piesní.

2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHAREKTERISTKA PREDMETU:

Spev je oddávna najprirodzenejším hudobným prejavom človeka. Spevnosť je meradlom hudobnosti národa a bohatstvo ľudových piesní je dokladom a základom hudobnej kultúry. Kultivovaný spevácky prejav sa uplatňuje vo vokálnej hudbe všetkých štýlových období a žánrov, v skladbách sólových, komorných i zborových. Predmet spev má žiaka viesť k postupnému dokonalému ovládaniu všetkých technických zložiek, avšak to všetko sa musí prelínať s prebudením jeho tvorivej fantázie a zmyslu pre samostatný umelecký prejav. Individuálne vyučovanie spevu dáva pedagógovi možnosť dosiahnuť požadovaných výsledkov za predpokladu, že vyučovacie hodiny budú v pravidelných intervaloch. Keďže spevácke

dispozície žiakov sa rozvíjajú individuálne, je možné do tohto stupňa zaradiť podľa vyspelosti aj starších začiatočníkov s tým, že v priebehu štúdia si doplnia potrebné návyky a vedomosti z nižších ročníkov.

CIELE:

Cieľom štúdia spevu v 2. časti 1. stupňa základného štúdia ZUŠ, je v kontinuite nadviazať na úroveň výsledkov žiakových schopností získaných v prvej časti základného štúdia. Zdokonaľovať a upevňovať správne spevácke návyky, funkcie hlasového a dychového ústrojenstva a speváckej techniky. Rozvíjať ovládanie rezonancie, vyrovnávanie registrov v celom hlasovom rozsahu. Zameriť sa na výber študijných prvkov, ktoré svojou náročnosťou zodpovedajú technickej vyspelosti žiaka, s prihliadaním na obdobie mutácie. Tomuto cieľu treba podriaďiť výber technických a prednesových skladieb. Pokračovať v štúdiu a viesť žiaka k štúdiu piesní spamäti. Ďalej pokračovať vo vedení kantilény, rozširovať agogickú a dynamickú škálu prednesu. Opakovane v náročných variáciách precvičovať všetky dosiaľ prebraté technické a výrazové prvky a ich zvládnutie spájať s uvedomelou hudobnou predstavou a teoretickými poznatkami. Rozvíjať pohotovosť a schopnosť samostatného štúdia, aby žiak sám vyhľadával a postupne spoznával piesňovú literatúru.

OBSAH

- fixácia látky z primárneho stupňa základného štúdia - základné spevácke návyky (postoj, dych, ovládanie rečového aparátu)
- zdokonaľovanie reberno-bránicového dýchania a uvedomelé budovanie dychovej opory
- spájať a zvukovo vyrovnávať vokály pri zachovaní zásad správnej výslovnosti
- sústavne dbať na prirodzené a pohotovosť ovládanie rečových orgánov
- zameriť sa na cvičenia na predchádzanie mutačných šelestov a hlasových zlomov: príprava staccata v pomalom tempe v strednej hlasovej polohe, brumendo s nasadením zhora, príprava mezza di voce v primeranej dynamike na zdokonaľovanie dychovej opory
- cvičenie intonačnej, rytmickej a harmonickej predstavivosti
- rozširovanie dynamickej a agogickej škály
- spev v strednej hlasovej polohe, stupnice nadol a rozložený kvintakord v rozsahu oktávy
- cvičenie plynulej kantilény na rozmanitých melódiách

- postupné zdokonaľovanie stavby hlasu - uplatňovať cvičenia na uvoľňovanie rečových orgánov (spodná čeľusť), zdokonaľovanie artikulácie - dbať na zreteľnú výslovnosť spoluhlások
- dodržiavanie hlasovej hygieny
- interpretujú spamäti 8-10 piesní so sprievodom klavíra

KOMPETENCIE

- schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou
- spievanie spamäti
- interpretácia jednoduchých melodicko-rytmických hlasových cvičení – podľa individuálnych dispozícií žiaka
- vyrovnávať hlas v celej hlasovej polohe na základe voix mixtu, plynulá kantiléna, správna hudobná predstava, ovládanie frázovania, prízvukov, zmeny temp.
- rozširovať hudobný rozhľad žiaka hudobným materiálom, primeraný jeho veku a schopnostiam

VÝSTUPY

Verejné vystúpenie na podujatiach školy a triedy najmenej dvakrát ročne. Schopnosť interpretovať detské piesne ľudového charakteru alebo umelé detské piesne spamäti a so sprievodom nástroja.

Odporúčaná literatúra:

V. Novák : 25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)

G. Concone: 25 hlasových cvičení (výber)

V. Novák : 25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)

P. Cón: Slovenské ľudové piesne I.(Západné Slovensko)

Slovenské ľudové piesne II. (Stredné Slovensko)

Slovenské ľudové piesne III. (Východné Slovensko)

T. Frešo: Stupnica piesní, Detským srdciam

M. Novák:	Dobre je nám
B. Brožová:	Album detských piesní
M. Sch. Trnavský:	Slovenské národné piesne I. – V.
V. F. Bystrý:	1000 slovenských piesní
A. Korínska:	Piesne pre výchovu spevákov
J. Kříčka:	Zvířátka
V. Trojan:	České a slovenské lidové písne
E. Suchoň:	Štyri ľudové piesne
R. Schumann:	Detské piesne

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk autorov a vydavateľov a individuálnej práce pedagóga.

Ročník: Druhý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Žiak má počas štúdia v druhom ročníku dosiahnuť také schopnosti, ktoré mu umožnia realizovať jeho hudobnú predstavivosť pri speváckom prejave. Dbáme na rozvoj primeranej technickej vyspelosti a kultivovanosť hudobného prejavu. Postupne učíme žiaka rozlišovať hlavné zásady pri interpretácii piesní rozmanitých žánrov a štýlov v sólovom a komornom speve. Viest' žiaka k samostatnému štúdiu a vzbudzovať jeho záujem o hudobnú literatúru. Prihliadať na možné problémy, ktoré prináša mutačné obdobie žiaka.

OBSAH

- zdokonaľovať reberno–bránicové dýchanie, uvedomelé budovanie dychovej opory
- spojovať a zvukovo vyrovnávať vokály pri zachovaní zásad správnej výslovnosti
- sústavne dbať na funkčné, prirodzené a pohotové ovládanie rečových orgánov
- cvičenia na predchádzanie mutačných šelestov a hlasových zlomov: príprava staccata v pomalom tempe v strednej hlasovej polohe, brumendo s nasadením zhora

- príprava mezza di voce v primeranej dynamike na zdokonaľovanie dychovej opory
- rozširovanie dynamickej a agogickej škály
- cvičenie plynulej kantilény na rozmanitých melódiách
- postupné zdokonaľovanie a rozširovanie stavby hlasu, uplatňovať cvičenia na uvoľňovanie rečových orgánov (spodná čeľusť)
- zdokonaľovať spevácku artikuláciu, dbať na zreteľnú výslovnosť spoluhlások
- vyrovňovanie vokálov a ich spájanie zo zreteľne vyslovovanými spoluhláskami
- na melodických modeloch uplatňovať kombináciu ľubovoľných slabík
- fixácia učebnej látky z 1. ročníka – základné spevácke návyky (postoj, dych, ovládanie rečového aparátu)
- 8-10 piesní ľudových, umelých so sprievodom klavíra - rôznych skladateľov a rôzneho obdobia

KOMPETENCIE

- spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu oktávy, zostupné stupnice v rozsahu oktávy, rozložený kvintakord v rozsahu oktávy
- žiak získal prirodzenú schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu s aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- vie spájať notový zápis s hudobnou predstavou
- cvičenie spieva spamäti
- zvláda interpretáciu mierne zložitých melodicko-rytmických hlasových cvičení – podľa svojich daností
- žiak vie spievať nenásilne v celom hlasovom rozsahu vyrovnane bez hlasového zlomu
- používať správnu, svojmu hlasu primeranú dynamiku
- žiak má schopnosť interpretovať náročnejšie piesne ľubovoľného charakteru spamäti so sprievodom nástroja
- štúdium skladieb rôzneho štýlu a žánru

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na triednych, interných alebo verejných koncertoch ako sólista s klavírnym sprievodom alebo ako súčasť komorného zoskupenia alebo zboru.

Odporúčaná literatúra:

G. Concone:	25 hlasových cvičení (výber)
V. Novák:	25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)
M. Sch. Trnavský:	Slovenské národné piesne I – V.
V. F. Bystrý:	1000 slovenských piesní
A. Korínska:	Piesne pre výchovu spevákov
J. Kříčka:	Zvířátka
V. Trojan:	České a slovenské lidové písne
E. Suchoň:	Štyri ľudové piesne
M. Lichard:	Jonášové piesne
K. Lapšanská:	Venček piesní
J. Krčmeryová:	Taliansky barok
J. Krčmeryová:	Zborník klasických piesní
K. Leiss:	Árie Antiche
H. Répassyová a M. Šamko:	Mladým spevákom
P. Krška:	Ľudové piesne I. diel
R. Schumann:	Detské piesne
N. Vaccai:	Praktická škola italského spevu

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk autorov a vydavateľov a individuálnej práce pedagóga.

Ročník: Tretí

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z druhého ročníka, rozvíjať muzikalitu žiaka a vypracovávať skladby po výrazovej a dynamickej stránke.

OBSAH

- vedomé podporovanie tónu
- spievanie v hlasovej rezonancii a jej rozvíjanie
- technické cvičenie: dychové cvičenia brumendo (nadol)
- technické cvičenia obsahujúce interval tercie v rôznych obmenách, na rôzne vokály, rozložené akordy, spájanie intervalov
- nácvik 8 ľudových - umelých piesní s klavírnym sprievodom, piesní rôzneho charakteru popri technickej stránke sa zamerať aj na výrazovú stránku piesne
- pracovať na tvorbe zvonivého tónu a na priereznosti hlasu v priestore
- tvoriť mäkký, ale dychom podopretý tón, postupne vyrovnávať vokály a zväčšovať rozsah spievaných skladieb smerom nahor aj nadol

KOMPETENCIE

- žiak dokáže interpretovať piesne s vedomou dychovou podporou, s voľným a mäkkým nasadením
- vie spájať notový zápis s hudobnou predstavou
- plynulý prechod zo strednej polohy do vyššej
- interpretovať piesne v rozsahu od malé h po f2 podľa hlasovej propozície žiaka v hlasovej rezonancii na vedomej dychovej opore
- žiak dokáže interpretovať náročnejšie piesne ľubovoľného charakteru spamäti, so sprievodom nástroja alebo s iným zložením hudobných nástrojov

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na triednych, interných alebo verejných koncertoch ako sólista, s klavírnym sprievodom alebo ako súčasť komorného zoskupenia alebo zboru.

Odporúčaná literatúra:

- G. Concone: 25 hlasových cvičení (výber)
M. S. Trnavský: Slovenská národná pieseň I. – V.

V. Brožová:	Album detských piesní
L. Repišťová:	Moje piesne
P. Krška:	Ľudové piesne I. a II. diel
M. Rebassyová:	Mladým spevákom
M. Lichard:	Jonášove piesne
K. Lapšanská:	Venček piesní
J. Cikker:	Päť piesní
J. Krička:	Zvieratká
V. Trojan:	České a Slovenské ľudové piesne
F. Sládek:	Náš poklad
J. Krčmeryová:	Zborník klasických piesní
	Romantické piesne
	Piesne piatich storočí
	Taliansky barok
R. Schumann:	Detské piesne
N. Vaccai:	Praktická škola italského spevu

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *spev*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov, rozvíjať muzikalitu žiaka, vypracovávať skladby po výrazovej a dynamickej stránke a pripraviť absolventský koncert.

OBSAH

- vedomé podporovanie tónu
- spievanie v hlasovej rezonancii a jej rozvíjanie
- technické cvičenie: dychové cvičenia *brumendo* (nadol)
- technické cvičenia obsahujúce interval tercie v rôznych obmenách, na rôzne vokály, rozložené akordy, spájanie intervalov
- nácvik ľudových - umelých piesní s klavírnym sprievodom, piesní rôzneho charakteru popri technickej stránke sa zamerať aj na výrazovú stránku piesne

- pracovať na tvorbe zvonivého tónu a na prieraznosti hlasu v priestore
- tvoriť mäkký, ale dychom podopretý tón, postupne vyrovnávať vokály a zväčšovať rozsah spievaných skladieb smerom nahor aj nadol

KOMPETENCIE

- žiak dokáže interpretovať piesne s vedomou dychovou podporou, s voľným a mäkkým nasadením
- vie spájať notový zápis s hudobnou predstavou
- plynulý prechod zo strednej polohy do vyššej
- interpretovať piesne v rozsahu od malé h po f2 podľa hlasovej propozície žiaka v hlasovej rezonancii na vedomej dychovej opore
- žiak dokáže interpretovať náročnejšie piesne ľubovoľného charakteru spamäti, so sprievodom nástroja alebo s iným zložením hudobných nástrojov

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na triednych, interných alebo verejných koncertoch ako sólista, s klavírnym sprievodom alebo ako súčasť komorného zoskupenia alebo zboru. Na záver štvrtého ročníka druhej časti štúdia vystúpi buď na spoločnom absolventskom koncerte, alebo na svojom sólovom verejnom koncerte.

Odporúčaná literatúra:

M. S. Trnavský:	Slovenská národná pieseň I. – V.
V. Brožová:	Album detských piesní
L. Repišťová:	Moje piesne
P. Krška:	Ľudové piesne I. a II. diel
M. Rebassyová:	Mladým spevákom
M. Lichard:	Jonášove piesne
K. Lapšanská:	Venček piesní
J. Cikker:	Päť piesní
A. Koninská-:	Piesne pre výchovu spevákov
J. Krička:	Zvieratká
V. Trojan:	České a Slovenské ľudové piesne
F. Sládek:	Náš poklad

- J. Krčméryová: Zborník klasických piesní
Romantické piesne
Piesne piatich storočí
Taliansky barok
- Concone op. 50
- N. Vaccai: Praktická škola italského spevu

ZÁVEREČNÁ SKÚŠKA

Ukončenie štúdia verejným absolventským vystúpením absolventa v rozsahu najmenej dvoch ľudových a dvoch umelých piesní (alternatívne z oblasti tanečnej a populárnej hudby), ktoré zodpovedajú úrovni štúdia na druhej časti I. stupňa.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent druhej časti I. stupňa základného štúdia ovláda bránicové dýchanie, ako aj zásady správnej speváckej artikulácie a tvorenia tónu. Spevácke návyky vedome využíva pri interpretácii piesní rôznych hudobných štýlov a žánrov primeraných svojmu veku. Dosahuje umeleckú úroveň samostatného a tvorivého speváka amatéra, ktorý je schopný umelecky cítiť a tvorivo rozvíjať svoje schopnosti. Dosahuje dostatočnú technickú vyspelosť a vedomosti, ktoré mu umožňujú plynule nadviazať na štúdium nižšieho sekundárneho vzdelávania na strednú školu umeleckého alebo pedagogického zamerania.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: Prvý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hodina týždenne

POSLANIE A CHAREKTERISTKA PREDMETU:

Spev je oddávna najprirodzenejším hudobným prejavom človeka. Spevnosť je meradlom hudobnosti národa a bohatstvo ľudových piesní je dokladom a základom hudobnej kultúry. Kultivovaný spevácky prejav sa uplatňuje vo vokálnej hudbe všetkých štýlových období a žánrov, v skladbách sólových, komorných i zborových. Predmet spev má žiaka viesť k postupnému dokonalému ovládaniu všetkých technických zložiek, avšak to všetko sa musí prelínať s prebudením jeho tvorivej fantázie a zmyslu pre samostatný umelecký prejav. Individuálne vyučovanie spevu dáva pedagógovi možnosť dosiahnuť požadovaných výsledkov za predpokladu, že vyučovacie hodiny budú v pravidelných intervaloch. Keďže spevácke dispozície žiakov sa rozvíjajú individuálne, je možné do tohto stupňa zaradiť podľa vyspelosti aj starších začiatočníkov s tým, že v priebehu štúdia si doplnia potrebné návyky a vedomosti z nižších ročníkov.

CIELE:

Cieľom štúdia spevu v 2. stupni základného štúdia ZUŠ je v kontinuite nadviazať na úroveň výsledkov žiakových schopností získaných v prvom stupni základného štúdia. Zdokonaľovať a upevňovať správne spevácke návyky, funkcie hlasového a dychového ústrojenstva a speváckej techniky. Rozvíjať ovládanie rezonancie, vyrovnávanie registrov v celom hlasovom rozsahu. Zameriť sa na výber študijných prvkov, ktoré svojou náročnosťou zodpovedajú technickej vyspelosti žiaka, s prihliadnutím na obdobie mutácie. Tomuto cieľu treba podriaďiť výber technických a prednesových skladieb tiež z hľadiska budúceho repertoáru žiaka z množstva ľudových a umelých piesní najrozličnejších štýlov a žánrov. Je potrebné orientovať sa i na pieseň duchovnú, ktorá pre svoju hudobnú krásu i duchovnú hodnotu môže obohatiť a prehĺbiť umelecký prejav.. Pokračovať v štúdiu a viesť žiaka k štúdiu piesní spamäti. Ďalej pokračovať vo vedení kantilény, rozširovať agogickú a dynamickú škálu prednesu. Opakovane v náročných variáciách precvičovať všetky dosiaľ prebraté technické a výrazové prvky a ich zvládnutie spojovať s uvedomelou hudobnou predstavou a teoretickými poznatkami. Rozvíjať pohotovosť a schopnosť samostatného štúdia, aby žiak sám vyhľadával a postupne spoznával piesňovú literatúru.

OBSAH

- zdokonaľovanie reberno-bránicového dýchania a uvedomelé budovanie dychovej opory
- zdokonaľovanie a rozširovanie stavby hlasu

- uplatňovanie cvičení na uvoľňovanie rečových orgánov (spodná čeľusť)
- zdokonaľovanie speváckej artikulácie
- vyrovňovanie hlasu v celej hlasovej polohe na základe voix mixtu
- rozvíjanie plynulej kantilény, hudobnej predstavivosti a výrazových prostriedkov

KOMPETENCIE

- schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- spájanie notového zápisu s hudobnou predstavou
- spievanie spamäti
- interpretácia melodicko-rytmických hlasových cvičení v terciách, kvintách, trojvukoch, štvorzvukoch a stupnicových behoch – podľa individuálnych dispozícií žiaka
- vyrovňovať hlas v celej hlasovej polohe na základe voix mixtu, plynulá kantiléna, správna hudobná predstava, ovládanie frázovania, prízvukov, zmeny temp.
- rozširovať hudobný rozhľad žiaka hudobným materiálom, primeraný jeho veku a schopnostiam

VÝSTUPY

Verejné vystúpenie na podujatiach školy a triedy najmenej dvakrát ročne. Schopnosť interpretovať piesne ľudového charakteru, umelé a populárne piesne spamäti a so sprievodom nástroja.

Odporúčaná literatúra:

G. Concone:	25 hlasových cvičení (výber)
V. Novák :	25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)
P. Cón:	Slovenské ľudové piesne I.(Západné Slovensko)
	Slovenské ľudové piesne II. (Stredné Slovensko)
	Slovenské ľudové piesne III. (Východné Slovensko)
T. Frešo:	Stupnica piesní, Detským srdciam
M. Novák:	Dobre je nám
M. Sch. Trnavský:	Slovenské národné piesne I. – V.
V. F. Bystrý:	1000 slovenských piesní

A. Korínska:	Piesne pre výchovu spevákov
V. Trojan:	České a slovenské ľudové piesne
E. Suchoň:	Štyri ľudové piesne
J. Krčméry:	Piesne piatich storočí

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk autorov a vydavateľov a individuálnej práce pedagóga.

Ročník: Druhý

Zameranie: *spev*

Časová dotácia: *1,5 hodina týždenne*

CIELE

Žiak má naďalej rozvíjať jeho hudobnú predstavivosť pri speváckom prejave. Dbáme na rozvoj technickej vyspelosti a kultivovanosť hudobného prejavu. Žiaka naďalej učíme štýlovosti a rozlišovaniu hlavných zásad pri interpretácii piesní rozmanitých žánrov v sólovom a komornom speve. Viest' žiaka k samostatnému štúdiu a vzbudzovať jeho záujem o hudobnú literatúru. Prihliadať na možné problémy, ktoré prináša mutačné obdobie žiaka.

OBSAH

- uvedomene používať reberno-bránicové dýchanie a upevňovať dychovú oporu
- rozvíjať plynulú kantilénu s predĺžením dychových fráz
- v rámci rozšírenia hlasového rozsahu a stavby hlasu zaraďovať hlasové cvičenia v rozsahu oktávy a decimy
- miešať hlavovú a hrudnú rezonanciu s cieľom vybudovania jednotného registra – uvedomenie si prechodných tónov
- rozširovať dynamickej a agogickej škály

KOMPETENCIE

- spev v strednej hlasovej polohe v rozsahu 2 oktáv, zostupné stupnice v rozsahu 2 oktáv, rozložený kvintakord v rozsahu 2 oktáv

- žiak získal prirodzenú schopnosť nenásilného hlbokého nádychu a výdychu s aktivizovaním dýchacieho podporného svalstva
- zvláda interpretáciu zložitých melodicko-rytmických hlasových cvičení – podľa svojich daností
- žiak vie spievať nenásilne v celom hlasovom rozsahu vyrovnané bez hlasového zlomu
- používať správnu, svojmu hlasu primeranú dynamiku
- žiak má schopnosť interpretovať náročnejšie piesne ľubovoľného charakteru spamäti so sprievodom nástroja
- štúdium skladieb rôzneho štýlu a žánru

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na triednych, interných alebo verejných koncertoch ako sólista s klavírnym sprievodom alebo ako súčasť komorného zoskupenia alebo zboru.

Odporúčaná literatúra:

G. Concone:	25 hlasových cvičení (výber)
V. Novák:	25 slovenských ľudových piesní (M. Urbánek)
M. Sch. Trnavský:	Slovenské národné piesne I – V.
V. F. Bystrý:	1000 slovenských piesní
A. Korínska:	Piesne pre výchovu spevákov
V. Trojan:	České a slovenské lidové písne
E. Suchoň:	Štyri ľudové piesne
M. Lichard:	Jonášové piesne
K. Lapšanská:	Venček piesní
J. Krčméryová:	Taliansky barok
J. Krčméryová:	Zborník klasických piesní
K. Leiss:	Árie Antiche
H. Répassyová a M. Šamko:	Mladým spevákom
P. Krška:	Ľudové piesne I. diel
N. Vaccai:	Praktická škola italského spevu

Výber literatúry je informačný, s možnosťou doplnenia podľa aktuálnych ponúk autorov a vydavateľov a individuálnej práce pedagóga.

Ročník: Tretí

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hodina týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z druhého ročníka, rozvíjať muzikalitu žiaka a vypracovávať skladby po výrazovej a dynamickej stránke.

OBSAH

- Technické cvičenia v celom hlasovom rozsahu
- Vyrovnávať registre, zdokonaľovať mezzo di voce
- Uplatňovať melodické ozdoby legato, staccato, portamento, chromatiku a pod.
- Zložité hlasové cvičenia
- pracovať na tvorbe zvonivého tónu a na priereznosti hlasu v priestore
- tvoriť mäkký, ale dychom podopretý tón

KOMPETENCIE

- žiak dokáže interpretovať piesne s vedomou dychovou podporou, s voľným a mäkkým nasadením
- plynulý prechod cez všetky hlasové polohy v hlasovej rezonancii na vedomej dychovej opore
- žiak dokáže interpretovať náročné piesne ľubovoľného charakteru spamäti, so sprievodom nástroja alebo s iným zložením hudobných nástrojov

VÝSTUPY

Žiak vystúpi niekoľkokrát v roku na triednych, interných alebo verejných koncertoch ako sólista, s klavírnym sprievodom alebo ako súčasť komorného zoskupenia alebo zboru.

Odporúčaná literatúra:

G. Concone:	25 hlasových cvičení (výber)
M. S. Trnavský:	Slovenská národná pieseň I. – V.
L. Repišťová:	Moje piesne
P. Krška:	Ľudové piesne I. a II. diel
M. Rebassyová:	Mladým spevákom
M. Lichard:	Jonášove piesne
J. Cikker:	Päť piesní
V. Trojan:	České a Slovenské ľudové piesne
F. Sládek:	Náš poklad
J. Krčméryová:	Zborník klasických piesní Romantické piesne Piesne piatich storočí Taliansky barok
N. Vaccai:	Praktická škola italského spevu

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *spev*

Časová dotácia: *1 hodina týždenne*

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov 2. stupňa, rozvíjať muzikalitu žiaka a vypracovávať skladby po výrazovej a dynamickej stránke.

OBSAH

- Zdokonaľovať jednotlivé technické, výrazové a prednesové prvky v súlade s doteraz preberaným učivom predchádzajúcich ročníkov
- Viesť žiakov k tomu, aby dokázali samostatne uplatniť všetky nadobudnuté vedomosti a spevácke návyky pri interpretácii piesní

KOMPETENCIE

- žiak dokáže interpretovať náročné piesne ľubovoľného charakteru spamäti, so sprievodom nástroja alebo s iným zložením hudobných nástrojov
- žiak dokáže aplikovať nadobudnuté znalosti a zručnosti z predchádzajúcich ročníkov
- žiak má záujem naďalej samostatne rozvíjať svoj hudobný prehľad

VÝSTUPY

Ukončenie štúdia verejným absolventským vystúpením absolventa v rozsahu najmenej dvoj ľudových a dvoch umelých piesní (alternatívne z oblasti tanečnej a populárnej hudby), ktoré zodpovedajú úrovni štúdia na 2. stupni

Odporúčaná literatúra:

G. Concone:	25 hlasových cvičení (výber)
M. S. Trnavský:	Slovenská národná pieseň I. – V.
P. Krška:	Ľudové piesne I. a II. diel
M. Lichard:	Jonášove piesne
J. Cikker:	Päť piesní
V. Trojan:	České a Slovenské ľudové piesne
F. Sládek:	Náš poklad
J. Krčméryová:	Zborník klasických piesní Romantické piesne Piesne piatich storočí Taliansky barok
N. Vaccai:	Praktická škola italského spevu
E. Suchoň:	Štyri ľudové piesne - Kúčanské pjesně
M. Sch. Trnavský:	Zo srdca, Drobné kvety
V. F. Bystrý:	Túžby, Po poliach a lúkach
A. Dvořák:	Biblické písně, Cikánske písně, Večerní písně, Moravské dvojzpěvy

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent 2. stupňa základného štúdia ovláda bránicové dýchanie, ako aj zásady správnej speváckej artikulácie a tvorenia tónu. Spevácke návyky vedome využíva pri interpretácii piesní rôznych hudobných štýlov a žánrov primeraných svojmu veku. Dosahuje umeleckú úroveň samostatného a tvorivého speváka, ktorý je schopný umelecky cítiť a tvorivo

rozvíjať svoje schopnosti. Dosahuje dostatočnú technickú vyspelosť a vedomosti, ktoré mu umožňujú plynule nadviazať na štúdium školy umeleckého alebo pedagogického zamerania.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hod týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- 2 vokalizy a 8 piesní rôzneho charakteru a štýlu.
- Dychové cvičenia na upevnenie dychovej opory, rozširovanie a zdokonaľovanie stavby hlasu.
- Vyrovnávanie hlasu v celej hlasovej polohe (voix mix, mezza di voce).
- Neustále zdokonaľovanie speváckej artikulácie so zreteľom na uvoľňovanie rečových orgánov (spodná čeľusť).
- Oboznamovanie sa so základnými pojmami fyziológie hlasu

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra alebo CD interpretáciu 2 vokaliz a 8 piesní,
- aplikujú do interpretácie piesní správne používanie funkcie hlasového a dychového ústrojenstva a rezonancie,
- preukážu širšie technické možnosti svojho hlasového prejavu,
- preukážu schopnosť správneho aplikovania speváckej techniky v prednese piesní,
- dodržiavajú zásady hlasovej hygieny pri prípadnej mutácii a hlasovom šeleste,
- preukážu orientáciu v kultúrnom a najmä hudobnom živote so zreteľom na spev.

Ročník: Druhý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hod týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Vokalizy, piesne(môžu byť i ľahšie operné árie, alebo muzikálové piesne).
- Technické cvičenia na upevnenie dychovej a hlasovej techniky (striedanie staccata a legata s plným využitím dychovej opory. Rozširovanie hlasového rozsahu a stavby hlasu v rozsahu oktávy a decimy).
- Spájanie hlavovej a hrudnej rezonancie s cieľom budovania a upevňovania jednotného registra a uvedomenie si prechodných tónov.
- Vedenie žiaka k samostatnosti pri štúdiu piesní.
- Príprava na triedne, interné a verejné koncerty.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra, alebo interpretáciu 2 vokaliz a 8 piesní rôzneho charakteru a žánru,
- preukážu základy speváckej techniky rozšírené o nové technické prvky,
- preukážu schopnosť samostatnej prípravy,
- demonštrujú získané kompetencie na triednom, internom alebo verejnom koncerte.

Ročník: Tretí

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hod týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Vokalizy a piesne rôzneho štýlu a žánru.
- Dychové a technické hlasové cvičenia na upevňovanie a kultivovanie speváckych návykov a vedomostí (zdokonaľovanie mezza di voce).
- Technický nácvik jednoduchých melodických ozdôb.
- Zdokonaľovanie agogických a výrazových prvkov v našudovaných piesňach.
- Oboznamovanie sa z anatómiou a fyziológiou hlasu.
- Príprava textovej stránky vokálnej skladby.
- Aplikovanie s prirodzenej dikcie rečového prejavu a zrozumiteľnosť textu v slovenskom aj cudzom jazyku.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- zvládnu so správnym výrazom a so sprievodom klavíra, alebo CD interpretáciu 2 vokaliz a 8 piesní rôzneho štýlu a žánru,
- interpretujú uvoľneným a vyrovnaným hlasom v celom rozsahu,
- aplikujú jednoduché technické ozdoby vo vokálnej interpretácii,
- výrazovo a agogicky rozlišujú obsahovú stránku skladby,
- pri cvičení aplikujú vytrvalosť, disciplínu a tvorivú predstavivosť,
- aplikujú v praxi teoretické poznatky o anatómii a fyziológii tvorenia hlasu -fonácie, artikulácie v interpretácii piesní,
- interpretujú skladby s vyjadrením nálady...

Ročník: Štvrtý

Zameranie: spev

Časová dotácia: 1,5 hod týždenne

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Primerane náročné vokalizy, piesne alebo ľahšie árie rôzneho štýlového obdobia (alternatívne z oblasti tanečnej alebo muzikálovej tvorby, zodpovedajúcej úrovni štúdia na II. stupni),
- Upevňovanie primeranej technickej pohotovosti a vyspelosti (výrazové prostriedky - tempo, frázovanie, prízvuky, dynamika, náročnejšie cvičenia v rozsahu oktávy až decimy, stupnicové behy).

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

- zvládnu so správnym výrazom, pamäti a so sprievodom klavíra alebo CD interpretáciu 2 vokaliz a 6 piesní,
- preukážu všetky doposiaľ získané vedomosti a spevácke návyky,
- interpretujú diela rôznych štýlových období s uvedomelým prednesom...

Závěrečná skúška

- 1 pieseň z obdobia baroka,
- 1 pieseň z obdobia klasicizmu,
- 1 pieseň z obdobia romantizmu,
- 1 pieseň z obdobia 20. a 21. storočia

HUDOBNÝ ODBOR - HLASOVÁ VÝCHOVA
1. ČASŤ, I. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA, ISCED 1 B

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU:

hlasová výchova je pre deti, ktoré učíme zásadám hlasovej hygieny, správne držaniu tela pri speve, ako aj vnímaniu rytmu a intonácie, prostredníctvom ľahkých technických cvičení. Ide o žiakov, ktorí absolvovali dva roky prípravného štúdia, kde už začali s pedagógom vnímať hudbu, ako prostriedok na vyjadrovanie prostredníctvom tónov.

Ročník: Prvý

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 1,5

CIELE:

pestovať v žiakoch záujem o hudbu, vnímanie hudby ako prostriedok k rozvoju muzikality a položeniu základov k ďalšiemu nosnému pilieru v rozvoji hudobného vnímania. Po štúdiu v PŠ pokračovať v pestovaní zmyslu pre metrorýtmiku, postupne zlepšovať intonačné návyky.

OBSAH:

dbať na správne držanie tela pri speve, uvoľňovanie brady pri speve, pokojné nadychovanie sa do hĺbky celých pľúc, ako aj vydychovanie pri speve, prostredníctvom tvorenia tónu. Postupné zmršťovanie brušných svalov ako prostriedok na podporu tónu, jeho pevnosti a intonačnej stability. Mäkké a opreté nasadzovanie tónu. Snažiť sa o kompaktnosť v tvorení vokálov, teda ich jednotnosť - a, e, i, o, u. Prispôbiť technické cvičenia týmto vokálom, farebná jednotnosť.

NOTOVÝ MATERIÁL:

L. Daniel: Píšťalôčka moja

K. Lapšanská: Do, re, mi, fa

Š. Kantor: Piesne pre najmenších

H. Repassyová: Spievajže si, spievaj

A. Moyzes: Detské pesničky

O. Ferenczy: Spievaná abeceda

M. Novák: Dobře je nám

T. Frešo: Stupnica piesní

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Detské a ľudové piesne spievať intonačne čisto, ale aj rytmicky správne interpretovať. Poznať a správne interpretovať jednoduché technické hlasové cvičenia.
- Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať minimálne 10 detských ľudových piesní.
- V rámci zborového spevu poznať 2 - 4 komorné zborové piesne.
- Vedieť zopakovať a rytmicky interpretovať jednoduché ukážkové vzory.
- Pokojne sa orientovať v skladbách v rozsahu c1 - a1.

VÝKONOVÉ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

1 verejné vystúpenie v priebehu polroka – dve piesne kontrastného charakteru.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

predmet hlasová výchova úzko nadväzuje na PHV. Nesporne treba od samých začiatkov pestovať v deťoch hlasovú kultúru prostredníctvom skladieb pre výchovu mladých spevákov. Prostredníctvom dychových cvičení vytvoriť správne dychové danosti adekvátne veku a stupňu vyspelosti žiaka.

Ročník: Druhý

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 1,5

CIELE:

postupne rozširovať hlasový rozsah, rozvoj muzikality, zdokonaľovať a rozvíjať hudobnú pamäť, sústavne zlepšovať intonačné návyky.

OBSAH:

správne držanie tela pri speve, pokojné a hlboké dýchanie na bránici, mäkké a opreté nasadzovanie tónu, uvoľňovanie sánky a dbanie na voľnosti tónu v syntéze s dychovou oporou, zdokonaľovanie kantilény. Zlepšiť intonačnú, rytmickú a harmonickú predstavivosť.

NOTOVÝ MATERIÁL:

K. Lapšanská: Do, re, mi, fa

O. Demo: Z klenotnice slovenských ľudových piesní

Š. Kantor: Piesne pre najmenších

H. Repassyová: Spievajte si, spievaj

A. Moyzes: 12 ľudových piesní zo Šariša

V. Novák: 25 slovenských ľudových piesní

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Lepšie sa orientovať v ľudových piesňach, ich interpretácii, rytmickej zložke, intonačnej zložke. Tomu cielene pripravovať a vyberať technické cvičenia.
- Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať 10 - 12 detských ľudových piesní.
- V rámci zborového spevu poznať 3 - 5 komorných piesní.
- Pokojne sa orientovať v skladbách v rozsahu h až h1.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

1 verejné vystúpenie v priebehu polroka – dve piesne kontrastného charakteru.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

predmet hlasová výchova úzko súvisí a nadväzuje na 1. ročník a PHV. Naďalej pestuje v deťoch vzťah k hudbe, ľudovej hudbe, ako aj rozvíja celkové hudobné cítenie mladých ľudí.

Ročník: Tretí

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 1,5

CIELE:

postupne rozširovať hlasový rozsah, rozvoj muzikality, zdokonaľovať a rozvíjať hudobnú pamäť, sústavne zlepšovať intonačné návyky.

OBSAH:

správne držanie tela pri speve, pokojné a hlboké dýchanie na bránici, mäkké a opreté nasadzovanie tónu, uvoľňovanie sánky a dbanie na voľnosti tónu v syntéze s dychovou oporou, zdokonaľovanie kantilény. Zlepšiť intonačnú, rytmickú a harmonickú predstavivosť.

NOTOVÝ MATERIÁL:

K. Lapšanská: Do, re, mi, fa

O. Demo: Z klenotnice slovenských ľudových piesní

Š. Kantor: Piesne pre najmenších

H. Repassyová: Spievajte si, spievaj

A. Moyzes: 12 ľudových piesní zo Šariša

V. Novák: 25 slovenských ľudových piesní

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- Lepšie sa orientovať v ľudových piesňach, ich interpretácii, rytmickej zložke, intonačnej zložke.
- Tomu cielene pripravovať a vyberať technické cvičenia.
- Vedieť čisto a so správnym výrazom primeraným piesni zaspievať 10 - 12 detských ľudových piesní.
- V rámci zborového spevu poznať 3 - 5 komorných piesní.
- Pokojne sa orientovať v skladbách v rozsahu h až h1.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD - VÝSTUPY:

1 verejné vystúpenie v priebehu polroka – dve piesne kontrastného charakteru.

DIDAKTICKÉ POSTUPY A METÓDY PRÁCE:

predmet hlasová výchova úzko súvisí a nadväzuje na 1. ročník a PHV. Nadalej pestuje v deťoch vzťah k hudbe, ľudovej hudbe, ako aj rozvíja celkové hudobné cítenie mladých ľudí.

Podľa UP č. 8 od 4. ročníka sa žiaci z predmetu Hlasová výchova preradujú na SPEV.

HUDOBNÝ ODBOR - KOMORNÝ SPEV

CHARAKTERISTIKA PREDMETU:

Komorný spev je predmet priradený k štúdiu spevu spolu s komorným zborom na základných umeleckých školách od 3. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia.

Komorný spev pokračuje v priebehu ďalšieho štúdia na prvom a druhom stupni, a tiež je zaradený do učebných plánov štúdia pre dospelých. Môže slúžiť ako príprava k súhre v amatérskych zborových telesách, ako aj časom profesionálnych telesách. Býva súčasťou prierezových tém umeleckých odborov ZUŠ (divadelné predstavenia, tematická súvislosť hudby k vernisážam, spojenie tanečného stvárnenia s hudbou). Predpokladom zaradenia žiaka do komorných zoskupení je určitá muzikálna vyspelosť. Cieľom vyučovania komorného spevu je príprava samostatného, technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatéra hudby, ktorý je schopný štýlovo zvládnuť primerane náročné interpretovanie diela komorného charakteru. Má hlboký sociálny a etický význam.

Hodinová dotácia: podľa učebných plánov pre jednotlivé nástroje a podľa možnosti školy.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prvá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení prvej časti I. stupňa základného štúdia:

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- aplikujú doposiaľ získané teoretické a individuálne kompetencie v komornom speve,
- demonštrujú správny postoj speváka- interpreta, kontrolujú pohybové činnosti počas interpretácie,
- flexibilne reagujú na spolu účinkujúceho komorného speváka
- udržujú adekvátne tempo a dynamiku

- dokáže sledovať svoj part a nastúpiť na určenom mieste v priebehu skladby,
- aplikujú hudobno-výrazové prostriedky podľa notového zápisu,
- aplikujú v hre znamienka repetícia, prima volta, sekunda volta,
- uvedomujú si zodpovednosť za spoločnú interpretáciu hudobnej skladby,
- vedia zaujať svoje miesto v zoskupení na pódiu,
- demonštrujú zásady kultúrneho správania na koncertných podujatiach, interpretujú štýlovo a žánrovo rôznorodý repertoár

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- Spoločný zvukový a umelecký prejav.
- Vedenie dynamickej línie v hlasoch.
- Flexibilná orientácia v notovom zápise.
- Spoločné rytmické a výrazové čítanie.
- Individuálne, neskôr v súhre precvičovanie technicky náročnejších miest v skladbe.
- Repetícia, prima volta, sekunda volta.
- Rozvoj intonačnej predstavy a jednotnej intonácie.
- Rozoznávanie melodického línie, línia vedúceho hlasu a sprievodného hlasu.

Druhá časť I. stupňa základného štúdia

Žiaci po ukončení druhej časti I. stupňa základného štúdia:

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – KOMPETENCIE:

- žiaci pokračujú v započatých nadobudnutých znalostiach prvej časti štúdia
- artikulujú spoločne melodické ozdoby interpretovaných skladieb,
- aplikujú v hre všetky tempové, rytmické, dynamické, artikulačné, agogické označenia zaznačené v notovom zápise (decrescendo, ritardando, accelerando, con moto, animato, piu, ...),
- demonštrujú spoločne v rámci súhry rovnaké chápanie frázovania, použitia dynamiky, výrazových, artikulačných prostriedkov a agogiky,

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- Melodický a rytmický kontrast.
- Melodické ozdoby.
- Štúdium jednotlivého partu po hlasoch, neskôr kombinovaním.
- Samostatná analýza notového materiálu svojho partu.
- Hudobno-výrazove prostriedky.
- Zdokonaľovanie spoločnej artikulácie využitých hudobných prostriedkov.
- Tvorba tónu.
- Rozvíjanie schopnosti plynule a zároveň s počúvaním ďalších hlasov
- dokážu sa doladiť a intonačne sa prispôbiť svojmu spoluúčinkujúcemu

HUDOBNÝ ODBOR - ZBOROVÝ SPEV

CHARAKTERISTIKA PREDMETU:

Zborový spev je jednou z foriem skupinového vyučovania spevu na základných umeleckých školách od 3. ročníka 1. stupňa základného štúdia.

Je prípravou na ďalšie rozvíjanie spevu v komornom zoskupení vo vyšších ročníkoch.

Pomáha rozvíjať umeleckú, odbornú, emocionálnu a sociálnu stránku žiaka.

Hodinová dotácia: podľa učebných plánov a podľa možností školy.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Štúdium zborového spevu vedie žiakov k rozvíjaniu speváckych schopností, vzájomných vzťahov, komunikácii medzi žiakmi a napomáha spoločnému smerovaniu v interpretácii hudobného diela. Pomáha žiakom zvládať stres, trému, strach z vystupovania. Zároveň dodáva žiakom sebavedomie.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- aplikovať doposiaľ získané individuálne vedomosti a zručnosti žiaka v speve
- správny spevácky postoj, dýchanie, tvorenie tónu, vokalizácia, artikulácia,
- rozvoj hudobného sluchu, intonácie a rytmu počas interpretácie
- flexibilita zborového speváka
- schopnosť spolupracovať s inými hudobnými telesami
- možnosť spoznávať a interpretovať piesne iných hudobných období a žánrov
- rešpektovať a dodržiavať notový zápis
- zodpovedne interpretovať danú pieseň
- suverénne zastať svoje miesto na pódiu

CIEĽ:

Príprava technicky a interpretačne zrelého a pohotového amatérskeho speváka, ktorý je schopný interpretovať primerane náročné hudobné diela.

***HUDOBNÝ ODBOR – ODDELENIE STRUNOVÝCH NÁSTROJOV,
HRA NA GITARE
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B***

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU:

Gitara je hudobný nástroj so všestranným využitím, uplatňujúcim sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z historických hráčskych nástrojárskych tradícií a bohatej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia .

Z hľadiska splňania fyziologických a psychomotorických predpokladov pre prijatie na štúdium hry na gitare je optimálny vek dieťaťa deväť rokov. Nevyklučuje sa však prijať aj deti

mladšie alebo staršie, pokiaľ majú požadované predpoklady pre hru na nástroji. V prípade mladšieho žiaka je potrebné zabezpečiť primeraný nástroj.

CIELE

Cieľom prvého ročníka je rozvíjať záujem žiaka o gitarovú hru a postupne ho viesť k systematickým pracovným návykom. Upevňovať a zdokonaľovať technické a výrazové prostriedky, postupne spájať notový zápis s orientáciou na hmatníku, intonačne a rytmicky so správnym prstokladom pravej i ľavej ruky. Od začiatku pestovať hru spamäti.

OBSAH

- správna fyziologická poloha tela hráča pri hre na gitare
- umiestniť nástroj pri hre do správnej polohy
- základný úder prstami i, m, a a palca pravej ruky na strunách e, h, g, D, A, E
- aktívne zapojiť prsty ľavej ruky do hry
- hra dvojhlasu na strunách e, h, g, D, A, E s využívaním prázdnych strún
- orientácia v prvej polohe
- rozvíjať rytmickú a melodickú predstavivosť hrou rytmických a melodických ozvien

KOMPETENCIE

- správne sedenie, držanie nástroja, uvoľnenie rúk a tela
- tvorenie čo najkonkrétnejšieho tónu
- rozlišovanie výšky a dĺžky tónu
- hra jednoduchého jednohlasu
- osvojenie si prstokladu (p,i,m,a)

VÝSTUPY

Pomalá, ale plynulá hra, spoločná hra s učiteľom. Žiak vystúpi najmenej dvakrát v školskom roku s dvoma jednoduchými skladbami alebo piesňami. Skladby obsahujú aj jednoduché súzvučky.

Didaktické postupy a metódy práce:

Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom. Stanovené ciele uskutočňujeme takými metódami a formami práce, ktoré rozvíjajú všeobecné hudobné vzdelanie, hudobnú predstavivosť, sluchové a rytmické cítenie na základe uvedomeného vnímania a tvorivej práce s hudobným materiálom. Volíme také metódy a formy práce, ktoré rešpektujú individuálne schopnosti žiaka a zabezpečujú súbežné budovanie adekvátnych foriem technických a výrazových prostriedkov.

Žiaka treba primeraným spôsobom nabádať ku kladnému postojeniu nielen k hudobnému umeniu a umeniu ako takému, ale aj k pozitívnemu postojeniu k humanistickému mysleniu.

Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály v týchto osnovách slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych dispozícií žiaka vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Notový materiál (školy):

Ursula, Peter: Der Anfangsunterricht im Gitarrenspiel I, II

Jiří Horáček: K lidové písni s gitarou

Ctibor Susser: Cvičenia a skladby pre začiatočníkov

Jiří Jirmal: Škola hry na kytaru pro začátečníky

Prednesové skladby a piesne:

Petr Jánický a Ladislav Dvořák: Spěvník pro žáky základních škôl 1 díl

Ctibor Susser: Cvičenia a skladby pre začiatočníkov

Jiří Jirmal: Škola hry na kytaru pro začátečníky

Jednoduché skladbičky a melódie, ktoré žiaci poznajú, zapísané v notovom zošite učiteľom.

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v prvom ročníku. Rozširovať žiakov hudobný obzor. Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby tónu. Rozvíjať metrické, rytmické a tempové cítenie žiaka. Uplatňovať jednoduchú dynamiku v daných skladbách. Zdokonaľovať hudobnú pamäť, viesť žiaka k istote pri verejných vystúpeniach

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 1. ročníku
- durové a molové jednohlasné stupnice
- realizácia základných dynamických stupňov
- orientovať sa v tretej polohe
- štvorzvuk hraný súčasne palcom a trojicou prstov pravej ruky
- apelovať na súhru rúk
- neustále skvalitňovať tvorbu tónu

KOMPETENCIE

- uplatňovanie farebných registrov
- hra jednoduchých súzvukov
- jednoduchá dynamika
- rozvíjanie a upevňovanie technických zručností

VÝSTUPY

Žiak dokáže pri hre uplatňovať farebné registre: sul tasto, sul ponticelo, hrať jednoduché súzvuky, používať jednoduchú dynamiku a upevňovať a rozvíjať technickú zručnosť. Schopnosť hrať v rýchlejších tempách. Absolvovať polročné a záverečné vystúpenie - hra spamäti dvoch kontrastných skladieb (etuda, prednes).

Didaktické postupy a metódy práce:

Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom. Stanovené ciele uskutočňujeme takými metódami a formami práce, ktoré rozvíjajú všeobecné hudobné vzdelanie, hudobnú predstavivosť, sluchové a rytmické cítenie na základe uvedomeného vnímania a tvorivej práce s hudobným materiálom. Volíme také metódy a formy práce, ktoré rešpektujú individuálne schopnosti žiaka a zabezpečujú súbežné budovanie adekvátnych foriem technických a výrazových prostriedkov.

Žiaka treba primeraným spôsobom nabádať ku kladnému postoju nielen k hudobnému umeniu a umeniu ako takému, ale aj k pozitívnemu postoju k humanistickému mysleniu.

Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály v týchto osnovách slúžia k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych dispozícií žiaka vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

Notový materiál (školy):

Jiří Jirmal: Škola hry na gitaru

Štěpán Rak: Minútové sóla

Ján Truhlař: 50 ľudových piesní

Ctibor Süsser: 3 diel

Peter Jánský: Já, písnička 2 díl

F. Sor: 1 zošit Michael Langer: 11 ľahkých kompozícií pre gitaru

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v druhom ročníku. Rozširovať žiakov hudobný obzor. Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby tónu. Rozvíjať metrické, rytmické a tempové cítenie žiaka. Zvyšovať nároky na farebnosť a dynamický rozsah tónu. Zdokonaľovať hudobnú pamäť, viesť žiaka k istote pri verejných vystúpeniach, budovať prostriedky na dosiahnutie stanovených cieľov s väčšou intenzitou. Oboznamovať žiaka s gitarovými skladbami rôzneho charakteru /napr. valčík, sarabanda, pochod, menuet/ a počúvať vhodné gitarové nahrávky.

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 2. ročníku
- durové a molové 1 až 2 oktávové stupnice
- kadencie v prvej polohe
- postupne budovať progresívnu dynamiku
- nácvik malého barré
- upevňovať a rozvíjať primeranú technickú zručnosť
- pracovať na kvalite tónu
- komorná hra jednoduchšej náročnosti
- zvyšovať nároky na farebnosť a dynamický rozsah
- zrýchliť a spresniť premiestňovanie prstov ľavej ruky po hmatníku vertikálnym a horizontálnym smerom
- zoznámiť sa s gitarovými značkami
- koordinovať činnosť oboch rúk
- cvičenie techniky arpeggia so zapojením palca a trojicou prstov pravej ruky

KOMPETENCIE

- žiak dokáže pri hre uplatňovať výrazové prostriedky
- trojzvuk a štvorzvuk hraný súčasne palcom a dvojicou resp. trojicou prstov pravej ruky
- hra s dynamikou
- hra s doprovodom učiteľa alebo druhého žiaka
- dvojoctávové stupnice s kadenciami v prvej polohe

VÝSTUPY

Absolvovať polročné a záverečné vystúpenie hrou spamäti, s dvoma kontrastnými skladbami (etuda, prednes).

Didaktické postupy a metódy práce:

Práca učiteľa so žiakmi v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom. Stanovené ciele uskutočňujeme takými metódami a formami práce, ktoré rozvíjajú všeobecné hudobné vzdelanie, hudobnú predstavivosť, sluchové a rytmické cítenie na základe

uvedomeného vnímania a tvorivej práce s hudobným materiálom. Volíme také metódy a formy práce, ktoré rešpektujú individuálne schopnosti žiaka a zabezpečujú súbežné budovanie adekvátnych foriem technických a výrazových prostriedkov.

Notový materiál: Odporúčané gitarové školy, technická a prednesová literatúra a metodické materiály slúžiace k základnej orientácii učiteľa, ktorý ich môže podľa svojich skúseností a individuálnych dispozícií žiaka vhodne kombinovať a nahrádzať inými materiálmi.

J. Jirmal:	Škola hry na gitaru
C. Süsser:	Cvičenie a skladby pre začiatočníkov
M. Zelenka – J. Obrovská:	1 album pre gitaru
J. Truhlař: 5	0 ľudových piesní
C. Süsser:	3 a 4 diel
P. Jánský:	Já, písnička 2 díl
F. Sor:	Etudy prvý zošit
M. Langer:	11 ľahkých kompozícií pre gitaru
L. Fišer:	Ferienimpressionen
D. Martinček:	Prednesové skladby pre mladých gitaristov
M. Linnemann:	Leichte folklorestücke für Gitarre
K. Sodomka:	Prvá gitarova knižka
Starí španielski majstri:	Gitarové sóla
Ja, pesnička	1. až 3. diel

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Hra na gitare*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v treťom ročníku. Rozširovať žiakov hudobný obzor. Repertoár zostaviť tak, aby žiak získal viac poznatkov a skúseností súvisiacich s interpretáciou skladieb rôznych štýlových období. Naďalej obohacovať hru o nové technické

prvky a výrazové prostriedky. Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby tónu. Zvyšovať nároky na farebnosť a dynamický rozsah tónu. Viest' žiaka k istote pri verejných vystúpeniach. Oboznamovať ho s gitarovými skladbami rôzneho charakteru, napr. valčík, sarabanda, pochod, menuet a počúvať vhodné gitarové nahrávky. Viest' žiaka k pohotovosti a väčšej samostatnosti pri štúdiu skladieb.

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 3. ročníku
- dokonalá orientácia 1.- 5. polohe
- hrať kadencie v dvoch polohách
- postupne budovať náročnejšiu dynamiku
- nácvik veľkého barré
- upevňovať a rozvíjať primeranú technickú zručnosť
- rozširovať kvalitu tónu
- komorná hra náročnejšieho charakteru
- snažiť sa o čo najlepšiu súhru oboch rúk
- upevňovať a rozvíjať primeranú technickú zručnosť
- nezávislá činnosť prstov ľavej ruky
- hrať v 1.- 12. polohe
- základné druhy vibrata na gitare a ich použitie
- priamo aj nepriamo tmiť struny prstami pravej ruky a hrať staccato
- arpeggio všetkými prstami pravej ruky
- hrať intervalové stupnice
- hrať kadencie aj s použitím arpeggia

KOMPETENCIE

- upevňovať a rozvíjať technickú zručnosť
- hrať arpeggio štyrmi prstami pravej ruky
- hrať malé tremolo
- používať legato (príklep aj odt'ah)
- hrať so sprievodom učiteľa

VÝSTUPY

Záverečná skúška: 1 durová a jedna molová stupnica, intervalová (tercie, oktávy, decimy)

1 etuda: M. Carcassi etudy op. 6, L. Brouwer: Estudios sencillos

Podmienkou je hra spamäti.

Najmenej jedno verejné vystúpenie za polrok, s prednesom podľa individuálnych schopností žiaka.

Notový materiál:

Štěpán Urban: Cesta k umeleckej hre na gitaru

Ctibor Süsser: 4 a 5 diel

Peter Jánský: Já, písnička 3 díl

Mateo Carcassi: Etudy, opus 60

Michael Langer: 11 ľahkých kompozícií pre gitaru

Libor Fišer: Ferienimpressionen

Dušan Martinček: Prednesové skladby pre mladých gitaristov

Ursula Peter: Der Anfangsunterricht im Gitarrenspiel Band II.

Mária Linnemann: Leichte folklorestücke für Gitarre

Karel Sodomka: Druhá gitarova knižka

Starí španielski majstri: Gitarové sóla

Leo Brouwer: Estudios sencillos 1.-12.

Ja, pesnička: 4 diel

Milan Zelenka – Jana Obrovská: 1. album pre gitaru

Komorná hra:

Ctibor Süsser: 3. diel

Bruno Henze: Das Gitarrespiel, zošit 13

Jozef Powrožniak: Zošit 5,12

Didaktické postupy a metódy práce podľa platných učebných plánov a učebných osnov s prihliadnutím na individuálne schopnosti žiaka.

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Po ukončení primárneho umeleckého vzdelania majú žiaci schopnosť logicky uvažovať, ovládajú základy hudobnej teórie, terminológiu a gramotnosť, podľa učebných osnov. Sú schopní hrou na gitare vyjadriť svoje pocity a postrehy vzťahu výrazových prostriedkov hudby a ich účinku na seba a poslucháča. Absolvent primárneho umeleckého vzdelania je oboznámený so základnými okruhmi sociálnej funkcie hudby, slovenskou ľudovou tradíciou, ako aj tradíciou ostatných národností žijúcich na Slovensku. Ovláda základnú techniku hry na gitare (apoyando a tirando), na vekovo primeranej úrovni a v súlade s učebnými osnovami a svojimi individuálnymi dispozíciami.

Hra na gitare

žiak ovláda správny postoj, držanie nástroja, tvorenie tónu

zvláda hru v na strunách e2, h1 a g1 v prvých troch polohách

ovláda metroritmické prvky: nota a pomlčka celá, pólóvá, pólóvá s bodkou, štvrt'ová,

metrické predpisy: 2/4, 3/4, 4/4 takt

hrá TIRANDO striedavo ukazovák(om)i a prsteníkom(m).

pozná a vie aplikovať v hre hudobno-náukové pojmy: p, f, repetícia

ovláda zloženie gitary a vie pomenovať prázdne struny

vie si zapamätať a reprodukovať krátke rytmické a melodické motívy

je schopný správne hrať ľudové a umelé piesne v rozsahu od g1 po g2 rytmicky presne

postupová skúška: dve umelé alebo ľudové piesne nízkej náročnosti

2. ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Gitarová pedagogika prekonala v poslednom období obrovské kvalitatívne zmeny. Bolo vypracovaných množstvo gitarových škôl, metodických a koncepcných materiálov a rôznych

publikácií, ktoré zásadným spôsobom menia prístup k vytváraniu technických a výrazových prostriedkov potrebných k hre na gitare, oproti tradičným metódam. Práca učiteľa so žiakom v predmete hra na gitare je charakteristická individuálnym prístupom a používaním adekvátnych metodických postupov a foriem práce nielen v súvislosti s vekom dieťaťa, ale aj z hľadiska jeho celkového nadania.

CIELE

Cieľom práce v 2. časti 1. stupňa základného štúdia je nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v štvrtom ročníku. Dbáť na rozvoj sluchovej vnímavosti a sluchových predstáv. Viesť žiaka k aranžovaniu jednoduchej skladby. Neustále zdokonaľovať orientáciu v akordoch. Zameriavať sa na štúdium rozmanitých žánrov. Naďalej obohacovať hru o nové technické prvky a výrazové prostriedky. Systematicky pracovať na skvalitňovaní tvorby, farebnosti a dynamiky tónu. Viesť žiaka k istote pri verejných vystúpeniach. Oboznamovať ho s gitarovými skladbami rôzneho charakteru (napr. valčík, sarabanda, pochod, menuet) a počúvať vhodné gitarové nahrávky. Viesť žiaka k pohotovosti a samostatnosti pri štúdiu skladieb.

OBSAH:

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 4. ročníku
- budovať progresívnu dynamiku na väčších plochách
- zdokonaľovať veľké barré
- upevňovať a rozvíjať primeranú technickú zručnosť, snažiť sa o čo najlepšiu súhru oboch rúk
- neustále pracovať na kvalite tónu
- komorná hra náročnejšieho charakteru
- hra z listu, hra podľa akordických značiek
- základné druhy vibrata na gitare a ich použitie v prednesových skladbách
- kadencie a obraty v stupniciach, aj s použitím arpeggia
- zdokonaľovať hru legato, staccato

KOMPETENCIE

- hra arpeggia štyrmi prstami pravej ruky oboma smermi

- dokonalá orientácia 1. - 7. polohe
- hra v 1. - 15. polohe
- hra kadencií v troch polohách
- používanie rasgueada a veľkého tremola
- priamo aj nepriamo tmiť struny prstami pravej ruky a hrať staccato
- arpeggio všetkými prstami pravej ruky oboma smermi
- hra s doprovodom iného nástroja

VÝSTUPY

Dve verejné vystúpenia s podmienkou hry spamäti.

Štvrt' a trištvrte ročné prehrávky:

- stupnice: intervalové (tercie, oktávy, decimy)
- kadencia v prvej polohe, obraty v kvintakorde
- jedna durová a jedna molová
- dve etudy: M. Carcassi (etudy op. 60), L. Brouwer: Estudios sencillos
- dva prednesy rôzneho časového obdobia stredne ťažkej náročnosti

Ročník: Druhý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce v druhom ročníku druhej časti prvého stupňa základného štúdia je nadviazať na zručnosti a vedomosti získané v prvom ročníku. Neustále zvyšovať technickú a hudobnú vyspelosť žiaka a postupne ho viesť k tomu, aby tvorivo a uvedomele použil technické a výrazové prostriedky na realizáciu hraných skladieb. Zdokonaľovaním úderovej techniky prstov pravej ruky rozširovať možnosti samostatného vedenia hlasov a postupne túto schopnosť využívať pri interpretácii skladieb. Systematicky sa zaoberať štýlovou interpretáciou, zovšeobecňovať charakteristické prvky jednotlivých štýlových období a vedome ich využívať aj pri štúdiu podobných skladieb. Viesť žiaka k pohotovosti a väčšej samostatnosti pri štúdiu

skladieb. Podporovať jeho záujmy i v oblasti tanečnej a populárnej hudby a kultivovať jeho vkus aj v týchto žánroch.

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 2. ročníku
- dokonalá orientácia v 1.- 12. polohe (na všetkých strunách)
- samostatná činnosť prstov ľavej ruky
- vzostupné, zostupné a zmiešané legato na štvorici a viac tónov na všetkých strunách
- stále zdokonaľovať veľké barré
- nácvik a použitie zložitejších melodických ozdôb
- skvalitňovať tón a rozširovať možnosti rôznych úderových variantov prstoch pravej ruky
- komorná hra náročnejšieho charakteru
- snažiť sa o čo najlepšiu súhru oboch rúk
- hrať z listu
- rozširovať schopnosť hrať podľa akordických značiek
- hrať v 1.- 18. polohe
- zložitejšie druhy vibrát na gitare a ich použitie
- priamo aj nepriamo tmiť struny prstami pravej ruky a hrať staccato

Notový materiál:

Dionisio Aguado: Etudy gitara 1.(výber Zoltán Tokos)

Napoleon Coste: Etudy, opus 38

Mauro Giuliani: Etudy, opus 100

Milan Zelenka – Jana Obrovská: 3 album pre gitaru

Julio Sagreras: Las secundas lecciones guitarra

Peter Jánický: Já, písnička 5 díl

Mateo Carcassi: Etudy, opus 60

Arnošt Sádlik: Škola stupnic a akordov pre gitaru

Ctibor Süsser: Fantasie ze svě Minerálů

John Downland: Four easy pieces

Francisco Tárrega: Výber skladieb

John Lennon, Paul McCartney: The greatest hits for classical guitar

Erique Granados: Poetické valčíky

L.Ulrich, J. Hetfield: The best of

Leo Brouwer: Estudios sencillos

Komorná hra:

Ctibor Süsler: 6 diel

Issac Albeniz: Suita Española

Bruno Henze: Das Gitarrespiel, zošit 15

Ursula Peter: Klassiker der gitare duos 1. Teil

KOMPETENCIE:

- dokonalená hra ľavou aj pravou rukou
- technika ľavej ruky – legato (príklep aj odťah všetkými prstami)
- technika pravej ruky - tlmenie strún malíčkom a palcom
- hra arpeggio štyrmi prstami pravej ruky obomi smermi
- hra tremolo
- používanie rasgueado aj s malíčkom
- hra s doprovodom viacerých nástrojov
- stupnice intervalové (tercie, sexty, oktávy, decimy), kadencia v dvoch polohách, obraty v kvintakorde aj septakorde

VÝSTUPY

Najmenej dve verejné vystúpenia s prednesmi rôzneho časového obdobia a charakteru stredne ťažkej náročnosti.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakom v tretom ročníku druhej časti prvého stupňa základného štúdia, je prehľbovať a rozvíjať osobnostné črty žiaka, so zameraním na samostatnosť, vytrvalosť, zodpovednosť, v súlade s rozumovou a citovou zrelosťou a technickou zručnosťou žiaka. Primerane zvyšovať nároky pri štúdiu i pri vedení skladieb. Usilovať sa o výstižnejšiu štýlovosť pri rešpektovaní charakteru a nálady jednotlivých skladieb. Neustále zvyšovať technickú a hudobnú vyspelosť žiaka a postupne ho viesť k tomu, aby tvorivo a uvedomele vyberal technické a výrazové prostriedky na realizáciu hraných skladieb. Viesť žiaka k pohotovosti a väčšej samostatnosti pri štúdiu skladieb.

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 3. Ročníku
- dokonalá orientácia v 1.-15. polohe (na všetkých strunách)
- samostatná činnosť prstov ľavej ruky
- vzostupné a zostupné legáto vychádzajúce z malého barré
- stále zdokonaľovať veľké barré aj malé barré
- hranie malého barré aj malíčkom
- nácvik a použitie zložitejších melodických ozdôb
- skvalitňovať tón a rozširovať možnosti rôznych úderových variantov prstoch pravej ruky
- komorná hra náročnejšieho charakteru
- snažiť sa o čo najlepšiu súhru oboch rúk
- hrať z listu skladby stredne ťažkej náročnosti
- neustále rozširovať schopnosť hrať podľa akordických značiek
- hrať vo všetkých polohách
- hranie vibráta na troch strunách naraz
- priamo aj nepriamo tmiť struny prstami pravej aj ľavej ruky
- hrať staccato pravou aj ľavou rukou

KOMPETENCIE

- správna hra ľavou aj pravou rukou
- technika ľavej ruky: vzostupné a zostupné legáto vychádzajúce z malého barré
- technika pravej ruky: tlmenie strún všetkými prstami pravej ruky
- arpeggio ukazovák a palcom oboma smermi, tzv. desaťtola

- malé tremolo
- rasgueado aj s malíčkom
- ovládanie hry s doprovodom viacerých nástrojov
- stupnice intervalové vo všetkých polohách(tercie, sexty, oktávy, decimy), kadencia v troch polohách, obraty v kvintakorde aj septakorde do dvanástej polohy

VÝSTUPY

Na triednych prehrávkach žiak interpretuje dve etudy - Leo Brouwer: Estudios Sencillos, Mateo Carcassi: Etudy, opus 60, štyri prednesy rôzneho časového obdobia mierne ťažkej náročnosti

Absolvuje dve verejné vystúpenia, štvrt' a trištvrte ročné prehrávky.

Notový materiál:

Milan Zelenka: J.S. Bach:	Výber skladieb
Astor Piazzolla:	13 tangos by Gary Rayen
J. Jirmal:	Starí španielsky majstri
Dionisio Aguado:	Etudy gitara 2.(výber Zoltán Tokos)
Napoleon Coste:	Etudy, opus 38
Mauro Giulliani:	Etudy, opus 100
Julio Sagreras:	Las secundas lecciones gitara
Peter Jánský:	Já, písnička, všetky diely
Mateo Carcassi:	Etudy, opus 60
Arnošt Sádlik:	Škola stupníc a akordov pre gitaru
Ctibor Süsser:	Fantasie ze svě Minerálú
John Downland:	Four easy pieces
Francisco Tárrega:	Výber skladieb
Eriquer Granados:	Poetické valčíky
L.Ulrich, J. Hetfield:	The best of č.2
Leo Brouwer:	Estudios sencillos
Milan Zelenka, Jana Obrovská:	4 album pre gitaru
John Lennon, Paul McCarteny:	The greates hits for classical guitar č.2

Komorná hra:

Ctibor Süsser: 7 diel

Issac Albeniz: Suita Española

Bruno Henze: Das Gitarrespiel, zošit 16

Ursula Peter: Klassiker der gitare duos 2. Diel

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakom v štvrtom ročníku druhej časti prvého stupňa základného štúdia, je prehlbovať a rozvíjať osobnostné črty žiaka, so zameraním na samostatnosť, vytrvalosť, zodpovednosť, v súlade s rozumovou a citovou zrelosťou a technickou zručnosťou žiaka. Primerane zvyšovať nároky pri štúdiu i pri vedení skladieb. Usilovať sa o štýlovosť a rešpektovanie charakteru a nálady jednotlivých skladieb. Neustále zvyšovať technickú a hudobnú vyspelosť žiaka a postupne ho viesť k tomu, aby tvorivo a uvedomele využíval technické a výrazové prostriedky pri realizácii hraných skladieb. Viesť žiaka k pohotovosti a väčšej samostatnosti pri štúdiu skladieb.

OBSAH

- rozširovať a upevňovať poznatky získané v 3. Ročníku
- dokonalá orientácia v 1.-7. polohe (na všetkých strunách)
- samostatná činnosť prstov ľavej ruky
- vzostupné a zostupné legáto vychádzajúce z malého barré
- stále zdokonaľovať veľké barré aj malé barré
- hranie malého barré aj malíčkom
- nácvik a použitie zložitejších melodických ozdôb
- skvalitňovať tón a rozširovať možnosti rôznych úderových variantov prstoch pravej ruky
- komorná hra náročnejšieho charakteru
- snažiť sa o čo najlepšiu súhru oboch rúk

- hrať z listu skladby stredne ťažkej náročnosti
- neustále rozširovať schopnosť hrať podľa akordických značiek
- hrať vo všetkých polohách
- hranie vibráta na troch strunách naraz
- priamo aj nepriamo tlmiť struny prstami pravej aj ľavej ruky
- hrať staccato pravou aj ľavou rukou
- hra flažoletou

KOMPETENCIE

- správna hra ľavou aj pravou rukou
- technika ľavej ruky: vzostupné a zostupné legáto vychádzajúce z malého barré
- technika pravej ruky: tlmenie strún všetkými prstami pravej ruky
- arpeggio ukazovák a palcom oboma smermi, tzv. desaťtola
- malé tremolo
- rasgueado aj s malíčkom
- ovládanie hry s doprovodom viacerých nástrojov
- stupnice intervalové vo všetkých polohách(tercie, sexty, oktávy, decimy), kadencia v troch polohách, obraty v kvintakorde aj septakorde do dvanástej polohy

VÝSTUPY

Na triednych prehrávkach žiak interpretuje dve etudy – Fernando Sor: Mauro Guliani, štyri prednesy rôzneho časového obdobia stredne ťažkej náročnosti

Absolvuje dve verejné vystúpenia.

Notový materiál:

Antonio Diabelli:	Capriccio
Astor Piazzolla:	13 tangos by Gary Rayen
J. Jirmal:	Starí španielsky majstri

Dionisio Aguado:	Etudy gitara 2.(výber Zoltán Tokos)
Napoleon Coste:	Etudy, opus 38
Mauro Giuliani:	Etudy, opus 100
Julio Sagreras:	Las secundas lecciones gitara
Lenka Filipová:	Ľudové piesne
Mateo Carcassi:	Etudy, opus 60
Arnošt Sádlik:	Škola stupníc a akordov pre gitaru
Fernando Sor:	Andante
John Downland:	Four easy pieces
Francisco Tárrega:	Výber skladieb
Eriquer Granados:	Poetické valčíky
Silvius Leopold Weis:	Menuety
Leo Brouwer:	Estudios sencillos
Milan Zelenka, Jana Obrovská:	4 album pre gitaru
John Lennon, Paul McCartney:	The greatest hits for classical guitar č.2

Komorná hra:

Ctibor Süsler: 7 diel

Johan Caspar Mertz: Variacie

Bruno Henze: Das Gitarrespiel, zosbit 16

Ursula Peter: Klassiker der gitare duos 2. Diel

PROFIL ABSOLVENTA NIŽŠIEHO SEKUNDÁRNEHO VZDELÁVANIA

Po ukončení nižšieho sekundárneho vzdelania má absolvent osvojenú základnú hudobnú gramotnosť podľa učebných osnov. Vie používať základnú odbornú terminológiu. Dokáže sa uvedomelo, samostatne a pravidelne venovať rozvoju svojho nadania prostredníctvom nácviku hudobných skladieb. Absolvent je hrou na gitare schopný vyjadriť svoje pocity a tiež zaradiť sa do inštrumentálnych telies, súborov. Dokáže vnímať a prežívať

umenie ako hlbší prostriedok chápania skutočnosti. Má schopnosť základnej orientácie v dejinách a teórii v jednotlivých druhov umenia. Je oboznámený so základnými okruhmi sociálnej funkcie hudby a slovenskou ľudovou tradíciou.. Má vytvorený pozitívny vzťah k umeniu a dokáže ho rozvíjať ako celoživotnú potrebu. Je schopný, verejne vystupovať, otvorene a kultivovane komunikovať. Váži si vlastnú prácu a úspechy v štúdiu, mal by tiež rešpektovať rozdielne názory a chrániť aj umelecké prejavy iných. Ovláda základné techniky hry na gitare v súlade s učebnými osnovami a svojimi individuálnymi dispozíciami a získa základy pre rozvoj kľúčových spôsobilostí pre prípadné ďalšie štúdium na školách s umeleckým zameraním.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: prvý - štvrtý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Gitara v súčasnosti patrí k najobľúbenejším a najrozšírenejším hudobným nástrojom. Spája v sebe prednosti nástroja melodického i akordického. Je nástrojom so všestranným využitím, uplatňujúci sa vo všetkých hudobných žánroch. Táto skutočnosť vychádza z bohatej interpretačnej a nástrojárskej tradície a gitarovej literatúry, obsahujúcej všetky štýlové obdobia.

CIELE

- Cieľom práce na II. stupni a Štúdiu pre dospelých je pokračovať v zručnostiach a vedomostiach získaných na I. stupni
- Dosiahnuť určité majstrovstvo
- Naučiť žiakov zvládnuť hru a orientáciu v rôznych hudobných štýloch
- Naučiť žiaka využívať svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb podľa vlastného výberu

- Orientovať žiaka podľa jeho schopností, na vlastnú hudobnú prax alebo ďalšie štúdium na vyššom type umeleckého vzdelávania
- Naučiť žiakov spoľahlivo sa orientovať v notácii podľa nôt a tabulatúr a hrať podľa akordických značiek

OBSAH

- Zdokonaľovanie techniky hry arpeggio, rasguanda, glissanda
- Upevňovanie a zdokonaľovanie osvojených technických prvkov gitarovej hry
- Legato na niektorom z tónov akordu
- Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu celého hmatníka vo všetkých tóninách s rôznymi variantmi prstokladov pravej ruky a kadencie v rôznych polohách
- Intervalové stupnice jednej oktávy
- Intervalové stupnice v terciách v rozsahu dvoch oktáv
- Intervalové stupnice v sextách
- Nácvič tremola v rýchlejšom tempe
- Komorná hra, alebo hra v súbore
- Hudba latinsko-amerických skladateľov v gitarovej literatúre
- Typické tanečné formy latinskej Ameriky
- Metrum a rytmus najznámejších latinsko-amerických foriem
- Sebakontrola rytmického prevedenia interpretácie skladieb
- Nové výrazové prostriedky v hudbe 20. a 21. storočia (rôzne zvukové efekty, poklepy)
- Dôraz na kultúru tónu a štýlovosť interpretácie skladieb
- Sprievod piesní s využitím rôznych spôsobov hry
- Hra z listu
- Koordinácia a plynulá hra oboch rúk
- Skladby rôznych štýlových období
- Slovenská gitarová literatúra
- Populárna hudba

KOMPETENCIE

- Ovládanie zložitejších technicko-výrazových prostriedkov
- Hranie trojoktávových stupníc s využitím typových prstokladov aj v oktávach a kadencie s využitím veľkého barré

- Aplikácia techniky hry rasgado v interpretácii skladieb
- Používanie nových a osvojených technicko výrazových prostriedkov (melodické tremolo, gissando v melódii a akorde)
- Orientácia v gitarovej literatúre latinsko-amerických skladateľov
- Orientácia v slovenskej gitarovej škole a súčasnej populárnej hudbe
- Využívanie interpretačných skúseností a získaných hudobných vedomostí k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu
- Využívanie schopností pri komornej a súborovej hre

VÝSTUPY

Dve verejné vystúpenia počas roka s podmienkou hry spamäti

Záverečná skúška 2 dvojoktávové typové stupnice (dur, mol)
 2 etudy odlišného technického zamerania
 1 skladba z obdobia renesancie, alebo baroka
 1 skladba z obdobia 20.a 21. storočia

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent druhého stupňa základného štúdia študijného zamerania hra na gitare sa profiluje podľa svojho záujmu a preferencií. Dokáže samostatne naštudovať primerane náročnú skladbu rôznych štýlových období a žánrov, pri interpretácii využíva všetky získané hudobné vedomosti a zručnosti. Uplatňuje sluchovú sebakontrolu a využíva podľa stupňa svojej vyspelosti zvukové možnosti nástroja. Interpretuje primerane náročné skladby rôznych štýlov a žánrov po technickej, výrazovej a obsahovej stránke, využíva dynamiku, tempové rozlíšenie, vhodnú artikuláciu, náročné skladby rôznych štýlov a žánrov po technickej, výrazovej a obsahovej stránke, využíva dynamiku, tempové rozlíšenie, vhodnú artikuláciu, frázovanie a agogiku. Sprevádza podľa notácie i akordických značiek, zvláda hru primerane náročných skladieb z listu a uplatňuje sa pri hre v komorných a súborových zoskupeniach. Využíva svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu.

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Ročník: Prvý

Zameranie: *Hra na gitare*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- Zdokonaľovanie techniky hry arpeggio, rasguado, glissando.
- Legato na niektorom z tónov akordu.
- Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu celého hmatníka vo všetkých tóninách s rôznymi variantmi prstokladov pravej ruky a kadencie v rôznych polohách.
- Intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy.
- Rasguado.
- Španielska ľudová hudba v gitarovej literatúre.
- Rôzne typy rasguada.
- Charakteristika typických tancov Španielska.
- Rytmus a metrum najtypickejších tancov Španielska.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- ovládajú nové zložitejšie technicko-výrazové prostriedky,
- hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v oktávach a kadencie s využitím veľkého barré,
- aplikujú v interpretácii skladieb techniku hry rasguado,
- získajú základnú orientáciu v španielskej ľudovej hudbe.

Ročník: Druhý

Zameranie: *Hra na gitare*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

OBSAHOVÝ ŠTANDARD – KOMPETENCIE:

- Návik tremola v rýchlejšom tempe.
- Legato na niektorom tóne akordu.

- Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a kadencie v rôznych polohách.
- Intervalové stupnice v terciách v rozsahu dvoch oktáv.
- Hra z listu.
- Komorná hra, alebo hra v súbore.
- Hudba latinsko-amerických skladateľov v gitarovej literatúre.
- Typické tanečné formy Latinskej Ameriky.
- Metrum a rytmus najznámejších latinsko-amerických foriem.
- Sebakontrola rytmického prevedenia interpretácie skladieb.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- používajú nové osvojené technické a výrazové prostriedky (melodické tremolo, glissando v melódii i akorde),
- hrajú trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov aj v terciách a kadencie s využitím veľkého barré,
- vedia hrať z listu primeraný zápis,
- interpretujú tanečné formy,
- orientujú sa v gitarovej literatúre latinsko-amerických skladateľov,
- vnímajú a vedome kontrolujú metrum a rytmus latinsko-amerických foriem.

Ročník: Tretí

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- Nové výrazové prostriedky v hudbe 20. a 21. storočia (rôzne zvukové efekty, poklepy).
- Jednohlasné stupnice (dur, mol) v celom rozsahu nástroja v rýchlejších tempách a v zložitejších rytmických variáciách s kadenciou.
- Intervalové stupnice v sextách.
- Hra z listu.
- Komorná hra, alebo hra v súbore.
- Hudba 20. a 21. storočia v gitarovej literatúre,
- Jazz, rock, pop v klasickej gitarovej hudbe.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- vedia hrať z listu primeraný zápis,
- hrajú v komornom, súborovom zoskupení,
- získajú základnú orientáciu v súčasnej gitarovej hudbe,
- získajú základnú orientáciu v populárnej gitarovej hudbe.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Hra na gitare

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

OBSAHOVÝ ŠTANDARD - KOMPETENCIE:

- Upevňovanie a zdokonaľovanie osvojených technických prvkov gitarovej hry.
- Koordinovaná a plynulá hra oboch rúk.
- Dôraz na kultúru tónu a štýlovosť interpretácie skladieb.
- Jednohlasné stupnice (dur, mol) v rýchlych tempách a rôznych variáciách prstokladov pravej a ľavej ruky v rozsahu celého hmatníka s kadenciou v rôznych polohách hmatníka.
- Intervalové stupnice vo všetkých tóninách (tercie, sexty, oktávy, decimy).
- Sprievod piesní s využitím rôznych spôsobov hry.
- Hra z listu.
- Komorná hra, alebo hra v súbore.
- Skladby rôznych štýlových období.
- Slovenská gitarová literatúra.
- Populárna hudba.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY – VÝSTUPY:

- uplatňujú všetky doteraz získané znalosti a schopnosti k interpretácií skladieb rôznych štýlových období a žánrov,
- využívajú svoje interpretačné skúsenosti a získané hudobné vedomosti k samostatnému štúdiu nových skladieb a vyhľadávaniu skladieb podľa vlastného výberu,
- hrajú jednohlasné trojoktávové stupnice s využitím typových prstokladov a kadencie s využitím veľkého barré,

- hrajú intervalové stupnice v rozsahu jednej oktávy,
- využívajú svoje schopnosti pri komornej a súborovej hre,
- vedia hrať z listu primeraný zápis,
- hrajú v komornom, súborovom zoskupení,
- interpretujú skladby rôznych štýlových období,
- získajú základnú orientáciu v slovenskej gitarovej hudbe,
- získajú základnú orientáciu v súčasnej populárnej hudbe.

Záverečná skúška:

1 etuda,

2 prednesové skladby rôznych štýlových období.

VÝTVARNÝ ODBOR
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: kresba, maľba, grafika, modelovanie

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova v ZUŠ uvádza žiakov do priestoru výtvarnej tvorby komplexným spoznávaním skutočnosti a zároveň integruje zložky citovej a rozumovej výchovy. Umožňuje im objavovať a rozvíjať vlohy, schopnosti a zručnosti, spoznávať výtvarnú kultúru, plní úlohu kultivácie osobnosti, vo vývine jednotlivca je katalyzátorom pri začleňovaní sa jednotlivca do kultúrneho prostredia.

Kresba - hlavná, svojbytná forma plošnej výtvarnej práce, kde je hlavným výrazovým prostriedkom línia.

Maľba - druh výtvarnej činnosti, založený na výrazových možnostiach farby. Zámerne organizuje línie, farebné škvrny a plochy na plošnom podklade .

Grafika - druh výtvarnej činnosti, ktorá kresebný prejav prenáša do hmoty (matrice, tlačiarenskej dosky) a technologickým postupom rozmnožuje do formy grafických listov v určitom počte platných ako rovnocenné originály.

Modelovanie - druh výtvarnej činnosti, zaoberajúci sa stvárňovaním hmoty v priestore. Podľa povahy tektonického postupu používaného pri spracovaní sochárskeho materiálu sa hmota stvárňuje modelovaním a nanášaním alebo uberaním.

CIELE

Spontánny záujem dieťaťa o výtvarné sebvýjadrenie je východiskom pre primárny cieľ predmetu, ktorým je výchova ku kreativite. Nemenej dôležitým je primerane detskému poznaniu do tvorivých procesov zapájať myslenie, od hry a laborovania smerovať k vedomému uplatňovaniu určitých prostriedkov a metód v procese tvorby, samostatne reagovať na podnety. Rozvíjať emočnú inteligenciu, pestovať zmysel pre dobro a krásno, usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám, rozširovať obzor žiakov nielen na odbornej umeleckej úrovni, ale aj v oblasti komunikačno-ľudskej.

OBSAH

- získanie osobných skúseností, zážitkov pri autentickej tvorbe
- spoznávať špecifický výrazový výtvarný jazyk a učiť sa ho používať vo vlastnej tvorbe
- v tematických okruhoch realizovať základné formy jazykových prvkov (bod, línia, plocha, priestor, škrvna, tvar, farba, svetlo)
- poznať a porozumieť základným prvkom a ich vzťahom (rytmus, kontrast, symetria-asymetria, rovnováha-pohyb, poriadok-chaos)
- oboznamovať sa s rozličnými výtvarnými operáciami a postupmi (interpretácia, transpozícia, substitúcia, koláž, roláž, frotáž, ...)
- vizuálnu skutočnosť zobrazovať realizáciou cez vecné dvoj a trojrozmerné štúdie predmetov, zátiší, prírodnín, krajiny, figúry, portréty – podľa priameho pozorovania, kópie a j pamäťového cvičenia
- transponovať živé princípy prírody do vlastného procesu tvorby
- vyjadrovať vnemy, zážitky, myšlienky cez naratívne témy spontánnym vlastným výrazom

KOMPETENCIE

- zvládnuť základné používanie rôznych nástrojov – ceruza, pero, fixky, uhlík, drevko, štetce, špachtle, valčeky, nožnice, rydlá,... v závislosti od výtvarnej techniky
- vytvárať stopy alebo tvary rôznych veľkostí a charakteru rôznymi prostriedkami v rozličných formátoch
- zvládnuť jednoduché techniky maľby, tvorenie a dotváranie farebných škvŕn
- poznávať a inšpirovať sa dejinami umenia v rozličných vnemových rovinách

- správne narábať s materiálom a nástrojmi používanými pri jeho spracovaní
- posúvať do roviny fantázie každodenné deje a veci

VÝSTUPY

Zvládať základné formy prezentácie vlastnej tvorby v ateliéri a vo výstavných priestoroch, adjustácia a archivácia vlastných prác, účasť na prehliadkach a súťažiach

Didaktické postupy:

Primerane veku a individuálnym dispozíciám dieťaťa prispôbovať náročnosť úloh v oblasti kognitívnej, psychomotorickej, afektívnej.

Ročník: Druhý

Zameranie: kresba, maľba, grafika, modelovanie

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne

CIELE

Spontánny záujem dieťaťa o výtvarné sebvýjadrenie je východiskom pre primárny cieľ predmetu, ktorým je výchova ku kreativitě. Nemenej dôležitým je primerane detskému poznaniu do tvorivých procesov zapájať myslenie, od hry a laborovania smerovať k vedomému uplatňovaniu určitých prostriedkov a metód v procese tvorby, samostatne reagovať na podnety. Rozvíjať emočnú inteligenciu, pestovať zmysel pre dobro a krásno, usmerňovať dieťa k vyšším duchovným hodnotám, rozširovať obzor žiakov nielen na odbornej umeleckej úrovni, ale aj v oblasti komunikačno-ľudskej.

OBSAH

- získanie osobných skúseností, zážitkov pri autentickej tvorbe
- spoznávať špecifický výrazový výtvarný jazyk a učiť sa ho používať vo vlastnej tvorbe
- v tematických okruhoch realizovať základné formy jazykových prvkov (bod, línia, plocha, priestor, škrvna, tvar, farba, svetlo)

- poznať a porozumieť základným prvkom a ich vzťahom (rytmus, kontrast, symetria-asymetria, rovnováha-pohyb, poriadok-chaos)
- oboznamovať sa s rozličnými výtvarnými operáciami a postupmi (interpretácia, transpozícia, substitúcia, koláž, roláž, frotáž, ...)
- vizuálnu skutočnosť zobrazovať realizáciou cez vecné dvoj a trojrozmerné štúdie predmetov, zátiší, prírodnín, krajiny, figúry, portrétu – podľa priameho pozorovania, kópie a j pamäťového cvičenia
- transponovať živé princípy prírody do vlastného procesu tvorby
- vyjadrovať vnemy, zážitky, myšlienky cez naratívne témy spontánnym vlastným výrazom

KOMPETENCIE

- techniky zvládnuté v prvom ročníku zdokonaľovať náročnejšími úlohami v oblasti výrazu, myšlienky a realizácie
- otláčky predmetov používať ako podnety pre rozvoj fantázie, experimentovať s nástrojmi a technikami primerane individuálnym dispozíciám žiaka
- stopy nástrojov používať v nových súvislostiach a ako východiská pre ďalšie experimenty
- modelovanie symetrických tvarov- predmetov(geometrických a prírodných)
- transponovať obrázok do symbolu – obrázkové písmo
- určiť charakter motívov – charakteristika čiary a výrazu podľa vlastného chápania
- kresba podľa šablóny, prekryvanie, zmnožovanie, otáčanie, vytvárať dojem pohybu, rotácie, miznutia...
- modelovať netradičnými materiálmi

VÝSTUPY

Zvládať základné formy prezentácie vlastnej tvorby v ateliéri a vo výstavných priestoroch, adjustácia a archivácia vlastných prác, účasť na prehliadkach a súťažiach

Didaktické postupy:

Primerane veku a individuálnym dispozíciám dieťaťa prispôsobovať náročnosť úloh v oblasti kognitívnej, psychomotorickej, afektívnej.

Ročník: Tretí

Zameranie: *kresba, maľba, grafika, modelovanie*

Časová dotácia: *3 hodiny týždenne*

CIELE

Usmerňovať žiakov k vyšším duchovným hodnotám, rozvíjať emočnú inteligenciu, rozvíjať kreatívne myslenie, budovať hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku reklamy, gýču, preferovaniu materiálnych hodnôt, venovať sa vývoju vkusovej orientácii detí.

OBSAH

- vo forme ročníkového projektu spracovať vybranú tému podľa individuálnych záujmov žiaka všetkými technikami primeranými veku a zručnostiam podľa platných osnov
- učiť sa transformovať realitu do znakov, posúvať sa smerom k abstrakcii
- od konkrétneho zobrazenia sa presúvať k abstrahovaniu a výrazovosti – vyjadrovať zložitejšie myšlienkové pochody
- vo vlastnom spracovaní témy používať výrazový výtvarný jazyk
- zoznamovať sa so základmi kompozície a používať ich cielene vo vlastnej tvorbe
- zoznamovať sa s rozličnými materiálmi, ich vlastnosťami a možnosťou využitia vo výtvarnej tvorbe
- spoznávať históriu mesta v zachovaných artefaktoch, využiť poznatky vo vlastnej práci cez individuálne prežívanie

KOMPETENCIE

- výtvarné techniky zvládnuté v 1. a 2. ročníku zdokonaľiť vo všetkých oblastiach, trvať na precízności v práci a jej obohacovaní v oblasti myšlienkovvej - používaní výtvarného jazyka a jeho porozumení, v oblasti formálnej – rozširovať precíznosť v realizácii jednotlivých techník, vo výrazovosti sa zaoberať individuálnym prístupom žiaka k téme
- v kresbe a maľbe sa dôkladnejšie venovať reálnym tvarom vecí, pôsobeníu rozličného osvetlenia a možnostiam zobrazenia videnej skutočnosti podľa individuálnych predpokladov žiaka
- princíp koláže použiť na vyjadrenie vlastnej myšlienky, pocitu, komponovanie plochy

- techniku frotáže využiť na presnejšie pozorovanie skutočnosti cez snímanie povrchov v prostredí, kde žiak pracuje a žije, dotváranie dokresľovaním, prešrafovaním zaujímavých textúr – posúvanie až do abstrakcie
- v grafických technikách využiť reprodukciu iného diela ako súčasť žiackej tlače pre zoznamovanie sa cez dejiny umenia s výtvarným jazykom
- kresbu reálnych vecí, zvierat... radiť na ploche, vrstviť cez seba, kombinovať rôzne materiály, farby, druhy čiar, pretransformovať do nových kompozícií
- transformácia a prenesenie významu v zobrazovaní – rôzne konkrétne tvary použiť v inom celku
- modelovanie zložitejších tvarov s dôrazom na zdokonaľovanie jemnej motoriky v tvorbe štruktúrovaného povrchu plastiek
- transpozícia časti určitého celku do iného materiálu inou technikou (napr. časť odevu realizovať ako súčasť architektúry...)
- spracovanie príbehu formou komiksu/fotokomiksu

VÝSTUPY

Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby.

Didaktické postupy:

Primerane veku a individualite dieťaťa zvyšovať nároky v jednotlivých oblastiach.

Ročník: Štvrtý

Zameranie: kresba, maľba, grafika, modelovanie

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce so žiakmi 4. ročníka je usmerňovať ich k vyšším duchovným hodnotám, rozvíjať emočnú inteligenciu a kreatívne myslenie, rozvíjať kognitívne funkcie, budovať hodnotový systém a obranyschopnosť voči tlaku masmediálnej kultúry a jej negatívnym vplyvom, prebúdzajúť citový vzťah k prírode a prehlbovať záujem o environmentálne otázky, podporiť individualitu osobnosti a venovať sa vývoju vkusovej orientácii detí.

OBSAH

- vo forme ročníkového projektu spracovať vybranú tému podľa individuálnych záujmov žiaka všetkými technikami primeranými veku a zručnostiam podľa platných osnov
- evokovať záujem o okolitý svet formou vizuálnych cvičení a dialógom na danú tému (štúdie prírodnín, priestor - perspektíva, krajinná tvorba - ročné obdobia)
- oznamovať sa so základnými princípmi zobrazovania skutočnosti s dôrazom na pochopenie vzťahov celok - detail
- pracovať so znakom, abstrahovaním a pochopením výrazovosti vyjadrovať zložitejšie myšlienkové pochody
- vo vlastnom spracovaní témy používať výrazový výtvarný jazyk
- zoznamovať sa so základmi kompozície a používať ich cielene vo vlastnej tvorbe
- zoznamovať sa s novými materiálmi, ich vlastnosťami a možnosťou využitia vo výtvarnej tvorbe
- zoznamovať sa s novými výtvarnými technikami, náročnejšími na rozvoj myslenia, motoriky a vyjadrenia vlastných pocitov

KOMPETENCIE

- výtvarné techniky zvládnuté v 1., 2. a 3. ročníku zdokonaľiť vo všetkých oblastiach
- trvať na precízności v práci a jej obohacovaní v oblasti myšlienkovvej – používaním výtvarného jazyka a jeho porozumeniu
- v oblasti formálnej – rozširovať precíznosť v realizácii jednotlivých techník a viesť žiaka k chuti experimentovať s materiálom
- vo výrazovosti sa zaoberať individuálnym prístupom žiaka k téme
- v kresbe a maľbe sa dôkladnejšie venovať reálnym tvarom vecí, pôsobeniu rozličného osvetlenia, možnostiam zobrazenia videnej skutočnosti podľa individuálnych predpokladov žiaka, pracovať so žiakmi na ich schopnosti sústrediť sa na danú tému

- hľadáním vhodných vyjadrovacích prostriedkov dosiahnuť zámer a výraz na spracovanie danej témy
- techniku frotáže využiť na presnejšie pozorovanie zaujímavých textúr – posúvanie až do abstrakcie, využívať výsledky ako základ pre grafické práce
- v grafických technikách využiť nové poznatky a zručnosti pre zoznamovanie sa cez dejiny umenia s výtvarným jazykom (zdokonaľovanie poznaných techník, zoznamovanie sa s náročnejšími technikami a materiálmi – použitie nových nástrojov a spracovanie tém novými postupmi)
- kresbu reálnych vecí, zvierat... radiť na ploche, vrstviť cez seba, kombinovať rôzne materiály, farby, druhy čiar... pretransformovať do stále zložitejších kompozícií
- transformácia a prenesenie významu v zobrazovaní – rôzne konkrétne tvary použiť v inom celku, zdôrazňovať proporčné vzťahy v plošných i priestorových médiách
- využívanie objemových kvalít v oblasti plastiky (reliéf, tvorba nádob, rytá kresba) modelovanie zložitejších tvarov s dôrazom na zdokonaľovanie jemnej motoriky a imaginatívosti aj v tvorbe štrukturovania povrchu plastík
- transpozícia časti určitého celku do iného materiálu, inou technikou
- spracovanie príbehu formou ilustrácie, plagátu...

VÝSTUPY

Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby.

Didaktické postupy:

Primerane veku a individualite dieťaťa zvyšovať nároky v jednotlivých oblastiach.

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania nadobudne praktické skúsenosti s rozličnými materiálmi, pozná základné výtvarné znakovanie, kompozičné postupy a výrazové prostriedky. Ovláda základné výtvarné techniky a postupy (kresba, maľba, modelovanie, jednoduché grafické

techniky). Pozná možnosti materiálu v technikách, využívaných na výtvarné vyjadrenie (kresba: charakter a výraz bodu a línie, maľba: základné farby a ich miešanie s cieľným výsledkom, modelovanie: spracovanie a vlastnosti materiálu, grafika: pôsobenie konkrétnej techniky v súvislosti s obsahom). Má schopnosť základného výtvarného spracovania danej témy primeranou a vhodnou technikou. Vie vyjadrovať tvorivo a efektívne obsah zažitých alebo interpretovaných problémov skutočnosti či fantázie, disponuje dostatočným množstvom teoretických poznatkov týkajúcich sa zobrazovaného obsahu. Nadobudol schopnosť archivovať, prezentovať a posúdiť výtvarné práce, dodržiava, v súvislosti s výtvarnými technikami a materiálmi, základné hygienické pravidlá.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

***Zameranie:** Kresba, maľba, grafika, modelovanie a práca s materiálom, dekoratívne činnosti*

***Časová dotácia:** 3 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovanie predmetu výtvarná výchova (ďalej VV) na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania plynulo nadväzuje na primárnu časť základného štúdia. Naďalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou, z intenzívnych zážitkov, dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin, zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú

- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami

CIELE

Kognitívne ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií,
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich,
- cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédia, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

- vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus,
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov,
- formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník,

Socioafektívne ciele

- formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry,
- formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a tiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania,
- podpora medzipredmetových väzieb, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifík spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy,
- vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

OBSAH

- zobrazovanie videného sveta - kreslenie predmetu podľa skutočnosti (modelácia šrafovaním, tieňovaním, lavírovaním, kreslenie priestoru) perspektíva,
- výtvarný jazyk - základné prvky výtvarného vyjadrovania - mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami, kompozičné vzťahy,
- podnety z architektúry – hravé skúmanie priestoru – urbanizmus, plán mesta, štruktúra zón, doprava, uzly, vzťah ku krajine, mesto a dedina, fantastické priestory, typ, funkcia a výraz stavby,
- podnety rôznych oblastí poznávania sveta - výtvarné hry s problematikou dejepisu, alt. výtvarné hry s problematikou zemepisu, podnety prírodopisu, prírodné štruktúry, telo človeka, zvieratá,
- tradícia a identita, kultúrna krajina – výtvarné reakcie na tradičné formy, rozprávky, príbehy, legendy, história.

KOMPETENCIE

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze,
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty.

Mentálne spôsobilosti

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit') alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé),
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo.

VÝSTUPY

Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby.

Ročník: Druhý

Zameranie: *Kresba, maľba, grafika, modelovanie a práca s materiálom, dekoratívne činnosti*

Časová dotácia: *3 hodiny týždenne*

CIELE

Kognitívne ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií,
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich,
- cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii.

Senzomotorické ciele

- vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus,
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov,
- formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník,

Socioafektívne ciele

- formovať kultúrne postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry,
- formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a tiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania,
- podpora medzipredmetových väzieb, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy,
- vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia.

OBSAH

- zobrazovanie videného sveta - kreslenie predmetu podľa skutočnosti/ modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním, kreslenie priestoru / perspektiva
- výtvarný jazyk - základné prvky výtvarného vyjadrovania - mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporcami, kompozičné vzťahy
- podnety výtvarného umenia – média, štýly, procesy, techniky, témy
- škola v galérii – objavovanie prvkov obrazu v galerijnej zbierke, alt. na internete
- podnety z filmu a videa - záber, spájanie obrazov, montáže, koláže, vzťah obrazu a zvuku
- podnety rôznych oblastí poznávania sveta - výtvarné hry s problematikou dejepisu, alt. výtvarné hry s problematikou zemepisu, podnety prírodopisu, prírodné štruktúry, telo človeka, zvieratá
- tradícia a identita, kultúrna krajina – výtvarné reakcie na tradičné formy, rozprávky, príbehy, legendy, história

KOMPETENCIE

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí)
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika)
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptury
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobeninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry)
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.)
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.)
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty.

Mentálne spôsobilosti

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit') alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé)
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo

VÝSTUPY

Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby.

Ročník: Tretí

Zameranie: *Kresba, maľba, grafika, modelovanie a práca s materiálom, dekoratívne činnosti*

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne

CIELE

Kognitívne ciele

- poznávať jazyk vizuálnych médií – jazykové prostriedky, základné kompozičné princípy, vybrané techniky a procesy vizuálnych médií
- poznávať a vedieť pomenovať pôsobenie (výraz) umeleckých diel, svoj zážitok z nich
- cez vlastnú činnosť žiaka uvádzať k poznaniu a vedomej reflexii sveta vizuálnych znakov (multimédiá, reklama, výtvarné médiá, architektúra, dizajn), k vedomému používaniu zobrazovania a jeho kritickej selekcii

Senzomotorické ciele

- vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť žiakovi vývoj od detského, spontánneho spôsobu vyjadrovania k vyjadrovaniu cieľavedomému, s dôrazom na vlastný prístup, vlastný názor a vkus
- naďalej rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať a podnecovať jeho nápaditosť a tvorivú sebarealizáciu, prekonávanie konvenčných schém a inovovanie naučených myšlienkových a zobrazovacích vzorcov
- formovať a rozvíjať gramotnosť (zručnosti) žiaka v oblasti vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami prostredníctvom vybraných médií, nástrojov a techník

Socioafektívne ciele

- formovať kultúrne a postoje. Vychovávať žiaka smerom k vytváraniu si primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií; cez zážitok aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel uvádzať ho do poznávania hodnôt umenia a kultúry
- formovať celistvú osobnosť. Prístupovať k osobnosti žiaka v jej úplnosti – rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, analytické myslenie a poznávanie, a tiež formovanie a aktívne používanie zručností – to všetko prostredníctvom činnostného a zážitkového vyučovania

- podpora medzipredmetových väzieb, interdisciplinárnosť vyučovania, pri zachovaní špecifik spôsobu poznávania sveta prostredníctvom výtvarnej výchovy
- vedomé hľadanie formálnych a obsahových súvislostí s prírodovednými i humanitnými predmetmi a s inými druhmi umenia

OBSAH

- zobrazovanie videného sveta - kreslenie predmetu podľa skutočnosti/ modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním, kreslenie priestoru / perspektíva, kreslenie figúry podľa skutočnosti a pamäti
- výtvarný jazyk - základné prvky výtvarného vyjadrovania - mierka a proporčné vzťahy, operácie s proporciami, kompozičné vzťahy
- podnety rôznych oblastí poznávania sveta - výtvarné hry s problematikou dejepisu, alt. výtvarné hry s problematikou zemepisu, podnety prírodopisu, prírodné štruktúry, telo človeka, zvieratá
- tradícia a identita, kultúrna krajina – výtvarné reakcie na tradičné formy, rozprávky, príbehy, legendy, história
- podnety tradičných remesiel - podnety hrnčiarstva/alt.: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva, košíkárstva, pletenie, podnety krajčírstva,/alt.: podnety čipkárstva,
- techniky opracovania rôznych prírodných materiálov- drevo, kameň, kov a pod.
- podnety fotografie - základy práce s fotoaparátom / hry s ostrosťou a neostrosťou / digitálny fotoaparát, uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači, inscenovaná fotografia /kresba svetlom, zmeny osvetlenia - vplyv na plasticitu, fotografická reportáž/spájanie obrazov/ tvorba deja, záznam akcie, performancie
- podnety dizajnu obalový dizajn/materiál, tvar a grafické riešenie alt. návrh loga, značky
- ex libris, odevný dizajn/časť odevu, doplnok, dizajn výrobku/návrh úžitkového predmetu
- podnety environmentálneho charakteru - vzťah k životnému prostrediu, polarizácia pozitívnych a negatívnych dopadov na životné prostredie, využitie odpadových materiálov vo forme výtvarných vyjadrovacích prostriedkov

KOMPETENCIE

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí)
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika)
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptury
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drievko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.)
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez, linorez a pod.)
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty

Mentálne spôsobilosti

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobraziť) alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé)
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,

- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo

VÝSTUPY

Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby

Ročník: Štvrtý

Zameranie: *Kresba, maľba, grafika, modelovanie a práca s materiálom, dekoratívne činnosti*

Časová dotácia: *3 hodiny týždenne*

CIELE

- nadviazať na vedomosti a zručnosti z 3.ročníka
- rozšíriť tematické okruhy z tretieho ročníka o nové postupy, náročnejšie spracovanie, nové techniky
- rozvíjať racionálnu, poznávaciu i emočnú stránku osobnosti žiaka, jeho fantáziu a výtvarné vyjadrovacie schopnosti
- podporovať a usmerňovať vlastné tvorivé smerovanie a riešenia žiaka
- zvyšovať uvedomelosť výtvarného vyjadrovania, postupne ho transformovať na prejav autentický a jedinečný pre žiaka
- smerovať k samostatnej tvorivej činnosti u žiaka

OBSAH

- rozvoj obrazotvornosti, sledovanie kompozičných a výtvarno-vyjadrovacích vzťahov
- sledovanie správania sa tvarov v priestore, prehlbovanie si vzťahov perspektívy voči priestoru
- lineárna kresba, sledovanie výrazovosti línií vo vzťahu k objemu a priestoru (perspektíva) a lineárne zachytenie vlastnosti materiálov
- postupné uvedomovanie a prehlbovanie si výrazových prostriedkov v kresbe
- uvedomovanie si vzťahov nakresleného voči formátu, priestorového rozvrhu a jeho výrazovosti. Uvedomiť si a vedieť využívať rozloženie tvarov v priestore
- spoznávanie klasických výtvarných techník, acrylová maľba
- surrealizmus
- nahliadnutie do problematiky digitálnej fotografie, spoznávanie nových možností digitálnych médií, kreatívna práca s fotoaparátom – expozícia
- oboznamovanie sa s problematikou tvorby a editácie filmu zamerané na strih a spracovanie filmu
- spoznávanie tradičných remeselných techník, drevorez
- precvičovanie si priestorového videnia a jemnej motoriky, spoznávanie rôznych techník modelovania na náročnejších kompozíciách

KOMPETENCIE

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí)
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika)
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky a soľtúry
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty

- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.)
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.)
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty

Mentálne spôsobilosti

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit') alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé)
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo

VÝSTUPY

- kresby a maľby zátišia z geometrických tvarov a architektúry
- práca so šablónami a škvrnami
- zjednodušovanie náhodných a prírodných tvarov, používanie rôznych textúr

- kresby zátišia podľa predlohy, prírodných reálií využitie šrafúry; rôzne médiá, ceruza, uhlik, pastel
  - práce z rôznych materiálov, kresba maľba; symetria asymetria, výtvarný rytmus
  - maľba akvarelom na papier a sadrokartón, kópia podľa predlohy
  - grafické techniky, koláž, film, fotografia
  - fotografovanie rôznych situácií, editácia fotografií, experimenty s pohybujúcim sa svetlom, fotenie v tme, športová fotografia
  - vytváranie krátkych videosekvencií prepracovaním hotových videí v strižnom programe
  - vytváranie negatívov pre tlač formou drevorezu, tlač finálnych návrhov, vyrezávanie reliéfu
  - základy portrétu
- Vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby

Ročník: Piaty

Zameranie: *Kresba, maľba, grafika, modelovanie a práca s materiálom, dekoratívne činnosti*

Časová dotácia: *3 hodiny týždenne*

CIELE

- nadviazať na vedomosti a zručnosti z 4. ročníka
- rozšíriť tematické okruhy z tretieho ročníka o nové postupy, náročnejšie spracovanie, nové techniky
- rozvíjať racionálnu, poznávaciu i emočnú stránku osobnosti žiaka, jeho fantáziu a výtvarné vyjadrovacie schopnosti
- podporovať a usmerňovať vlastné tvorivé smerovanie a riešenia žiaka
- zvyšovať uvedomelosť výtvarného vyjadrovania, postupne ho transformovať na prejav autentický a jedinečný pre žiaka
- smerovať k samostatnej tvorivej činnosti u žiaka

OBSAH

- rozvoj obrazotvornosti, sledovanie kompozičných a výtvarno-vyjadrovacích vzťahov
- sledovanie správania sa tvarov v priestore, prehlbovanie si vzťahov perspektívy voči priestoru
- lineárna kresba, sledovanie výrazovosti línií vo vzťahu k objemu a priestoru (perspektíva) a lineárne zachytenie vlastnosti materiálov
- postupné uvedomovanie a prehlbovanie si výrazových prostriedkov v kresbe
- uvedomovanie si vzťahov nakresleného voči formátu, priestorového rozvrhu a jeho výrazovosti. Uvedomiť si a vedieť využívať rozloženie tvarov v priestore
- spoznávanie klasických výtvarných techník, kresba rudka, uhlík, ceruza
- aktuálne umelecké smery
- nahliadnutie do problematiky digitálnej fotografie, spoznávanie nových možností digitálnych médií, kreatívna práca s fotoaparátom – expozícia
- oboznamovanie sa s problematikou tvorby a editácie filmu zamerané na strih a spracovanie filmu
- spoznávanie tradičných remeselných techník, rezbárstvo, práca s kožou
- precvičovanie si priestorového videnia a jemnej motoriky, spoznávanie rôznych techník modelovania na náročnejších kompozíciách

KOMPETENCIE

Formálne zručnosti

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí)
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika)
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptury
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnérskeho návrhu
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty

- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovávať podnety z iných predmetov

Technické zručnosti

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.)
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palete i na obraze
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.)
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez linorez a pod.)
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty

Mentálne spôsobilosti

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazit') alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé)
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia)
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo

VÝSTUPY

- kresby a maľby zátišia z geometrických tvarov a architektúry
- práca so šablónami a škvrnami
- zjednodušovanie náhodných a prírodných tvarov, používanie rôznych textúr
- kresby zátišia podľa predlohy, prírodných reálií využitie šrafúry; rôzne médiá, ceruza, uhlík, pastel
- práce z rôznych materiálov, kresba maľba; symetria asymetria, výtvarný rytmus

- maľba na papier a sadrokartón, kópia podľa predlohy, štúdia, lineárna kresba
- grafické techniky, koláž, film, fotografia, objekt, inštalácia, performance
- fotografovanie rôznych situácií, editácia fotografií, experimenty s pohybujúcim sa svetlom, fotenie v tme, umelecká fotografia
- vytváranie krátkych videosekvencií prepracovaním hotových videí v strižnom programe
- vytváranie vyrezávaných objektov, ľudová ornamentika, výrobky z kože
- modelovanie zátišia podľa predlohy, rélie, rozvíjanie problematiky portrétu, design
- vlastnú tvorbu prezentovať v ateliéri, vo výstavných priestoroch, archivovať práce primerane technike, zúčastňovať sa súťaží a prehliadok detskej výtvarnej tvorby

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent výtvarného odboru ZUŠ je v prvom rade svojbytnou osobnosťou, ktorá dokáže obhájiť svoj vkus, svoje názory a postoje voči spoločnosti pasívneho konzumu.

Rozumie vizuálnym umeniam z pohľadu histórie i súčasnosti.

Absolvent je podľa miery svojich schopností pripravený na ďalšie štúdium vizuálnych umení (na strednej, príp. vysokej škole výtvarného zamerania).

Kompetencie:

Absolvent preukazuje vysoký stupeň výtvarnej gramotnosti –rozumie vyjadrovacím prostriedkom rôznych druhov výtvarného umenia a dokáže ich používať na tvorivé vyjadrenie svojich konceptov, predstáv, fantázie a výtvarne reagovať na vizuálne podnety reality.

Pozná základné techniky kresby, maľby, grafiky, fotografie, sochárstva a priestorovej tvorby a ovláda vybrané z nich; rozumie intermediálnej tvorbe, vie používať jej princípy a vybrané multimediálne techniky.

Pozná charakteristické znaky historických slohov vizuálnych umení, dizajnu a architektúry, ich moderných i súčasných tendencií a znaky rôznych štýlov.

Toleruje rozmanitosť výtvarných prejavov a dokáže odôvodniť svoj vlastný názor.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Štúdium druhého stupňa základného štúdia je určené pre absolventov prvého stupňa VO ZUŠ alebo pre žiakov ,ktorí sú absolventmi ZŠ a preukážu požadovanú mieru talentu na prijímacej skúške. Žiaka možno na základe talentových kritérií a veku zaradiť aj priamo do vyššieho ročníka štúdia.

Ciele:

Cieľom vyučovania na tomto stupni je poskytnúť žiakom rozvinuté výtvarné vzdelanie primerané stredoškolskému veku, umožniť im profiláciu k zvolenému médiu a zároveň kultivovať ich vzťah k výtvarnému umeniu a vizuálnej kultúre. Štúdium poskytuje možnosť prípravy na talentové skúšky na vysokoškolské študijné programy výtvarného, dizajnérskeho a architektonického zamerania.

Výkonové štandardy

Žiaci po absolvovaní štúdia druhého stupňa základného štúdia:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- dokážu výtvarne vyjadriť vizuálnu realitu a svoje myšlienkové koncepty,
- dokážu verejne prezentovať výstupy svojej tvorby,
- verbálne zdôvodnia koncepciu i realizáciu svojho diela,
- získavajú si informácie o možnosti technologických riešení v kruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- -dokážu diskutovať o súčasnom umení

Obsahové štandardy

Vyučovanie poskytuje možnosť špecializácie- výberu média a techniky podľa zamerania žiaka.

Ročník: Prvý

- sumarizuje cvičenia zamerané na vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy,
- kreslenie, maľovanie a modelovanie podľa videnej skutočnosti,

- posuny a transformácie zobrazenia skutočnosti,
- štylizračné variácie, kombinácie techník,
- -operácie s motívom -námetom,
- vyjadrenie vlastných konceptov v rôznych médiách,
- konfrontácia artefaktu vytvoreného v rôznych médiách,
- individuálne tvorivé úlohy,
- štúdium literatúry z oblasti chronológie dejín umenia,
- diskusie o umení.

Ročník: Druhý

- zobrazovanie videnej skutočnosti v zvolenom médiu,
- posuny a transformácie zobrazenia skutočnosti v zvolenom médiu,
- štylizračné variácie zobrazenia skutočnosti v zvolenom médiu,
- vyjadrovanie vlastných konceptov v zvolenom médiu,
- -individuálne tvorivé úlohy,
- štúdium literatúry, časopisov -referát a diskusie o súčasnom umení.

Ročník: Tretí

- techniky rozmanité štúdie videnej skutočnosti v zvolenom médiu,
- -kópia umeleckého diela v zvolenom médiu
- kópia umeleckého diela v inom médiu ako originál,
- tvorivá úloha v zvolenom médiu na zadanú tému,
- tvorba na voľnú tému,
- individuálne tvorivé úlohy,
- inštalácia výstavy,
- diskusie o tvorbe spolužiakov,
- štúdium literatúry a časopisov- referát a diskusie o súčasnom umení.

Ročník: Štvrtý

- individuálne tvorivé úlohy
- kópia detskej výtvarnej práce
- konceptuálne dielo
- záverečná práca
- -prezentácia záverečnej práce
- diskusia o záverečnej práci

ŠTÚDIUM PRE DOSPELÝCH

Štúdium pre dospelých je štvorročné štúdium, ktoré poskytuje možnosti ďalšieho výtvarného vzdelávania a konfrontácie svojho myslenia a tvorby v diškurze študijnej skupiny. Je určené pre záujemcov, ktorí ukončili druhý stupeň štúdia VO ZUŠ. Na štúdium možno prijať aj záujemcov v zodpovedajúcom veku na základe talentových kritérií.

Ročník: Prvý

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 3,0 (skupinové vyučovanie)

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- úlohy zamerané na rozvoj štylizácie, rukopisu, osobného štýlu (podľa zvoleného média),
- úlohy konfrontujúce rôzne polohy štylizácií a autorských rukopisov (podľa zvoleného média),
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,

- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

Ročník: Druhý

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 3,0 (skupinové vyučovanie)

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- úlohy zamerané na rozvoj štylizácie, rukopisu, osobného štýlu (podľa zvoleného média),
- úlohy konfrontujúce rôzne polohy štylizácií a autorských rukopisov (podľa zvoleného média),
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- inštalácia skupinovej výstavy,
- verejná diskusia na výstave.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

Ročník: Tretí

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 3,0 (skupinové vyučovanie)

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- úlohy zamerané na laborovanie s odlišnými polohami umenia v akých sa pohybuje žiak,
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- štúdium technologickej literatúry,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- diskusia na výstave v galérii, v múzeu,
- inštalácia skupinovej výstavy,
- verejná diskusia na výstave.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

Ročník: Štvrtý

POČET HODÍN TÝŽDENNE: 3,0 (skupinové vyučovanie)

OBSAHOVÉ ŠTANDARDY - KOMPETENCIE:

- individuálne úlohy rozvíjajúce žiaka podľa jeho výtvarnej orientácie na médium,
- realizácia vlastných výtvarných konceptov,
- úlohy zamerané na laborovanie s odlišnými polohami umenia v akých sa pohybuje žiak,
- úlohy zamerané na zdokonaľovanie techniky,
- štúdium technologickej literatúry,
- štúdium literatúry/časopisov a diskusie o súčasnom umení,
- diskusia na výstave v galérii, v múzeu,
- inštalácia skupinovej výstavy,
- verejná diskusia na výstave.

VÝKONOVÉ ŠTANDARDY - VÝSTUPY:

Žiaci po absolvovaní štúdia pre dospelých:

- samostatne tvoria umelecké diela v okruhu zvoleného média,
- získajú si informácie o možnosti technologických riešení v okruhu zvoleného média,
- sú schopní ďalej rozvíjať svoje schopnosti,
- zúčastňujú sa na kultúrnom dianí ako amatérski výtvarníci,
- majú aktívny divácky vzťah a uvedomelý postoj k dielam výtvarného umenia a k vizuálnej kultúre,
- dokážu zdôvodniť svoje estetické názory,
- dokážu diskutovať o súčasnom umení.

LITERÁRNO-DRAMATICKÝ ODBOR
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Dramatická príprava

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne

Zameranie: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Literárno – dramatický odbor je syntetizujúci odbor, ktorý zahŕňa dramatické, pohybové, rečové, prednesové a slovesné tvorivé činnosti. Žiaci nadobúdajú schopnosť kultivovaného prejavu v divadelnej, prednesovej a slovesnej oblasti. Takisto odbor pomáha rozvíjať vlohy a talent žiakov, ktoré sa dajú využívať v štúdiu na umeleckých a humanitne orientovaných školách.

CIELE

Vytvoriť neformálnu sociálnu skupinu, rozvíjať slovnú zásobu, zvládnuť správne dýchanie, držanie tela a artikuláciu. Zvládnuť jednoduchý rytmus a dynamiku. Plynule zvládnuť jednoduchý dialóg s partnerom.

OBSAH

- artikulačné cvičenia
- pohybové skupinové cvičenia v priestore
- jednoduchý dramatický text

KOMPETENCIE

- zvládnutie jednoduchkej dramatickej hry so zástupnou rekvizitou
- zvládnutie jednoduchkej partnerskej hry so zástupným textom
- základné smery pohybu v priestore a jednoduchá orientácia v ňom
- v artikulačných cvičeniach a riekankách si uvedomiť rytmus a melódiu reči, zvládnuť vyslovovanie všetkých hlások
- uplatnenie rečových vedomostí v individuálnom, alebo kolektívnom prednese
- spoznávanie literárnych diel prostredníctvom hry
- uvedomiť si proces správneho dýchania

VÝSTUPY

Žiak dokáže zvládnuť prednes krátkeho textu, ukážku rôznych nálad a emócií (hnev, radosť, ...), pohybovú etudu. Absolvuje jedno verejné vystúpenie polročne.

Materiál:

- jednoduché rekvizity
- jednoduché hudobné nástroje
- literárne diela autorov píšucich pre deti

Didaktické postupy a metódy práce:

- skupinové hry
- cvičenia na zlepšenie artikulácie
- cvičenia rozvíjajúce obratnosť a uvedomovanie si vlastného tela v priestore pomocou hry
- pochopenie dramatického textu
- využívanie a správne chápanie improvizácie
- naučiť žiaka uzatvárať študijné prvky do širších celkov

Ročník: Druhý

Zameranie: Dramatická príprava

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne

Zameranie: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Vytvoriť neformálnu sociálnu skupinu, upevňovať správne návyky v procese dýchania a držania tela. Vedieť uplatniť pohybové schopnosti v jednoduchej dramatickej akcii a v jednoduchých pohybových hrách zvládnuť základné priestorové tvary (zástup, kruh).

OBSAH

- artikulačné cvičenia
- klásť dôraz na zreteľnú výslovnosť a mäkký hlasový začiatok

KOMPETENCIE

- v hre zvládnuť jednoduchú charakterizáciu
- v etude zvládnuť jednoduchý dramatický príbeh – to znamená uvedomiť si svoju úlohu v príbehu a podľa toho konať
- vytvoriť jednoduchú improvizovanú bábkú a v etude s ňou uplatniť osvojené základné princípy jej oživovania, vrátane zvuku a zvládnuť jednoduchý dramatický príbeh

VÝSTUPY

Jedno verejné vystúpenie polročne so zvládnutím základného pravidla dramatickej hry v jednoduchej kolektívnej ukážke, samostatné jednoduché slovné vyjadrovanie.

Materiál:

- vhodné literárne diela
- jednoduché improvizované bábkú
- literárne diela autorov písucich pre deti

Didaktické postupy a metódy práce:

- voliť témy, ktoré podnecujú tvorivú dramatickú činnosť, ktoré podnecujú fantáziu a rozvíjajú vnímavosť
- riešiť v hre konflikt, bojovať za dobro a tak vytvárať základy pre stupnicu hodnôt

- sústavne rozvíjať samostatné pokusy detí o vlastné vyjadrenie dramatickou hrou, pohybovou improvizáciou, hudobno-rytmickým prejavom, písaným slovom
- rozvíjať kladný vzťah k literatúre a k divadlu

Ročník: Tretí

Časová dotácia: 4,5 hodiny týždenne

Študijné zameranie: Dramatické a slovesné oddelenie

Predmet: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne (v skupine 2 - 3 žiaci)

CIELE

Cieľom práce je smerovanie k získaniu schopnosti interpretovať text ako osobný aktuálny zážitok. Dôležitá je voľba veku primeraného textu, na základe jeho myšlienkových a umeleckých kvalít.

OBSAH

- artikulačné cvičenia
- vyhľadávanie textov s možnosťou dialogického spracovania
- uvedoméle a tvorivé uplatňovanie postupne osvojených základných výrazových prostriedkov prednesu

KOMPETENCIE

- v dychových, hlasových a artikulačných cvičeniach vedieť navodiť správny vnútorný hmatový pocit, uplatňovať ho pri práci s hovoreným slovom
- zvládnuť správnu výslovnosť vokálov, rezonanciu v nadhrtanových dutinách a prácu svalov brušných stien a bránice

VÝSTUPY

Prednes kratšieho, veku primeraného, prozaického alebo básnického textu, s dôrazom na individuálny pocit.

Materiál:

- pestré ukážky prozaických a básnických textov
- zvuková nahrávka žiackych prednesov
- literárne diela autorov píšucich pre deti

Didaktické postupy a metódy práce:

Metóda výchovy dramatickou hrou, pomocou textu naučiť žiaka vnímať text a pochopiť ho.

Predmet: Pohyb

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Cieľom práce je pohybová výchova zameraná na vytvorenie takých pohybových schopností, ktoré bude žiak potrebovať a postupne vedome uplatňovať v dramatickej činnosti.

OBSAH

- v rôznych výrazových variantoch predvádzané cvičenia a hry, ktoré sú zamerané na zvládnutie prirodzeného a koordinovaného pohybu celého tela
- spolupráca s korepetítorom

KOMPETENCIE

- vedome sa usilovať o správne držanie tela (pocit osi)
- zvládnuť cvičenia na centrálny a periférny pohyb (zbalenie, rozbalenie)
- zvládnuť cvičenia prízemnej obratnosti (preliezania, podliezania, cvičenia vo dvojici)
- zvládnuť základy priestorového cítenia – priestorové vzťahy (pred, za, hore, dolu)

- v hudobno-pohybových cvičeniach zvládnuť zmenu tempa a dynamiky

VÝSTUPY

Krátka pohybová etuda na zadanú tému s využitím poznatkov priestorových vzťahoch.

Materiál:

- jednoduché hudobné nástroje
- CD – hudobné ukážky
- pesničky

Didaktické postupy a metódy práce:

Využívanie motivácie ako východiska pre navodenie správneho pocitu tela (výrazový neutrál), poznávanie individuálnych výrazových prostriedkov, snažiť sa pomocou súťaživých hier vyvolať pri precvičovaní pohybovej techniky u žiakov radosť z pohybu.

***Predmet:** Dramatika a slovesnosť*

***Časová dotácia:** 1,5 hodiny týždenne*

CIELE

Cieľom práce je dosiahnuť primeraný výraz u žiakov v dramatickom a slovesnom prejave.

OBSAH

- komplexná tvorivá dramatická činnosť smerujúca od hry k vytvoreniu schopnosti samostatne, osobito sa vyjadrovať dramatickou hrou a slovným prejavom, hovoreným i písaným
- naučiť sa konať v jednoduchých daných okolnostiach
- vyžadovať pozorovanie seba samého a okolia

- učiť žiakov základom improvizácie
- rozvíjať schopnosť kontaktu a vcit'ovania sa
- rozvíjať schopnosť zmyslového vnímania

KOMPETENCIE

- zvládnuť jednoduchú etudu alebo improvizáciu a vedieť zachovať jej formu aj pri zámene postáv
- zvládnuť v cvičeniach hru s predmetom
- zvládnuť krátke pointované vyjadrenie zážitku
- využiť v hre reálny alebo zástupný predmet
- vedieť rozvíjať dialóg

VÝSTUPY

Zvládnuť jednoduchú etudu, vedieť zachovať jej tvar a zvládnuť dialóg s partnerom na verejnom vystúpení.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- kamera
- knihy
- internet

Didaktické postupy a metódy práce:

- dramatická hra
- návšteva divadelných predstavení
- návšteva súťaží v prednese poézie a prózy
- ukážky obrazové a zvukové
- rytmické cvičenia

Predmet: Práca v súbore

Časová dotácia: 1 hodina týždenne (v skupine od 5 žiakov)

CIELE

Cieľom práce je naučiť žiakov pracovať pri väčšej časovej zaťažnosti, prehĺbiť ich záujem o túto činnosť, ktorej výsledkom je ucelené predstavenie.

OBSAH

- vytváranie inscenácie na základe vybranej predlohy z oblasti poézie, prózy alebo dramatických žánrov
- práca v súbore umožňuje žiakom na ucelenom tvare prakticky si overiť a uplatniť svoje schopnosti, skúsenosti a vedomosti nadobudnuté vo vyučovacom procese a výsledok práce zverejniť
- snažiť sa inšpirovať žiakov aj k vlastnej tvorivej činnosti konkrétnymi umeleckými dielami: dramatickými, výtvarnými, hudobnými, aj neumeleckými

KOMPETENCIE

- zvládnutie svojej roly v ucelenej inscenácii

VÝSTUPY

Verejné vystúpenie najmenej jedenkrát polročne.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér

- videokamera

Didaktické postupy a metódy práce:

- metóda práce je totožná s metódou výchovy dramatickou hrou
- návšteva kultúrnych podujatí

Ročník: Štvrtý

Zameranie: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Ako svojbytný žáner má svoju vyhranenú formu, ktorú v jeho klasickej podobe charakterizujú vybraný, či zvolený autorský literárny text, rečová interpretácia textu, rečový prejav recitátora, snaha o oslovenie poslucháča.

Žiaci – recitátori sa učia rozvíjať predovšetkým klasickú formu prednesu založenú na jazykovom prejave. Využitie mimojazykových možností predpokladá ich zapojenie do výborne zvládnutého recitátorského výrazu, čo kladie umelecké nároky na tvorbu interpreta.

CIELE

Práca smerujúca k získaniu schopnosti interpretovať text ako osobný aktuálny zážitok. Dôležitá je voľba veku primeraného textu, na základe jeho myšlienkových a umeleckých kvalít. Dramatická hra je jednou z metód práce a zároveň možnosťou, ako upútať pozornosť žiaka na text, citovo ho v ňom zainteresovať tak, aby prednášaný text nadobudol svoju umeleckú hodnotu.

OBSAH

- artikulačné cvičenia

- vyhľadávať spoločne so žiakmi témy, ktoré im pomáhajú vytvárať si názor na okolitý svet a vzťah k nemu
- uvedoméle a tvorivé uplatňovanie postupne osvojených základných výrazových prostriedkov prednesu
- upútať pozornosť žiaka na text, citovo ho na ňom zainteresovať a pomôcť mu sprostredkovať vlastný zážitok na základe autorovho textu
- v priebehu práce oboznamovať žiakov prakticky s výrazovými prvkami prednesu

KOMPETENCIE

- v dychových, hlasových a artikulačných cvičeniach rozvíjať správny vnútorný hmatový pocit, uplatňovať ho pri práci z hovoreným slovom
- upevňovať správnu výslovnosť vokálov, rezonanciu v nadhrtanových dutinách a prácu svalov brušných stien a bránice
- prehlbovať prácu na texte z hľadiska uvedomovania si a vyjadrenia podtextu s možnosťou rozdielneho výkladu
- uvedomiť si základné výrazové prvky prednesu (dôraz, pauza, intonácia, tempo, rytmus, dynamika), ako prostriedky vyjadrovania a vedieť s nimi pracovať

VÝSTUPY

Prednes kratšieho, veku primeraného prozaického alebo básnického textu, s dôrazom na individuálny pocit, s uplatnením základných výrazových prvkov.

Žiak vystúpi dvakrát ročne v rámci ročníka, prípadne talentovanejší recitátor vystúpi formou verejného vystúpenia, či súťaže.

Materiál:

Pestré ukážky prozaických a básnických textov, zvuková nahrávka žiackych prednesov, literárne diela autorov, píšucich pre deti a mládež.

Didaktické postupy a metódy práce:

Metóda výchovy dramatickou hrou, pomocou textu naučiť žiaka vnímať text a pochopiť ho.

Zameranie: Pohyb

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pohybom, ako neverbálnym výrazovým prostriedkom, učíme charakterizovať hereckú postavu, jej vývoj a emócie. Pohyb zahŕňa nielen celkový pohyb žiaka, ale aj jeho postoj, gesto a mimiku. Pohybom sa učíme vyjadrovať vzťah k scénickému priestoru, rozvíja znalosť vlastných fyzických dispozícií, koordinovanosť pohybov, obratnosť, rýchlosť, silu.

CIELE

Pohybová výchova zameraná na rozvíjanie takých pohybových schopností, ktoré bude žiak potrebovať a postupne vedome uplatňovať v dramatickej činnosti. Hudbou rozvíjať rytmický, hudobno-pohybový prejav, využívať získanú obratnosť žiakov a koordináciu pohybov.

OBSAH

- základom práce sú v rôznych výrazových variantoch predvádzané cvičenia a hry, zamerané na zvládnutie prirodzeného a koordinovaného pohybu celého tela
- využívame spoluprácu s korepetítorom
- naďalej dôkladne spájame osvojené náročnejšie technické prvky s výrazom
- funkčne začleňujeme hudobno-pohybový a tanečný prejav do dramatickej činnosti, aj formou improvizácie
- k pohybovým improvizáciám, hrám a tancom používať reprodukovánú a živú hudbu
- u chlapcov rozvíjať silu a u dievčat ohybnosť
- upevňovať správne pohybové návyky (najmä v držaní tela)

KOMPETENCIE

- vedome sa usilovať o správne držanie tela (pocit osi)
- opakovať cvičenia na centrálny a periférny pohyb (zbalenie, rozbalenie)
- rozvíjať cvičenia prízemnej obratnosti (preliezania, podliezania, cvičenia vo dvojici)
- zvládať základy priestorového cítenia – priestorové vzťahy (pred, za, hore, dolu)
- v hudobno-pohybových cvičeniach zvládnuť zmenu tempa a dynamiky
- vo výrazových variantoch zvládnuť základné prvky prízemnej gymnastiky (rôzne druhy skokov, príprava na stojky)
- zvládnuť náročnejšie cviky obratnosti (prepojenie skokov a prízemný pohyb)
- zvládnuť jednoduchú tanečnú hru so spevom (polka, valčík)

VÝSTUPY

- krátka pohybová etuda na zadanú tému, s využitím poznatkov priestorových vzťahov
- krátka pohybovo-tanečná improvizácia na reprodukovanosť hudbu

Materiál:

Jednoduché hudobné nástroje, CD – hudobné ukážky, pesničky s klavírnym sprievodom

Didaktické postupy a metódy práce:

Využívanie motivácie ako východiska pre navodenie správneho pocitu tela (výrazový neutrál), poznávanie individuálnych výrazových prostriedkov, snažiť sa pomocou súťaživých hier vyvolať pri precvičovaní pohybovej techniky u žiakov radosť z pohybu.

***Zameranie:** Dramatika a slovesnosť*

***Časová dotácia:** 1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Sústredenie sa na navodenie situácií, ktoré sú blízke životným, príprava mladého človeka na ich riešenie. V hre (v situácii v ktorej dieťa koná samo za seba, hoci je situácia

simulovaná), v pantomímach, improvizáciách, v štruktúrovanej dramatickej hre (v ktorej dieťa už prijíma rolu niekoho iného), rozvíja komunikačné schopnosti – verbálne, neverbálne. Dramatická hra takto rozvíja aj fantáziu, pracuje s predstavou, prináša zážitok.

CIELE

Dosiahnuť primeraný výraz u žiakov v dramatickom a slovesnom prejave, na základe vytvorenia elementárnej stupnice mravných a umeleckých hodnôt učiť žiakov vzájomne rešpektovať svoje odlišnosti, hodnotiť klady a zápory, chápať funkciu tvorivej činnosti v dramatickej hre a naučiť žiakov samostatnému prístupu k riešeniu daných úloh.

OBSAH

- komplexná tvorivá dramatická činnosť, smerujúca od hry k vytvoreniu schopnosti samostatne, osobito sa vyjadrovať dramatickou hrou a slovným a písaným prejavom
- uspokojovať vhodne volenými témami záujem žiakov o hry s veľkými konfliktami dobra a zla, ako aj túžbu po humore
- začíname odlišovať úlohy dané chlapcom a dievčatám, na posilnenie pocitu mužnosti u chlapcov, a ženskosti u dievčat
- komediálnosť zdokonaľovať rovnomerne u všetkých
- výmenou úloh a ďalšími variáciami im umožniť pochopiť postoje a konanie druhých
- precvičovať základné princípy stavby dramatického tvaru – umožňovať žiakom vyjadrovať svoje stanoviská a názory pri riešení rôznych konfliktov, tým pádom aj k rôznym vyústením deja
- učiť žiakov vnímať partnera v priestore, všímať a uvedomovať si jeho konanie
- slovný prejav usmerňovať k vyjadreniu vzťahu najmä formou dialógu, hrou so slovami obohacovať slovnú zásobu
- v cvičeniach rozvíjať zmyslové vnímanie

KOMPETENCIE

- naučiť sa konať v jednoduchých daných okolnostiach

- zvládnuť jednoduchú danú etudu, alebo improvizáciu a vedieť zachovať jej formu aj pri zámene postáv
- zvládnuť v cvičeniach hru s predmetom
- zvládnuť krátke pointované vyjadrenie zážitku
- vyžadovať pozorovanie seba samého a okolia
- rozvíjať schopnosť kontaktu a vcit'ovania sa
- využívať v hre reálny, alebo zástupný predmet
- rozvíjať dialóg, rozvíjať schopnosť zmyslového vnímania
- uvedomiť si v cvičeniach výrazové možnosti pri voľbe slov
- vedieť nadviazať v cvičeniach a etudách kontakt s partnerom
- vyjadriť vzťah k nemu

VÝSTUPY

Zvládnuť jednoduchú etudu, vedieť zachovať jej tvar, dialóg s partnerom, v kolektívnej improvizácii zvládnuť jednoduchú dramatickú situáciu, s možnosťou svojim konaním rozhodnúť o jej riešení.

Žiak vystúpi najmenej dvakrát ročne v rámci otvorených hodín.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- kamera
- knihy
- internet

Didaktické postupy a metódy práce:

- dramatická hra
- návšteva divadelných predstavení
- návšteva súťaží v prednese poézie a prózy
- ukážky obrazové a zvukové
- rytmicke cvičenia

- využívať inšpiráciu inými umeleckými dielami, používať jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby vo svojom súhrne podporovali dramatické konanie

Zameranie: Práca v súbore

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Práca v súbore je predmet zameraný na vytvorenie kompaktného divadelného predstavenia s využitím nadobudnutých zručností a vedomostí, s ohľadom na mentálne a fyzické dispozície žiaka.

CIELE

Schopnosť žiakov pracovať pri väčšej časovej zaťažnosti, prehĺbenie záujmu o takúto činnosť, ktorej výsledkom je ucelené predstavenie. Dbáť, aby posolstvo (myšlienka, zámer) súborovej práce nadobudlo svoje vyjadrenie a sprostredkovalo umeleckú hodnotu smerom k divákovi.

OBSAH

- hlavným obsahom práce v súbore je vytvorenie inscenácie na základe vybranej predlohy z oblasti poézie, prózy alebo dramatických žánrov
- práca v súbore umožňuje žiakom na ucelenom tvare prakticky si overiť a uplatniť svoje schopnosti, skúsenosti a vedomosti nadobudnuté vo vyučovacom procese a výsledok práce zverejniť
- prakticky uplatniť jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby podporovali dramatické konanie a dotvárali celkovú atmosféru predstavenia

KOMPETENCIE

- zvládnuť úlohy požadované v súborovej práci a rozvíjať v nich svoje schopnosti
- rozvíjať dispozície žiakov k vlastnej tvorivej činnosti konkrétnymi umeleckými dielami: dramatickými, výtvarnými, hudobnými, aj neumeleckými.

VÝSTUPY

Zvládnutie svojej roly v ucelenej inscenácii, s využitím nadobudnutých vedomostí z jednotlivých vyučovacích predmetov, dramatickým konaním rozvíjať pridelenú hereckú rolu tak, aby bol vykreslený jej charakter, dôvody konania v hre, s ohľadom na mentálnu zrelosť a fyzickú dispozíciu žiaka.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- videokamera

Didaktické postupy a metódy práce:

- metóda práce je totožná s metódou výchovy dramatickou hrou
- návšteva kultúrnych podujatí
- návšteva divadelných prehliadok a divadelných súťaží

PROFIL ABSOLVENTA PRIMÁRNEHO UMELECKÉHO VZDELANIA

Absolvent primárneho umeleckého vzdelania má osvojenú základnú literárno-dramatickú gramotnosť a odbornú terminológiu. Získal samostatnosť pri nácviku scénok a etúd, takisto aj pri ich rozbere. Mal by byť schopný zaradiť sa do menšieho, či väčšieho hereckého súboru. Musí zvládnuť samostatnú prácu s textom a jeho nácvik. Vyjadruje sa

súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou, primerane danému stupňu vzdelania. Dokáže určitý čas sústredene pracovať a náležite reagovať. Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi, s ktorými prichádza do kontaktu. Rozumie rôznym typom doterajších textov a bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať a vyjadriť svoj názor. Na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie. Rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a preukazuje záujem o primeranú formu kultúrnej komunikácie.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

Ročník: Prvý

Zameranie: Dramatika a slovesnosť

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Sústredzuje sa na navodenie situácií, ktoré sú blízke životným, pripravuje mladého človeka na ich riešenie. V hre v situácii, v ktorej dieťa koná samo za seba, hoci je situácia simulovaná, v pantomímach, improvizáciách, v štruktúrovanej dramatickej hre, v ktorej dieťa už prijíma rolu niekoho iného, rozvíja komunikačné schopnosti – verbálne, neverbálne. Dramatická hra takto rozvíja aj fantáziu, pracuje s predstavou, prináša zážitok. Pomáha upevňovať zmysel žiakov pre mravné a umelecké hodnoty, umožňuje vyjadriť v dramatickom a slovesnom prejave svoj vlastný názor, riešenie konfliktov za pomoci osvojených princípov tvorivej dramatickej činnosti.

CIELE

Cieľom práce so žiakom je dosiahnuť uňho kultivovaný primeraný výraz v rámci dramatického a slovesného prejavu, s dôrazom na prirodzený herecký prejav, oslobodený od afektu a umelej štylizácie.

OBSAH

- nadviazať na formy práce s dramatickým tvarom z predchádzajúceho ročníka (zmena daných okolností, výmena úloh, a pod.)
- upevňovať v žiakoch zmysel pre mravné a umelecké hodnoty
- umožniť žiakom, aby vo svojom dramatickom a slovesnom prejave vyjadrili svoje konflikty so svetom, ich príčiny a prípadné riešenia
- viesť žiakov k vedomému zvládnutiu a osvojovaniu základných princípov tvorivej dramatickej činnosti
- viesť žiakov k tomu, aby odhaľovali a rozvíjali motívy dejových zvrátov a snažili sa vystavať príbeh ako reťaz príčin a následkov
- učiť žiakov, aby sa vyjadrovali výrazne a zrozumiteľne, s pomocou nadobudnutých odborných vedomostí (napr. vedieť vysvetliť hlavný cieľ konania postavy v príbehu, vzťah k partnerom a k prostrediu)
- prehĺbovaním zmyslového vnímania obohacovať výrazový prejav žiaka
- oboznamovať žiakov s obsahom odbornej terminológie
- zdokonaľovanie techniky písania scenára

KOMPETENCIE

- žiak zvládne jednoduchú slovnú improvizáciu (konferovanie, reportáž)
- cvičenia a etudy vie doviest' do konečného tvaru, to znamená, že obsahujú úvod, jadro, záver
- dokáže využívať náznakové scénické prvky a vie s nimi adekvátne pracovať
- v hre s partnerom ovláda schopnosť improvizovať dialóg, vie reagovať v situácii, kedy do hry vstúpi tretia osoba
- zvládne na zadanú tému (prostredie, situácia) napísať krátky dialóg

VÝSTUPY

Žiak zvládne krátku etudu s využitím náznakových scénických prvkov, obsahujúcu zrozumiteľný cieľ konania postavy pri zachovaní jej tvaru. V rámci otvorených hodín žiak

vystúpi raz, prípadne dvakrát ročne a pridelenou hereckou rolou sa odprezentuje v rámci naštudovaného predstavenia.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- kamera
- knihy
- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- dramatická hra
- návšteva divadelných predstavení
- ukážky obrazové a zvukové
- využívať inšpiráciu inými umeleckými dielami, používať jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby vo svojom súhrne podporovali dramatické konanie

Zameranie: Pohyb

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Pohybom, ako neverbálnym výrazovým prostriedkom, učíme charakterizovať hereckú postavu, jej vývoj a emócie. Pohyb zahŕňa nielen celkový pohyb žiaka, ale aj jeho postoj, gesto a mimiku. Pohybom sa učíme vyjadrovať vzťah k scénickému priestoru, rozvíjať vlastné fyzické dispozície. Pohyb napomáha správne držaniu tela, orientácii v priestore, môže zahŕňať aj pohyb štylizovaný, napr. pantomímu, či tanec, pomáha získať schopnosť pohybovej charakterizácie.

CIELE

Cieľom vyučovania predmetu je pomocou hudby rozvíjať emotívnosť a predstavivosť u žiakov, zmysel pre priestorové cítenie, zmysel pre rytmus a dynamiku, hudobnosť a cit pre formu.

OBSAH

- vedieme primeraný tréning, ktorý zlepšuje kondíciu žiakov
- dbáme na správne držanie tela a prirodzene koordinovaný pohyb
- vedieme cvičenia na ovládnutie osi a prácu s ťažiskom, upevňujeme nadobudnuté technické schopnosti v spojení s výrazom
- využívame živú, prípadne reprodukovanosť hudbu
- využívame cvičenia prízemnej obratnosti a prvky prízemnej gymnastiky (rôzne druhy skokov, stojky, kotúle a podobne)

KOMPETENCIE

- žiak dokáže zvládnuť jednoduché akrobatické a koordinačné cvičenie s predmetom
  - zvládne pohybovú etudu so sprievodom živej, prípadne reprodukovanej hudby
  - dokáže viesť pohybovú rozcvičku
  - pri pohybovej improvizácii si dokáže uvedomiť náladovosť hudby v prepojení s pohybom
  - ovláda základné priestorové vzťahy (pred, za, hore, dolu)
  - v pohybových cvičeniach zvládne zmenu tempa a dynamiky

VÝSTUPY

Žiak vystúpi raz, prípadne dvakrát ročne v rámci otvorených hodín tak, aby získané pohybové schopnosti boli viditeľné v rámci naštudovaného predstavenia, prípadne vystúpi s krátkou pohybovou etudou na zadanú tému so sprievodom hudby.

Materiál:

- CD ukážky
- klavírny doprovod
- pesničky a obrazový materiál

Didaktické postupy a metódy práce:

- využívanie metódy simultánnej a naratívnej pantomímy

Zameranie: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Literárne predlohy a literárne texty umožňujú žiakom vnikať do problémov okolitého sveta, umožňujú im spoznávať vlastnú úlohu v ňom. Interpretovaním textu sa žiak učí vyjadrovať, vnímať nadtext a podtext literárnej predlohy. Kultivuje svoj rečový a umelecký prejav, učí sa vystupovať pred obecnstvom. Rozvíja vzťah k literatúre, snaží sa poznávať rozdiel medzi tzv. vyššou a nízkou literatúrou.

CIELE

Logicky zvládnuť myšlienku autorovho textu, obohatiť ju o individuálny interpretačný postoj s dôrazom na rôzne výrazové varianty.

OBSAH

- pomáhať žiakom pri samostatnom výbere textov, ktoré zodpovedajú ich veku, pri rozkrývaní predlohy hľadať styčné body medzi textom a vlastným zážitkom
- precvičovať artikulačné orgány artikulačnými cvičeniami
- vedome pracovať so základnými výrazovými prvkami prednesu, nadväzujúc na učivo zo štvrtého ročníka
- učíme žiakov interpretovať vlastné texty s pocitom svojho ja, upevňovať rezonanciu v maske
- precvičovať gradáciu v rečovom prejave
- upevňovať správne technické návyky v rečovom prejave: dychovú oporu, aktivizáciu brušných stien a svalov, bránice

KOMPETENCIE

- zvládnuť rôzne varianty rečových a dychových cvičení

- vedieť uplatňovať základné princípy uvoľneného aktívneho prejavu (pružnosť brušných stien)
- žiak vie pracovať so základnými prvkami prednesu ako je: pauza, tempo, intonácia
- v cvičeniach vie zvládnuť výslovnosť úžinových a polozáverových spoluhlások podľa pravidiel ortoepie
- dokáže zdôvodniť svoj výber textu na interpretovanie

VÝSTUPY

Prednes prozaického alebo básnického textu, s dôrazom na vnútorné prežívanie a vyjadrenie podtextu – raz prípadne dvakrát ročne v rámci Otvorených hodín, prípadne sa zúčastní recitačných súťaží, či verejných podujatí ZUŠ.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- kamera
- knihy
- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- zvukové ukážky
- metóda výchovy dramatickou hrou
- návšteva vybraných kultúrnych podujatí

***Zameranie:** Práca v súbore*

***Časová dotácia:** 1 hodina týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Práca v súbore je predmet zameraný na vytvorenie kompaktného divadelného predstavenia, s využitím nadobudnutých zručností a vedomostí, s ohľadom na mentálne a fyzické dispozície žiaka. Žiak v predstavení stvárňuje pridelenú hereckú rolu, chápe konanie svojej postavy v hre a snaží sa naplniť požiadavky režiséra naňho kladené.

CIELE

Cieľom práce v súbore je, aby žiak získal schopnosť pracovať pri väčšej časovej zaťažnosti, prehĺbiť jeho záujmu o túto činnosť, ktorej výsledkom je ucelené predstavenie. Dbáť, aby posolstvo (myšlienka, zámer) súborovej práce nadobudlo svoje vyjadrenie a sprostredkovalo umeleckú hodnotu smerom k divákovi.

OBSAH

- hlavným obsahom práce v súbore je vytvorenie inscenácie na základe vybranej predlohy z oblasti poézie, prózy alebo dramatických žánrov
- žiak si takto overuje a uplatňuje svoje schopnosti a vedomosti nadobudnuté vo vyučovacom procese
- pracuje v kolektíve - spolupracuje na vytvorení predstavenia
- učí sa prakticky uplatniť jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby podporovali dramatické konanie a dotvárali atmosféru predstavenia
- rozvíjame dispozície žiakov k vlastnej tvorivej činnosti konkrétnymi umeleckými dielami

KOMPETENCIE

- žiak zvládne svoju úlohu v súborovej (ročníkovej) práci
- vie dramatickým konaním rozvíjať pridelenú hereckú rolu tak, aby bol vykreslený jej charakter, dôvody konania v hre (s ohľadom na mentálne a fyzické dispozície žiaka)
- dokáže pracovať s pridelenou rekvizitou, vie ju efektívne využiť
- chápe myšlienku (zámer) predstavenia
- prispieva vlastnými nápadmi pri tvorbe predstavenia

VÝSTUPY

Žiak vystúpi raz, prípadne dvakrát ročne v rámci predstavenia pre verejnosť alebo v rámci otvorených hodín, ktoré majú komornejší charakter. Súbor (ročník) sa môže zúčastniť detskej divadelnej prehliadky alebo súťaže.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- videokamera

Didaktické postupy a metódy práce:

- metóda práce je totožná s metódou výchovy dramatickou hrou
- návšteva kultúrnych podujatí
- návšteva divadelných prehliadok a divadelných súťaží

Ročník: Druhý

Zameranie: Dramatika a slovesnosť

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Dosiahnuť kultivovaný primeraný výraz u žiakov v rámci dramatického a slovesného prejavu, s dôrazom na prirodzený herecký prejav, oslobodený od afektu a umelej štylizácie.

OBSAH

- nadväzovať na námety z predchádzajúcich ročníkov, viesť žiakov k vedomému osvojeniu základných princípov dramatického výrazu
- tvorivo sa zúčastňovať na príprave a realizácii predstavení v rámci ročníka
- viesť žiakov k písomnému spracovaniu vlastných námetov samostatne zvolenou formou

- poverovať žiakov samostatnými úlohami v cvičeniach
- ovplyvňovať etické a estetické cítenie žiakov
- inšpirovať žiakov, aby realizovali vlastné nápady a námety v rámci dramatickej hry

KOMPETENCIE

- žiak vie vyjadriť v dramatickom a slovesnom prejave svoje mravné a estetické postoje ku svetu a okoliu
- žiak dokáže konfrontovať svoje postoje so skúsenosťami iných vekových kategórií
- žiak dokáže aktívne zrealizovať vlastný nápad v cvičeniach a hrách
- žiak správne rozoznáva chyby v technike reči a hľadá ich príčiny
- žiak dokáže technicky zvládnuť svoju úlohu v predstavení bez štylizácie a afektu

VÝSTUPY

Samostatná etuda (bez zadania témy učiteľom), v ktorej žiak využije nielen náznakové scénické prvky, ale zároveň zúročí svoje schopnosti orientácie v priestore, pričom etuda si zachováva svoj tvar (tzn. je fixovaná). V rámci otvorených hodín žiak vystúpi jeden až dvakrát ročne – pridelenou rolou sa odprezentuje v rámci naštudovaného predstavenia.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- kamera
- knihy
- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- dramatická hra
- návšteva divadelných predstavení
- ukážky obrazové a zvukové
- využívať inšpiráciu inými umeleckými dielami, používať jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby vo svojom súhrne podporovali dramatické konanie

Zameranie: Pohyb

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Pomocou hudby rozvíjať emotívnosť u žiakov, predstavivosť, zmysel pre priestorové cítenie, zmysel pre rytmus a dynamiku, hudobnosť a cit pre formu.

OBSAH

- v nadväznosti na predchádzajúcu prípravu dbáme na prirodzený pohybový prejav
- pomocou hudby prehlbujeme hudobné a rytmické cítenie
- poverujeme žiakov, aby sa striedali pri samostatnom vedení pohybových rozcvičiek
- zdokonaľujeme pohybový prejav žiakov a ďalšie výrazové možnosti pohybu
- cvičenia pohybovej techniky funkčne zapájame do dramatickej akcie
- využívame individuálne schopnosti jednotlivcov na obohatenie vyučovania
- žiakov vedieme k tomu, aby dokázali sami vysvetliť princíp určitého pohybového cvičenia

KOMPETENCIE

- žiak zvládne nové prvky pohybovej techniky (pády, spájanie cvikov, atď.)
- žiak vie sám viesť pohybovú rozcvičku
- žiak zvládne cvičenia upevňujúce prirodzenú koordináciu tela a pohybov horných a dolných končatín v rámci dramatického konania v hre (v roli)
- žiak dokáže pohybovo improvizovať na rôzne hudobné štýly

VÝSTUPY

Žiak vystúpi raz, prípadne dvakrát ročne v rámci otvorených hodín tak, aby získané pohybové vedomosti boli viditeľné v rámci naštudovaného predstavenia, prípadne vystúpi s krátkou pohybovou etudou na zadanú tému so sprievodom hudby.

Materiál:

- CD – ukážky
- hudobný klavírny doprovod
- pesničky a obrazový materiál

Didaktické postupy a metódy práce:

- využívanie metódy simultánnej a naratívnej pantomímy

Zameranie: Prednes

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Logicky zvládnuť myšlienku autorovho textu, obohatiť ju o individuálny interpretačný postoj s dôrazom na rôzne výrazové varianty. Prehlbovať prácu na texte z hľadiska uvedomenia si podtextu.

OBSAH

- pomáhať žiakom pri samostatnom výbere textov, ktoré zodpovedajú ich vekovým možnostiam, pri rozkrývaní predlohy hľadať styčné body medzi textom a vlastným zážitkom
- precvičovať artikulačné orgány artikulačnými cvičeniami
- vedome pracovať s nadobudnutými rečovými vedomosťami a schopnosťami
- vedome používať základné výrazové prostriedky umeleckého prednesu
- rozpoznávať chyby v technike reči, pracovať na ich odstránení

- rozvíjame metaforické cítenie - metaforu chápeme ako najdôležitejší umelecký prostriedok, ktorý sa netýka metafory len v rovine jazyka, ale kde je možné metaforu chápať ako prostriedok búrajúci vžitú konvenciu
- upevňovať správne technické návyky v rečovom prejave: dychovú oporu, aktivizáciu brušných stien
- rozvíjame a podporujeme tvorivosť v interpretácii samostatne zvoleného textu

KOMPETENCIE

- žiak vie zvládnuť rôzne varianty rečových cvičení
- vie pracovať so základnými prvkami prednesu ako je pauza, tempo, intonácia, atď
- vie zvládnuť tzv. dialóg v rolách, tzn. že ak koná fyzicky aj slovné v postave niekoho iného, jeho rečový prejav sa stáva plynulejším
- žiak dokáže zdôvodniť svoj výber textu na interpretovanie
- vie sa orientovať v literatúre, tzn. chápe rozdiel medzi „vyššou“ a „nízkou“ (brakovou) literatúrou

VÝSTUPY

Prednes prozaického, alebo básnického textu s dôrazom na vnútorné prežívanie a vyjadrenie podtextu – raz prípadne dvakrát ročne v rámci Otvorených hodín, prípadne sa zúčastní recitačných súťaží, či verejných podujatí školy. Verbálny prejav žiaka musí byť zrozumiteľný, s dôrazom na dodržiavanie pravidiel spisovnej výslovnosti a pravidiel slovenskej gramatiky.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- kamera
- knihy
- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- zvukové ukážky

- metóda výchovy dramatickou hrou
- návšteva vybraných kultúrnych podujatí

Zameranie: Práca v súbore

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Schopnosť žiakov pracovať pri väčšej časovej zaťažnosti, prehĺbenie záujmu o takúto činnosť, ktorej výsledkom je ucelené predstavenie.

Dbáť, aby posolstvo (myšlienka, zámer) súborovej práce nadobudlo svoje vyjadrenie, a sprostredkovalo umeleckú hodnotu smerom k divákovi.

OBSAH

- hlavným obsahom práce v súbore je vytvorenie inscenácie na základe vybranej predlohy z oblasti poézie, prózy alebo dramatických žánrov
- žiak pracuje v kolektíve, tzn. spolupracuje na vytvorení predstavenia
- učí sa prakticky uplatniť jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby podporovali dramatické konanie a dotvárali atmosféru predstavenia
- žiak využíva osvojené vedomosti a zručnosti v príprave predstavení
- rozvíjame dispozície žiakov k vlastnej tvorivej činnosti konkrétnymi umeleckými dielami
- požadujeme od žiakov, aby v rámci domácej prípravy precvičovali techniku reči, na daných úlohách kontrolujeme dosiahnutú úroveň kultúry reči
- oboznamujeme žiakov s vývojom európskeho dramatického umenia
- žiak sa aktívne podieľa na vzniku predstavenia nielen ako herec – protagonista, ale aj ako spoluautor scenára, pomáha vlastnými nápadmi vytvárať scénický priestor v predstavení

KOMPETENCIE

- žiak zvládne svoju úlohu v súborovej (ročníkovej) práci
- vie dramatickým konaním rozvíjať pridelenú hereckú rolu tak, aby bol vykreslený jej charakter, dôvody konania v hre (s ohľadom na mentálne a fyzické dispozície žiaka)
- dokáže pracovať s pridelenou rekvizitou, vie ju efektívne využiť
- chápe myšlienku (zámer) predstavenia
- prispieva vlastnými nápadmi pri tvorbe predstavenia
- vie vhodnou voľbou obsahu a formy uplatniť svoje individuálne schopnosti a získané vedomosti vo vystúpení pred verejnosťou

VÝSTUPY

Žiak vystúpi raz, prípadne dvakrát ročne v rámci predstavenia pre verejnosť alebo v rámci otvorených hodín, ktoré majú komornejší charakter.

Súbor (ročník) sa môže zúčastniť detskej divadelnej prehliadky, alebo súťaže.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- videokamera

Didaktické postupy a metódy práce:

- metóda práce je totožná s metódou výchovy dramatickou hrou
- návšteva kultúrnych podujatí
- návšteva divadelných prehliadok a divadelných súťaží

Ročník: Tretí

Zameranie: Dramatika a slovesnosť

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

CIELE

Dosiahnuť kultivovaný primeraný výraz u žiakov v rámci dramatického a slovesného prejavu, s dôrazom na prirodzený herecký prejav, oslobodený od afektu a umelej štylizácie.

OBSAH

- nadväzovať na námety a získané zručnosti z predchádzajúcich ročníkov
- tvorivo sa zúčastňovať na príprave a realizácii predstavení v rámci ročníka
- podieľať sa na dramaturgii pripravovaného predstavenia
- vybranými úlohami a témami umožniť žiakom vyjadriť a zaujať svoj názor k svetu, k problému, k téme atď.
- hovoriť o problémoch, s ktorými sa žiaci stretávajú, vytvárať modelové situácie, v ktorých hľadáme riešenie daného problému
- rozvíjať schopnosť samostatne tvoriť
- upevňovať povedomie o funkcii umenia v živote človeka

KOMPETENCIE

- žiak vie vyjadriť v dramatickom a slovesnom prejave svoje mravné a etické postoje k svetu, k okoliu, k problému
- dokáže realizovať svoj nápad písmom a slovom
- ovláda spôsob prirodzenej interpretácie autorského textu cez svoj psychofyzický aparát
- zvládne improvizáciu na ľubovoľnú tému (individuálne a kolektívne)
- dokáže zhodnotiť hereckú zložku videného dramatického diela
- ovláda pohybové a hlasové výrazové prostriedky

VÝSTUPY

Žiak vystúpi dvakrát ročne v rámci otvorených hodín v predstavení, kde zúročí získané vedomosti a zručnosti. V samostatnej etude si určí vlastnú tému.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér

- kamera
- knihy
- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- návšteva divadelných predstavení
- ukážky obrazové a zvukové
- využívať inšpiráciu inými umeleckými dielami, používať jednoduché scénické prvky v hracom priestore tak, aby vo svojom súhrne podporovali dramatické konanie

Zameranie: Pohyb

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Pomocou hudby rozvíjať emotívnosť u žiakov, predstavivosť, zmysel pre priestorové cítenie, zmysel pre rytmus a dynamiku, hudobnosť a cit pre formu.

OBSAH

- upevňujeme prirodzený pohybový prejav
- zdokonaľujeme funkčné použitie gesta ako hereckého prostriedku
- rozvíjame a upevňujeme pohybovú fantáziu
- rozvíjame obratnosť
- upevňujeme vnímanie priestoru
- odstraňujeme nedostatky v držaní tela
- rozvíjame schopnosť voľného pohybu v priestore
- pomocou počúvania hudby prehĺbujeme hudobné cítenie

KOMPETENCIE

- žiak zvládne sám viesť pohybovú rozcvičku

- ovláda prirodzenú koordináciu svojho tela
- zvládne zložitejšie cvičenia tempa a dynamiky
- ovláda cvičenia rovnováhy a rotácie
- ovláda koordinačné cvičenia s predmetom
- zvládne súčasný, dobový alebo ľudový tanec
- s využitím zvukov, svetla atď., žiak dokáže pohybovo vyjadriť určitý námiet

VÝSTUPY

Žiak vystúpi dvakrát ročne v rámci Otvorených hodín, kde získané pohybové vedomosti a zručnosti predvedie v rámci nastudovaného predstavenia, prípadne vystúpi s krátkou pohybovou etudou, ktorú si sám pripraví na vybranú skladbu.

Materiál:

- CD – ukážky
- hudobný klavírny doprovod
- pesničky a obrazový materiál

Didaktické postupy a metódy práce:

- využívanie metódy simultánnej a naratívnej pantomímy
-

Zameranie: *Prednes*

Časová dotácia: *1 hodina týždenne*

CIELE

Logicky zvládnuť myšlienku autorovho textu, obohatiť ju o individuálny interpretačný postoj s dôrazom na rôzne výrazové varianty. Prehlbovať prácu na texte z hľadiska uvedomenia si podtextu.

OBSAH

- precvičujeme artikulačné cvičenia
- opakujeme rezonančné a dychové cvičenia
- vedome využívame základné výrazové prvky prednesu

- upevňujeme a precvičujeme mäkký hlasový začiatok
- využívame možnosti interpretácií textov tak, aby sa interpretácia stala hodnotnou a originálnou
- vedieme žiakov k výberu a uplatneniu mimoslovných prostriedkov prednesu
- rozširujeme výrazové možnosti prácou na textoch rôznych literárnych žánrov
- orientujeme žiakov vo výbere textového repertoáru tak, aby sa mohli s obsahom a formou predlohy stotožniť
- upevňujeme zreteľnú výslovnosť
- vedieme žiakov k pochopeniu odlišností v prednese prózy a poézie
- cvičeniami a slovnými hrami rozvíjame slovnú zásobu

KOMPETENCIE

- žiak dokáže samostatne zvoliť text na interpretáciu, zdôvodniť jeho výber
- vedome používa základné výrazové prvky prednesu
- uplatňuje v prednese pravidlá slovenskej ortoepie
- vie vedome využívať mimoslovné prostriedky prednesu
- dokáže vyjadriť myšlienku autorovho textu a obohatiť ju o vlastný interpretačný postoj
- dokáže vytvoriť vlastný kratší text na ľubovoľnú, alebo zadanú tému
- dokáže takýto text interpretovať ako osobný

VÝSTUPY

Prednes prozaického, alebo básnického textu s dôrazom na vnútorné prežívanie a vyjadrenie podtextu – raz prípadne dva krát ročne v rámci Otvorených hodín, prípadne zúčastní sa recitačných súťaží, či verejných podujatí ZUŠ. Verbálny prejav žiaka musí byť zrozumiteľný, s dôrazom na dodržiavanie pravidiel spisovnej výslovnosti a pravidiel slovenskej gramatiky.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- kamera
- knihy

- internet
- odborná literatúra

Didaktické postupy a metódy práce:

- zvukové ukážky
- metóda výchovy dramatickou hrou
- návšteva vybraných kultúrnych podujatí

Zameranie: Práca v súbore

Časová dotácia: 1 hodina týždenne

CIELE

Schopnosť žiakov pracovať pri väčšej časovej zaťažnosti, prehĺbenie záujmu o takúto činnosť, ktorej výsledkom je ucelené predstavenie. Dbáť aby posolstvo (myšlienka, zámer) súborovej práce nadobudlo svoje vyjadrenie a sprostredkovala umeleckú hodnotu smerom k divákovi.

OBSAH

- tvorba inscenácie na základe vybranej predlohy z oblasti poézie, prózy alebo dramatických žánrov
- uplatňovanie jednoduchých scénických prvkov v hracom priestore tak, aby podporovali dramatické konanie a dotvárali atmosféru predstavenia
- oboznamujeme žiakov s vývojom európskeho dramatického umenia
- prehľbujeme vzťah žiakov k dramatickej a slovesnej činnosti
- oboznamujeme žiakov s rôznymi typmi divadla, štýlmi a žánrami, s rôznymi režijnými a hereckými tvorivými prístupmi
- upevňujeme vedomosti a informácie o ďalších činiteľoch vytvárajúcich predstavenie ako je: scéna, kostým, svetlo, zvuk
- zdokonaľujeme úroveň rečového prejavu, s dôrazom na pravidlá spisovnej výslovnosti

KOMPETENCIE

- žiak využíva osvojené vedomosti a zručnosti v príprave predstavení
- zvládne svoju úlohu v súborovej (ročníkovej) práci
- vie dramatickým konaním rozvíjať pridelenú hereckú rolu tak, aby bol vykreslený jej charakter, dôvody konania v hre (s ohľadom na mentálne a fyzické dispozície žiaka)
- dokáže pracovať s pridelenou rekvizitou, vie ju efektívne využiť
- prispieva vlastnými nápadmi pri tvorbe predstavenia
- vie vhodnou voľbou obsahu a formy uplatniť svoje individuálne schopnosti a získané vedomosti vo vystúpení pred verejnosťou
- zvládne princípy a zákonitosti činoherného detského a mládežníckeho divadla, divadla poézie a iných dramatických druhov a žánrov
- zvládne pravdivé konanie a vývoj dramatickej postavy, ktorá je primeraná veku, schopnostiam a skúsenostiam jednotlivca

VÝSTUPY

Žiak sa aktívne podieľa na vzniku predstavenia nielen ako herec – protagonista, ale aj ako spoluautor scenára, pomáha vlastnými nápadmi vytvárať scénický priestor v predstavení. Vystúpi dvakrát ročne v rámci predstavenia pre verejnosť alebo v rámci otvorených hodín, ktoré majú komornejší charakter.

Súbor (ročník) sa môže zúčastniť detskej divadelnej prehliadky alebo súťaže.

Materiál:

- magnetofón
- CD prehrávač
- videorekordér
- videokamera

Didaktické postupy a metódy práce:

- metóda práce je totožná s metódou výchovy dramatickou hrou
- návšteva kultúrnych podujatí
- návšteva divadelných prehliadok a divadelných súťaží

PROFIL ABSOLVENTA

Žiaci po ukončení celého štúdia v literárno-dramatickom odbore majú osvojené základy komplexného pestovania citu pre rytmus, reč a pohyb. Vedome sa vyjadrujú v dramatickom a slovesnom prejave z hľadiska vlastných mravných a estetických postojov k svetu. Uplatňujú nadobudnuté vedomosti a schopnosti v kolektívnych alebo individuálnych témach a úlohách dramatických, prednesových a slovesných.

Pripravujú absolventské predstavenie, kde sa odzrkadlí ich osvojenie si základných princípov dramatického výrazu vo všetkých disciplínach (napr. rytmus, dynamika, priestor, javisková reč, rétorika, umelecký prednes a ďalšie). Oboznamujú sa s európskymi kultúrnymi dejinami a snažia sa prítlačivým spôsobom vytvoriť základný obraz o vývoji európskeho dramatického umenia v historickom kontexte s vývojom hmotnej a duchovnej kultúry ľudstva. Vedome používajú základné výrazové prvky umeleckého prednesu, k tvorivej interpretácii samostatne zvoleného textu. Zároveň spôsobom vzdelávania v literárno-dramatickom odbore výchova pre umenie a výchova umením sa stáva žiak v bežnom živote uvedomelým divákom dramatických prezentácií. Dokáže sa orientovať v základnej terminológii divadelnej teórie a ovláda odbornú terminológiu jednotlivých divadelných techník v rozsahu obsahu štúdia.

Absolvent literárno-dramatického odboru získal základy odborného jazyka a komunikácie v umeleckej oblasti.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: prvý - štvrtý

Zameranie: *Dramatika a slovesnosť*

Časová dotácia: *1,5 hodiny týždenne*

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základy dramatickej tvorby sú hlavným predmetom dramatického oddelenia. Motivácia v týchto ročníkoch umeleckého vzdelávania sa, sa stáva východiskovým bodom k uvedomelému uplatňovaniu odborných vedomostí a skúseností. Organizujúcim základom činnosti v týchto ročníkoch je téma zodpovedajúca vývojovej fáze žiakov, ktorá má prehĺbiť ich záujem o prácu v odbore a ovplyvniť zároveň ich mravnú a odbornú výchovu.

Práca v súbore na II. stupni je predmet, v ktorom sa počíta s uvedomelým záujmom žiakov o štúdium v literárno-dramatickom odbore ZUŠ. V priebehu štúdia sa mali na hodinách inscenačnej tvorby zúčastniť všetci žiaci, v prvom rade však tí, ktorí sa v individuálnom štúdiu pripravujú na vysoké školy umeleckého a pedagogického smeru. Ďalej tí žiaci, ktorí sa chcú venovať záujmovej umeleckej činnosti v oblasti divadla či poézie a pôsobiť ako vedúci súboru, režiséri, dramaturgovia, herci. Práca v súbore je praktickou prípravou na samostatnú umeleckú tvorbu. Súčasťou výučby sú aj návštevy divadelných alebo filmových predstavení, výstav, koncertov, kultúrnych pamiatok alebo inšpirujúco prostredia v súvislosti s témou výučby.

CIELE

Cieľom práce so žiakom je dosiahnuť uňho kultivovaný primeraný výraz v rámci dramatického a slovesného prejavu, s dôrazom na prirodzený herecký prejav, oslobodený od afektu a umelej štylizácie.

OBSAH

- zdokonaľujú v kolektívnej dramaturgickej, režijnej a výtvarnej spolupráci ucelený tvar
- preukážu získané odborné poznatky a skúsenosti v zhodnotení hereckej zložky videného dramatického diela
- zvládnu teoreticky a prakticky zásady slovesnej ortoepie
- interpretujú na konkrétnych ukážkach špecifiká útvarov medzi vecnou a umeleckou literatúrou
- využívajú mimoslovné prostriedky prednesu
- aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami
- interpretujú bez prípravy formou monologického prejavu krátku správu, referát, prejav
- analyzujú nedostatky pri správnom držaní tela
- zvládnu pohybovú realizáciu rytmu a jeho zložiek
- preukážu ovládanie cvičenia rovnováhy a rotácie
- zvládnu akrobatické cvičenia smerujúce k rozvoju obratnosti
- aplikujú získané poznatky a skúsenosti v príprave kolektívnej ročníkovej práce.

- analyzujú v cvičeniach fázy psychologického konania a slovný dynamický stereotyp
- zvládnu jednoduchý scenár – autorské divadlo
- definujú mimoslovnými prostriedkami (pohybom, zvukom) vzťah k partnerovi
- zdokonaľujú herecké výrazové prostriedky na zvládnutie rovnakej situácie v tragédii komédii, commedii dell arte, groteske
- vyberajú herecký výraz nie mechanickým opakovaním dohodnutých činností, ale znovu objavovaním tvorivého procesu
- zvládnu výber vhodného námetu (aj hudobného) etudy pre ostatných členov kolektívu
- interpretujú vnútorný (psychický) postoj k dramatickej činnosti a vedia ho fixovať
- zdokonaľujú malý dramatický tvar s využitím princípov autorského divadla,
- preukážu s členmi kolektívu v krátkych cvičeniach a improvizáciách tvorivú atmosféru
- aplikujú jednotlivé zložky dramatického diela
- zvládnu svoju úlohu v absolventskom predstavení
- zvládnu výstavbové postupy prednesu
- interpretujú samostatne umelecký prednes
- interpretujú rôzne súčasné aj dobové texty
- využívajú mimoslovné prostriedky prednesu
- aplikujú návyky svojho rečového prejavu kondičnými rozcvičkami

KOMPETENCIE

- Podnet, zhodnotenie, reakcia.
- Autorské divadlo
- Charakter postavy.
- Herecké výrazové prostriedky a situácia.
- Improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety.
- Dramatická činnosť – herecký výraz.
- Fixácia inscenačného tvaru
- Inscenačný zámer.
- Text, réžia, scéna.
- Gesto, mimika, výtvarné a hudobné prostriedky.
- Jazyková rozcvička.
- Rétorika.
- Hodnotenie umeleckého prednesu.

- Orientácia v priestore.
- Cvičenia tempa a dynamiky.
- Choreografia moderného tanca.
- Cvičenia na koordináciu pohybu s rečou a piesňou. Prvky tancov iných národov. Kolektívna ročníková práca – absolventské predstavenie.
- Princípy a zákonitosti divadla.

VÝSTUPY

Prednes prozaického alebo básnického textu, s dôrazom na vnútorné prežívanie a vyjadrenie podtextu – raz prípadne dvakrát ročne v rámci Otvorených hodín, prípadne sa zúčastní recitačných súťaží, či verejných podujatí ZUŠ.

Záverečná skúška: - samostatný umelecký prednes,

- absolventské divadelné predstavenie,
- improvizácia na literárne, hudobné a výtvarné podnety

Absolvent II. stupňa základného štúdia je pripravený na celoživotné vzdelávanie a rozširovanie svojich nadobudnutých všeobecných a odborných vedomostí a zručností v umeleckej oblasti. Absolvovaním súboru predmetov umeleckého vzdelávania počas štúdia v literárnodramatickom odbore je pripravený na vysokoškolské štúdium na školách umeleckého alebo pedagogického zamerania. Absolvent II. stupňa základného štúdia ovláda hru, základy dramatickej tvorby na úrovni prislúchajúcej danému stupňu vzdelania. Dokáže aktívne pôsobiť v divadelných súboroch ako herec, scenárista alebo bábkoherec. Svoje vedomosti dokáže sám rozvíjať, obnovovať, je schopný primerane reagovať na nové trendy i na spoločenský vývoj. Na základe získaných poznatkov a skúsenosti dokáže hodnotiť a kriticky pristupovať k ďalšiemu tvorivému procesu. Absolvent II. stupňa základného štúdia študijných zameraní dramatické, slovesné alebo bábkarské: podáva poloprofesionálne umelecké výkony v praxi najčastejšie ako herec v divadlách mladých, divadlách poézie, bábkových súboroch alebo individuálne ako recitátor, moderátor či žurnalista. Absolvent má vedomosti z dejín divadla a dramatickej tvorby, dokáže odborne vyjadriť svoj umelecký názor, pozná historické a estetické zákonitosti divadelného umenia, divadelné a literárne diela dokáže interpretovať podľa

štýlových období, má vedomosť o technickej úrovni umeleckého prednesu, javiskového rečového prejavu a túto analýzu vie zužitkovať pri tvorbe osobitej interpretácie. Úroveň rozvinutosti kľúčových spôsobilostí, ktoré žiaci dosiahnu v závere II. stupňa základného štúdia literárno-dramatického odboru v základnej umeleckej škole, nie je ukončená. Vytvára len bázu pre následné stupne vzdelania, pre celoživotné učenie sa.

Absolvent literárno-dramatického odboru nadobudne také skúsenosti a vedomosti, ktoré sú potrebné pre povolania, ktorých úspech závisí na vytvorení dobrého medziľudského kontaktu, vzťahu a spolupráce ako sú: lekár, zdravotná sestra, vychovávateľ, ale aj pracovníci v terciárnej oblasti, ďalej povolania, ktoré vyžadujú pohotovosť a pre poslucháča zrozumiteľné vyjadrovanie ako: právnik, učiteľ, verejný pracovník, kultúrny pracovník, manažér, politik a pod.

ODBOR AUDIOVIZUÁLNEJ A MULTIMEDIÁLNEJ TVORBY
1.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-1.B

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA ODBORU

Odbor audiovizuálnej a multimedálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní umožňuje žiakovi lepšie poznať a chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.

Audiovizuálna a multimedálna tvorba v základnom umeleckom vzdelávaní je tak chápaná jednak ako prostriedok (nástroj) umeleckej tvorby, ktorý je možné využívať v rôznych umeleckých odboroch, jednak ako výsledok umeleckého procesu - hotový tvar umeleckého vyjadrenia.

Cieľom výučby odboru audiovizuálnej a multimedálnej tvorby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov, naučiť žiakov vytvoriť audiovizuálny a multimedálny produkt.

Poslaním odboru audiovizuálnej a multimedálnej tvorby je zamerať sa na výchovu k médiám, ich hodnotám a obsahom. Umožniť žiakom aktívne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť. Aktívne zapojiť žiakov do komunikačného procesu pomocou médií a s médiami a k uplatneniu svojho vlastného kreatívneho potenciálu pomocou tvorby vlastných produktov a praktickej tvorivej mediálnej práce.

Základné umelecké vzdelávanie v odbore audiovizuálnej a multimedálnej tvorby v štátnom vzdelávacom programe predstavuje súbor základných odborných informácií – súhrn principiálnych vedomostí a zručností uvedených v profile absolventa nevyhnutných pre odbor audiovizuálnej a multimedálnej tvorby, ako aj pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- Práca s témou, tvorba scenára
- Práca s kamerou
- Práca so zvukom

- Práca so strihom
- Interpretácia, moderovanie

Úlohou učiteľa je podnecovať žiakovo samostatné kritické usudzovanie vo vzťahu k médiám a ich produktom - reflexia, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotiace myslenie a tvorivo ho usmerňovať pri tvorbe vlastných audiovizuálnych diel.

V procese vyučovania využívame najmä projektové a kooperatívne vyučovanie a participatívne metódy. Využívame nimi prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Medzi tieto metódy radíme: dialóg a diskusiu, situačné, či prípadové štúdie, inscenačné metódy, brainstormingové metódy.

Týmito metódami sa snažíme, aby žiak pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, dávame mu možnosť stretávať sa s čo najväčším množstvom interaktívnych metód a vedíme ho k tomu, aby si kládol otázky, ktoré mu objasnia procesuálnu stránku učenia sa. Vytvoríme podmienky pre žiakov, aby:

- mali priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností s využívaním a recipovaním médií a ich obsahov,
- sa naučili uvedomejšie vnímať médiá vo vzťahu k vlastnému životu, chápať a predvídať mediálne skutočné ale i potenciálne vplyvy na vlastnú osobnosť,
- si precvičovali schopnosti a zručnosti v kontakte s konkrétnymi druhmi médií a ich výstupmi (vizuálna a akustická demonštrácia, obrazová analýza, syntetická metóda, metóda tvorby modelových situácií, dramatizácia, metódy heuristického charakteru - dialogické a problémové metódy).

Podmienkou pre prijatie žiaka na štúdium v odbore audiovizuálnej a multimedialnej tvorby je úspešné absolvovanie talentovej prijímacej skúšky. Obsahom skúšky je preukázanie motivácie o tento typ vzdelávania, kultivovanosť prejavu a primerané intelektové a tvorivé kvality uchádzača.

CIELE

- upevňovať kreatívne myslenie v oblasti audiovizie a multimédií,
- rozvíjať emočnú inteligenciu prostredníctvom audiovizuálnej a multimedialnej tvorby,

- budovať hodnotový systém žiaka v masmediálnej sfére,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji audiovizie a multimédií,
- primerane veku rozvinúť mediálne kompetencie a kľúčové spôsobilosti v audiovizuálnej a multimediálnej tvorbe,
- vypestovať základ pre záujem o celoživotné vzdelávanie v masmediálnej sfére,
- viesť žiakov k vytvoreniu základnej dramaturgickej koncepcie spracovania témy pri rešpektovaní potrieb a možností prijímateľa,
- vybudovať základné zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho diela,
- naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne diela,
- naučiť žiakov komunikovať s rôznymi účastníkmi produkčného procesu (štábom, respondentmi, divákom).

Ročník: Prípravný

Časová dotácia: 1,5 hodiny týždenne

Žiak bude prijatý do prípravného štúdia ak neabsolvoval výtvarný odbor ISCED 1B základnej umeleckej školy Žiak ktorý je absolventom výtvarného odboru ISCED 1B základnej umeleckej školy môže byť prijatý do 1. ročníka ISCED 2B základnej umeleckej školy odboru audiovizuálna a multimediálna tvorba bez talentových skúšok a nemusí absolvovať prípravné štúdium.

Žiak bude do prípravného štúdia odboru audiovizuálna a multimediálna tvorba prijatý na základe talentových skúšok, kde absolvuje kresebnú úlohu a prejaví dostatočné výtvarné zručnosti a vôľu odbor navštevovať.

OBSAH

- Práca s témou, tvorba scenára: orientácia pri práci s informáciami, základné spracovanie témy.
- Práca s kamerou: základná orientácia technológie v oblasti obrazovej tvorby - v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.
- Práca so zvukom: základná orientácia technológie v oblasti zvukovej tvorby – v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.

- Práca so strihom: základná orientácia technológie v oblasti strihovej tvorby – v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.
- Interpretácia, moderovanie: základná orientácia pri interpretácii textu, základy moderovania – v rozsahu stanovenom učebnými osnovami.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení prípravného štúdia:

- poznajú základné princípy masmediálnej tvorby,
- poznajú základy práce s digitálnymi zariadeniami a softvérom,
- demonštrujú svoju kreativitu v audiovizuálnej a multimediiálnej oblasti,
- používajú priestor, perspektívu, kompozíciu, účinky svetla a tieňa pre kvalitnú prípravu záznamu a dotvorenie vizuálneho zážitku, vnemu,
- poznajú zásady práce s komentárom, moderovaním a interpretáciou textu v prepojení na vizuálnu zložku diela.

VÝSTUPY

Požiadavky na overenie spôsobilosti postupu do 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- Storyboard, fotopríbeh.
- Interpretácia moderátorského vstupu, jednoduchý komentár na zadanú tému.

2.ČASŤ I. STUPŇA ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA ZUŠ ISCED-2.B

POSLANIE A CHARAKTERISTIKA ODBORU

Odbor audiovizuálnej a multimediiálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní umožňuje žiakovi lepšie poznať a chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.

Audiovizuálna a multimedialna tvorba v základnom umeleckom vzdelávaní je tak chápaná jednak ako prostriedok (nástroj) umeleckej tvorby, ktorý je možné využívať v rôznych umeleckých odboroch, jednak ako výsledok umeleckého procesu - hotový tvar umeleckého vyjadrenia.

Cieľom výučby odboru audiovizuálnej a multimedialnej tvorby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov, naučiť žiakov vytvoriť audiovizuálny a multimedialny produkt.

Poslaním odboru audiovizuálnej a multimedialnej tvorby je zamerať sa na výchovu k médiám, ich hodnotám a obsahom. Umožniť žiakom aktívne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť. Aktívne zapojiť žiakov do komunikačného procesu pomocou médií a s médiami a k uplatneniu svojho vlastného kreatívneho potenciálu pomocou tvorby vlastných produktov a praktickej tvorivej mediálnej práce.

Základné umelecké vzdelávanie v odbore audiovizuálnej a multimedialnej tvorby v štátnom vzdelávacom programe predstavuje súbor základných odborných informácií – súhrn principiálnych vedomostí a zručností uvedených v profile absolventa nevyhnutných pre odbor audiovizuálnej a multimedialnej tvorby, ako aj pre kvalifikované vykonávanie základných odborných činností.

Prehľad vzdelávacích oblastí:

- Práca s témou, tvorba scenára
- Práca s kamerou
- Práca so zvukom
- Práca so strihom
- Interpretácia, moderovanie

Úlohou učiteľa je podnecovať žiakovo samostatné kritické usudzovanie vo vzťahu k médiám a ich produktom - reflexia, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotiace myslenie a tvorivo ho usmerňovať pri tvorbe vlastných audiovizuálnych diel.

V procese vyučovania využívame najmä projektové a kooperatívne vyučovanie a participatívne metódy. Využívame nimi prirodzené potreby každého človeka komunikovať s inými ľuďmi, a tak sa učiť. Medzi tieto metódy radíme: dialóg a diskusiu, situačné, či prípadové štúdie, inscenačné metódy, brainstormingové metódy.

Týmito metódami sa snažíme, aby žiak pochopil, ktoré metódy sú pre jeho učenie najefektívnejšie, dávame mu možnosť stretávať sa s čo najväčším množstvom interaktívnych metód a vedieme ho k tomu, aby si kládol otázky, ktoré mu objasnia procesúalnu stránku učenia sa. Vytvoríme podmienky pre žiakov, aby:

- mali priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností s využívaním a recipovaním médií a ich obsahov,
- sa naučili uvedomejšie vnímať médiá vo vzťahu k vlastnému životu, chápať a predvídať mediálne skutočné ale i potenciálne vplyvy na vlastnú osobnosť,
- si precvičovali schopnosti a zručnosti v kontakte s konkrétnymi druhmi médií a ich výstupmi (vizuálna a akustická demonštrácia, obrazová analýza, syntetická metóda, metóda tvorby modelových situácií, dramatizácia, metódy heuristického charakteru - dialogické a problémové metódy).

Podmienkou pre prijatie žiaka na štúdium v odbore audiovizuálnej a multimedialnej tvorby je úspešné absolvovanie talentovej prijímacej skúšky. Obsahom skúšky je preukázanie motivácie o tento typ vzdelávania, kultivovanosť prejavu a primerané intelektové a tvorivé kvality uchádzača.

CIELE

- upevňovať kreatívne myslenie v oblasti audiovizie a multimédií,
- rozvíjať emočnú inteligenciu prostredníctvom audiovizuálnej a multimedialnej tvorby,
- budovať hodnotový systém žiaka v masmediálnej sfére,
- prispôsobovať sa potrebám konkrétnych oblastí, zohľadňovať nové trendy vo vývoji audiovizie a multimédií,
- primerane veku rozvinúť mediálne kompetencie a kľúčové spôsobilosti v audiovizuálnej a multimedialnej tvorbe,
- vypestovať základ pre záujem o celoživotné vzdelávanie v masmediálnej sfére,
- viesť žiakov k vytvoreniu základnej dramaturgickej koncepcie spracovania témy pri rešpektovaní potrieb a možností prijímateľa,
- vybudovať základné zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho diela,

- naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne diela,
- naučiť žiakov komunikovať s rôznymi účastníkmi produkčného procesu (štábom, respondentmi, divákom).

Ročník: Prvý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

OBSAH

- Práca s témou, tvorba scenára: základné pravidlá práce s informáciou pri tvorbe audiovizuálneho diela.
- Tvorba základných žurnalistických žánrov spravodajského charakteru. Dramaturgická výstavba audiovizuálneho príspevku.
- Práca s kamerou: základy snímania a práce s kamerou.
- Práca so zvukom: základné pravidlá práce so zvukom.
- Práca so strihom: základné zásady strihovej skladby.
- Interpretácia, moderovanie: základné pravidlá interpretácie textov. Základné zásady vedenia rozhovoru s respondentom.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 1. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- zvládnu výber jednoduchej témy na spracovanie,
- zhromaždia potrebné informácie podľa zásad etiky žurnalistickej práce,
- pripravia tému na audiovizuálne spracovanie,
- vytvoria bodový scenár,
- rozpracujú zvolenú tému do scenáristickej podoby,
- vyberú kompetentných respondentov,
- vytvoria jednoduchý audiovizuálny produkt – reportáž,
- postprodukčne spracujú nakrútený materiál,
- zvolia vhodnú technológiu na výrobu audiovizuálneho diela,
- vedú jednoduchý rozhovor s respondentom,

- interpretujú autorsky spracovaný jednoduchý komentár.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Druhý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

- cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z prvého ročníka
- vybudovať základné zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho diela,
- naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne diela.

OBSAH

- Práca s témou, tvorba scenára: dramaturgická výstavba audiovizuálneho diela, písanie scenára.
- Vedenie jednoduchého rozhovoru na dlhšej časovej ploche s 1 respondentom.
- Práca s kamerou: svietenie a snímanie kamerou v interiéri a v exteriéri.
- Práca so zvukom: základné pravidlá práce so zvukom (zostrih synchronných výpovedí, práca s reálnymi ruchmi (využitie, vypustenie).
- Práca so strihom: strihová skladba – organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na jednoduchý tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútroobrazový pohyb a pohyb kamery).
- Interpretácia, moderovanie: interpretácia textov rôznych žánrov a nálad.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 2. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- spracujú tému do jednoduchého scenára,
- vytvoria jednoduchý program podľa pripraveného scenára,
- urobia dlhší rozhovor s jedným respondentom,
- postrihajú nakrútený materiál do kompaktného celku,
- spracujú materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a textov,
- zvolia vhodný softvér na postprodukcii diela,
- interpretujú texty rôznych žánrov,
- tvoria komentáre k rôznym audiovizuálnym žánrom,
- interpretujú texty k rôznym audiovizuálnym žánrom.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Tretí

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

- cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z druhého ročníka,
- rozvíjať zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho diela,
- naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne diela.

OBSAH

- Práca s témou, tvorba scenára: scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom.
- Vedenie rozhovoru s viacerými respondentmi súčasne na dlhšej časovej ploche.
- Práca s kamerou: skladobné myslenie pri snímaní záberov.
- Práca so zvukom: práca s hudobnou zložkou audiovizuálneho diela.

- Práca so strihom: strihová skladba – tvorivé možnosti a obmedzenia, sekvenčný zostrih, možnosti nelineárneho strihu.
- Práca s trikmi.
- Interpretácia, moderovanie: moderovanie jednoduchých tvorivých celkov.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 3. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- spracujú náročnejšiu tému do scenára,
- nakrútiť program podľa pripraveného scenára,
- pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- dotvoria materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a načítania textov,
- vedú rozhovor s viacerými respondentmi súčasne,
- moderujú jednoduchší program.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Štvrtý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

- cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z tretieho ročníka,
- rozvíjať zručnosti, nevyhnutné ku kvalitnému spracovaniu audiovizuálneho diela,
- naučiť žiakov analyzovať a reflektovať produkované audiovizuálne diela.

OBSAH

- Práca s témou, tvorba scenára: scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom a zložitejšou skladbou. Vedenie diskusie.
- Práca s kamerou: skladobné myslenie pri snímaní záberov.
- Práca so zvukom: tvorivá práca so všetkými zvukovými zložkami audiovizuálneho diela.

- Práca so strihom: organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na zložitejší tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútroobrazový pohyb a pohyb kamery). Animácia audiovizuálneho diela.
- Interpretácia, moderovanie: Moderovanie besied a väčších kontaktných programov.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 4. ročníka druhej časti I. stupňa základného štúdia:

- spracujú náročnú, alebo viackomponentovú tému do scenára,
- dokážu viesť diskusiu,
- nakrútiť program podľa pripraveného technického scenára,
- tvorivo pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- dotvoria materiál z hľadiska animácií, hudobnej zložky a textov,
- svoje dielo recenzujú (slovne, alebo textom).

Záverečná skúška

Žiak dokáže samostatne vytvoriť:

- spravodajský šot v rozsahu 1 minúty,
- krátke skladobne jednoduchšie audiovizuálne dielo do 5 minút,
skladobne jednoduchšie audiovizuálne dielo v rozsahu do 10 minút.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent končiaci druhú časť I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy má mať vybudované základné zručnosti tak, aby vedel vytvoriť jednoduché audiovizuálne dielo, spĺňajúce základné požiadavky na kvalitu diela z oblasti dramaturgickej, obrazovej, strihovej a zvukovej. Okrem uvedeného má mať schopnosť vystupovať pred kamerou t. j. má vedieť prezentovať text mimo obrazu, uviesť príspevok, či voľne rozprávať pred kamerou.

Absolvent má primerane veku chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať a selektovane využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie.

Absolvent I. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy má:

- upevnené základy pri práci s jednoduchou témou, selekciou informácií a ovláda tvorbu jednoduchého scenára a komentára,

- ovládať základy práce s digitálnym audiovizuálnymi zariadeniami, prácu s počítačom, strihovými, zvukovými softvérmi a softvérmi pre tvorbu grafiky a animácie,
- získať základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných,
- schopnosť logicky uvažovať, ovláda terminológiu a gramotnosť podľa učebných osnov, je schopný, primerane veku, analyzovať a interpretovať informácie sprostredkované médiami a prehodnotiť ich účinok na seba, na diváka, poslucháča,
- ovládať technológiu umeleckej tvorby (alebo interpretácie) na vekovo primeranej úrovni v súlade s učebnými osnovami a individuálnymi dispozíciami,
- schopnosť tvoriť jednoduché diela pre tlačové, internetové, rozhlasové a televízne médiá,
- byť dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, má byť schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri samostatnom riešení tvorivých problémov, pracovať v tíme, aktívne sa podieľať na organizácii a riadení pracoviska, sústavne sa vzdelávať, trvalo sa zaujímať o vývoj v oblasti masmédií,
- byť pripravený na stredoškolské štúdium, najmä v študovanom a v príbuzných študijných odboroch,
- má poznať zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, tvorby a ochrany životného prostredia.

II. STUPEŇ ZÁKLADNÉHO ŠTÚDIA

Ročník: Prvý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z I. stupňa základného štúdia, rozvíjať tvorivosť žiaka.

OBSAH

- Základné pravidlá práce s informáciou pri tvorbe audiovizuálneho diela.
- Tvorba základných žurnalistických žánrov spravodajského charakteru.
- Dramaturgická výstavba audiovizuálneho príspevku.
- Základné zásady vedenia rozhovoru s respondentom.
- Základy snímania a práce s kamerou.
- Základné pravidlá práce so zvukom.
- Základné zásady strihovej skladby.
- Základné pravidlá interpretácie textov.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 1. ročníka II. stupňa základného štúdia:

- zvolia si náročnejšiu tému na spracovanie,
- získajú k téme potrebné informácie podľa zásad etiky žurnalistickej práce,
- pripraví si zložitejšiu tému na audiovizuálne spracovanie,
- napíšu si bodový scenár,
- vytvoria literárny scenár,
- vyberú kompetentných respondentov,
- pripraví respondentov na nadržanie podľa zásad etiky žurnalistickej práce,
- vytvoria si audiovizuálny produkt – reportáž,
- postprodukčne spracujú nadržaný materiál
- načítajú text mimo obrazu,
- spracujú titulkové sekvencie,
- vhodne interpretujú náročnejšie texty,
- načítajú autorský komentár k audiovizuálnemu dielu.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Druhý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z prvého ročníka II. stupňa základného štúdia, rozvíjať tvorivosť žiaka.

OBSAH

- Dramaturgická výstavba audiovizuálneho diela, písanie scenára.
- Vedenie rozhovoru na dlhšej časovej ploche, vedenie rozhovoru s viacerými respondentmi súčasne.
- Svietenie a snímanie kamerou v interiéri a v exteriéri.
- Pravidlá práce so zvukom (zostrih synchronných výpovedí, práca s reálnymi ruchmi (využitie, vypustenie), práca s hudbou.
- Strihová skladba – organizácia nakrúteného materiálu s ohľadom na tvorivý zámer, skladba na základe kompozičných hľadísk, svetelných pomerov, vnútro obrazový pohyb a pohyb kamery), čas a dĺžka záberov, triky, jednoduchá animácia.
- Interpretácia textov rôznych žánrov a nálad, krátke moderátorské vstupy.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 2. ročníka II. stupňa základného štúdia:

- spracujú tému do jednoduchého scenára,
- nakrútiť program podľa pripraveného scenára,
- urobiť dlhší rozhovor s rôznymi respondentmi,
- postrihajú nakrútený materiál do kompaktného celku,
- dotvoria materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky a načítania textov,
- moderujú zložitejší program,
- interpretujú vhodné autorské texty vo vzťahu k obrazovej zložke audiovizuálneho diela.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Tretí

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z druhého ročníka II. stupňa základného štúdia, rozvíjať tvorivosť žiaka.

OBSAH

- Scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom.
- Vedenie diskusie.
- Skladobné myslenie pri snímaní záberov.
- Práca s hudobnou zložkou audiovizuálneho diela.
- Strihová skladba – tvorivé možnosti a obmedzenia, sekvenčný zostrih, možnosti nelineárneho strihu.
- Moderovanie náročnejších tvorivých celkov.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 3. ročníka II. stupňa základného štúdia:

- spracujú náročnejšiu tému do scenára,
- nakrútiť program podľa pripraveného technického scenára,
- tvorivo vedú diskusiu,
- pracujú v post produkcii s rôznym typom materiálu,
- dotvorí materiál z hľadiska trikov, hudobnej zložky, moderovania a načítania textov rôznych nálad a žánrov.

VÝSTUPY

Prezentácia diel na polročnom a záverečnom koncerte buď formou výstavy prác alebo videoprojekcie. Takisto žiaci prispievajú svojimi prácami aj do prezentácie iných odborov, napr. literárno-dramatického.

Ročník: Štvrtý

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne

CIELE

Cieľom práce je nadviazať na nadobudnuté skúsenosti a návyky z tretieho ročníka II. stupňa základného štúdia, rozvíjať tvorivosť žiaka.

OBSAH

- Scenár audiovizuálneho diela s dlhším časovým rozsahom a komplikovanejšou štruktúrou.
- Vedenie tvorivej a investigatívnej diskusie.
- Skladobné myslenie pri snímaní záberov.
- Tvorivá práca so všetkými zvukovými zložkami audiovizuálneho diela.
- Zložitejšia strihová skladba, vizuálne efekty. Animácia.
- Moderovanie besied a väčších kontaktných programov.
- Študijno-rozborová činnosť, analýza- syntéza.

KOMPETENCIE

Žiaci po ukončení 4. ročníka II. stupňa základného štúdia:

- spracujú náročnú, alebo viackomponentovú tému do scenára,
- nakrútia zložitejší program podľa pripraveného technického scenára,
- vedú tvorivú a fundovanú diskusiu,
- tvorivo pracujú v postprodukcii s rôznym typom materiálu,
- vytvoria jednoduchú animáciu,
- vytvoria zvukovú postprodukcii audiovizuálneho diela,
- moderujú náročnejšie kontaktné programy,
- kriticky posúdia audiovizuálne dielo.

Záverečná skúška:

Žiak dokáže samostatne vytvoriť:

- šot v rozsahu 1 a pol minúty a reportáž v rozsahu do 3 – 5 minút,
- audiovizuálne dielo v rozsahu do 15 minút,
- audiovizuálne dielo s náročnejšou skladbou v rozsahu do 30 minút.

PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent končiaci II. stupeň základného štúdia základnej umeleckej školy alebo štúdium pre dospelých má mať vybudované základné zručnosti tak, aby vedel vytvoriť zložitejšie audiovizuálne dielo, spĺňajúce kritériá kladené na kvalitu tvorivého diela. Absolvent nadobudne zručnosti z oblasti dramaturgickej, obrazovej, strihovej a zvukovej, redaktorskej či moderátorskej. Okrem uvedeného má mať schopnosť vystupovať pred kamerou a má vedieť prezentovať text mimo obrazu i pred kamerou, kratšieho i väčšieho rozsahu.

Absolvent má chápať pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovať, využívať médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, má byť schopný analýzy a kritického postoja k mediálnym produktom.

Absolvent II. stupňa základného štúdia základnej umeleckej školy alebo štúdia pre dospelých má:

- upevnenú prácu so zložitejšou témou, selekciou informácií a ovláda tvorbu náročnejšieho scenára a komentára,
- ovláda prácu s digitálnym audiovizuálnymi zariadeniami, prácu s počítačom, strihovými, zvukovými softvérmi a softvérmi pre tvorbu grafiky a animácie,
- zvládnuté účinné techniky celoživotného učenia sa pre rozvíjanie spôsobilostí. Váži si seba aj druhých ľudí, je spôsobilý ústretovo komunikovať a spolupracovať, je vnímavý k potrebám iných,
- vedieť používať odborný jazyk, má základné teoretické poznatky z dejín filmu, tlače, rozhlasu a televízie, prostredníctvom ktorého komunikuje,
- má schopnosť logicky uvažovať, ovláda terminológiu a gramotnosť podľa učebných osnov, je schopný analyzovať a interpretovať informácie sprostredkované médiami a prehodnotiť ich účinok na seba, na diváka, poslucháča,

- má prehľad o historickom vývoji médií, je schopný samostatne získať, spracovať a vyhodnotiť informácie,
- ovládať techniku umeleckej tvorby (alebo interpretácie) na vekovo primeranej úrovni v súlade s učebnými osnovami a individuálnymi dispozíciami,
- dokáže tvoriť pre tlačové, internetové, rozhlasové a televízne médiá,
- absolvent je dostatočne adaptabilný aj v príbuzných odboroch, schopný aplikovať nadobudnuté vedomosti a zručnosti pri samostatnom riešení tvorivých problémov, cieľavedome, rozvážne a rozhodne konať. Je schopný pracovať v tíme, vie sa aktívne podieľať na organizácii a riadení pracoviska, sústavne sa vzdelávať, trvalo sa zaujímať o vývoj v oblasti masmédií, ovládať dôležité manuálne zručnosti, konať v súlade s právnymi normami spoločnosti, zásadami vlastenectva, humanizmu a demokracie. Je schopný v práci uplatňovať moderné metódy, technológie a štýl práce, logické myslenie, samostatnosť, zodpovednosť a tvorivú iniciatívu,
- poznať technologické princípy činnosti a obsluhu audiovizuálnych zariadení a systémov a problematiku technického spracovania programového materiálu,
- v oblasti programovej tvorby poznať súčasné umelecké smery v kinematografii i televízii a pozná hlavné zásady umelecko-tvorivej činnosti,
- má byť pripravený na ďalšie štúdium, najmä v študovanom a v príbuzných študijných odboroch.

Požadované vedomosti v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní

Absolvent má poznať:

- základné princípy masmediálnej tvorby,
- tvorivé písanie, žánre v médiách,
- moderovanie a prácu s respondentom v masmédiách,
- filmovú reč,
- základy fotografických techník,
- základ dejín umenia, tlače, televízie, rozhlasu a filmu,
- princípy zobrazovacích metód, ktoré sa dajú uplatniť v animačnej tvorbe a počítačovej animácii,
- použitie odbornej terminológie v masmédiách,
- princípy televíznej a zvukovej techniky,
- základné prvky výtvarného jazyka,

- organizáciu a riadenie tvorby a výroby v masmédiách,
- zásady bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, tvorby a ochrany životného prostredia.

Požadované zručnosti v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby v základnom umeleckom vzdelávaní

Absolvent vie:

- vytvoriť jednoduché audiovizuálne dielo od námetu po ozvučenie a uloženie na nosič,
- vytvoriť a spracovať žurnalistický materiál, ovládať tvorbu základných žurnalistických žánrov,
- viesť respondentu a zvládnuť prácu moderátora,
- pripraviť ekonomické podklady a rozboru pre výrobu audiovizuálneho diela,
- vhodným spôsobom získavať, analyzovať a využívať informácie pre svoju činnosť,
- využívať výpočtovú techniku,
- spracovať audio a video sekvencie a včleniť ich do digitálnych médií,
- spájať textové, obrazové a zvukové sekvencie,
- pracovať s digitálnym fotoaparátom a kamerou, používať jej príslušenstvo pri dodržiavaní všetkých zásad bezpečnosti,
- pracovať s rôznymi typmi mikrofónov, ovládať snímanie zvuku pri samotnom nakrúcaní,
- ovládať princípy strihovej skladby, zábery, veľkosti záberov, jazdu, nájazd, odjazd,
- zvoliť primeraný softvér pre riešenie danej úlohy,
- jasne formulovať výtvarnú myšlienku vrátane jej slovného a grafického vyjadrenia,
- pozorovať, analyzovať a hodnotiť výtvarné návrhy z hľadiska technologického, funkčného, estetického a ekonomického,
- aplikovať nové technické a technologické poznatky v masmediálnej a audiovizuálnej tvorbe,
- zabezpečovať ochranu zverených prostriedkov pred odcudzením, poškodením a zničením, zabraňovať škodám,
- poskytnúť pomoc pri úrazoch a náhlom ochorení a zabezpečiť ďalšie príslušné opatrenia.

Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti

Absolvent má:

- empatické, tolerantné a prosociálne správanie,
- aktívny záujem o kultúru, masmédiá a spoločenský život,
- schopnosť byť komunikatívny, priateľský,
- potrebnú dávku trpezlivosti, vytrvalosti a flexibility,

- schopnosť spolupracovať, byť spoľahlivý, presný,
- má primeranú sebareflexiu, sebadisciplínu, diskretnosť a zodpovednosť,
- schopnosť myslieť v súvislostiach,
- zodpovednosť za svoje správanie a konanie,
- pozitívny vzťah k životnému prostrediu,
- kultivované vystupovanie a správanie.

Dodatok č. 1 k ŠkVP ZUŠ Heľpa platný od 1.9.2024

Školský učebný plán

Školský učebný plán je postavený v súlade s cieľmi, uvedenými v aktuálnom kontexte ŠkVP a v súlade s Rámcovými učebnými plánmi Štátneho vzdelávacieho programu pre ZUŠ. Všeobecne možno zhrnúť, že našim cieľom je umožniť a pomôcť každému žiakovi v rozvoji jeho schopností, zručností a vedomostí (kompetencií), ktoré mu dajú pevné základy pre budúci profesionálny i osobný život. Popri kompetenciách, priamo vyplývajúcich zo zamerania ZUŠ, chceme súčasne pripraviť človeka rozhl'adeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu. Ďalším cieľom je formovať u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie, vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov, posilňovať ich kritické myslenie a sebahodnotenie. V spolupráci s rodičmi žiakov našou úlohou je vychovávať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Hodinové dotácie sú upravené podľa individuálnych podmienok a možností školy, pritom riaditeľ školy vo výnimočných prípadoch po návrhu triedneho učiteľa, prerokovaní pedagogickou radou a so súhlasom rodičov môže dovoliť žiakom navštevovať viacero voliteľných predmetov, a to v rozsahu:

- v prvom ročníku prvej časti prvého stupňa maximálne jednej vyučovacej hodiny,
- v druhom ročníku prvej časti prvého stupňa maximálne dvoch vyučovacích hodín,
- v treťom, štvrtom ročníku prvej časti prvého stupňa a prvom ročníku druhej časti prvého stupňa maximálne troch vyučovacích hodín,
- v druhom, treťom a štvrtom ročníku druhej časti prvého stupňa maximálne štyroch vyučovacích hodín.

Učebný plán voliteľných vyučovacích predmetov pre všetky študijné zamerania HO

Stupeň štúdia: I. stupeň základného štúdia

Študijné zameranie: **Voliteľné vyučovacie predmety pre všetky študijné zamerania HO**

Dĺžka štúdia: najviac 8 rokov

Predmet:	Ročník:				Ročník:			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
	(počet hodín týždenne)				(počet hodín týždenne)			
-Sprievod, komorná hra***, hra v orchestri	-,	1	1	1	1	1	1	1
-Hra v súbore	-,	-,	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

- Zborový spev, komorný spev	1	1	1	1	1	1	1	1	1
-Štvorročná hra, inštrumentálny sprievod**	--,	-,	1	1	1	1	1	1	1
- Improvizácia, spev*	-,	-,	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Spolu maximálne:	1	2	3	3	3	4	4	4	4

* Spev môžu navštevovať žiaci už od 1. ročníka primárneho umeleckého vzdelávania.

** Na návrh triedneho učiteľa môže riaditeľ školy prideliť štvorročnú hru aj žiakom 2. ročníka primárneho umeleckého vzdelávania. V 3. a 4. ročníku primárneho umeleckého vzdelávania rozhoduje o zaradení alebo nezaradení žiaka do predmetu štvorročná hra riaditeľ školy. Ak to podmienky nedovoľujú zaradí žiakov do inštrumentálneho sprievodu alebo komornej hry alebo zborového spevu.

***V študijnom zameraní Hra na akordeóne je komorná hra a hra v súbore od 4. ročníka prvej časti I. stupňa základného štúdia.

Tento dodatok nadobúda platnosť 1.9.2024

Prerokované v PR dňa 27.08.2024

Prerokované Radou školy dňa 13.09.2024